

I M P A C T - r e v i s t ă d e c u l t u r ă

IMPACT

revistă de cultură

Anul XXV, nr. 410 • 2025

IMPACT

revistă de cultură

Vali Nițu, redactor-șef
George D. Piteș, secretar de redacție
George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Stan, seniori editori

Redacția
Str. Câmpulung, nr. 87A (Arh. Gh. Pinte, nr. 11A), 130072,
Târgoviște, Dâmbovița
tel. 0722 362 852; tel. 0723 586 156
mail: valimpact@yahoo.com; georgedpites48@yahoo.com
Revista poate fi citită și online la adresa www.impactdb.ro

Revistă editată de Editura Bibliotheca, str. Nicolae Radian,
bl. KB2/3, Târgoviște
tel. 0761 136 921; 0724 636 300
mail: biblioth@gmail.com; www.bibliotheca.ro

Revista apare cu colaborarea membrilor
Societății Scriitorilor Târgovișteni
și ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Tiparul executat la Biblioprint Târgoviște
Tehnoredactor: Loredan Marcu
Tipar: Alexandru Ancuța

Reproducerea parțială sau integrală a unor articole din revistă
fără aprobarea redactorului-șef intră sub incidența legii
drepturilor de autor.

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru
conținutul articolelor revine exclusiv semnatarilor
acestora ca persoane individuale.

ISSN 1222-8133

IMPACT

410

Critică și istorie literară / 7

- Mihai Stan – Continuatorii Școlii de la Târgoviște (scurt istoric) / 9
George Coandă – Un decalog al condiției de a fi jurnalist autentic George Coandă
(un veteran, aproape nonagenar, al presei române) / 14
Istorie culturală – Târgoviște – la răspântie europeană de civilizație renașcentistă
și modernă / 15
Victor Petrescu – Alexandru Sahia. Investigarea condiției umane / 18
Cornel Mărculescu – Elena Văcărescu (1864-1947) și moștenirea Văcăreștilor
din comuna Răciu, județul Dâmbovița / 21
Leonard Gherghinescu – „Uverturi la un concert astral”, de Rodica Bărbat
(despre lirica și proza scriitoarei Maria Donan) / 26
Leonard Gherghinescu – Prefața volumului antologic „Verros, o insulă de-albastru;
sub Zodia Racului”, de Maria Donan / 30
George D. Piteș – Trepte de senin ale poetei / 35
Provocarea Saltului spre viață / 37
Vilia Banța – Rătăcirile timpuri ale iubirii / 39
Octavian Mihalcea – Amplitudinea efluviiilor incandescente / 41
Elena Oprea – Ce spune Herodot despre ținuturile noastre românești / 43
Dorel Vidrașcu – O călătorie altfel / 45
Victoria Milescu – Un copil poet / 47
Nicolae Ioan Dragu – Mutațiile esteticului în radiografia subiectivă / 49
Ionel Muscalu – Gnoseologie fantastică / 52
Liliana Popa – Aripă de Pandoră / 54
Iulian Bitoleanu – Interferențele religiosului cu literarul și istoria / 55
Mircea Coloșenco – N.N. Tonitza / 62
Constantin Stancu – Despre „Tezaurul sublim” al folclorului urban
Povestea Zarazei / 67
Liliana Moldovan – Despre tainica poveste de dragoste dintre poezie și filosofie / 70
Aneta Țăru Ploară – Ipostaze titanice în poemele eminesciene. Luceafărul poeziei
românești a fost el însuși un titan al secolului XIX / 72

Proză / 75

- Florea Turiac – Mică incursiune prin personalitatea unui copil / 77
Chiru Cătălin Cristea – Miercuri / 83
Ion Mărculescu – Lili / 86
Dan Giju – Călăreții / 90
Savian Mur – Cine ești, de fapt / 93
Daniel Chelaru – Iubesc o stradă / 99
Ion Dulugeac – Băiatul lui Arghezi / 103
Tudor Cicu – Povestea lui Mehmet Deliù / 109
Dumitru Istrate Rușețeanu – Libertatea de apoi / 113
Vali Nițu – Iubirea trăiește-n sine, Tu ești femeia din curcubeu, floarea aceluiași Eu / 121
Maria-Alexandra Răgălie – Un compliment dintr-o altă lume / 125
Alexandru Olteanu – Soarta unui zar / 127
Silvan G. Escu – Țara lui Bă! / 129
Iosefina Schirger – Noptile din ochii tăi / 132
Aurică Burtescu – Laleaua albă (Iubire paralelă) / 134
Traian Vasilcău – Pălămarul (roman-miniatură) / 136
Mihai Pătrășescu – Biblioteca aurarului – fragmente – / 141
Ioana Catrinel Popescu – Doar noi... și restul lumii / 143

Poezie / 153

George Coandă – Eternul Secret / 155
Ana Ardeleanu – Cu mult înaintea mea / 156
Victoria Milescu – Secetă / 157
Erica Oprea – Front / 158
George D. Piteș – Sunt ceața stranie / 159
Constantin Voicu – Testament pentru urmași, viitor cu uriași / 160
Marin Rada – Vitralii / 161
Octavian Mihalcea – Morganatică / 162
Alex Ivanov – * * * / 163
Carmen Georgeta Popescu – Scutită de uitare / 164
Elena V. Piteș – Bilanț / 165
Raluca Mihaela Fleancu – E noapte / 166
Oana Frențescu – Insomnii / 167
Vasile Dan Marchiș – Întâlnire extremă / 168
Mihai Merticaru – Rondelul vieții / 169
Doina Moritz – Primăveri apuse / 170
Rodica Ochiș – Zămisliță pentru tine / 171
Liliana Popa – Pierdutu-și-a tridentul azi Neptun / 172
Elena Oprea – Copacul iubirii / 173
Maria Ieva – Absență / 174
Aura Golomoz – Femeia – taur / 175
Sebastian Golomoz – Poemul, papion la gâtul poetului / 176
Dumitru Dan Gîrjoabă – În tăcerea luminii / 177
Laurențiu Drăgușin – Mi-e dor / 178
Vasilica Grigoraș – Suspînul bucuriei / 179
Florian Saioc – Obsedanta clipă / 180
Ina Dumitrescu – Nimeni nu s-a gândit / 181
Luci Trușcă – Pădurea ascunsă / 182
Eugenia Spătaru – Primăvara / 183
Marin Moscu – În halta sufletelor sfinții coboară / 184
Dan Șalapa – Sublima ticăloșire / 185
Vali Nițu – Autograf peste timp / 186
Loredana Zeller – Iar ninge, poete! / 187
Daniela Topîrcean – Pace / 188
Ianoș Țurcanu – Efecte secundare / 189
Monica Țintea – Noi, oameni cu piei de cireși... / 190
Anda Petrache – Rugă în pragul Primăverii / 191
Traian Vasilcău – Peisaj imposibil (Simfopoem) / 192
Ortansa Lica – O strângere de mână... / 193
Vasile Predescu – Femeia – omagiu / 194

Caleidoscop / 195

Mariana Nicolae: Eveniment literar la Centrul Cultural Mihai Eminescu / 197
Argus:
Ziua Culturii Naționale, 15 ianuarie 2025, 175 de ani de la nașterea
poetului nepereche Mihai Eminescu / 199
Vernisare la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște
Expoziția de pictură „Bucuria culorilor” / 201
Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni. Ediția nr. 194, 25 ianuarie 2025 / 202
Literatura română de azi / 204
Conferință despre „Limbajul «luminii vii», vindecarea de necunoaștere
și netrăire” susținută de Traian D. Stănculescu și lansarea volumului
de versuri „Dincolo de teamă, nemurirea” de Shanti Nilaya / 206
Forumul Național Cultural „Brâncoveniana” – 2024. Ultimul act / 209
Dublă lansare de carte la Biblioteca Județeană Târgoviște „Roadele trecutului”
și „Dincolo de tăcere”, de Ionuț Georgian Zamfira / 211
Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni. Ediția nr. 195, 22 februarie 2025 / 213
Adunare Generală de Dare de Seamă a Filialei Dâmbovița a ANCE „Regina Maria” / 216
Dublă lansare de carte la Târgoviște „Cuvinte înrudite cu tăcerea”, de Mircea Drăgănescu
și „Interior cu lumină filtrată”, de Nicolae Mirel Lazăr / 219
Ziua Mondială a Poeziei la Pucioasa / 222
Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni. Ediția 196, 29 martie, 2025 / 224
Ziua Mondială a Cărții sărbătorită la Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” / 226
Dublă lansare de carte la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște / 229
Lansare de carte la Pietroșița / 231
Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni. Ediția a 197-a, 26 aprilie 2025 / 233

Critică și istorie literară

Mihai Stan

Continuatorii Școlii de la Târgoviște (scurt istoric)

Un cunoscut critic remarcă faptul că, rostind numele orașului Târgoviște, automat îi vin în minte trei instituții (sic!) culturale care sunt emblematice pentru vechea Cetate de Scaun.

Într-adevăr, sunt trei entități culturale care și-au pus amprenta pe creșterea literaturii (mai ales) și culturii târgoviștene, în general: Editura Bibliotheca (1997), Litere. Revistă lunară de cultură (2000) și Societatea Scriitorilor Târgovișteni (2005). Cele peste 2500 de titluri, apărute la Bibliotheca în cei peste 25 de ani de existență, cele mai multe de poezie și proză originală, de istorie și critică literară, nelucrative, nerentabile – au ambiționat să acopere din petele albe ale culturii târgoviștene (până în 1990, la Târgoviște nu a funcționat nicio editură). Pe trunchiul Bibliothecii a crescut și revista „Litere”.

Pentru început în formatul „Bilete de papagal”, opțiune care – se va vedea – a avut la bază un criteriu economic dar și o sugestie subliminală. Economic fiindcă revista a apărut și s-a finanțat drept o inițiativă privată a celor doi amici directorul revistei, istoricul și criticul literar Tudor Cristea, poet și prozator care își asigura veniturile ca profesor de limba și literatura română la Colegiul Național „Vladimir Streinu” din Găești și redactorul-șef, prof. Mihai Stan, scriitorul care înființase – ce curaj! – o editură. O a doua opțiune – să o numim așa – a fost o șiretenie de marketing („știința și arta de a convinge clienții să cumpere” – DEX), apropierea de revista lui Arghezi fiind cel puțin onorantă pentru începuturile „Litere”-lor.

Acum se stabilește colegiul de redacție restrâns oarecum în acord cu formatul liliputan: Tudor Cristea – omul cu ideea – director, Mihai Stan, omul cu transpunerea ideii în concret, secretar general (sic!) de redacție, urmat de Mihail-Florin Stan, Dumitru Ungureanu, Daniela Olguța Iordache, redactori, Daniel Dumitru Stan, dr. IT, fiul cel mic al directorului „Bibliothecii”, tehnoredactor. Se va dovedi, o echipă redutabilă.

Când printre seniorii-editori și redactorii asociați ai „Litere”-lor se numărau scriitorii de înălțime: Mircea Horia Simionescu, Alexandru George, Barbu Cioculescu – reprezentanți redutabili ai Școlii de la Târgoviște –, Henri Zalis, Mihai Cimpoi – în acel timp, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova –, ceva mai târziu, Florentin Popescu, Liviu Grăsoiu, George Anca, Ioan Adam, Iordan Datcu, Alex Ștefănescu, Marian Popa, Mircea Coloșenco, Mircea Constantinescu, de la primele numere George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Gabriel Popescu, mai apoi Gheorghe Buluță, Ioan Adam, Radu Cârneci, Manole Neagoe, Ana Dobre, Marin Iancu, Honorius Moțoc acest deziderat s-a dovedit a fi deplin împlinit. Atragerea acestora în proiectul „Litere” s-a desfășurat în timp, persuasiv, cei doi ctitori reușind începuturile faste ale proiectului.

Editura Bibliotheca, „Societatea Scriitorilor Târgoviște” și revista „Litere”, au creat o nouă entitate literară pe care criticul George Toma Veseliu a numit-o fericit „Continuatorii Școlii literare și artistice de la Târgoviște”. O dovedește acad. Mihai Cimpoi în „Anatomia ființei. Promoția de azi a Școlii literare și artistice de la Târgoviște. Medalioane în evantai”. Cele 27 de „medalioane” critice conturează imaginea grupării „Litere”, dovedindu-se că Școala de la Târgoviște nu și-a încetat niciun moment existența. Este suficient să amintim că trei dintre corifeii (seniorii) Școlii au publicat eseuri critice,

memorialistică, pagini de jurnal, lunar timp de peste un deceniu în rubricile lor din „Litere”: „Literatură dus-întors” (Mircea Horia Simionescu), „Accente” (Alexandru George”) și „Breviar” (Barbu Cioculescu).

În cuvântul-înainte al lui Eugen Negrici la extinsul studiu al lui George Toma Veseliu *Continuatorii Școlii literare și artistice de la Târgoviște* este menționată o dispunere cronologică a măștrilor dinlăuntru și dinafară: „Școala, așa cum voi arăta, datorează enorm lui Caragiale dâmbovițeanul, lui Ioan Alexandru Brătescu-Voinești – și, nu numai, așa cum, la rândul lui, Eugen Ionescu îi datorează lui I. L. Caragiale. Apoi, parte dintre continuatori au fost contemporani cu aceștia și chiar prieteni. Unii, din capul locului, au avut propriile lor direcții, așa cum și cei din Școală le-au avut. A vedea lucrurile doar din această îngustare a percepției genului proxim și a diferențelor specifice e o gravă eroare prin îngheșuirea continuatorilor, cu orice preț în patul procustian. Studiul nu are nicidecum sentimentul inferiorității ce decurge din acel Statut al literaturii de la Centru, provincialismul fiind o maladie care conturbă judecata critică molipsită de capacitate” (Toma George Veseliu, *Continuatorii Școlii literare și artistice de la Târgoviște*, ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2015, p. 5). Scriitorii târgovișteni de ieri și de azi (fără nicio excepție colaboratori la „Litere”) au conștiința solidă că aparțin unui Centru de Cultură important, cu o identitate valorică bine conturată în scrierile lor. Școala literară și artistică de la Târgoviște a impus – s-a scris despre acest lucru – și un *model deontologic* al scriitorului/ scriitului, atitudine-proiect devenită realitate numai prin apariția revistei „Litere” ce conține implicit noul program al Continuatorilor (G.T. Veseliu).

Datoria față de *tradiție* care o include, firește, pe cea față de sine și ceilalți a fost respectată în relațiile dintre Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Tudor Țopa, Petru Creția, Alexandru George și Barbu Cioculescu, în atitudinea față de actul creativ. Cel dintâi formulează magistral Legea Morală, echivalentă cu „o datorie perfectă” pe care trebuie să o respecte scriitorul în condițiile „contingenței” presante, într-un dialog cu Mihai Stan: „Da, revin la momentele întezării metodei și a stilului ce mi-au permis să rămân liber, să nu tac, să nu omit ticurile și aberațiile vremii. Prin împănarea textelor cu „șopârle”? ar putea întreba un rătăcios care m-a citit în sala de așteptare a gării Slobozia. Răspunsul meu ar răsună așa: urmărește-mă bine, nu cu pușca, ci cu atenția culegătorului de înțelesuri, și-ai să vezi că satirele mele se îmbină, cooperante, pe largi spații, ca roțile unui orologiu. Am ținut, cu consecvență, sistemul. Scrisul, singura mea armă”. Ținta prozelor esopice era, evident, însuși Leviathanul, infernala mașină statală: „Atunci când furcile puterii vânătorești s-au îndesit, am creat cu instrumentele gramaticale și figurative o oglindă textuală în argintul căreia să se poată contura fidel viciile, neajunsurile, agresiunile, crimele. Incizate, ermetice, stările țării, ale individului au tentat ecranele și interdicțiile. Pretind că am căutat – și am realizat – o bună vedere literară a lucrurilor. Cineva a observat: «Ai înșelat cenzura chiar în lămpile ei iscoditoare. Da»”. (*Școala Prozatorilor Târgovișteni, receptare critică*, ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2014, p. 250).

Din nou trebuie remarcat faptul că toate aceste caracteristici ale Școlii și ale Continuatorilor au fost amănunțite lună de lună timp de mai bine de un deceniu în rubrica sa lunară „Literatură dus-întors” întregind astfel un program implicit al Școlii.

A confirma tradițiile Școlii de la Târgoviște și, practic, ale „Litere”-lor, ale Societății Scriitorilor Târgovișteni înseamnă, așadar, a perpetua principiile unei Legi Morale universalizate: a face „din datorie” o literatură de calitate cu stilul, metoda și instrumentarul propriu (în sens profund strategic și tehnic al Școlii).

Întrebarea finală pe care *trebuie* să ne-o punem într-un asemenea studiu este cea privitoare la existența unei promoții *deazi* a Școlii de la Târgoviște, numită de regretatul George Toma Veseliu prin vocabula „Continuatorii”. Privitoare – adică – la păstrarea unui spirit al tradiției, al canonicității în sensul lui Harold Bloom. Este, bineînțeles, cazul să vedem nu dacă scriu *ca/ă la* înaintașii lor, ci dacă scriu, fără vreo notă de epigonism, *în spiritul modelului*, reactualizându-l și punându-l în slujba – așa cum cerea Lovinescu membrilor *Sburătorului* – „individualismului și respectului individualității”.

Sunt chemați evident să fie ei înșiși, prin urmare *alții*, dar oricum *alți târgovișteni*. Ei

se vor înălța, altfel spus, nu pe „ruinurile” unei Târgoviște literare, ci pe niște temelii solide, edificate de promoția marilor începători (Văcăreștii, Alexandrescu, Heliade Rădulescu, Cârlova) și de promoția celor care au fost exponenții *măreției epice* demonstrate tocmai într-un timp când „ruinurile” își trimiteau insistent spectrul.

Continuitatea Școlii de la Târgoviște (prin Societatea Scriitorilor Târgovișteni de astăzi) este o realitate pe care critica actuală a statuat-o, fapt demonstrat cu prisosință de componenții de acum ai acestei mișcări literare numită fie „Promoția actuală a Școlii literare și artistice de la Târgoviște” (acad. Mihai Cimpoi), „Noua Școală” (Nicolae Oprea), „Continuatorii Școlii de la Târgoviște” (George Toma Veseliu), „Actuala Școală de la Târgoviște” (Theodor Codreanu) sau „Promoția de azi a Școlii de la Târgoviște” (Jean Dumitrașcu). Prin „Litere”, prin volumele de critică și istorie literară, prin scrierile lor (poezie, proză, istorie și critică literară, jurnal, monografie, memorialistică) „târgoviștenii” de azi dovedesc cu prisosință afilierea lor permanentă, originală la Școală.

Însă fără „Litere, devenită în 2005 revistă lunară a Societății Scriitorilor Târgovișteni”, fenomenul târgoviștean contemporan ar fi rămas doar o generoasă utopie. „Litere” a prilejuit pentru zecile de poeți, prozatori, critici și istorici literari aderenți ai Școlii, rampa de lansare. Precum și concretizarea conștiinței apartenenței la această activă grupare literară ce duce mai departe blazonul Școlii – triada jurnal-eseu-roman. Dar și a poeziei Continuatorilor pe care Mihai Cimpoi îi numește în cartea sa: George Coandă, Corin Bianu, Ion Mărculescu, Florea Turiac, Emil Stănescu, George Toma Veseliu, Ion Iancu Vale, Dan Gîju, Ion Sorin Ivașcu, Vali Nițu, Savian Mur, Constantin Voicu, George D. Piteș, Grigore Grigore, Daniela Olguța Iordache. De la Mircea Horia Simionescu („Versete de unică folosință”, ed. Bibliotheca, 2010), până la poeții enumerați mai sus primează originalitatea – fiecare „târgoviștean” cu stilul său particular (Victor Atanasie) nenumăratele volume de versuri semnate de aceștia și antologiile demonstrând faptul că relația maestru-continuator există. Sugerată de acad. Mihai Cimpoi în amintitul studiu: „Colaborarea cu înaintașii nu se pune pe temeiul idolatrizării sau al iconoclastiei, ci pe unul al confrerii, asigurate de conștiința apartenenței la aceeași Școală care le oferă un Text constituit într-o complexă, dar unitară, intertextualitate”.

Școala de la Târgoviște a demonstrat, în fond, principiul blagian al valorificării răului în pozitiv, păstrând sub mormanele uriașe de moloz, ridicate de prezentul ostil, rădăcinile vâjnoase, sub formă rizomică, ale tradiției. Noii târgovișteni ne conving, în primul rând, că dau dovadă de aceeași vocație a *construcției*, excelând în adunarea fărâmelor, fragmentelor, fractalilor, firelor creațiilor lor. Într-un cuvânt, noii târgovișteni se vor, ca și predecesorii lor, *caligrafi* benedictini ai Literelor (de unde și titlul revistei pe care o editează de peste 23 de ani Societatea Scriitorilor Târgovișteni).

Din actuala grupare literară a târgoviștenilor, a Continuatorilor Școlii de la Târgoviște fac parte câțiva cronicari și istorici literari, caracterizați prin erudiție, intuiție valorică sigură și har analitic: Barbu Cioculescu, Mihai Cimpoi, Simona Cioculescu, Henri Zalis, Emil Vasilescu, Tudor Cristea, Mihai Stan, Marian Popa, Nicolae Oprea, George Toma Veseliu, Marin Iancu, Mircea Coloșenco, Victor Petrescu, George Coandă, Iordan Datcu, Florentin Popescu, George Anca, Liviu Grăsoiu, Petre Gheorghe Bârlea, Mădălina Simionescu-Cojocar, Nicolae Scurtu, Agnes Erich, Alexandru Pompiliu, Ana Dobre, Nicolae Georgescu, Magda Ursache, Emil Stănescu, Alexandru Bulandra, Margareta Bineață, Dumitru Copilu-Copillin, Gheorghe Buluță, Daniela-Olguța Iordache, Niculae Ionel, Corin Bianu, Vasile Bardan, Emilia Motoranu, Titi Damian ș.a.

Spiritul tradiției îl putem surprinde în intersectarea de planuri, în mixarea procedeelelor, în explorarea universului rural, orășenesc, concentraționar, în coborârea introspectivă în forul interior și în lumea concretă, în folosirea documentarului, a intrigii polițiste, demonstrate de Ioan Vișan, Dumitru Ungureanu, George Piteș, Savian Mur, Aurelian Silvestru, Iulian Moreanu, George Ioan Canache.

„*Școala literară și artistică de la Târgoviște*, ca fenomen absolut neîncadrabil în ceva tipic, într-un irelevant déjà vu, ilustrează nu o rațiune ce ține de o dialectică searbădă a *schimbării*, ci un principiu al continuității organiciste, de atâtea ori afirmat în «Litere».

Ține, ca atare, de *canon*, de o voință formativă ce se impune ca o *causa sui*, ca o valoare intrinsecă. Ea își este, dincolo de anumite influențe exterioare, *sieși* model. Firele de mătase se țes din propria crisalidă. Târgoviștenii de ieri și de azi au conștiința lucidă că participă la scrierea unui Text al lumii (homerice, îi zice Radu Petrescu) și că au datoria sfântă să scrie bine, să râvnească la o scriitură perfectă.” (Mihai Cimpoi)

De concluzionat că toți scriitorii amintiți, membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni, sunt și constanți/permanenți colaboratori ai „Litere”-lor în cercul căreia (adică al revistei) s-au format și s-au împlinit prin atașamentul la această confrerie căreia George Toma Veseliu i-a găsit cea mai potrivită denumire, aceea de *Continuatori ai Școlii literare și artistice de la Târgoviște*. Altfel spus Societatea Scriitorilor Târgovișteni este, dovedit, continuatoarea Școlii de la Târgoviște. Așa cum încadrarea seniorilor în curentul literar numit „Școala de la Târgoviște” (Dan Culcer) – seniori i-am numit pe Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Radu Petrescu, Alexandru George, Tudor Țopa, Barbu Cioculescu, Petru Creția – s-a făcut pentru anumite părți din opera lor (vezi, de pildă, pentru Petru Creția *proceedingul* „Școala de la Târgoviște. Receptarea critică a operei lui Petru Creția” al Simpozionului național „Școala de la Târgoviște”, Târgoviște, 2020) tot la fel au procedat criticii Școlii pentru promoția de azi. Actualii componenți ai Școlii scriu divers și cu talent, dovedit și apreciat de critică, în diverse genuri și specii literare, exegezele oprindu-se, de regulă, asupra acelor volume ce se constituie în argumente peremptorii.

Cu siguranță nu se poate imagina apariția și dezvoltarea „Litere”-lor, drept cea mai importantă revistă culturală târgovișteană (din 2005, când principala redacție există la Târgoviște) fără a ține seama de implicarea majoră a scriitorului Tudor Cristea pe care redactorul-șef al revistei – și acesta la rândul său romancier, jurnalist, istoric și critic literar – l-a numit ca fiind „Criticul oficial al Societății Scriitorilor Târgovișteni” denumire acoperită de cărțile acestuia: *Partea și întregul* (1999), *Chipul și oglinda* (2005). De la clasici la contemporani (2008), *Arta derivei. Tablete. Consemnări. Resemnări* (2011), *Revizuire și consemnări* (2012) cu excepția vol. „*Chipul și oglinda*” toate apărute la „Bibliotheca” și majoritatea, în foileton, în „Litere”.

Timpul ne-a dat satisfacția reușitei. Nu e ușor lucru să editezi o revistă cu apariție lunară – fără nicio sincopă – timp de peste 23 de ani, să fondezi, plecând de la revistă, o societate scriitoricească foarte vizibilă (în prezent peste 230 de membri cu carnet), să dai, cum s-a exprimat cineva, „ora exactă în cultura scrisă dâmbovițeană”.

Componenții colegiului de redacție, au avut conștiința valorii și n-au pregetat să stârnească polemici urbane, pe teme literare desigur, cu mai-marii momentului. Ceea ce a dat identitatea aparte între multele reviste ce apăreau în urmă cu 20 de ani. Multe dintre acestea efemeride al căror nume s-a uitat. Din nefericire, odată cu trecerea în absolut a directorului „Litere”-lor, Tudor Cristea, criticul grupării, redacția de la Găești și-a încetat activitatea. „Litere” are o puternică redacție, de 18 ani, la Chișinău: acad. Mihai Cimpoi, acad. Nicolae Dabija, Iulian Filip, Aurelian Silvestru, Ianoș Țurcanu, Vasile Romanciuc, Igor Șarov (o vreme ministru al Culturii de la Chișinău). Într-adevăr relația cu Chișinăul este specială mai ales dacă o comparăm cu pseudoentuziasmul podurilor de flori – azi o frumoasă amintire. Doar atât. Târgoviștenii au fondat la Chișinău biblioteca Târgoviște, în parte dotată prin donații de carte în grafie latină (Mihai Stan – *Bibliotheca*, Ion Mărculescu – *Marcona*), sunt prezenți la marile evenimente culturale (aniversări, lansări, concursuri, Congresul Mondial al Eminescologilor, editarea în parteneriat a zeci de cărți).

Personalitate de prim-plan a culturii dâmbovițene, Cetățean de onoare al orașului Târgoviște, doctor honoris causa al Universității „Valahia” din Târgoviște, Mihai Cimpoi a dăruit târgoviștenilor cărțile: „*Prometeu și Pandora. Eseuri despre Ion Heliade Rădulescu. Itinerar critic dâmbovițeano-basarabeian*” (2006); „*Ion Heliade Rădulescu: panhymniul Ființei*” (2008); „*Grigore Alexandrescu: «însuflarea» ființării*” (2009); „*Vasile Cârlova: poetul «sufletului măhnit»*” (2010); „*Ioan Alexandru Brătescu-Voinești: prefacerea firii*” (2011); „*Ion Ghica: amintirea ca existență*” (2012); „*Esența temeiului. Istoria literaturii române premoderne la Târgoviște. Eseuri monografice*” (2013); „*Anatomia ființei. Școala literară și artistică de la Târgoviște*” (2014); „*Elena Văcărescu, poeta «meliniștii*”

divine»” (2015); „Anatomia ființei II. Promoția de azi a Școlii literare și artistice de la Târgoviște” (2016); „Totul prezenței în «Litere» sau Cum am trecut rub(r)iconul” (2017); „Radu Petrescu, flaubertianul postmodern” (2019); „Petru Creția, Epos, logos, eidos” (2020); „Patru literați târgovișteni în creion luminos” (2021); „Mircea Horia Simionescu. Scrierea ca ființă și lucru. Eseu monografic” (2023), toate apărute la Editura Bibliotheca din Târgoviște.

Colegiul de redacție al „Litere”-lor – Chișinău e prezent în corpore la „Moștenirea Văcăreștilor”, la „Simpozionul național Școala de la Târgoviște” ajuns la a zecea ediție, în paginile revistelor târgoviștene. Împreună aplică conceptul de unire prin cultură. Pentru a avea o imagine clară asupra complexității tematică a revistei oficiale a Continuatorilor, a actualei Școli de la Târgoviște. Vom enumera rubricile „Litere”-lor și pe titularii acestora luând ca reper revista din iulie 2019: **Editorial:** Mihai Stan; **Breviar:** Barbu Cioculescu; **Valențe literare:** Mihai Cimpoi; **Postdecembrism:** Marian Popa; **Satul românesc în rama literaturii:** Alex Ștefănescu; **Din nou la clasici:** Marin Iancu; **Școala de la Târgoviște:** Mădălina Simionescu (Cojocaru); **Istorie literară:** Emilia Motoranu; **Revelațiile lecturii:** Iordan Datcu; **Studii de caz:** Alexandru Bulandra; **Eseu critic:** Stan V. Cristea; **Litere și sensuri:** Ana Dobre; **Arhitecturi ludice:** Lina Codreanu; **Povestea dintre vorbe:** Liviu Grăsoiu; **Convergențe:** George Toma Veseliu; **Note de lectură:** Traian D. Lazăr; **Angajăm personaje:** Vasile Bardan; **Eu vă citesc pe toți!** Florentin Popescu; **Scripta manent:** Victor Atanasiu; **Notes:** Simona Cioculescu; **Dicționar:** Victor Petrescu; **Eminesciana:** Nicolae Georgescu; **Geocivilizație românească:** George Coandă; **Eminesciana:** Dumitru Copilu-Copillin; **Steieri:** George Anca; **Antologie:** Paula Romanescu; **Poezia Acasă:** Iulian Filip; **Poezia Acasă la Cernăuți:** Vasile Tărășanu; **Intarsii:** Daniela-Olguța Iordache; **Philosophiae in civitate:** Pompiliu Alexandru; **Opinii:** Magda Ursache; **Eseu:** Savian Mur; **Sfaturi pe lumină:** Mihai Miron; **Schola:** Elena Stan-Bădulescu; **Bibliofile:** Ana Andreescu; **Firide basarabene:** Nicolae Scurtu; **Între orient și occident:** Honorius Moțoc; **Memorii:** Manole Neagoe; **Thalia/A șaptea artă:** Cristina Dinu; **Arhitectură:** Emil Stănescu; **Arte plastice:** Ion Mărculescu.

Dintr-un volum jubiliar (Mihai Stan, Alexandru Muscalu, *Litere. Istoria unei reviste de cultură dâmbovițene, 2000-2020*), cititorul va afla că de-a lungul timpului în „Litere” au semnat 546 de scriitori – un adevărat record – fapt ce dovedește îndubitabil că revista Continuatorilor a devenit o publicație de interes național.

Un fragment din *Dicționarul general al literaturii române* (ediția I, vol. IV, L/O, pp. 76-77) notează: „Deși este, în principal, o revistă de opinie critică, «Litere» găzduiește și proză ori poezie, fără a face concesii unui așa-zis localism creator și respingând în chip declarat producțiile slabe. «Litere» a reușit să coaguleze un grup de autori legați de spațiul dâmbovițean, de la reprezentanții Școlii de la Târgoviște până la generațiile mai noi, și s-a impus prin valoarea materialelor publicate, prin fermitatea și caracterul avizat al opiniilor, dar și printr-un mod elegant de a polemiza. Legând prezentul de trecut, «Litere» aspiră, așa cum sună titlul unei rubrici, să realizeze o «Școală dâmbovițeană» (s.m. Mihai Stan). Ceea ce au și reușit cei ce dau viață „Litere”-lor în cele peste două decenii care s-au scurs de la apariția numărului întâi al revistei în aprilie 2000.

Am acordat un spațiu generos istoriei „Litere”-lor, justificat prin faptul că socotesc – și nu numai eu – că fără „Litere”, Societatea Scriitorilor Târgovișteni – Școala de la Târgoviște de astăzi – nu ar fi avut, cu siguranță, o prezență atât de vizibilă. Și pentru faptul că mai toate cărțile având ca tematică „Școala de la Târgoviște” au apărut întâi, în foileton, în revista cu sediul în Târgoviște și Chișinău. Denumirea Școlii îi aparține lui Dan Culcer, colaborator și el la „Litere” și apare pentru prima dată în revista „Vatra” („Școala de Târgoviște”, nr. 11/ 20 noiembrie, 1985, p. 7), în care poate fi citită și o reușită definire a Școlii: „Nu mă refeream la o realitate geografică, la faptul că o Școală în sens didactic, filosofic sau cultural ar fi funcționat real la Târgoviște, că toți literații pomeniți ar fi trăit în acest oraș, ci la faptul că era vorba de o Cetate de Scaun, un sediu al puterii simbolice a literaturii. Nu era și nu va fi vorba despre o Târgoviște terestră ci de cetatea celestă a Târgoviștei, unde toți scriitorii pomeniți se vor fi întâlnit deja sau se vor întâlni, peripatetizând, dialogând pe străzile pavate cu norii lui Petru Creția, despre marile și eternele întâmplări ale literaturii, în Cetatea de Scaun a literaturii române”.

George Coandă

Un decalog al condiției de a fi jurnalist autentic George Coandă (un veteran, aproape nonagenar, al presei române)

Nu te întreba ce-ți oferă ție opinia - publică, ci *în ce fel / cum* oferi tu opiniei publice lumina ADEVĂRULUI.

Este imperios necesar să conștientizezi că tu, jurnalistul, nu ești ceea ce îndeobște se spune - și sunt deja niște poncife - fie „cronicar al Clipei” fie „Câinele de pază al societății” și (ah, câinii mai și turbează!) sau „Guardian of the City Gates”, ci ești ceva mult mai important chiar și decât a fi *formator de conștiințe*, adică *lampadofor* al Umanității.

Știindu-se că, în sens filosofic ADEVĂRUL este relativ, și că doar Dumnezeu este deținătorul ADEVĂRULUI ca certitudine, nu ai decât să fii, asumându-ți riscurile, *miner al Clipei*, săpând cu curaj în abatajele Timpului și ale lumii până ce vei da de filonul care duce la ADEVĂR. Dar nu încerca să fii martir! Nimeni nu-ți va face statuie. Fii doar atât: *miner temerar al Clipei*!

A fi jurnalist este mai mult decât o profesie oricât de corect te-ai strădui s-o faci, este o *vocație de conștiință socială*. Dacă nu ești posesorul a așa ceva n-ai ce căuta în neliniștita lume a presei.

Nu te vinde pentru un trai confortabil - din nefericire pe tot mapamondul se întâmplă - pe talanții trădării de sine / de conștiință motivându-ți / acoperindu-ți trădarea cu ciceronianul dicton „errare humanum est”, nu te absolvă de păcat. Cum nu te absolvă nici faptul de a te ascunde după *dreptul la liberă exprimare*. Este un gest de lașitate. Mai sănătos este să-ți câștigi bucata de pâine a profesiei de jurnalist având satisfacția că poți să mărturisești liniștit la sfârșitul fiecărei zile a existenței tale: celor care mă citesc / mă văd și mă ascultă le-am dăruit sufletul meu.

Un jurnalist incult este un pericol public. Nu poate fi așadar, de utilitate publică. Dacă nu are în cap bibliotecă este nul și neavenit. Un ignorant care poate fi ușor de pus în mișcare cu cheița.

Deontologia profesională, haideți să fim serioși, nu este doar o vorbă... de unii inventată. Ar fi de-a dreptul dramatic dacă s-ar institui „tribunalul jurnalistului imoral”. Ei bine, și dacă jurnalismul va fi, într-un viitor apropiat, implementat de inteligența artificială / IA? Nu ar fi exclus.

Jurnalistul de investigație nu este un procuror în exercițiul funcțiunii. Și nici trimisul lui Dumnezeu pe Pământ. Dacă, cu premeditare, se uită asta, jurnalistul nu este altceva decât un ucigaș de suflete. A investiga înseamnă a fi nimic mai mult decât un detectiv abil și onest căutând cauza unui caz și respectând cu sfințenie principiul prezumției de nevinovăție. Și nici super judecător nu este pentru a da sentințe înainte de sentința instanței de judecată. A se lua aminte!

Jurnalistul, realizator / moderator de emisiuni radiodifuzate / televizate / în on-line, dacă încearcă să-și impună cu orice preț, amenințător, invitatului / invitaților la microfon / în platou / în podcast punctul său de vedere sau pe cel al patronului ori al puterii politice, dar și al unor moguli economici, nu este decât un hăitaș lipsit de moralitate, și de profesionalism. Locul lui este pe „șoseaua de centură a societății, sau într-un deșert unde poate vocifera... în deșert. Principiile „audiatur et altera pars”, fără a fi robul unor partipris-uri, și „primus inter pares”, cu înțelepciune, „trebuie să fie *literă de evanghelie*” pentru jurnalistul autentic.

Un material de presă, indiferent de gen și specie, poate să fie documentat și dintr-o sută de surse dacă nu ne arată măcar „luminița de la capătul tunelului”. Nu poate fi un autentic material de presă decât cu o singură / esențială condiție: documentarea să nu fie malformată de... diverse comenzi și interese toxice.

Nota bene. Luând aminte, aș zice obligatoriu, la o biblică apoftegmă a Sfântului Apostol Pavel, și aceasta pentru a-și împlini condiția, *sine qua non*, *rațiunea de a fi* și jurnalistul autentic ar trebui, fiindu-i de bun augur, să-și amintească sieși în fiecare zi: *dacă iubire nu ai (de ADEVĂR), nimic nu ești!* Și punctum. Restul este vânare de vânt.

Istorie culturală

Târgoviște – la răspântie europeană de civilizație renașcentistă și modernă

Geocivilizația, ca știință de frontieră între geopolitică și istoria culturii și civilizației, ne oferă oportunitatea și capacitatea unei interpretări și analize judicioase, a unei mai eficiente maieutici a interferențelor și jocurilor de interese în spațiul denumit *noosferă* (sfera spirituală a lumii – n.n.), determinându-l pe cercetător să apeleze în întreprinderea sa la o serioasă grilă noetică (studiul gândirii – n.n.). Fiind un adept declarat al unei astfel de metode, pe care am aplicat-o în câteva cercetări cu bune rezultate, m-am gândit să o utilizez și în cazul de față.

Este îndeobște cunoscut faptul că, dintr-un egocentrism, dublat de un narcisism patriotard, uneori ținând de o imagistică absurdă, multă vreme s-au privit contribuțiile spirituale ale Târgoviștei în Evul Mediu și, mai ales, spre finalul acestei epoci, ca fiind desprinse de o anumită mișcare holistică (în totalitate continentală – n.n.).

Desigur, Târgoviștea are locul și rolul său bine definit în istoria și cultura românilor, în acest sens fiind unul dintre marile mituri naționale. Dar cum nu mi-am propus să lovesc într-un astfel de mit, atâta vreme cât românii au nevoie de el ca motivare a existenței lor în lume, am zis că este mult mai bine să investighez în ce context de geocivilizație a ajuns să -și adjuce un astfel de status.

Esențialmente, trebuie remarcat și știut, totodată, că ascensiunea – și istorică, și culturală – s-a desfășurat în plină epocă a Renașterii europene. Devenind capitală a Țării Românești la sfârșitul veacului XIV, orașul intră pe un trend european de interferențepoliticospirituale, căpătând chiar ipostaza – cum am mai apreciat și în altă parte – unei veritabile „plăci turnante”.

Nu pot, însă, a nu fi observat încercarea, din urmă cu mai bine de trei decenii, a profesorului **Dan Zamfirescu** și a câtorva compași, de a crea o școală protocronică și sincronică din dorința de a releva, sub semnul unui pardonabil patriotism cultural, vechimea unor fapte de spiritualitate românească în racord cu Europa, doar că exagerările i-au denaturat ușor sensul, atâta vreme cât se dorea ca unele opere să fie considerate drept unicat cu valoare arhetipală. Or, dacă dorim o sincronie, mai degrabă ea poate fi surprinsă în diacronismul și alteritățile sale într-un orizont de exprimare al interferențelor și intercondiționărilor de geocivilizație. Căci, referindu-ne fie numai la Târgoviște, ea va fi suportat, o dată, influența culturii sud-slave ortodoxe, ceea ce pentru un spațiu de neolatinitate a însemnat pentru câteva secole bune, în Evul Mediu, după cum afirmă și **N. Cartoianu**, un impediment dramatic, iar, altă dată, spre sfârșitul istoriei medii, va fi suportat, dar în sens benefic, adierile Renașterii occidentale, la vremea domniilor unor **Petru Cercel**, **Mihai Viteazul**, **Matei Basarab** și **Constantin Brâncoveanu**.

Este drept că, **Radu cel Mare**, va fi introdus tiparul în cetatea domniei lui, la Mănăstirea Dealu, de unde, în 1508, **Macarie**, călugărul cetinian, va fi scos prima carte imprimată în tehnica lui Gutenberg în spațiul românesc și sud-est european. Dar o carte liturgică în slavonește. De altfel, fie chiar și în acest fapt, unde este elementul spectacular protocronic? Nici unde. Este doar un act de integrare a Târgoviștei și a arealului românesc în civilizația Europei tipografice. Eram încă sub obrocul culturii bisericești slave. Abia în timpul lui **Petru Cercel** (1583-1585) și sub fratele său, **Mihai Viteazul** (1593-1601), dar mai ales sub **Matei Basarab** (1632-1654) și **Constantin Brâncoveanu** (1688-1714) se va resimți, prin intermediul curților lor cărturărești, adevărate academii voievodale, palpitul Renașterii – târziu, e drept, dar tot a fost bine –, neolatinitatea neamului eliberându-se treptat de servituțiile impuse de cultura bisericească sud-slavă. Este un moment de trezire într-un peisaj geopolitic european dominat de jocurile politico-militare ale unor puteri care, în Europa Centrală, se ciocnesc pe Carpați. Este o luptă acerbă pentru „sferele de influență”, dublată și de un conflict cultural religios între Creștinism și Islam, marcată, începând cu Marea schismă de la 1054, și de dispute dihotomice din lăuntrul creștinismului însuși. A existat o fobie spirituală religioasă dar pe care românii au știut să o eludeze cu inteligență, astfel că, la începutul veacului XVII, Târgoviștea era acel oraș românesc, capitală încă, unde, apropo de geocivilizație, cultura slavă și infuziile de cultură renașcentistă fuseseră supuse unei decantări îndelungate, rămânând esențele, reunite într-un *spiritus loci* original european, totodată. A fost să fie mai târziu, dar ar fi fost nefast să nu se fi produs niciodată.

Și tot astfel se explică acea surprinzătoare originalitate a unei civilizații făurite de un popor, care prin originalitate aparține lumii traco-dace, prin limbă și spiritualitate lumii latine, prin credință, lumii ortodoxe, și care, filtrând printr-o lungă experiență culturală și religioasă influențele bizantino-slave, și-a construit o statură existențial-istorică europeană unică și inconfundabilă. A regreta că nu aparținem, cultic, catolicismului, este o chestiune de oportunism. A regreta că suntem integrați ortodoxiei este, de asemenea, inutil. Suntem ceea ce suntem într-un loc hărăzit de destin și de Dumnezeu.

În acest demers am încercat nu să spulber un mit protocronic, ci să-l așez într-o altă lumină, apelând la „cheile de cod” ale acestei noi științe care a apărut, necesarmente, la răscrucea mileniilor II și III d. Hr./e.n. – **geocivilizația**.

De altfel, dacă este să iau în seamă o opinie pe care o consider pertinentă, noi, românii, ne-am aflat, chiar în momentul întemeierii statelor medievale românești

(secolul XIV) „cuprinși între două lumi, între două tipuri de cultură diferită; de o parte lumea Occidentului catolic de cultură latină [...] de altă parte Răsăritului ortodox de cultură bizantină...”. (N. Cartoian, „Istoria literaturii vechi”, București, Editura Minerva, 1980, p.3-4). La ce a dus o astfel de așezare a românilor între Occidentul catolic și Estul ortodox în ceea ce privește destinul lor geopolitic și întru geocivilizație? Iată, de la același autor, încă o opinie, în continuarea celei mai înainte prelevată, vizând epoca lui **Constantin Brâncoveanu** care „din punct de vedere cultural [...] reprezintă punctul culminant al unei evoluții de două veacuri” relevând „o interesantă încrucișare a două influențe diferite; una venită direct din Occidentul catolic și romanic; influența italiană, iar alta venită din sud-răsăritul ortodox; influența grecească”. (Ibidem, p.377).

Cu o nuanțare a influențelor resimțite dinspre cele două orizonturi de civilizație (italiană, grecească). N. Cartoian aplica, cred corect, pe aceste pătrunderi de civilizații, pentru epoca la care face referiri, și o imagine geopolitică atunci când spune: „Conștient de primejdiile care pândeau țara între cele două tabere uriașe el (Constantin Brâncoveanu – n.n.) a dus la o politică înțeleaptă, păstrând relațiile cu Poarta, se străduia totuși să întrețină legături de prietenie cu țările creștine, de care-l apropia comunitatea credinței” (Ibidem). Și am mai putea adăuga și aceste alte considerații care surprind zbaterea, aproape o exorcizare a românilor de a fi ei înșiși, într-un efort multisecular de exonerare de influențe cu caracter, nu o dată, împilatoare politic: „Apartenența la aria de civilizație a Bizanțului și îndeosebi la principala mișcare spirituală, ortodoxia, mediată de lumea sud-slavă și adoptată în veșmânt literar slav, a constituit doar una din componentele principale ale conștiinței colective românești până în zorile epocii moderne. Mai veche decât aceasta și mai profundă a fost tradiția originii romane, a descendenței din Roma [...], idee prin care s-a exprimat individualitatea poporului român în contextul etnic al Europei Răsăritene și Sud – Estice”. (Mihai Bărbulescu, Denis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, „Istoria României”, București, Editura Enciclopedică, 1999, p. 198).

În această zbatere de conștientizare a destinului lor etnospiritual și etnopolitic, și de afirmare a conștiinței naționale, Târgoviștea a fost să fie pentru români centrul preeminent – prin natura funcției sale de capitală – ce s-a implicat în învârtirile geopolitice ale unor veacuri însângerate de războaie devastatoare, declanșate de puteri în căutare de „spații vitale” care să le asigure supraviețuirea. De asemenea, s-a implicat și în decantarea unor aporturi de civilizație dinspre Occident – mai cu seamă – dar și dinspre Răsărit și Sudul bizantino-slav. Astfel că, în expresie de geocivilizație, Târgoviștea a fost spiritual (religios și laic cultural) un generos spațiu ecumenic, iar sub raport geopolitic un spațiu exportator de relativă stabilitate spre azimuturile politico-militare centrale și sud-est europene în anumite segmente de timp între secolele XIV și XVII.

Este interesant de observat că, Târgoviștea, în mod particular, a fost acea capitală românească în care interesele geopolitice erau dublate de afluxuri care au constituit, pentru liderii politici și oameni de cultură ai Cetății, mize comune în acțiunile de salvagardare a Ființei etnice și a intereselor românești. Poate părea surprinzătoare o astfel de abordare a rolului Târgoviștei pe un trend comun geopolitic/geocivilizație, însă îmi asum riscul unei eventuale contrareplici, crezând că a sosit și momentul unei astfel de viziuni capabilă să lumineze, sub „foc încrucișat”, destinul istoric al Cetății între evul medieval și evul modern.

Victor Petrescu

ALEXANDRU SAHIA

Investigarea condiției umane

Alexandru Sahia (pseudonimul lui Alexandru Stănescu) se înscrie, prin existența sa zbuciumată curmată prematur (se naște la 11 octombrie 1906 în comuna Mănăstirea, județul Ilfov) în galeria scriitorilor din veacul trecut cu destine tragice. Istoria literară reține anul nașterii 1908, deși actul de deces, publicat de Emil Vasilescu (Cf. *Contra-forturi*, I, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2004), consemnează anul corect al nașterii 1906.

Având convingeri de stânga, într-o societate în care „din ce în ce mai mult, mizeria își întinde brațele, acaparează, roade surd”, după cum afirma în articolul „*Literatura șomerilor*”, va lua atitudine ca scriitor, redactor la „Bluze albastre”, „Veac nou” sau colaborator al altor reviste importante ale vremii („Bilete de papagal”, „Ultima oră”, „Caiete literare”, „Rampa”, „Vremea”, „Sfinxul”, „Viitorul social”, „Facla”, „Dimineața”, „Cuvântul liber”, „Era nouă”) împotriva împilării, a degradării ființei umane, indiferent de ipostaza sa, fiind convins că: „Scriitorii sunt și rămân apărătorii întregii umanități și de la ei se așteaptă, în primul rând, luminarea spre formulele de viață unde exploatarea nu mai există...”.

Scurta sa existență a fost marcată atât de condiția materială (din familie de țărani înstăriți din satul Mănăstirea) cât și de anii petrecuți în Liceul Militar din Craiova (1920-1926), ai școlii cu „pereții suri” care i-au „închingat anii copilăriei și ai adolescenței” sau ai Liceului „Sf. Sava” din București, unde găsește o „atmosferă pe care el o credea cu totul alta, comparată cu a liceului militar de unde venise”, dar care în opinia sa, nu se deosebea prea mult, ceea ce îi produce „o adevărată panică”: „Nemaifiind în stare să-mi găsesc punctul de sprijin, la vârsta de 21 de ani m-am retras la mănăstire într-o totală decepție” („Și noi am fost elevi”). Deși se înscriesese în 1928 la Facultatea de Drept a Universității bucureștene o abandonează în 1929, retrăgându-se pentru aproape doi ani la mănăstirea Cernica. Nu se poate adapta, dar are prilejul de a medita în solitudine asupra existenței umane în general. Totodată, în

primăvara lui 1930 va călători „la locurile sfinte”. În corespondența sa mărturisea că deși stătea „lângă sutanele călugărilor” gândul „este în altă parte”. „Gândesc la oameni, la rosturile lor în lume, la neegalități, la răsturnări de valori, la chinurile mele utopice și vechi. Cred că toată durerea din lume s-a cuibărit în mine”. Și-a văzut salvarea în ideologia marxistă pe care a împărtășit-o și pentru care a militat după 1931. În 1934 va călători în Uniunea Sovietică participând la Congresul Scriitorilor Sovietici (în 1935 apărea volumul „URSS – azi”), ceea ce îi aduce destule necazuri. Bolnav de tuberculoză, tratat în diferite sanatorii, nu mai poate fi salvat stingându-se din viață în satul natal (13 august 1937).

Opera, destul de întinsă și valoroasă, dacă o raportăm la existența sa, a cunoscut în timp accente de minimalizare sau exagerare (așa cum s-a întâmplat după evenimentele din august 1944), evidențiindu-se doar nuvelele „*Uzina vie*” și „*Revolta din port*”. Mai mult, în 1948 scriitorul devine post-mortem, membru al Academiei Republicii Populare Române.

Creația sa a avut ca temă predilectă condiția umană, suferința, destinul tragic al unor oameni care trăiesc la marginea societății în mizerie, incapabili de a-și realiza idealul, de cele mai multe ori resemnându-se în fața destinului implacabil.

Prima proză publicată în 1926 – „*Sculptorul Boambă*” (revista „Șoimii” din Târgu-Mureș, semnată Al. Mănăstireanu), arată predilecția către dezvăluirea suferinței umane, setea de ideal în artă, imposibilitatea realizării acestuia, moartea curmându-i tragic existența.

Aceeași notă, în manieră suprarrealistă, cu tente expresioniste în investigarea ființei umane întâlnim în: „*Pentru o bisericuță arsă*”, „*Haia l-a sărutat pe Crist*”, „*Dimitrie, prietenul meu*”, care visa să fie „ca un cal de stepă sălbatec în pusta fără câpătai”, să fie „liber, fără obstacol, ca un râu vijelios în curgere”.

Peisaje sumbre, existențe la limita umanului, destine zdrobite în medii halucinante apar în prozele: „*În noapte*”, „*Decor...*”, „*Mecanism tragic*”, „*Scheletul...*”, „*Ultima zi...*”, „*Vrăbia*”, „*Omul sau câinele*”. Ele trăiesc de multe ori în subconștient, într-un mediu pe care-l percep în totalitate ostil, incapabil de a comunica, de a-și face cunoscută durerea. Este de fapt perioada creației sale în care se întrepătrund experiențe de tip naturalist, în manieră suprarrealistă dublată uneori de expresionism. Situații limită, atingând patologicul, exagerare subiectivă în scopul realizării artistice dorite.

Lumea din care provin eroii săi este și ea pe măsură: hamali în port, prostituate, oameni roși de boală, studenți și profesori care se zbat în sărăcie, țărani cu „fețele supte și privirile rătăcite”.

Peisajul devine de cele mai multe ori macabru, ca în „*Ultima zi...*”: „Noaptea nu trecuse de jumătate, ploua prostește, un trup de om mort oscila monoton în aer. Orașul părea aceeași rufă umedă, tăvălită în noroi.”

După 1931 proza se obiectivează, devine realistă în concordanță cu ideile sale, înscriindu-se în categoria artiștilor angajați ai perioadei interbelice. Întâlnim, pe lângă ideile umanitare dragi scriitorului o altă lume, cea a muncitorimii paupere („*Uzina vie*”, „*Revolta din port*”), a altor oameni trăind la limita sărăciei sau fiind pur și simplu șomeri („*Moartea înghițitorului de săbi*”, „*Șomaj fără rasă*”), existența dramatică a țăranilor („*Ploaia din iunie*”, „*Măgarii lui Bica Lamba*”). Remarcabilă prin umanism și dramatism totodată este proza inspirată de prima conflagrație mondială („*Execuția din primăvară*”, „*Moartea tânărului cu termen redus*”, „*Întoarcerea tatei din război*”, „*În câmpia de sânge*”).

a *Mărășeștilor*”). După 18 ani, realitatea este terifiantă: oameni ce trec în cârje, schilozi, betegiți, aceștia sunt „marii mutilați ai războiului”, având „opinci în picioare”, fiind de fapt „resturi, jumătăți de oameni”. În final se întreabă cu îngrijorare: „Crezi c-ar mai putea să mai vină vreun război?”. Ceea ce, din păcate, s-a întâmplat doar peste câțiva ani.

Pentru întregirea personalității și operei este necesară investigarea publicisticii sale, a articolelor, cronicilor literare, interviurilor asupra literaturii noastre sau a celei europene, în viziunea sa „libertatea exprimării gândului rămâne cheazășia unei lumi superioare – emblema înaltei înțelegeri a umanității. Este un rost al omenescului în trăire deosebită de viață, este trezirea spre viață a sterilului, săgetarea orbului cu gândul către lumină” („Atitudini potrivnice artei”).

Istoricul și criticul literar, ziaristul Emil Vasilescu, în cel de-al treilea volum al „Contraforturilor” sale îi caracterizează astfel opera: „Universul prozei lui Sahia, și în ciuda puținătății acesteia, este departe de a fi unul incomod cantonat în câteva spații anume rezervate. Evoluția sa în timp relevă dorința permanentă de înnoire, de apropiere de adevărurile dintotdeauna ale umanului. Chiar dacă o bună perioadă proza sa a fost călăuzită de idei străine, Sahia rămâne nu doar o promisiune a literaturii noastre ce merită a fi cunoscut pe mai departe”.

Considerăm că este mai mult decât necesar demersul de a reda generațiilor de azi un scriitor al perioadei interbelice, cu lumini și umbre, dispărut în floarea vieții și în plină putere de creație.

Scieri:

Ploaia din iunie. În: „Nuvele inedite”, volum colectiv. București, Editura Adevărul, 1935; *URSS azi*. Craiova, Editura Ramuri, 1935; *Nuvele*. București, Editura de Stat, 1948; *Ploaia din iunie*. București, Editura pentru Literatură, 1948; *Nuvele și articole*. București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1951, *Pagini alese*. București, Editura Tineretului, 1952, *Nuvele*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1953; *Scieri alese*. București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1960; *Uzina vie*. București, Editura Tineretului, 1961; *Execuția din primăvară*. București, Editura pentru Literatură, 1962, *Scieri*. București, Editura pentru Literatură, 1964; *Întoarcerea tatei din război*. București, Editura Militară, 1974; *Scieri*. București, Editura Minerva, 1978; *Scieri alese*, Craiova, Editura Ramuri, 1988.

Referințe:

Călinescu, G. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București, Editura Fundațiilor Regale, 1941, p. 843; Macovescu, George. *Viața și opera lui Alexandru Sahia*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1950; Crohmălniceanu, Ov. S. *Literatura română între cele două războaie mondiale*. I. București, Editura Minerva, 1972, p. 305-307; Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române*. Vol. II. București, Editura Minerva, 1972, p. 375-377; Vasilescu, Emil. *Alexandru Sahia, interpretat de...* București, Editura Eminescu, 1977; Vasilescu, Emil. *Alexandru Sahia, dimensiuni și repere – monografie*. București, Editura Minerva, 1979; Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. Vol. IV: R-Z. București, Editura Fundației Culturale Române, 2002., p. 149-153; Vasilescu, Emil. *Contraforturi, I. Contribuții de istorie literară și bibliografie*. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2004, p. 164-190; *Dicționarul general al literaturii române*. vol. VI, S-T. București, Editura Univers Enciclopedic, 2007, p.29.

Elena Văcărescu (1864-1947) și moștenirea Văcăreștilor din comuna Raci, județul Dâmbovița

Elena Văcărescu s-a născut la 21 septembrie/3 octombrie 1864, la București, fiind fiica diplomatului Ioan Văcărescu, și a Eufrosinei Fălcoianu, fiind înrudită cu neamuri nobiliare precum Cantacuzino și Rosetti și descendentă, pe linie paternă, din renumita familie a Văcăreștilor, nepoată directă a lui Iancu Văcărescu (1792-1863), la rândul lui nepot al vestitului poet Ienăchiță Văcărescu (1740-1797). Despre originile ei, Elena Văcărescu afirma cu mândrie: *„Familia din care scobor eu a fost familia de intelectuali cu deosebire a României de odinioară...mama mea aparținea și ea unei vechi familii de boieri - Fălcoianii - prezenți în toate cronicile de altădată ale Valahiei”*. Își petrece copilăria și adolescența la vatra Văcăreștilor de lângă Târgoviște, despre care poeta Elena Văcărescu nota în memoriile sale: *„Dintre toate locurile unde au viețuit poeții, Văcăreștii din Dâmbovița duc mai mult cu ei semnul unei ursite și vraja unei amintiri”*.

Tatăl ei a devenit în acea perioadă unicul proprietar al moșiei de la Văcărești, cunoscută sub numele de „Văcăreasca”, pe care o împărțise până atunci cu alte rude, un spațiu pe care Ioan Văcărescu a ridicat o locuință provizorie, conacul în care Elena își amintește în memoriile ulterioare că a petrecut unele dintre cele mai însemnate momente din viața ei: *„În casa bunicilor mei, unde am locuit, se ducea o existență patriarhală tihnită și, după obiceiul timpului, puternic disputată între datinile Orientului și acea sete de Occident, de care neamul nostru, avid de civilizație și ascultând îndemnul originii sale, a fost dintotdeauna stăpânit”*. De asemenea, este sugestiv modul în care prezintă viitoarea poetă, ținutul copilăriei sale cuprinse în meleagurile dâmbovițene: *„Văcărești, ținut al poeziei, ținut al miturilor și al tainelor, dar și al amăgirilor, adăugau țăranii mei, care, dornici să-i prefacă plaiurile fermecate în câmpii roditoare, au fost întotdeauna învinși de exuberanța unei flore dezlănțuite. Văcărești: păduri, pășuni, întinderi de trestii, pajiști minunate ce alunecă molcome de-a lungul colinelor...Văcăreștiul i-a îngăduit tinerei să iubească, căci un vechi cântec al neamului nostru spune: <<iubește, am nevoie de iubire în cântecele mele>>. Dar n-a lăsat-o să-și piardă numele prin căsătorie. Văcăreștiul i-a permis femeii să se hrănească atunci când începuse să-i meargă rău. Văcăreștiul n-a trădat-o pe ultima fiică a neamului ei”*.

Grupul de monumente de la Văcărești datând din secolele XVI-XIX, locurile copilăriei Elenei Văcărescu, cuprindea conacul vechi și biserica din zid cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” datând din secolul al XVI-lea; biserica cu hramul „Sf. Nicolae”, „din pajiște”, ctitorită în 1693 din inițiativa lui Ianache Văcărescu, dispărută în urma cutremurului din 1838; capela octogonală Sf. Nicolae „din pajiști” din 1863; conacul datând din epoca brâncovenească, cel contemporan cu Biserica „din pajiști”, ale cărui pivnițe erau boltite cu calote sferice; conacul ridicat în 1870 de tatăl poetei Elena Văcărescu, concomitent cu capela octogonală, dar demolat după incendiul din 1955, precum și Parcul cu o suprafață de 10 ha, operă a arhitectului Casei Regale,

Wilhelm Knechtel, toate aceste valori ale patrimoniului cultural național, erau „*apărate și protejate*” teoretic de sistemul comunist prin H.C.M. 661 și 1160/1955 ca monumente de arhitectură (nr. 2183 din Lista monumentelor isorice din 1955), dar și de Legea nr. 63/1974.

Încă din copilărie, Elena Văcărescu a avut parte de o educație deosebită, începută în momentul în care a avut angajată o guvernanta engleză care a familiarizat-o cu literatura britanică. Interesant este un moment, petrecut la vârsta de 9 ani, când ea s-a îmbolnăvit, fiind ținută la pat pentru aproape două luni. Pentru a-și reveni, Elena Văcărescu a fost dusă de familia ei în satul Văcărești, județul Dâmbovița, unde a lucrat în particular pentru școală alături de Zoe, sora sa cu doi ani mai mică, un loc în care, în vacanțe, îi soseau profesori de la București. Cronicile vremii ne precizează că Elena Văcărescu adora să stea la umbra copacilor bătrâni din curtea conacului de la Văcărești, unde se ascundea de guvernanta de origine engleză și de familie și unde scria poezii.

Elena Văcărescu a urmat cursurile Universității de la Sorbona, primind îndrumări de la dascăli și poeți francezi de prestigiu, cum ar fi Sully Prudhomme, Leconte de Lisle, Jose-Maria de Heredia și alții. În concluzie, a avut o tinerețe împlinită intelectual, fiind profund legată de moștenirea civică și literară a înaintașilor săi, Văcăreștii, însă familia a ținut-o departe de lumea rustică și tainică a satului, plină de culoare pentru tână artistă, o lume care avea să o fascineze și să o inspire literar peste ani. În 1888, la vârsta de 24 de ani, Elena Văcărescu a revenit de la Paris, pentru a fi domnișoară de onoare la nunta reginei Elisabeta, cunoscută literar sub pseudonimul Carmen Sylva, acesta fiind momentul începutului unei relații apropiate între ea și regină, grație căreia ascensiunea sa în lumea literară a fost, se spune, mult facilitată. Elena Văcărescu avea un program extrem de stufos, care se desfășura regulat între Palatul Regal din Capitală și Castelul Peleş, trebuia să citească și să creeze, iar în plus, o însoțea pe Elisabeta în călătorii solicitante la curțile princiare din Germania, Austria, Anglia sau Italia. Impresionată de prezența și mai ales a scrierii poetice de care dădea dovadă Elena Văcărescu, regina Elisabeta a României i-a vorbit lui Vasile Alecsandri și Titu Maiorescu despre talentul urmașei poezilor Văcărești, bucurându-se de sprijinul moral și necondiționat al bardului de la Mircești.

După o lungă perioadă petrecută pe lângă Familia Regală, în anul 1890, Elena Văcărescu și prințul Ferdinand, nepotul regelui Carol I, se îndrăgostesc nebunește, și se hotărăsc să se logodească în secret, fiind sprijiniți chiar de Regina Elisabeta, care a și obținut consimțământul suveranului țării pentru acest pas. La ceremonia logodnei, cuvintele Elenei Văcărescu, cea care ar fi urmat să devină regină a României, au provocat admirație: „*Pentru mine, jurământul meu înseamnă că niciodată niciun alt bărbat nu se va apropia de mine atât timp cât voi trăi. Și nimeni nu mă va putea dezlega de acest jurământ*”. Însă, Casa de Hohenzollern și-a exprimat nemulțumirea pentru această logodnă, exprimată plastic prin imposibilitatea „*alterării*” sângelui regal cu cel românesc, și, ca un făcut, ziarele vremii au început să publice materiale compromițătoare despre familia Văcărescu. Chiar Consiliul de Miniștri, condus la acel moment de Lascăr Catargiu, s-a împotrivit categoric unei astfel de relații, lansând prin vocea acestuia, celebra frază „*Majestate, aiasta nu se poate!*”. În această situație, Carol I a avut de înfruntat atacurile partidelor de opoziție și a lumii princiare, astfel încât, urmarea firească a fost ruperea logodnei și exilarea Elenei.

Peste ani, tână scriitoare Elena Văcărescu, nota în jurnalul său: „*În clipa despărțirii, am strigat: «Doar România și viitorul ei contează. Vei fi un rege mare! Restul, fericirea ta sau a mea nu înseamnă nimic»*”. La despărțire, Elena Văcărescu i-a scris iubitului o tulburătoare scrisoare: „*Tagi Guangi mult iubit, Ferdinand scump, Sunt năucită, zdrobită de durere. De opt zile torturile și umilințele se prăvălesc asupra mea. Astăzi, regele, pe care au reușit să-l monteze îngrozitor, mi-a cerut să plec. Da, trebuie să plec copleșită de rușine. Nimeni nu crede în dragostea noastră, dar Dumnezeu știe, Dumnezeu ne judecă. Se spune că ți-am sucit mințile și că tu ți-ai dat*

seama tot timpul de acest lucru, nu-i așa? Că nu a fost așa, că țin doar la inima ta, doar această puternică pasiune în fața căreia am rezistat atâta vreme, că eu am fost întotdeauna cea care te-am pus în gardă împotriva consecințelor de care eu sunt cea copleșită acum. Mi-au luat totul, reputația, dragostea mea mai puternică decât viața, iar regina, regina este împietrită, anihilată. Eu sunt terminată, lichidată. Regele la fel de crud și de nedrept, el, pe care atâta l-am iubit și l-am slujit cu credință. Scrie-mi, te implor. Te iubesc atât de mult, Hélène”.

Elena Văcărescu s-a văzut nevoită să-și reia viața departe de casă, inițial aceasta optând pentru Italia, unde a locuit la Veneția și Roma, iar ulterior s-a stabilit la Paris, unde, în timp ce se gândea fără oprire la România, se pare că viața artistică franceză i-a potențat elanul creator, ea având ideea inițierii unui salon literar la care erau prezente personalități literare importante, precum Marcel Proust, Miguel de Unamuno, Aristide Briand, Sarah Bernhardt sau Paul Valéry.

În următorii ani, Elena Văcărescu a colaborat cu publicațiile românești „Adevărul” și „Dimineața”, în care a publicat articole ce exprimau preocuparea pentru națiunea sa și pentru implicarea ei în războiul mondial, subiect care, de altfel i-a prilejuit organizarea unor conferințe, desfășurate între anii 1916 – 1918, în care s-a dezbătut situația României. În luna ianuarie 1919, a devenit membră a delegației României la Conferința de Pace de la Paris, apoi a fost aleasă secretar general al Asociației Române de pe lângă Societatea Națiunilor, poziție din care a susținut cauza păcii.

În anul 1922 este aleasă membru permanent cu drepturi depline în prezidiul Comisiei de colaborare intelectuală, patronat de Societatea Națiunilor, perioadă care i-a facilitat o strânsă colaborare cu Nicolae Titulescu, iar în anul 1924 participă, alături de personalități ale lumii intelectuale europene, la înființarea Institutului Internațional de Colaborare Intelectuală. Elena Văcărescu s-a remarcat și ca translator, tălmăcind, în limba franceză, versurile lui Mihai Eminescu, Octavian Goga, Lucian Blaga, Ion Minulescu, George Topîrceanu, Ion Vinea și alții și, de asemenea, poeziile sale au fost traduse în multe limbi, printre care italiană, daneză, olandeză și chiar chineză. La 11 iunie 1925, Elena Văcărescu a devenit membră de onoare a Academiei Române, fiind prima femeie care a avut acest privilegiu, venit ca o binemerită recunoașterea publică a meritelor sale artistice și diplomatice. Discursul său de recepție este o autentică lecție de dragoste de țară: *„Născută din cel mai curat pământ românesc, crescută generații după generații în volbura veacurilor românești, eu am respirat adierea parfumată a primăverilor noastre (...) îmi iubesc țara pentru toată originalitatea ei autentică, din care s-a plămădit propria-mi originalitate (...) Am servit ideea românească, am încercat să răspândesc peste hotare faima neamului românesc și am servit în lume expansiunea sufletului românesc (...) Am învățat mai întâi că ideea românească nu se poate disocia de cultul trecutului românesc”.*

Doi ani mai târziu, primește din partea președintelui Republicii Franceze, ordinul **„Legiunea de Onoare”**, an în care înființează „*Biblioteca Universală*” pentru sprijinirea traducerilor, apoi devine în 1930 membră în Comitetul Internațional pentru difuzarea Artelor prin Cinematograf, iar în 1933, este distinsă cu Ordinul **„Coroana României”** în grad de mare ofițer și este în anul 1934, unul dintre fondatorii Casei Românești de la Paris. De asemenea, Elena Văcărescu a fost în 1945, consilier cultural pe lângă Legația României din Franța, și a fost membră a delegației românești care a participat la Conferința de Pace de la Paris (1946), continuând să se implice activ în susținerea cauzei naționale și, în pofida exilului, să se manifeste ca o *„româncă din cel mai adevărat sânge românesc, care își afirmă cu orgoliu și originea și sufletul românesc”*, conform aprecierilor lui Camil Petrescu.

Împlinirea dispoziției testamentare a poetei Elena Văcărescu cuprinsă în Testamentul olograf din 15 septembrie 1945, păstrat la Academia Română, din nefericire nu a putut fi realizată în 1950, la moartea sorei sale, Zoe, datorită exproprierii din 1949: *„Eu și sora*

mea, ca numele părinților..., precum și al străbunilor noștri să fie amintiți generațiilor viitoare, am hotărât a lăsa Academiei Române nuda proprietate a părții mele indiviză a Conacului și Parcului de la Văcărești... Academia Română va crea o instituție culturală care va purta numele: Fundațiunea Elena Văcărescu și Zoe Colonel Caribol. În momentul decesului sorei mele, care este usufructuară, Academia Română va intra în deplină stăpânire a bunurilor specificate... În cazul când Fundațiunea prevăzută aici se va înfăptui, las Academiei Române acțiuni de stat în valoare nominală de 1.000.000 lei, din al căror venit se va forma Premiul Elena Văcărescu, ce se va da în fiecare an celei mai bune lucrări asupra Familiei Văcărescu...”.

Nu numai că nu s-a împlinit dorința testamentară a Elenei Văcărescu, dar începnd cu anul 1949, odată cu preluarea de C.A.P. Văcărești, județul Dâmbovița, a bunurilor mobile și imobile prin H.C.M. nr. 1083/1949, Conacul și Parcul de la Văcărești s-au degradat treptat, fiind lăsate pradă atât intemperiilor vremii, cât mai ales nepăsării față de cultură a autorităților din acea perioadă, iar în cavele uscate ale palatelor lui Ianache Văcărescu erau depozitate cantități uriașe de cartofi! Astfel, au dispărut împrejmuirea și porțile de fier ale Parcului, clădirile de la poartă, unde te întâmpinau slujitori în costume de arnăut, s-a prăbușit acoperișul capelei, ceasul solar din parc, a dispărut Gârlița (natale vâlcioară, a poetului Iancu Văcărescu), iar în 1955, în urma unui incendiu, au dispărut și casele în care locuise Zoe, sora Elenei Văcărescu. Un licăr de speranță a renăscut efemer pentru vatra Văcăreștilor în anul 1969, când a apărut în „*România literară*” sub Testamentul Elenei Văcărescu, dorința expresă a poetei exprimată mai mult decât convingător: „*Vreau poezi, poezi la Văcărești și umbra mea firavă printre ei...*”. Elena Văcărescu avea gânduri mărețe, ca la Văcărești, să fie înființată o bibliotecă de poezie, incluzând și cărți cu autograf, idee salutăată cu admirație de Demostene Botez, care a și donat cu autograf volumul său de debut „*Munții*”, dar și de către Geo Bogza.

O altă dorință exprimată de Elena Văcărescu ce a nu a fost respectată cu strictețe, deși există documente în acest sens care atestă acest lucru, se referă la destinația unui teren donat de Elena Văcărescu pentru construirea unui local de școală în comuna Răciu, județul Dâmbovița și care să poarte numele de „*Enăchiță și Eufrosina Văcărescu*”. De pildă, după dispozițiile de parcelare al moșiei Văcăreasca la prima împroprietărire din anul 1921, era rezervată o suprafață de 2 ha teren de cultură și 33 de arii teren în satul Răciu, plasa Găești, județul Dâmbovița, pentru construirea localului de școală din localitate. Astfel, conform procesului verbal încheiat la 21 iunie 1923, domnul Nicolae Ghe. Ionescu, Agronomul Regiunii nr. 5 Agricolă Găești, județul Dâmbovița, era împuternicit de Consilierul Agricol al județului Dâmbovița prin Ordinul nr. 585/1920, în urma Ordinului Casei Cooperăției și Împroprietăririi, Direcțiunea Funciară nr. 5148/3.03.1923, de a preda instituțiilor abilitate suprafața de teren destinată Comunei Răciu, ca urmare a lucrărilor de împroprietărire al fostei moșii Văcăreasca. În baza procesului verbal, domnul Nicolae Ghe. Ionescu a predat domnului Vasile Popescu, dirigintele Școlii Răciu Coborâșu, suprafața de 2 ha pământ din moșia expropriată Văcăreasca, trupul Speriatu, a cărei măsurătoare a fost verificată de comisie cu lanțul, stabilindu-se cu exactitate vecinătățile: la nord, cu lotul împroprietăritului Dumitru C. Voicu, la sud cu lotul împroprietăritului Voicu Dragomir, iar la sud și est cu pădurea fostei proprietăți numită Speriatu. De asemenea, a fost predată și suprafața de 33 arii de pământ, situată în satul Răciu, destinată pentru construirea localului de școală, având următoarele vecinătăți: la nord cu proprietatea locuitorului Neculai Vlăsceanu, la sud cu teritoriul expropriat din acest trup pentru construirea localului de primărie, la est cu șoseaua comunală Răciu, iar la vest cu proprietatea locuitorului Manole Neagu.

Un alt document deosebit de important pentru stabilirea de jure ca Școala din Răciu să poarte numele poetei **Elenei Văcărescu**, îl reprezintă adresa nr. 17707/25.04.1932 înaintată de Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor, departamentul Casa Școalelor și a

Culturii Poporului, către președintele Comitetului Școlar din comuna Gura Șuții, prin care doamnele Eufrosina Văcărescu, Elena Văcărescu și Zoe Colonel Caribol, donează Casei Școalelor un teren de 7580 m² situat la punctul numit „*Pătulele Împărătești*”, comuna Răciu, pentru construcția viitorului local de școală care va purta numele de „*Enăchiță și Eufrosina Văcărescu*”. Până la construcția localului de școală, terenul se va utiliza cu elevii școalei din comuna Răciu, ca teren de experiență, iar veniturile se vor întrebuința în conformitate cu dispozițiunile legii învățământului primar, cu obligația de a înainta anual Casei Școalelor, o dare de seamă și un cont de gestiune al cheltuielilor și veniturilor acestui teren. Terenul urma a se preda ulterior directorului de școală din Răciu, de către Iancu Văcărescu din Târgoviște, împuternicitul doamnelor Eufrosina Văcărescu, Elena Văcărescu și Zoe Colonel Caribol. Un alt document asemănător vine în completarea celui din 1932, prin care Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, Direcția Școalelor și Culturii Poporului comunica Școlii Primare Mixte din comuna Răciu, județul Dâmbovița prin adresa nr. 27895/21.09.1945, faptul că, din actele donatorilor rezultă că terenul în suprafață de 7580 m², situat la punctul numit „*Pătulele Împărătești*” din comuna Răciu, a fost donat Administrației Casei Școalelor cu destinația precisă de a se construi localul de școală.

În concluzie, considerăm, deloc exagerat, că toate aceste argumente converg către o reparație morală, ca în viitorul apropiat, autoritățile locale din Comuna Răciu, județul Dâmbovița, să depună toate eforturile pentru ca Școala Gimnazială din Răciu, să fie parte din Moștenirea Văcăreștilor așa cum este firesc, și să poarte numele **Elena Văcărescu**.

Elena Văcărescu a trecut la cele veșnice la Paris, la 17 februarie 1947, la vârsta de 82 de ani, fiind înhumată la Paris, pentru ca în anul 1959, rămășițele ei pămîntești să fie aduse din Franța și înhumate la Cimitirul Bellu, alături de cele ale iluștrilor săi strămoși, familia Văcăreștilor.

Mulțumim pentru amabilitatea și disponibilitatea domnului Ionuț Isari, director al Școlii Gimnaziale din Răciu, care ne-a pus la dispoziție informații și documente prețioase despre instituția pe care o păstorește.

Surse:

- Arhivele Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, fond *Societatea Națiunilor*;
- Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale București, fond *Ministerul Culturii Naționale*;
- V. Munteanu, *Elena Văcărescu*, în „Universul Literar”, Anul XLIV, nr. 10, București, 1928;
- Ion Stăvruș, *Elena Văcărescu*, Editura Univers, București, 1974;
- Elena Văcărescu, *Scrieri alese*, ediție bilingvă română-franceză, îngrijită de Ion Stăvruș, Editura Minerva, București, 1975;
- Elena Văcărescu, *Memorii*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1986;
- *Elena Văcărescu și Franța*, prefată și note de Maria Platon, vol. II, Oameni, idei, Editura Cronica, București, 1998;
- Elena Văcărescu, *Din amintirile Elenuței Văcărescu*, Editura Paideea, București, 2000;
- Elena Văcărescu, *Regi și regine pe care i-am cunoscut*, Editura Compania, București, 2004;
- George Marcu (coord.), *Dicționarul personalităților feminine din România*, Editura Meronia, București, 2009;
- Cornel C. Mărculescu, *Dâmbovița turistică și culturală. Clădiri, case impunătoare, oameni, întâmplări*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2024.

Leonard Gherghinescu

„Uverturi la un concert astral”, de Rodica Bărbat (despre lirica și proza scriitoarei Maria Donan)

„Uvertură (din franceză, *ouverture* - deschidere) se numește o piesă orchestrală care precedă o lucrare muzicală de mari proporții, destinată să introducă spectatorul în atmosfera operei ce urmează. Este concepută, de obicei, ca introducere la o operă, la un oratoriu, la o suită instrumentală etc.”(sursa Net)

Extrapolând, d-na profesor Rodica Bărbat, un critic literar de excepție, își structurează corpul cărții de față, pe 7 Uverturi analitice, preambul la impresionantul Concert de emoții susținut de scriitoarea Maria Donan, prin volumele sale de versuri, proză, eseuri.

De ce „Uverturi”?

De ce „șapte” la număr?

De ce „Concert astral”?

Avem aici trei metafore-simbol: „Uverturi”, „șapte”, „Concert astral” pe care îmi propun să le decodific.

Cine citește cu atenție întreg conținutul cărții, găsește cu certitudine răspunsurile la cele trei întrebări pe care le-am lansat, fără nicio notă de retorism facil.

Pornesc de la părerea mea, strict personală, că, în ziua de azi, sunt mulți așa-ziși „critici literari”, care iau o operă literară și o disecă tehnicist, uzând de limbajul sec, rece al teoriei literare. „Niște” ei sau „niște” ele, care aplică „niște” cunoștințe strict de breaslă, strict pe felia unor noțiuni învățate, neglijând total factorul esențial: zidirea prin emoție.

D-na Rodica Bărbat este una dintre puținele excepții, care nu au alunecat în derizoriul unor asemenea intervenții chirurgicale pe „pacienți” cu drum asigurat spre morgă sau, și mai rău, în rutina unor necropsii.

Personalitatea analistului literar trebuie să fie în așa mod structurată, ca să poată fi în rezonanță perfectă nu numai cu autorul analizat și opera sa, ci și cu întreg acest univers.

De-a lungul timpului, mi-am exprimat de multe ori convingerea că doamnele Rodica Bărbat și Maria Donan locuiesc pe același palier de umanitate,

sensibilitate, spiritualitate. Sunt două entități gemene, care au la bază același nucleu cosmic. Amândouă au o foarte precisă și fină rezonanță emoțională, empatizând cu suferințele și bucuriile semenilor, trăind iubirea și compasiunea la cotele maxime ale creștinismului autentic.

Prin urmare, ca să înțelegem termenul de „Uvertură”, extrapolat la actul de analiză a unor texte literare, trebuie să cunoaștem îndeaproape profilul psihologic și intelectual al autoarei acestei metafore-simbol.

Domnia-sa nu doar vorbește, ci cântă o melodie a cuvintelor și a sensurilor lor, melodie auzită nu doar de cei inițiați în tainele profunzimilor.

Are un fel aparte de a vizualiza nevăzutul și un talent nativ de a conferența desecretizarea.

Horia Roman Patapievici, în „Partea nevăzută decide totul” lansa ideea că tot sensul vieții noastre poate fi gândit ca o aducere la vizibilitate (prin felul nostru de a vedea) a părții de nevăzut din lume și din fiecare.

Dar „felul de a vedea” al d-nei Rodica Bărbat este o îngemănare fantastică între intuiție și rațiune.

Patapievici spunea: „Nevăzutul este aici, lângă noi, în noi, ca un dat inconturabil al lumii și al naturii noastre. Suntem în el predați lui cu totul, așa cum suntem predați apei, când ne scufundăm, ori aerului, când ne regăsim respirația.” Iar eu spun acum: „Nevăzutul este pentru d-na Rodica Bărbat cheia cunoașterii văzutului, în toate fațetele lui, dinspre sine, înspre sine, dinspre lume, înspre lume.

Recurg la o paralelă desuetă, pentru a fi mai bine înțeles. Ochii, organul de simț cu care omul vede totul, fizic vorbind, nu se lasă văzuți de către „deținător” decât cu ajutorul unei oglinzi. Aici intervine puterea dementială a unor structuri umane precum autoarea volumului „Uverturi la un Concert astral”. Este un har, ca să folosesc un termen cam arhaizat. Un har de la Dumnezeu, continui eu, frizând poate habotnicia, într-o lume în care noțiunea de credință s-a tocit până la aplatizare. Domnia-Sa vede și se vede, fără ajutorul ochilor, fără vreo oglindă. Își vede culoarea ochilor, dar și culoarea sufletului, își vede lungul nasului, dar și dimensiunea trăirii în fața unui fapt de viață. Vede tot ce se ascunde în spatele ipocriziei, în spatele unui zâmbet forțat. Vede nu lacrimile, ci izvorul lacrimilor. De aceea, domnia-sa, ca analist literar, nu disecă texte, ci le ridică sau le coboară (într-un limbaj simplu, universal) la nivelul de interes al oricărui posibil iubitor de lectură. Îl introduce pe acesta în atmosferă, cronicile domniei-sale fiind ca un preludiu la o plăcere paroxistică ce va să vină.

Lucrurile mari se spun cu vorbe simple, venite din străfundurile ființei, dar numai oamenii cu un înalt grad de inteligență pot face acest lucru. „Pârâții” se căptușesc (fără scrupule) cu câteva neologisme memorate, se pierd în fraze așa-zis docte, prolixе uneori, și își joacă lamentabil rolul de preținși intelectuali de clasă ai unei țări, ai unui continent, ai unei lumi în derivă.

Iată de ce autoarea cărții de față trimite spre noi, cititorii, „Uverturi”! O muzică a unui spirit elevat, care ne creează starea lăuntrică propice abordării unor lecturi de sorginte astrală.

De ce, totuși, 7 Uverturi?

În romanul „Crimă perfectă - prizonieri în propria lumină” al Mariei Donan (Nona Maria Anahera-Nemea) un capitol întreg este dedicat simbolisticii acestui termen. „În credința creștină cifra șapte simbolizează liniștea, milostenia și pacea, aceasta fiind interpretată astfel, deoarece șapte este suma dintre numerele trei (care îl reprezintă pe

Dumnezeu) și patru (simbolul celor patru elemente, patru vânturi, sau cele patru puncte cardinale).” Pentru Anahera (personajul principal din roman) această cifră reprezintă un jalon în căutarea echilibrului și a iubirii desăvârșite, șapte fiind numărul ce corespunde androginului ermetic. După Aristotel, cel de-al șaptelea cer este cel care înconjoară lumea. Așadar, atotcuprinzător ca și iubirea.

O analiză a creației unei autoare (care nu pune niciodată iubirea sub semnul îndoielii, care aspiră ASIMPTOTIC spre absolut) nu poate fi decât sub zodia cifrei șapte, cifra perfecțiunii.

Și acum, metafora-simbol: „la un Concert astral”.

Cel mai la îndemână îmi este descifrarea și interpretarea acestei metafore, care face referire la subiectul întregii cărți a d-nei profesor Rodica Bărbat, respectiv: „bogata activitate literară” a poetei și prozatoarei Maria Donan.

Afirm acest lucru, pentru că, aflându-mă în ipostaza de a fi scris Prefața la volumul antologic „Verros, o insulă de-albastru”, am aprofundat o mare parte din opera literară a acestei scriitoare. Extrapolând, în temeiul metaforei create de d-na profesor, pot afirma că am trăit acest „concert astral” cu voluptatea melomanului prezent la un Concert de Anul Nou, dirijat chiar din Cer de **Herbert von Karajan**.

Voi selecta, mai spre final, câteva paragrafe din Prefața menționată și le voi oferi drept argumente „overwhelming”.

Mi-am construit expozeul, cu aproape un an în urmă, având ca suport mai multe volume ale Mariei Donan: proză, versuri, eseuri: „Insomnia ierbii” - versuri; „Trepte de Foc” - proză scurtă; „Jurnal liric (The Point Life line)” - versuri; „Crimă perfectă (Prizonieri în propria lumină)” - roman; „Pelerini prin propria viață (Felia mea de cer)” - eseuri; „Cântec de Lebădă” - versuri; „Dum Spiro, Spero (Jurnalul unui Peregrin)” - versuri; „Porțile spre Cer...” - roman; „Memento Vivere (Amintește-ți să trăiești)” - versuri; „VERROS, O insulă de-albastru”, volum antologic de versuri.

Am făcut enumerarea de mai sus, pentru a evidenția un fapt important: din „Uverturile” foarte bine structurate de criticul literar Rodica Bărbat, lipsesc doar patru partituri dintre cele pe care eu le-am analizat ca un profan: „Insomnia ierbii”, „Trepte de foc”, Jurnal liric și „Pelerini prin propria viață”.

Îmi amintesc foarte bine momentul când domnia-sa și-a făcut apariția, virtual, pe pagina de autor a NoneiMaria Anahera. Era imposibil să nu remarc spiritul scilipitor, cald, cu o deschidere sinceră la dialogul erudit privind creația prietenei noastre comune. Fascina prin tinerețea spiritului, dincolo de vreun număr convențional inscripționat pe vreo carte de identitate. Am remarcat imediat că aplică un alt gen de hermeneutică, că are o intuiție nativă a simbolurilor și semnelor, o intuiție flancată de o inteligență emoțională aparte. Domnia-sa venea să infirme ceea ce imberbii, deveniți peste noapte „berbi”, afirmă cu vehemență că referințele critice trebuie să fie doar treabă de concept, doar un exercițiu al minții, fără a te implica emoțional sau sentimental.

Numai datorită Domniei-sale am descoperit că abordarea critică a unui text literar nu este disecție rece, nu este demers tehnic, ci este artă. O artă a artelor. Cu implicarea, în egală măsură, și a rațiunii și inteligenței creierului, și a rațiunii și inteligenței inimii.

Știam atunci, ca de altfel toți Prisăcarii (termen patentat de d-na Lidia Racovițan, vocea de aur de pe YouTube a poetei noastre) că d-na Rodica Bărbat i-a fost „dascăliță” în studenție!

Prin urmare, aveam în față echipa perfectă: Mentor-Discipol, convertit în Critic literar-Scriitor și, prin excelență, Prieten-Prieten.

Dintr-o asemenea asociere nu putea să nu se înfiripeze „un concert astral”, care să nu își pună amprenta definitiv pe noi, toți, cei care iubim literatura și trăim prin muzica ei astrală.

Pentru a cunoaște mai bine personalitatea acestui critic literar de excepție (care frizează aceeași cuminenție a sufletului, aceeași delicatețe a spiritului și lipsa totală de veleitarism, ca și studenta-discipol) am căutat în arhiva Analelor Universității de Vest din Timișoara, Seria Științe Filologice, în arhivele revistelor timișorene, respectiv „Orizont”, pe YouTube și am descoperit multe articole despre scriitori contemporani și clasici semnate de domnia-sa, conferințe susținute pe diferite teme. O încântare să o ascuți. O încântare să citești ceea ce a scris: articole, eseuri, prefețe de cărți. În ultimii ani, i-am descoperit numele în numeroase reviste din țară: „Freamăt” (Baia Mare); „Cervantes” (București); „Impact” (Târgoviște); „Reflex”(Reșița)...

O regretată scriitoare timișoreană scria pe Facebook, cu vreo trei ani în urmă, un comentariu pe care l-am reținut nu numai pentru umbra de tristețe și revoltă pe care o transmitea, ci și pentru un adevăr ce doare: „Dacă cei care stau la cârma culturii ar fi alocat bani pentru publicarea Tezei de Doctorat a d-nei profesor Bărbat Rodica, urmașii ar fi avut la îndemână cel puțin șapte cărți de o valoare certă.”

Volumul „*Uverturi la un Concert astral*” este, cred eu, blazonul prin care contemporanii și urmașii vor recunoaște profilul nobiliar al criticului literar Rodica Bărbat.

7 Uverturi!

7 Minuni ale lumii!

7 Note muzicale!

Și un *Concert Astral*.

Promiteam fragmente din Prefața mea la volumul antologic „Verros, o insulă de-albastru” al scriitoarei Maria Donan (cea care constituie obiectul cărții postfațate acum de mine):

„Orice pasionat de literatură simte când se află în fața unei creații care va învinge meandrele timpului și capriciile vremurilor. Universalitatea este cheia trecerii vămilor.

În scrierile Mariei Donan, cuminenția și clocotul spiritului, iubirea, durerea, orice altă trăire, orice concept filozofic, orice idee nu trimit niciodată spre parte, ci spre întreg, niciodată spre cazuri individuale, ci întotdeauna spre universalitate, spre ceea ce nu devine niciodată perimabil sau perisabil.

Tot ceea ce scrie (poezie, proză, eseu) vine parcă dintr-un cânt interior și muzica aceea interioară curge peste lume ca o simfonie a durerii devenită „Liră de orfei”, cum spune chiar poeta în poezia „Cerșetoarea de iluzii” din volumul „Cântec de Lebădă”: „Ești cu mine!/ Ești chiar Zeus – Lebădă/ ce-mi dăruie zborul/ când din lacrimă-mi destinul/ face Liră de Orfei.”

Toți cei care au avut răgazul și determinarea să abordeze critic opera sa (d-na prof. Rodica Bărbat, d-nul prof. Georgică Manole, d-nul ziarist Gabriel Balașa, d-nul Ovidiu Hortopan, d-na prof. Gheorghioiu Rodica, d-na prof. Livia Miron etc) au evidențiat această decantare unică a unui suflet care plânge răzând și râde plângând, pentru a aduce echilibrul și armonia într-o lume debusolată/.../

Ce leagă atât de strâns un critic literar de excepție și o scriitoare de excepție? Inteligența, frumusețea și cuminenția spiritului, sensibilitatea, credința, iubirea! Ordinea poate fi trecută de fiecare, după propria percepție a adevărilor lumii.

Să cuceriți iremediabil publicul cititor, *Uverturi la un concert astral!*

Prefața volumului antologic „Verros, o insulă de-albastru; sub Zodia Racului”, de Maria Donan

Autoare de poezii, proză scurtă, romane, eseuri, Maria Donan s-a impus în literatura actuală, printr-un stil propriu, unic, pe care ziaristul Gabriel Balașa îl cataloga, cu câțiva ani în urmă, „stil anaherian”, după unul dintre prenumele scriitoarei: „Anahera”, care în limba maori înseamnă „Înger”.

Se impune din start o precizare. Maria Donan a preferat și preferă anonimatul, publicând sub diferite pseudonime (Sonia Aliman, Carmen Ibănescu, Maria Doandș, Maria Donan, NonaMaria Anahera-Nemea etc), convinsă fiind că doar creația este importantă, prin ea însăși, pentru că îl duce cu sine, la pachet, și pe autor; de fapt doar partea eterică, nemuritoare, nu ceea ce este legat de existența lui efemeră, ca simplu muritor angrenat în terne relații familiale, sociale, politice etc.

În expunerea mea (mai mult sau mai puțin obiectivă) voi respecta limitele impuse de autoare și nu voi forța breșe spre zona interzisă. Conform convingerilor Mariei Donan, ideal ar fi ca „viața să derive din creație și nu invers, pentru că adevărata existență este cea lăuntrică.”

Recunoașterea, fără echivoc, a drumului inițiat în ceea ce urma să devină ulterior această creatoare de frumos neperisabil, impune punctarea a două repere:

1. Poetul timișorean Anghel Dumbrăveanu, care, recunoscând talentul autentic, i-a promovat creațiile frecvent în Revista Literară și de Cultură „Orizont”, o revistă care, sub conducerea acestuia, avea o certă valoare intelectuală și artistică.

2. Editura „Facla”, unde s-a produs debutul editorial, tot sub protecția anonimului, în urma unui concurs de poezie inițiat de editură și la care domnia-sa a participat cu un manuscris, securizat (conform rigorilor concursului) cu citatul: „Les grands dangers sont au dedans de nous”, o celebră secvență din romanul „Mizerabilii” al romanticului francez Victor Hugo („Ne craignons jamais les voleurs ni les meurtriers. Ce sont là les dangers du dehors, les petits dangers. Craignons-nous nous-mêmes. Les préjugés, voilà les voleurs ; les vices, voilà les meurtriers. Les grands dangers sont au dedans de nous. Qu'importe ce qui menace notre tête ou notre bourse! Ne songeons qu'à ce qui menace notre âme.”)

În Cuvântul de început din volumul de poezii „Cântec de Lebedă”, Maria Donan pune sub semnul îndoielii rolul criticului literar ca mijlocitor între creator și cititor. Citez: „Consider că impactul direct al unei poezii este mai presus de orice „vorbire” despre aceasta! Uneori, din dorința de a explica, „ucidem” inefabilul unor imagini, care au țâșnit din ființa poetului ca o fântână arteziană de sânge (sânge moșit de suferința însăși, de revelații lirice inedite, de disperare sau extaz!)... Impactul direct, fără intermediari, este, zic eu, Religia zidirii noastre prin artă, orice formă ar îmbrăca exprimarea artistică.”

Ca atare, eu nu voi încerca, să îmbrac „sutana” unui critic literar și nici a unui istoric literar. Nu îmi propun decât să exprim ceea ce cred personal despre opera acestei scriitoare, convingerile pe care mi le-am cimentat citindu-i și recitându-i cărțile, dar și părerile pe care mi le-au certificat referințele critice ale unor persoane cu autoritate în domeniu: d-na prof. univ. dr. Rodica Barbat - critic literar; d-nul Gabriel Balașa - ziarist și scriitor; d-nul prof. Giorgică Manole - scriitor. Și lista ar putea continua.

„Cartea care circulă, care este citită de mii de oameni și care contribuie la zidirea lăuntrului lor, se autoimpune mai rapid decât ar putea să o facă o istorie a literaturii, fie ea critică sau nu.” - mărturisea, de curând, scriitoarea.

Poate că domnia-sa are dreptate, chiar dacă vine în contradicție cu părerile celor care scriu istorie literară sau istorie critică literară. Personal consider că o evidență pe epoci, pe genuri, pe curente și orientări trebuie să existe. Dar, oricât de obiectiv se dorește a fi un istoric literar, tot rămâne cantonat în propriul subiectivism. Mărturie sunt schimbările care apar de la o istorie la alta! Ceea ce a fost concludent pentru George Călinescu privind scriitorii interbelici, de exemplu, nu l-a convins pe Nicolae Manolescu.

Un lucru este cert. Chiar dacă o istorie a literaturii sau critica literară impune un nume, acesta dispare din memoria colectivă, dacă nu își probează priza la publicul cititor.

Îmi exprim convingerea (bazându-mă și pe alte numeroase păreri) că Maria Donan va rămâne în literatura română ca un pilon de susținere a unei generații agresate de prea multă incultură, de un prea frustrant cinism, de o prea scăpată de sub control pseudopoezie, de un pornografism ridicat la rang de artă și, mai ales, de un sufocant curent al unui elitism stabilit pe criterii de disidență, nu neapărat de talent literar autentic.

Voi încerca să argumentez afirmația de mai sus, intrând în miezul problemei:

1. Creația Mariei Donan
2. Personalitatea creativă complexă a Mariei Donan

Nu îmi propun să-i prezint monografic activitatea literară, pentru că aș fi pe contrasens cu principiile domniei-sale și nici nu am toate detaliile necesare unui asemenea demers.

Voi marșa pe trei căi, care permanent se intersectează:

1. Maria Donan - poet
2. Maria Donan - prozator
3. Maria Donan - eseist

Pentru o mai bună gestionare a expunerii, îmi propun din start să fac referire (în cunoștință de cauză, adică doar după materialul pe care îl am la îndemână) la câteva titluri de cărți cu rol, oarecum elocvent, în devenirea scriitoarei:

1. „Insomnia ierbii” - versuri
2. „Trepte de Foc” - proză scurtă
3. „Jurnal liric (The Point- Life line)” - versuri
4. „Crimă perfectă - Prizonieri în propria lumină” - roman
5. „Pelerini prin propria viață - Felia mea de cer” - eseuri
6. „Cântec de Lebedă” - versuri
7. „Dum Spiro, Spero - Jurnalul unui Peregrin” - versuri

8. „Porțile spre Cer...” - roman

9. „Memento Vivere” - versuri

10. „VERROS - O insulă de-albastru”, volum antologic de versuri, a cărui Prefață va fi acest umil Expozeu al meu.

Orice pasionat de literatură simte când se află în fața unei creații care va învinge meandrele timpului și capriciile vremurilor. Universalitatea este cheia trecerii vâmlor.

În scrierile Mariei Donan, cuminența și clocotul spiritului, iubirea, durerea, orice altă trăire, orice concept filozofic, orice idee nu trimit niciodată spre parte, ci spre întreg, niciodată spre cazuri individuale, ci întotdeauna spre universalitate, spre ceea ce nu devine niciodată perimabil sau perisabil.

Tot ceea ce scrie (poezie, proză, eseu) vine parcă dintr-un cânt interior și muzica aceea interioară curge peste lume ca o simfonie a durerii devenită „Liră de orfei”, cum spune chiar poeta în poezia „Cerșetorea de iluzii” din volumul „Cântec de Lebădă”: „Ești cu mine!/ Ești chiar Zeus – Lebădă/ ce-mi dăruie zborul/ când din lacrimă-mi destinul/ face Liră de Orfei.”

Toți cei care au avut răgazul și determinarea să abordeze critic opera sa (d-na prof. Rodica Barbat, d-nul prof. Georgică Manole, d-nul ziarist Gabriel Balașa, d-nul Ovidiu Hortopan, d-na prof. Gheorghioiu Rodica, d-na prof. Livia Miron etc) au evidențiat această decantare unică a unui suflet care plânge râzând și râde plângând, pentru a aduce echilibrul și armonia într-o lume debusolată, în care „mentenanța” - totalitatea operațiilor de întreținere și reparație ale unui sistem tehnic - devine un termen pe cale de a fi viabil și atunci când vorbim de acțiunile de „îngrijire sau vindecare” a ființei umane. Este trist, dar două treimi din populația globului au devenit, din motive arhicunoscute, roboți setați pentru a munci, a mânca, a procrea, a se distra, a face bani din piatră seacă și atât.

Citind-o pe Maria Donan, ai revelația că „piatra filozofală” - acel elixir legendar cu ajutorul căruia am putea transforma metalele inferioare în aur, am putea să ne vindecăm de toate rănilile și am putea obține tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte - există în fiecare dintre noi, doar că trebuie să credem în acest miracol.

Personajele romanelor sale, vocea poetică din poemele sale sunt în căutarea adevărului absolut, a iubirii absolute, a dreptății absolute, a frumosului absolut, a Luminii neatinse de vreo umbră.

Anahera și Harold, Ami și Mon (personaje-cuplu) sunt întruchiparea sferei perfecte primordiale, în contextul unui mediu actual, acut conflictual, acut dezbinat.

Această „tentație a absolutului” are, în primul rând, un rol cathartic atât pentru autoare, cât și pentru cititori. Oricât de încărcat ai fi de mizeria codidiană, după lectura unei creații semnate de Maria Donan, te simți purificat, spălat de noroaiele care ți-au maculat lăuntrul.

Din punctul meu de vedere, cred că se poate vorbi de cinci trepte în devenirea continuă a acestei autoare, fiecare treaptă fiind marcată, de regulă, de schimbarea pseudonimului, ca și când cea care urcă vrea doar să urce, fără a mai privi în urmă, fără a avea intenția de a se întoarce vreodată să o privească în ochi pe cea care „a existat” pe treapta inferioară. Un șir lung de autonegări.

1. Prima treaptă - este sub semnul unei inocențe (aproape patologice), asemănătoare întrucâtva cu cea a prințului Mișkin din romanul „Idiotul” de Dostoievski. Niciun conflict interior. Nicio angoasă existențială. Nicio antinomie bine-rău, urât-frumos, lumină-întuneric. Totul este Bine, Frumos, Lumină. Viața curge firesc, în ritmul „bătăii inimii” unei mori de apă. „În vale stă moara în mâini sprijinită/ Iar inima-i bate tot taca și taca,/ Învârte cu pulsu-i grăunțe și apa/ Iar sângele-i alb/ Pe artera cea strâmtă a jgheabului/

Zburdă spre pântec/ În spume și clocot îl umple/ Iar inima-i bate tot taca și taca.” („Moara”)

2. Treapta a doua - este ca o trezire dinte-un vis frumos într-o realitate care nu se pliază pe structura sufletului unei „prințese” născute pentru a trăi într-un palat de cleștar. Este perioada marilor revolte, acutelor răzvrătiri, a manifestelor explicite. Poeziile sunt imperative și cu un impact covârșitor asupra cititorului, cel puțin asupra mea. Metaforica este adânc combativă, revendicativă, compensativă, fraternă etc. Titluri ca: „Săgetați-mă cu verde, Brazilor tăiați la nunți!”, „Chemați cântătoare la geam să vă bată!”, „Nu ucideți Salamandra!”, „S.O.S”, „Salvați-o pe Eva!” dau fiori prin ele însele. „Chemați cântătoare la geam să vă bată/ Prin ierni despuiate de alb și colinzi,/ Când Pasarea Phoenix speriată pe stânci/ Își strânge sub aripi cenușa fierbinte,/ Când lupta cu timpul ne seacă de cântec,/ Când iarba miroase a piatră topită,/ Iar cerul își vinde albastrul pe-o carte/ Cu filele morții întoarse de vânt, /Și dați desfrunzitelor visuri/ Căldură-n vitralii adânci...// Chemați cântătoare la geam să vă bată/ Și umpleți camera cu-albastru, cu vis/ Cu verdele ierbii, cu cântec și plâns...” (din volumul „Insomnia ierbii”)

3. Treapta a treia - se conturează prin apariția căutărilor, a întrebărilor cu ușoare conotații filozofice. Începe obsesia de albastru, de perfecțiune, obsesie care rămâne, într-o formă voalată, și în creațiile ulterioare. Într-un eseu din „Pelerini prin propria viață”, scriitoarea mărturisea: „Realitatea este o percepție individuală. În adolescență, o percepeam ca pe o grădină infinită cu trandafiri albaștri. Aveam senzația că trăiesc doar într-un vis și așteptam (însetată, înfometată!) să văd, să ating, să miros, să gust trandafirii aceia, care, pentru mine, întruchipau adevărata viață. Acum, o percep ca pe o fecioară cu un trup perfect, un trup ce ar înnebuni de poftă și pe un misogin, dar...acest trup, atât de frumos, este învelit în multe, multe haine oribile, numite prejudecăți. Uneori, îmi vine să întind brațele spre lume, să smulg aceste zdrențe, ca oamenii să vadă adevăratul chip al acestei copile-Realitatea. Nimic, de dincolo de cutume, nu trebuie să negăm! Ce negăm ne neagă! Lumina, de exemplu, nu neagă întunericul. Intră în mijlocul lui și îl înghite! Realitatea mea are încă miros de albastru și gust de lumină.”

4. Treapta a patra - cea mai prolifică, în opinia mea, vine cu un tumult interior nemaîntâlnit de mine la vreun alt autor. Lirismul capătă cote paroxistice, vibrația interioară a poemelor atinge cu ușurință două octave. Perfecțiunea clasică a formei și metaforica de calibru neomodernist o individualizează cert în peisajul liric actual. Volumul „Cântec de Lebdă” este vârful de lance al acestei perioade, secondat de „Dum Spiro, Spero”. Criticul literar Georgică Manole afirma într-un review publicat în Revista „Luceafărul”: „Cântec de Lebdă” este o carte despre toate formele iubirii pe care autoarea le percepe ca pe o povară de vers și lire.” Tot domnia-sa scria: „Viața Mariei Donan, trăită în iubire, este una alcătuită dintr-o multitudine de cuante ca entități invizibile ale valorii energiei emoționale venite dinspre o permanentă preocupare de identificare cu minunile unei livezi înflorite, cu patimile lui Iisus, cu un altar de rugă, cu visul rămas într-o oglindă, cu cântecul ielelor în Noaptea de Sânziene, cu o floare în primăvară, cu îndrăzneala unui cireș de a înflori în toamnă, cu un zar aruncat pe cifra norocoasă șase, cu un fluture de-o zi sau cu un pescăruș pe mare. Hotărâtă să ducă „poveri de vers și lire” despre iubire, nu-i este ușor. Se simte „sângărând printre ghimpi cu Pasărea -Spin”, certându-se cu Moartea pe tonuri venite dinspre Grigore Vieru, regăsindu-se în Ana lui Manole un pic rebelă, în dorul Penelopei, în lipsa lui Ulise, într-un Eminescu copil, nu de puține ori într-o lunatică femeie, totul concretizându-se într-un „Cântec de Lebdă.” Volumul „Dum Spiro, Spero” continuă frenezia lirismului a cărui flacără internă este tot

iubirea, în toate formele ei de manifestare. Recomand lectura ampleror referințe critice ale d-nei prof.univ.dr. Rodica Bărbat, inserate în carte.

5. Treapta a cincea - marchează perioada de după dispariția tragică, la numai 18 ani, a Emei - nepoata scriitoarei. Volumele „Porțile spre Cer...” și „Memento Vivere” - „cărți gemene” - sunt scrise în memoria acesteia. Fervoarea pălește, stilul devine grav, griul se instalează confortabil peste paleta de culori a lumii. Rămân constante iubirea, credința, speranța, prinse într-o demențială horă a unor frământări filosofice legate de efemer, de moarte, de relativismul moral al binelui și al răului în lume, de determinismul existențial. „Prisaca Anaherei” - un veritabil cenaclu literar online - a dezbătut această perioadă, la modul cel mai profesional posibil, comentariile la text și pe text fiind incluse, ca un capitol distinct, în volumul „Memento Vivere”. Tot în această carte sunt publicate referințele critice ale d-nei profesor Rodica Bărbat - eseist și critic literar. Acestea apar sub titlul „Lirica Anaherei - o dimensiune ontologică a propriului destin” - o foarte pertinentă analiză pe care, de asemenea, o recomand. Recomand și eseul „Porțile spre Cer...” - un roman al conștiinței de sine”, semnat tot de d-na Rodica Bărbat și publicat în Revista „Reflex”, Iunie 2023.

„VERROS, o insulă de-albastru” este un volum antologic care reîntregește scara urcușului poetei, treaptă cu treaptă. Acesta cuprinde poemele noi scrise în răgazul de timp „Memento Vivere” - prezent și, selectiv, poeme din diferite volume anterioare.

Nici de data aceasta, Maria Donan nu își dezmințe ingeniozitatea artistică legată de conceperea copertelor și de redactare. Nostalgia albastrului adolescenței de odinioară stimulează imaginarul poetic copleșit de trecerea anilor, îl revigorează și îi dă un fel de aripi care să îi permită zborul prin timp, prin sine, prin cotloanele de dincolo de sine.

Pe alb imaculat este profilat un tablou ca o fereastră spre ceea ce ar putea fi acel vis care nu s-a stins niciodată, acel „VERROS” spre care a aspirat și mai aspiră încă, din foamea istovitoare de absolut.

Trandafirul albastru, simbol cu nenumărate portaluri de interpretare, rămâne liantul dintre straturile conștiinței poetice. Neatinsul se vrea atins. Negrăitul se vrea grăit. Netrăitul se vrea trăit. Cum?

Trandafirul, prin excelență, ne orientează spre iubire. Trandafirul roșu ne induce ideea de pasiune, de carnal, de chakra inferioară, de ceva oferit pe tavă de mama-natură, pe când cel albastru îți orientează gândul spre imposibil, spre absolut. Există multe flori albastre în lumea florilor, dar natura nu oferă trandafiri albaștri. De aceea, el este un produs al fanteziei și al dorului. Pe vremea când adolescența Maria Donan visa „o insulă de-albastru în care cresc prin ierburi și trandafiri albaștri” ei nu existau. Doar în 2009 au fost obținuți, prin manipulare genetică. Chipul autoarei care înlocuiește în tablou corola trandafirului impresionează până la revelația metafizică.

Așadar, copertele transmit, sintetizat, ceea ce ne comunică poeta prin poemele create în diferite perioade: orice vis își găsește împlinirea, mai devreme sau mai târziu, important este să nu încetezi să aspiți înspre el. Această aspirație spre ireal dă sens realului.

Vă invit în „VERROS - o insulă de-albastru”, ca să trăiți pe viu irealul devenit real.

Vă invit, de asemenea, să descoperiți unicitatea acestei autoare și pe YouTube, unde d-na Lidia Racovițan, o „voce de aur”, interpretează magistral poeme, eseuri, fragmente de roman, ale atât de complexe scriitoare Maria Donan.

Nu mai puțin interesante sunt ingenioasele jocuri enigmatice ale d-lui profesor Dumitru Rada, jocuri care apar sub titulatura „Donaniană”, în ziare și reviste locale, pe pagina „Cercului Rebusist Chindia” sau pe pagina de socializare a autorului.

Noroc Bun și cale ușoară acestui volum către cititorii care, într-adevăr, consumă literatură de calitate.

Treptele de senin ale poetei

Poeta Raluca Mihaela Fleancu este o apariție discretă dar convingătoare, care îndrăznește, în sfârșit, să bată la porțile lumii mirifice a literelor. Ea aduce cu sine o lume proprie, de frumusețe și candoare, de emoție și armonie, de lumină și căldură.

Ferindu-se de ispitele tendințelor postmoderniste, sensibila poetă are curajul, și chiar reușește, să demonstreze acest lucru, să bea cu sete din izvorul nesecat al graiului dulce românesc, din dulceața poeziei clasice, atât de cantabile. Poezia ei este animată de sentimente frumoase, poeta dăruind cu un altruism nedisimulat din experiența ei de viață, din învățăturile trase din căderile și urcușurile drumurilor ce i-ai purtat pașii prin hățiturile vremii.

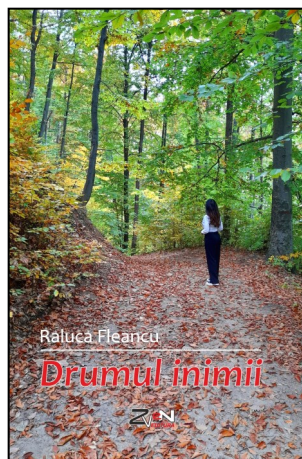
Deși pare o femeie plâpândă, poeta demonstrează prin scrisul ei, că este o luptătoare implicată, și o poetă inspirată, care-și propune să ofere cititorilor o multitudine de teme legate de viață și moarte, de timp și spațiu, de viață socială corectă și de respect față de semenii, dar și față de natura înconjurătoare. Nimic din lucrurile și evenimentele cu care se intersectează, se confruntă direct sau indirect, nu-i sunt indiferente, implicându-se plener și dăruindu-se trup și suflet pentru susținerea și promovarea ideilor sale.

Trebuie remarcat însă și faptul că domeniul predilect, pe care-l aprofundează cu mare bucurie, în care se regăsește întru totul și în care-și construiește propria lume de lumină și pace, de zâmbet și culoare, de cele mai multe ori, este iubirea, sub toate aspectele ei, față de tot ce a creat și îndumnezeit Cel Atotputernic, pe acest Pământ și nu numai, începând cu prima rază de soare, cu primul fir de iarbă, cu primul tril, cu primul curcubeu, cu primul scâncel al unui nou născut. Pentru ea, totul și toate au un rost pe lume, orice, oriunde, și oricum. Totul este important și trebuie tratat cu respect, preamărit și cântat în continuu și cu convingere. Și după cum se mărturisește însăși poeta, totul începe și se sfârșește, întru voia lui Dumnezeu, căruia nu uită să-i mulțumească cu fiecare cuvânt pe care-l pune pe hârtie, cu fiecare rimă, cu fiecare figură de stil, pentru viața, cu bune și cu rele, care i-a fost dată în dar, convinsă funciar că trebuie să se implice pe de-a întregul, în tot ce face, gândește și trăiește, pentru a se achita cu bucurie și demnitate de tot ceea ce i-a fost menit apriori.

Raluca apelează în construcția poemelor sale, la o schemă inedită, acestea începând cu o concluzie (titlu), pe care apoi, o explică, în cuvinte alese cu grijă, cu mirări și cu semne de întrebare, cu o fluentă tulburătoare și un discurs persuasiv. Ea vibrează cu întreaga creație la un loc, și cu fiecare ființă și lucru în parte, fiind fericită că poate cânta și oferi fiecăruia câte o clipă din eternitatea ei.

În lumea poetei, iubirea înseamnă miracol, dar și salvare: „Te iubesc salvator și-ngrijit / Să te strâng risipirii din mine / Înnoire de-ai fi atunci pot / Să mă las primăverii din tine” (*Te iubesc ireal de frumos*).

Ea își caută iubitul în ramurile de brad, dar și în mii de inserări, dar mai ales acolo unde moartea nu va putea străpunge: „Ești doar fericire fără habar / Cu apa adâncă a cerului mut / Fără de zgomot și fără de dar / Te caut de mult prin vasu-mi de lut” (*Te caut în tot ce-i mai frumos pe pământ*).

În poezia Ralucăi Fleancu, marea devine, ca la orice poet, un motiv și o chemare: „Ți se amestecă lumina cu a mea / Că a-nceput să ți se vadă marea / Un val platonice udă doar o stea / E valul zilei ce îmbrățișează zarea” (*Peste garduri cântă dimineața bună*).

De asemenea, ea apelează foarte des la sintagme filozofice pe care le explică direct și sincer, impunându-și propriul punct de vedere: „E așa... liniște, cum n-a mai fost nicicând / Culori se-amestecă într-un surâs / Mi-e așa ușor când ești lumină-n gând / Sunt călătorul dulcelui apus” (*E așa... liniște, cum n-a mai fost nicicând*).

Poezia este pentru ea, ori de câte ori îi este bine sau rău, ori de câte ori simte nevoia să dăruiască, sau așteaptă un cuvânt bun, cel mai căutat refugiu: „Viața-i mai frumoasă când e poezie / Și mai frumos se-apeacă din versuri, frunze moi / Să-mi sprijin fruntea-n rime ca-ntr-o grădină vie / Departe, cât mai departe, curg tristeți șuvoi” (*Viața-i mai frumoasă când e poezie*).

Ea vede, admiră și laudă frumusețea care trebuie căutată și poate fi găsită, peste tot și în toate. Dar, numai lângă Dumnezeu, și păzită de harul Său, se vede împlinită și pregătită să treacă prin toate anotimpurile vieții: „E atâta frumusețe peste tot și-n toate / Doar lângă Tine, însă o pot vedea / E aproape toamnă, Doamne, și purtate / Mi-s frunzele cu gânduri în lumina Ta” (*E atâta frumusețe peste tot și-n toate*).

Obsedată de senin și visare, poeta își cheamă iubitul aproape, pentru că la orice vârstă poate fi primăvară: „Îți scriu așa cum îți scriam cândva / Mai cald și mai senin, mai într-o parte / Când peste tine alb se apleca / Un blând cais prin ramuri să te poarte” (*Îți scriu așa cum îți scriam cândva*).

Poeta nu poate renunța la prezența, fie și numai eterică, a iubitului, pe care și-l dorește mereu și într-un tot alături, în îmbrățișarea binefăcătoare a naturii mamă: „Ce faci la ora când mi-e dor de tine? / Iubesc privind în ochii tăi adânci / Mi-e cerul cu-albăstrele în botine / Să m-oglesc în ape și în strânci” (*Ce faci la ora când mi-e dor de tine?*).

Ea speră din tot sufletul, că și iubitul îi va răspunde cu aceleași înălțătoare sentimente, și visează tot timpul că și el va fi capabil de sentimente la fel de nobile: „Ai adormit pe brațul meu, senino / Tocmai acum, când luna-ți face haină / Ca să ieșiți în sat, îți strigă «vino!» / Dar tu rămâi în gândul tău de taină” (*Ai adormit pe brațul meu, senino*).

Poeta propune cititorilor în acest volum, o altfel de poezie, cea a stărilor de spirit, a emoțiilor, a trăirilor, a sentimentelor frumoase. Ea nu dă soluții sau sfaturi, cum trebuie făcut sau acționat în anume situații, ea cântă, se bucură și tresare când vede o floare, un fir de iarbă, un norișor, o găză, fericită că se poate închina soarelui, lunii, zilei, zorilor, și mai ales Celui Atotputernic, care i-a îngăduit să guste cu gândul, cu vorba sau cu fapta, din toată creația Lui.

Ea pășește prin lume cu sfială, dedicându-le câte o strofă de adorație tuturor vietăților și lucrurilor care o înconjoară. Toate își au locul și rostul lor, și ea trebuie doar să se bucure că există: „E loc la masa mea, puțin din toate / Pentru-ncercări și pentru renunțări / Pentru tăceri și pentru vorbe aruncate / În câte-un larg de suflet dus de mări” (*E loc la masa mea, puțin din toate*).

„Ascunde-mă într-un surâs de vară / De-acela de să-l uiți nu poți / Cum m-ai ținut de gânduri prima oară / Și norul din albastrul meu să-l scoți” (*Ascunde-mă într-un surâs de vară*).

„Și ziua-i doar la început, copilă / Se zbate/o rază, între-a fi și a nu fi / Privind un flutur încercând o filă / S-o-ntoarcă... viața fiind cam cât o zi” (*Și ziua-i doar la început, copilă*).

Cu fiecare poezie, Raluca Mihaela Fleancu ne convinge că este o poetă autentică, de o mare inspirație și forță creatoare. Se cuvine deci, să-i mulțumim pentru mirările ei serafice, pentru cuvintele ei bine alese și bine potrivite, deschizându-i larg ușile pentru a intra în regatul literelor pe care le slujește cu atâta dăruire.

Ne bucurăm atât pentru ea, cât și pentru lirica feminină românească, care are numai de câștigat prin recunoașterea valorii unei poete delicate, inspirate prolific, și foarte muncitoare, ce va avea cu siguranță, un merituos și strălucit viitor literar.

Trepte de senin, Raluca, și arată lumii că ești o adevărată învingătoare!

Provocarea Saltului spre viață

Universul liric, cald și gingaș al poetei Viorica Pop, membră a Societății Scriitorilor Târgovișteni din anul 2007, a fost construit și cultivat de la o vârstă foarte fragedă, acesta fiind singurul și binevenit refugiu pentru un copil fără copilărie. Ea a cochetat intens cu artele frumoase, pregătindu-se asiduu atât în domeniul artelor vizuale (pictură), cât și în regatul mirific al cuvintelor potrivite (liric).

Volumul de poezii al doamnei Viorica Pop, intitulat sugestiv „Salt spre viață” surprinde momente dureroase ale unei copilării nefericite și neterminate, care a obligat-o să se maturizeze prea devreme, să ia viața în brațe fără să o aștepte la timpul convenit.

Asta face ca tematica aleasă să fie subordonată unui scop altruist, acela de a se mărturisi atât copiilor, dar mai ales părinților, care, de cele mai multe ori se preocupă de problemele proprii, omițând cu bună știință sau nu, pe cele ale copiilor cărora le-au dat viață, și/ sau doar atât. Lipsa de iubire a dus, cum era și de așteptat, la autoeducarea copilului, care se va înrăi cu timpul, ajungând să urască, înainte chiar de a învăța să iubească.

Și totuși autoarea se apleacă cu multă înțelegere și gingăsie asupra problematicei abordate, fiind convinsă că mesajul ei va fi bine primit de oamenii care vor trage, de ce nu, cele mai adecvate și fericite concluzii.

Viorica Pop compune în vers clasic, o poezie sinceră și bine structurată, cu un discurs confesiv și liniștit, provocator dar fără lamentații, cu concluzii moralizatoare, povestindu-și trăirile și încercările, fără patimă, răutate, sau dorință de răzbunare, de multe ori lăsând să se înțeleagă și faptul că timpul a învățat-o să ierte, dar că e bine să nu uite.

Abordând un limbaj simplu, nesofisticat, dar persuasiv, cu multiple și reușite figuri de stil, ușor de citit și de înțeles, fără capcane și pretenții elitiste, poeta se apropie foarte ușor de sufletul cititorilor de orice vârstă, pregătire, sau sex. Poezia ei, bazată cumva pe o înșiruire de aforisme și cugetări, de o profunzime deosebită, este o continuă invitație la meditație, asupra experiențelor motivaționale, asupra ispitelor și comportamentelor de tot felul, adresându-se în același timp și copiilor, dar și părinților.

Poeta și-a aranjat volumul, plecând de la efectele evenimentelor care i-au marcat negativ intrarea în viață, pentru a ajunge, ca în final să deconspire adevăratele cauze care le-au provocat.

Astfel în poezia *Cuvântul... mamă* autoarea declamă cu convingere: „Cuvântul mamă -i trist sau drag/ Legat fiind mereu de prag/ Dar lipsit este de strune/ Dacă nu ai cui îl spune.” Făcând apel la o simplă imaginație putem remarca ușor pe străzile ostile ale vieții, orfanul care duce dorul unui suflet cald, a unei aripi ocrotitoare, a unui acoperiș iubitor.

Cu timpul, copilul plâpând și-a creat propria filozofie, legându-și speranțele de lumina care era dată tuturor de către măritul Soare (*Lumină pentru viață*): „Lumina e mirajul ce întreține viața/ Ea Soarele aduce și-adusă e de Soare/ Împinsă din Înalturi vestește dimineața/ Prin unda de răscruce cu bezna călătoare.”

Copilul matur își deoalează în poezia *Visuri copilărești* faptul că anii copilăriei netrăite încă o urmăresc: „Mi-aș dori, copil mereu să fiu/ Ghidușii hazlii abia să-ngân/ De timpul meu să nu fiu grijuliu/ Ploaia s-admir din clăile de fân./ Un câine de urât să-mi țină/ Să-mi mențină interesul viu/ În zbenguie să intervină/ Să-mpart cu el jocul hazliu.”

Interesantă este și poezia *Pași spre perfecțiune* în care autoarea cu suflet generos, destăinuie oamenilor câte ceva din experiența ei, grație și apropierii de învățătura divină: „Către verticalitate curgem îndelung/ Sufletul se finisează pe al vieții strung/ Saltul responsabil prin fapte cugetate/ Parcursul netezește spre eternitate.”

Convinsă de necesitatea acomodării continue cu încercările puse înaintea ta de viață, și mai ales a ridicării după fiecare cădere: „De la parcursul sfânt nu te abate/ Conștiința-i un război interior/ Obligat devii să privești și-n spate/ Când te integrezi în spațiu sau decor

Poemul *Așteaptă-ți timpul* este o pledoarie și o invitație directă și sinceră la luarea unei decizii doar după o lungă și perseverentă meditație: „Vine cândva și vremea ta/ Orice om are o vreme/ Mai târziu sau mai devreme/ Prin dreptul de-a cuvânta.”

Cu toate tristețele evenimente din viața ei, autoarea promovează cu persuasiune sentimentele frumoase față de natură, față de oamenii și animalele aflate în impas. Ea se apropie de dragoste de țară și viața la țară, de tradițiile și obiceiurile strămoșilor noștri, apelând deseori la pastel: „Pădurea, altfel astă vară/ Și-a tras o haină arămie,/ Arbuști țepoși o înconjoară/ Să nu alunece-n câmpie

Autoarea compară adeseori viața ei, cu viața transfugilor aflați departe de țară: „Veșnic rămâne-n visuri rădăcina/ Pe care-o vor purta pitită-n gând...”

În poezia *Copilărie rebelă*, poeta declară că este urmărită permanent de povestea ei și recomandă tuturor să reflecteze cu atenție la ea: „Pierzându-și ei copilăria/ Supuși, ajung la duri stăpâni/ Unde își fac doar datoria/ Trezindu-se copii-bătrâni.”

Ca oricărui copil, și autoarei îi este dor de mama sa, măcar ca simbol, dacă nu ca om, după cum recunoaște și în poezia *Copilărie pierdută*: „Să te strig mamă, n-aș putea,/ Ai pierdut astă onoare!/ Des îmi impun a te ierta/ Dar mi-a fost oful mult prea mare.”

Cu timpul, poeta simte că s-a atașat de meleagurile care au adoptat-o, după cum mărturisește în poezia *Lângă lacul Chindiei*: „Așez visarea lângă nostalgie/ Trecutul nu-mi doresc să mai învie,/ Spre viitor tind cu-ndrăzneală...”

Atentă și interesată de soarta poporului nostru, integrat, mai mult sau mai puțin voit în Uniunea Europeană, din care, de fapt, făcea parte geografic încă de la începutul veacurilor, poeta scrie cu durere pamfletul *Integrare europeană*: „Poate că-i adevărat.../ Europa ne-a salvat.../ Spre a fi doar sub papuci,/ Ca sclavi la umile munci.../ Fizic ne aflăm în ea/ Dar acces la acadea/ Nu am obținut legal/ Chiar de-am pus șeaua pe cal.”

Despre viață Viorica Pop crede că este o continuă *Provocare*, după cum mărturisește în poezia cu același nume: „Viața-n sine-i misiune,/ Țesută-n idei comune,/ Poate că nu îți cunoști locul/ Sau nu ți-a surâs încă norocul.”

Crezând cu ardoare în șansa fiecăruia în viață, poeta susține în poezia *Trăiește clipa*, făcând apel la propria filozofie: „Trăiește clipele intens/ Când realist, când visător/ Acordă -le prielnic sens/ Inclus în pasul următor

În încheiere, citind cu atenție volumul poetei Viorica Pop, *Salt spre viață*, se cuvine remarcat și faptul că acesta este un adevărat jurnal în versuri, fiind presărat cu evenimente care au punctat, când în bine când în rău viața autoarei. Aceasta recunoaște că a muncit enorm, a greșit mult, dar în final a reușit să-și organizeze viața cum și-a dorit, invitând pe oricine la a medita cu mare atenție la cum trebuie trăită viața, care ți-e dată doar o singură dată.

În speranța că mai are multe și veridice confesiuni de făcut, o așteptăm pe autoare cu noi și inspirate creații autentice, scrise și în alte chei și repere poetice, care, pe lângă nota de originalitate devoalată până acum, vor da savoarea necesară pentru a fi devorate cu plăcere și nesaț de cititori.

Vilia Banța

Rătăcitoarele timpuri ale iubirii

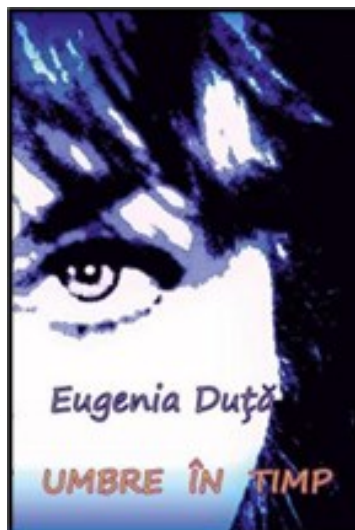
Eugenia Duță s-a impus în lumea literară îndeosebi prin succesiunea de romane *Rătăcitoarele drumuri*, *Căprioara*, *Destin*, *Iubire interzisă*, *Maktub*, *În căutarea timpului rătăcit*, *La porțile vieții*. Dar prozatoarea a scris și literatură pentru copii, proză scurtă, poezie și recenzii la cărțile confrăților adunate în volumul *Impresii de cititor*, apărut la Editura Betta în urma câștigării premiului „Mircea Sântimbreanu” la Concursul Național de proză scurtă „Nicolae Velea” organizat de editura menționată și de revista Arena literară. În plus, autoarea conduce cu dăruire și talent Editura Fast Editing, preocupată fiind de toate aspectele acestei activități laborioase.

În 2019, la Fast Editing îi apărea volumul de versuri *Singurătatea iubirii*, aproape ca un singur poem, ca un cântec continuu despre trecerea timpului grăbit, despre umbre și temeri, despre rătăcire și întoarcere spre începuturi. De altfel, leitmotivul rătăcirii străbate frecvent opera Eugeniei Duță în proză și în poezie. Între timpul trecut și cel viitor, între noapte și zi, autoarea reușește pagini fin nuanțate psihologic, pagini prin care adie vântul nostalgiei și se simt aripile îngerilor pe întreaga țesătură a scrisului: „Unde mi-am lăsat / Urmele pașilor trecuți? / Iată, umbra mea e aici / Și nu o cunosc / Și o întreb / De unde vii, făptură mută?” (Rătăcire, pag. 93).

Noul grupaj de poezii care poartă numele *Umbre în timp*, apare în 2020 și marchează un salt în evoluția Eugeniei Duță în plan literar, atât ca elaborare a discursului poetic, cât și ca abordare tematică. Ce rămâne constant este faptul că și acest volum se derulează tot ca un poem unitar, în care sentimentul erotic trece prin toate anotimpurile, surprinde stările cuplului de îndrăgostiți și, mai ales, implacabila trecere a timpului.

Cartea se deschide cu poezia *Noaptea* („Noaptea, când oamenii normali dorm, / Îmi port îndoielile pe întuneric / De teamă să nu mă sugrume...”), Din îndoieli, din întrebări și căutări neobosite se vor ivi răspunsurile, va putea urca poeta cele „șapte trepte” pe care le-a clădit „urcând / spre Coloana infinită” (din Triptic, pag 119).

Mai vechi ori Mai noi, poemele – și viața - spune Eugenia Duță –, ne poartă pe-o creastă de undă, / Sus-

jos, alergăm pe tăişul de lamă... / nimic nu e veşnic şi nu ne-apartine...” (*Tăiş de lamă*, pag. 21). Evident, sunt adevăruri ştiute, dar trecute prin insomniile poetei, prin anotimpurile iubirii, prin vibraţiile sufletului în măreţia naturii, în culorile toamnei, în „năruirea de alb a iernii”, ori în „primăvara incertă a pandemiei”.

Eugenia Duţă este un scriitor omniprezent, nu poate trece indiferentă pe lângă semeni, pe lângă situaţii şi întâmplări. Poemele ei surprind sărbătorile în pandemie, primăvara văzută de la fereastră ori la televizor, oamenii izolaţi în „odaia-cetate care-şi tot prelungeşte zidurile imaginare peste sufletele sufocate de singurătate” (*Izolare*, pag. 37). Îndrăzneţ şi firesc pentru o poetă mereu conectată la spectacolul lumii. Remarcabil poemul de la pagina 32, unde versul poetei, precum Ioan în pustiu, atinge acustica unui strigăt, chemând şi aşteptând „un urmă de prieten / pe care să plâng / ori să râd. / Am nevoie de un prieten, am strigat în pustie [...] Singurătatea e la fel de rea / ca şi Moartea”.

Poeme scurte, gen haiku, vin să impresioneze prin puterea de concentrare a ideii. Definiţii plastice ale singurătăţii, ale timpului, ale trăirilor umane: *Singurătate iar, Inima, Timp, Târziu, Durere, Clipe*. („Punţi netrecute / Către lumina din noi. / Singurătate”).

Există, fără dubiu, şi nostalgia întoarcerii la Malu cu Flori, în versuri de o mare puritate şi frumuseţe, acolo unde revenea mereu şi regretatul poet Gheorghe Duţă Micloşanu, socrul Eugeniei Duţă. („Şi plouă / peste colinele dulci şi verzi / De la Malu. / Umbrele bunicilor bântuie / Printre merii încărcăţi / De la Malu... sau Mal cu flori, Mal îngândurat / Tânjind după poetul... plecat”). (*Mal cu flori*, pag. 84.)

A doua parte a cărţii, intitulată *Mai vechi*, este cântecul continuu al iubirii, al arderii între bine şi rău, între clipele trecute, neuitate şi timpul prezent, imprimat pe fruntea obosită a poetei. („Sacru, Timpul bun ezită / Timpul rău se-aşterne greu... / Peste fruntea obosită, / Toamnă este tot mereu” – *Timp final*, pag. 87).

Şi cum lumea în viziunea autoarei este „un cerc blestemat / Din care nu putem pleca”, ne purtăm crucea, uneori în doi şi ne urmăm destinul până la ultima treaptă. Marea cu albastrul ei nesfârşit rămâne martora unei iubiri trecute, în urma căreia plânge pescăruşul şi îndrăgostiţii răţesc într-o „biserică pustie, cu un altar prăfuit”. („Inima şi-ncetat jocurile... / Dă-mi drumul... / Taci. / Nu-mi vorbi / Despre vise re-nviate / Lumina ucide visarea... / Sărutul e straniu în faţa uitării... / Lasă-mă! / Pescăruşul s-a prăbuşit, / Adio!”). (*Povestea pescăruşului*, pag. 118).

Scurt, fără multe cuvinte, cu puncte de suspensie, gânduri nespuse, tăcere, final. Abilitatea poetei de a crea o stare anume care te copleşeşte. Volum unitar tematic în jurul iubirii privită în amurg, cu nostalgie şi luciditate. Versurile au cantabilitate, autenticitate, puritate şi inefabil. Poemele sunt scrise ori în formă clasică, potenţate de forţa cuvintelor, ori în versuri libere, concentrate, uneori fără verb, în care atmosfera este cea care primează.

Nu este o poezie tristă, există şi sclipiri de lumină, de speranţă. Timpul oricum nu poate fi oprit, omul nu poate trăi în afara lui, de aceea poeta scrie: „Să nu ucideţi timpul / N-are niciun rost, / Credeţi-mă, / Nu veţi învinge”). Este aici o acceptare filozofică, am putea spune, a omului care înţelege cum să-şi poarte datul pe acest pământ. Iar confesiunea sinceră, caldă, lucidă, de o mare delicateţe, o distanţează pe autoare de modelele experimentale, ea rămânând egală cu sine în simţire şi decantând stilistic scriitura, adăugând mereu semnificaţii şi esenţe noi versurilor.

Nu în ultimul rând, grafica Mihaelei Cosmetto aduce, fără îndoială, un spor de frumuseţe şi nobleţe volumului *Umbre în timp* al Eugeniei Duţă.

Octavian Mihalcea

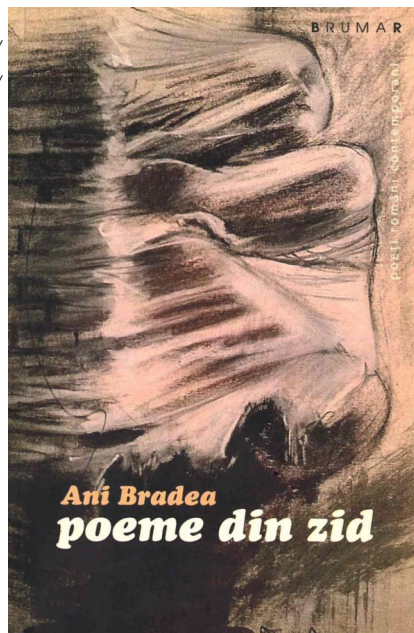

Amplitudinea efluviilor incandescente

În cartea de versuri semnată de Ani Bradea, *Poeme din zid* (Brumar, Timișoara, 2016), găsim puneri în scenă cu variate detalii expresioniste, acorduri situate pe teritoriile mereu incitante ale problematizării. Succesiunea imaginilor conduce spre abordări lirice accentuate. Este o veritabilă zodie a tușelor grele. Culoarele vibrează pe ritmuri pasionale. Oglindirile poartă cu ele ample înflăcărări, dorința transgresării limitelor. Fără efort pot fi vizualizate făcliile de sânge. Ființa pianului, consubstanțială poemelor, conduce spectacolul. De peste tot ne întâmpină suflul expansiunii. În prezentul volum sunt alchimizate efluvii incandescente.

Dramele și iubirea realizează o uniune cu virtuți penetrante. Paradigma recviemului marchează toate zonele esențiale. La un moment dat, poeta amintește de sensibilitatea fluidă a zodiei racului, piatră angulară a transfigurărilor artistice. Ondulările învăluie ambientul, misterioase: *Casa mea,/ la streășina căreia păsările/ și-au clădit cuiburi,/ e într-un glob de sticlă./ din el plouă petale/ dacă îl întorci./ a crescut iarba/ și s-a umplut de rouă./ pare adevărată,/ ca atunci când i-am fotografiat/ boabele perfect rotunde,/ spânzurate artistic de firele de pir,/ sfidând gravitația./ globul nu are cer!/ e vegheat de o divinitate ciudată,/ cu o pupilă ușor întunecată,/ scăldată în ape alb-albastre./ emană o lumină proprie,/ despre care am crezut mereu că e solară./ în alternanța zi-noapte,/ oblonul pleoapei învește din când în când sfera/ într-o beznă caldă. Sunt preconizate redimensionări ardente, cumva amintiri ale abisului primordial.*

Semnele cuprind mai multe niveluri existențiale. Aerul este sonor. Registrele ideatice -metaforice se întrepătrund, câteodată himerice și lunecătoare. Spectrul plecării va fi mereu situat lângă fereastră. În cartea *Poeme din zid*,

omniprezența călăului conturează latura supliciată a tabloului. Problematika extincției are aproape registrul estetizant, cu tot ceea ce ține de efervescenta florală a flagelărilor. În numele iubirii sunt născute adâncimi spirituale cu nebănuit potențial pulsatoriu. Fotografiile au darul de a reda ipostaze umbrite, familiare cu fiorul nocturn, cu patina gotică. Plânsul și macularea accentuează dramatismul peisajului liric. Cheile acestor poezii sunt plurivalente, având *inima* drept constantă. Împrejurul ei se țin mari coroane lirice, volute care pornesc din tandrețea jocului. Cuvintele doresc eliberări ideale. Farmec al teatrului lichid. Atunci când apar, conotațiile melancolice par a decora acest discurs adânc.

Picturalitatea poemelor anunță revelații tremurătoare: *De atunci,/ în fiecare dimineață,/ adăpostind un rest de vis spânzurat de gene,/ și-un strop de cafea/ care-mi pătează sângele pe buze,/ planific un viitor într-o lume imobilă:/ vopsesc tavanul albastru,/ pe zidul dinspre apus pictez o grădină.../ mirosind a vânt și-a iarbă te imaginez răsărind./ e totuși o tăcere stranie în jur,/ fără tine nu știu inventa păsări vii!*

*

Arhitectura sentimentelor nu exclude solitudinea, necunoscutul, suferința. Simțim prezența anumitor înaripări ce nu se pot delimita de influențele mistuirilor trecute. Chiar dacă e depășit de multe ori, *zidul* internalizează datele esențiale proprii unei sensibilități accentuate. Vertijul îndrăgostit deschide variate căi poetice. Iată o reprezentare a dragostei ce rănește: *Mi se-ngrămădesc pietre/ deasupra pleoapelor/ și zorii-mi vin tot mai târziu.../ dacă nu te-aș iubi.../ ce simplu ar fi dacă nu te-aș iubi!// Din cupa ce se varsă generos,/ călăule,/ venin vei bea și tu./ veni-va vremea!* Ani Bradea defilează poetic printre himere și neliniști, trandafiri fremătători și focuri la marginea mării. Până la urmă, toate se întâlnesc într-o ardere... Iubirea și moartea conduc înspre aspectări lirice maxime. Se desfășoară un impresionant sincretism al stărilor intime, de unde pornesc multiple săgetări ideatice.

Pentru autoare, amintirile transfigurate din *Submarginea* au conotații arhetipale. Acest cătun transilvănean consonează cu profunzimea sentimentelor. Câteodată, detalii tăioase străpung peisajul. Pentru că *Poeții poartă în coșul pieptului săbii ascuțite,/ de aceea poezia se umple mereu de sânge!* Temperanța și zbuciumul fundamentează un balans existențial pus în valoare cu mult talent. Conform lui Florin Dochia, "Lumile poetei Ani Bradea aparțin unei realități secunde, care virează hipertextual spre o puternică dimensiune de mit personal.

*

Dialogul continuu și divergent cu agentul unui *deus iratus* iscă versuri și situații poetice memorabile. Ani Bradea vine să ocupe, fără îndoială, un loc privilegiat, cu puține vecinătăți, în poezia română contemporană."

Elena Oprea

Ce spune Herodot despre ținuturile noastre românești

Cei doi istorici – profesori – scriitori Nicolae Simache și Traian Cristescu cercetează și studiază cu răbdare și rigoare, folosind o amplă bibliografie a istoricilor români și străini, primele știri geografice ale istoricului Herodot despre existența ținuturilor românești pe harta lumii dintr-o perioadă foarte veche (î.Hr.) prin intermediul cărții sale „Știrile geografice ale lui Herodot despre ținuturile noastre (c. 460 î.Hr)” – Tipografia și Legătoria „Frații Dumitrescu”, Emil Teodoru, nr. 2, Buzău, 1942, N. Simache și Tr. Cristescu – Profesori.

Opera lui Herodot și caracterizarea ei o găsim în „Histoire de la litterature greeque vol. III de Alfred et Maurice Croiset. Bibliografia de până la 1880” o dă Gr. G. Tocilescu în „Dacia înainte de Romani, 1880, pag. 393-394.” (cit., pag. 1).

Profesorii N. Simache și Tr. Cristescu menționează principalele opere documentare studiate, cum sunt: B.P. Hașdeu, „Istoria Critică a Românilor”, vol. I, ed. I și a II-a, 1872 – 4; A.D. Xenopol, „Herodot în raport cu istoria noastră”, în „Convorbiri literare”, anul VIII, 1875, pag. 465 și următoarele; Gr. G. Tocilescu, „Dacia înainte de Romani”, 1880, pag. 394-414 (studiul cel mai des întrebuințat de noi); A.D. Xenopol, „Istoria Românilor”, vol. I, ed. – 1888, ed. a III a, 1925, pag. 23 și următoarele; W. Tamaschek, „Die alien Thracher, Eine ethnologische Untersuchung 2, vol., 1893 – 4; D. I. Ghica, „Herodotus, Istoriile, text, traducere și note”, 4 vol., 1894 – 1915; Ellis H. Minns, „Sesythians and Greeks”, 1913; V. Pârvan, „Considerații asupra unor nume de râuri daco-scitice, în Analele Acad. Române, memoriile Secției Istorice, 1923; Al. Philippide, „Originea Românilor, vol. I: Ce spun izvoarele istorice”, 1925, pag. 73-83 (Texte relative la Tracii balcanici); N. Iorga, „Istoria Românilor”, vol. I, partea I, 1936, pag. 131 și următoarele.

Cei doi profesori-istorici, N. Simache și Traian Cristescu menționează că au cercetat foarte multe opere referitoare la cartea lui Herodot despre știrile geografice în legătură cu geografia istorică a ținuturilor noastre (cit., op. Pag. 4, ibidem).

Herodot din Halicarnas în Caris, născut între 490 și 480, mort după 408 î. Hr., este numit „părinte al Istoriei Și Geografiei istorice și rămâne pentru totdeauna cel mai prețios izvor al istoriei și etnografiei antice (ibidem, pag. 4).

Prin cercetările sale, Herodot îmbină adevărul istoric cu povești fabuloase, izvoare documentare scrise cu cele orale, cercetează obiceiurile popoarelor vechi, fără a depăși istoria de creație populară. Herodot adună materiale prodigioase prin care exprimă convingerile sale istorice, filozofice și religioase cu privire la întinderea geografică, etnografică și istorică a Sciției începând cu capitolul II al cărții a IV a. Vorbește despre regele persan Darius și ajunge la concluzia că sciții ar fi cucerit întreaga Asie.

Herodot cercetează originea, credințele și obiceiurile, datinile sciților din aceste teritorii. Istoricul Gr. Tocilescu are multe îndoieli la cele afirmate de Herodot care spune că ar fi venit la fața locului, pe acest teritoriu și că a vizitat Histria. Herodot avea „cunoștințe autoptice despre țările din jurul pontului Euxin” (cit., ibidem, pag. 7). Tot

istoricul Gr. Tocilescu arată că Herodot a avut ca izvoare scrise de documentare pe Homer, Hesiod, Hecataeus din Milet, pe geograful Seyiax din Carianda și alții.

Alte informații orale le-a primit de la grecii din coloniile milesiene, de la sciții care locuiau aici, din izvoare persane și din tradiții locale, precum și din legăturile comerciale dintre Grecia și triburile scitice. Sunt foarte multe controverse ale istoricilor români și străini în ceea ce privește cartea lui Herodot despre ținuturile românești care datează din 460 î. Hr. (Pentru documentare mai amplă, vezi cartea Elena Oprea, N.I. Simache – Comoară Sacră a Istoriei, Ed. Ghepardul, 2020, București).

N. I. Simache, dascălul și istoricul nostru prahovean, aduce în prezent valorile inestimabile ale istoriei și culturii antice prin istoria lui Herodot despre ținuturile românești din cele mai vechi epoci primitive, de dinaintea lui Hristos (c. 460 î. Hr.), ipoteză confirmată de către marii istorici: B. P. Hașdeu, Xenopol, Giurescu, Tocilescu, V. Pârvan, Ghica, Iorga, Philippide etc., dar și de foarte mulți istorici străini: Alfred et Maurice Croiset, W. Tomoschek, Ellis H. Minns, Max Ebert, M. Rostovtzeff și mulți alții.

Istoricul-profesor N. I. Simache, de o colosală erudiție, expune argumente prețioase referitoare la spațiul geografic al întinderii României care datează din preistorie, (după cum arată Herodot în cartea sa), despre primii locuitori ai acestui pământ românesc, care continuă să trăiască, să muncească, să cultive cereale, să crească animale cu aceleași tradiții, obiceiuri, concepții filozofice, morale și religioase pornind de la teritoriile locuite ca popoare ale Sciției, stăpânitori nomazi și cimerienii, despre care, V. Pârvan în „Getica”, 1926, crede că era o ramură a tracilor.

Cei doi autori, profesori-istorici, cercetători, N. Simache și Tr. Cristescu prin intermediul cărții lui Herodot, confirmă idei de importanță majoră pentru români: vechimea spațiului geografic al poporului, unitatea de continuitate, de teritoriu, de limbă, de cultură, de tradiții, de obiceiuri, de datini, de ocupații, de religie, de felul de viață al românilor care „se trag” din sciți, traci, daci și romani, când Dacia devine provincie romană, în urma războaielor dintre daci și romani (din anii 101-102, 105-106 e.n.).

Marginile și întinderea Sciției

În Istoria sa „cartea IV 101, IV 99, 20 și 3 urmează că forma Sciției este un patrulater, având două laturi scăldate de mări: Pontul Euxin la Sus, Bosforul Cimerian și Maeotis (M. de Azov), până la Tanais (Don) la Est” – cit. op., pag. 10). Au fost multe comentarii, controverse, cu privire la întinderea și marginile Sciției între istoricii români care nu sunt de acord cu Herodot. Astfel, Grigore Tocilescu afirmă că Herodot a considerat că numai o latură a Sciției se mărginește cu marea. A. D. Xenopol se ridică împotriva formei de patrulater a Sciției afirmând că popoarele nu sunt constituite în state, între ginți nu erau granițe și mai ales că o parte a populației scitice era nomadă. Tot mai mulți cercetători sunt de acord cu Xenopol. Istoricul Herodot nu pomeneste în opera sa de Munții Carpați, dar menționează Munții Transilvaniei – Țara Agatirșilor cu războinici la hotarele scitice, apărători ai pământului strămoșesc. Istoricul Tocilescu afirmă că Herodot descrie în cea mai mare parte a istoriei sale în mod corect relieful, râurile, bogăția peștilor în ape, agricultura, clima etc.

Se cultivă grâul, linte, ceapă, usturoi, cânepă (IV, p. 74). Câmpiile Sciției sunt bogate în ierburi, mult pelin, se cresc cai, rezistenți la muncile agricole, războaie, iar laptele de iapă este folosit ca aliment.

Sciția este mărginită de Agatârși, Neuri, Androfagi, Melanchieni. Istoricul Xenopol consideră că în Sciția erau două feluri de popoare: sciți nomazi-cimerienii și sciți stabili, cultivatori ai pământurilor. V. Pârvan în „Getica”, 1926, crede că cimerienii erau probabil o ramură a tracilor” (ibidem, p. 28). Profesorii istorici N. Simache și Tr. Cristescu au aceleași opinii ca V. Pârvan în „Getica”.

O călătorie altfel

Vă invit într-o călătorie prin istoria ideilor, așa cum ne invită ghidul nostru Pedro Gomez Carrizo, autorul volumului *Cultură generală în 365 de zile*, apărut la Editura Orizonturi, din București, în anul 2018. Traducerea din limba spaniolă și notele însoțitoare sunt semnate de Anca Irina Ionescu.

Pedro Gomez Carrizo s-a născut în anul 1966 la Barcelona, este profesor, scriitor, traducător și editor. A contribuit la editarea a peste 300 de volume pe diverse teme. În volumul de față, autorul ne propune o călătorie retrospectivă pe care s-o începem din urmă cu 4,4 milioane de ani. De aici, fiecare pagină se referă la un domeniu pe care ni-l prezintă cu maximă conciziune. Primul domeniu este *Știința*, iar relatările autorului încep cu povestea intitulată *Poziția bipedă*: „Există diverse teorii care explică poziția bipedă, de pildă nevoia de a crea și de a folosi unelte, de a-i transporta pe copii, de a se deplasa pe câmpii privind în sus orizontul, pentru a descoperi prezența prădătorilor sau a-și regla temperatura corpului, căci în poziția bipedă căldura soarelui este primită de o parte mai mare a corpului.” Următoarele pagini sunt dedicate tot științei: *Homo Habilis. Primele unelte. (2,5 mil. ani î. Hr.)*; *Homo Ergaster. Inventarea limbajului (1,75 mil. ani î. Hr.)*.

Din capitolul *Homo Erectus. Inventarea focului (1,42 mil. ani î. Hr.)* vă prezint următorul fragment: „Controlul asupra focului a determinat prima mare transformare în evoluția umană. Din momentul în care a stăpânit flăcările, omul primitiv a încetat să mai fie animal de pradă și a început să prindă animalele și să cultive pământul, ceea ce, cu timpul, a făcut posibilă a doua mare transformare: a apărut agricultura.” Descrierile autorului sunt redată limpede, pe înțelesul tuturor. Din al doilea domeniu, *Religia*, aș vrea să vă redau un fragment din eseu *Homo Neanderthalensis. Primele înhumări (120 mii de ani î. Hr.)*: „Omul de Neanderthal avea conștiința de sine și putem îndrăzni să afirmăm că începea să conștientizeze existența sufletului, a morții corpului ca o anticameră a unui spațiu mai îndepărtat. El este primul care și-a înhumat morții.”

Să facem acum un salt peste timp până în anii 50 de mii î. Hr., citind din capitolul *Psihologia. Homo Sapiens Sapiens. Apariția gândirii*: „Cu ajutorul gândirii, al limbajului și al vieții sociale, Omul s-a ridicat deasupra nivelului simplei evoluții organice. (...) Homo sapiens va putea începe să-și planifice viața și să gândească pe termen lung”. În anii 40 de mii î. Hr. apar manifestările artistice, descrise ca un domeniu distinct în carte, intitulat *Artele Frumoase*, iar din capitolul *Arta Rupestră, Expresia creatoare* aflăm: „În cadrul artei rupestre găsim manifestări fundamentale figurative în care sunt reprezentate principalele animale și foarte rar și persoane. (...) Picturile din Peșterile de la Altamira reprezintă unul dintre cele mai caracteristice exemple de artă din această epocă, fiind considerate drept Capela Sixtină a artei rupestre.”

Uimitor câte date aflăm despre istoria stră-străveche a omenirii, deși am ajuns cu lectura abia în anii 10 mii î. Hr., cu domeniul intitulat *Economia și Politica*. Redau mai departe un fragment din capitolul *Domesticirea Animalelor. Domeniul Naturii*: „Domesticirea animalelor și cultivarea plantelor sunt legate de clima de pe planetă, care acum 12 000 de ani a început să se încălzească și să se stabilizeze, ceea ce a făcut posibilă apariția lumii noastre.” Dar ce părere aveți despre faptul că literatura a apărut cu 5,5 mii de ani î. Hr.? Iată un fragment elocvent: „Inventarea scrierii și a unui sistem eficace de indicații

pe hârtie a influențat progresul rasei umane mai mult decât orice altă cucerire intelectuală a omului.” Despre arhitectură citim o relatare intitulată *Imhotep. Părintele colosalismului*: „Sfinxul prezintă principalele caracteristici ale sculpturii egiptene: hieratism, prezentare frontală și idealizare și, la fel ca marile piramide care se înalță alături de el, este orientat spre răsărit, locul de unde apare soarele, fapt legat de credințele religioase.”

După câteva popasuri atât de necesare pentru aprofundarea lecturii și aflarea apariției altor momente cruciale în dezvoltarea civilizației umane, am ajuns în Secolul VII î. Hr., când este consemnat că a apărut filosofia. Capitolul intitulat *Tales din Milet. Trecerea de la Mit la Logos* ne oferă câteva repere: „Alături de Cosmos, omul a început să devină a doua mare temă de studiu. Pentru Protagoras (cca 490-420 î. Hr.) omul este măsura tuturor lucrurilor: «Lucrurile sunt ceea ce ți se pare ție, după cum pentru mine sunt ceea ce mi se par mie. Vântul este rece pentru cel căruia îi este frig, și nu este pentru cel căruia nu-i este».” Citim despre Confucius, Pitagora, Eschil, Herodot, Socrate, Democrit, Sofocle, Platon, Arhimede, Horațiu și mulți alții. Am ajuns la un moment crucial pentru dezvoltarea omenirii: „Anul I. Iisus: Și Cuvântul S-a făcut trup și a locuit printre noi. (...) Pentru creștini, încarnarea face parte din planul lui Dumnezeu pentru omenire, ceea ce înseamnă că istoria trebuie împărțită în două etape: una de la crearea lumii până la nașterea lui Iisus, în care Israel se pregătește pentru sosirea lui Hristos, așa cum prorocesc scrierile evreiești, și a doua etapă de la nașterea lui Iisus înainte.” Începând cu anul 1 d. Hr., pe tot parcursul mileniilor I, II și începutul mileniului III, toate cele 13 domenii fundamentale de dezvoltare ale civilizației omenirii sunt comentate în evoluția lor, dar sunt și prezentate personalitățile care și-au dedicat întreaga viață dezvoltării acestora. Vă ofer doar câteva titluri de capitole: *Ovidiu. Enciclopedia mitologică (Anul 8)*; *Seneca. Motivul este viața bună (Anul 62)*; *Ptolemeu. Pământul este centrul Universului (Anul 127)*; *Avicenna. Pământul tinde spre refacerea sănătății (Anul 1000)*. Nu pot să nu menționez și câteva borne importante ale mileniului II, prin alte titluri prezente în carte: *Dante. Teologia transformată în poem (Anul 1304)*; *Petrarca. Sufletul umanismului (Anul 1349)*; *Boccaccio. Romanul renaștent (Anul 1351)*; *Botticelli. Frumusețea grației divine (Anul 1486)*; *Leonardo. Enigma și efemeritatea vieții (Anul 1501)*; *Michelangelo. Forme apolinice și pasiune dionisiacă (Anul 1504)*; *Cervantes. Inventarea personajului (Anul 1605)*; *Shakespeare. A fi poetul poezilor (Anul 1623)*; *Descartes. Gândesc, așadar exist (Anul 1637)*; *Bach. Culmea contrapunctului (Anul 1722)*; *Freud. Visele sunt vocea subconștientului (Anul 1899)*; *Conrad. Onoarea din suflet (Anul 1899)*; *Villard. Amenințarea solară (Anul 1900)*.

După 1900 apar alte personalități care și-au lăsat borne memorabile dăinuitoare prin timp în dezvoltarea artelor și științelor, prezentate în capitolele *Rodin. Depășirea mimetismului (Anul 1902)*; *Pavlov. Reflexele pot fi condiționate (Anul 1903)*; *Einstein. $E=mc^2$ (Anul 1905)*; *Thomas Mann. Arta ca răscumpărare (Anul 1924)*; *Kafka. Anxietatea absurdului cotidian (Anul 1925)*; *Dali: Să pictezi mai presus de realitatea pură (Anul 1931)*; *Superman. Primul supererou (Anul 1938)*; *Pe aripile vântului. Epica melodramei (Anul 1939)*; *Orson Welles. Fericirea în memorie (Anul 1941)*.

Autorul își încheie prezentarea momentelor marcante ale mileniului II cu eseu *Steven Pinker. Evoluția a dat forma minții (Anul 1979)*. La începutul tumultuosului mileniu III, autorul volumului ne mai prezintă câteva repere culturale în capitolele: *Stiglitz. Vinovați de sărăcie (Anul 2002)*; *Pascal-Leone. Ne modelăm creierul (Anul 2006)*; *Piketty. Inegalitatea crescândă (Anul 2013)*; *Benioff & Wetss. Renașterea mitului (Anul 2016)*. După cum ați văzut, volumul pe care vi-l propun are menirea de a ne completa cultura generală. Asta înseamnă să citim în fiecare zi câteva din paginile pline numai cu esențe și să ne luăm răgazul de a ne gândi la cele citite.

Pedro Gomez Carrizo, prin volumul de față, *Cultură generală în 365 de zile*, se oferă să ne fie un ghid agreabil și bine calificat în călătoria noastră prin lectură. La final, ne vom simți mai bogați și-i vom adresa mulțumiri atât autorului-ghid, cât și Ancăi Irina Ionescu pentru traducerea și notele însoțitoare.

V-am prezentat astăzi, dragi vajnici aventurieri ai lecturii, o carte grea prin conținutul ei foarte valoros, dar atât de lesnicioasă lecturii încât nu-ți vine s-o mai lași din mână.

Victoria Milescu

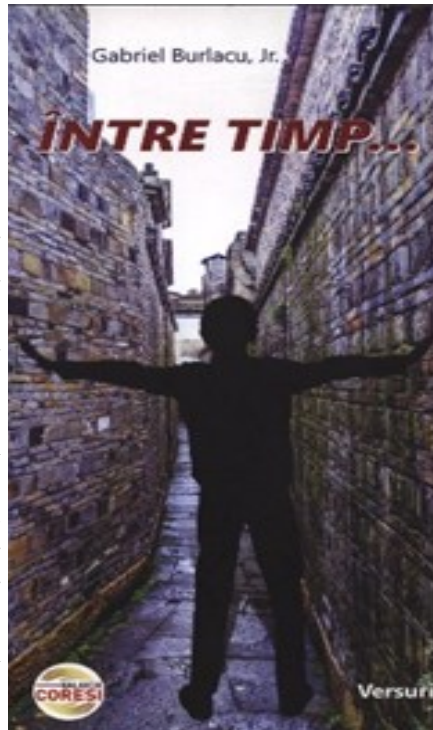

Un copil poet

S-ar putea spune despre copii că ei trăiesc într-o lume a basmelor, a poeziei, fiindcă uneori rămâi uimit auzind ce asocieri, ce sintagme rostesc, ce simbolică neașteptată găsesc pentru ființele, plantele, animalele din jurul lor. Cam așa ceva vom găsi și în poezia lui Gabriel Burlacu Jr., un copil de 12 ani, care este un elev premiant la școală, face sport, muzică, limbi străine etc.

*

De puțin timp, scrie și versuri care au fost adunate în cartea *Între timp...*, editată în 2024, de Galaxia Coresi, condusă de Vasile Poenaru, care a fost la rândul său, un poet precoce, descoperit și lansat de regretatul și generosul poet Petre Ghelmez. Gabriel Burlacu Jr. merge pe urmele tatălui său, Gabriel Burlacu, poet, dar pe care sunt sigură, după o lege nescrisă a firii, că îl va întrece. Juniorul este fermecător prin ingenuitatea sa, prin imaginația înaripată, dar și prin acuitatea observațiilor față de realitatea înconjurătoare, față de propriul tumult sufletesc. El are o copilărie fericită, ceea ce nu-l împiedică să vadă unele aspecte hilare, neplăcute din jur, cărora încearcă să le găsească o explicație. Diversele activități extrașcolare, departe de a-l epuiza, îi furnizează experiența unor domenii diverse, care se vor regăsi poate în ceea ce va scrie, constituind ceea ce este absolut necesar unui scriitor – cultura generală. Micul nostru autor scrie cu o emoționantă delicatețe despre mama sa, dedicându-i poezia „De ziua mamei”, dar în același timp privește cu o surprinzătoare maturitate, cu indignare chiar, unele atitudini

intolerabile întâlnite în societatea noastră. Vorbește chiar și de pandemie, peste care a trecut cu bine, despre spiritul civic, cuprins fiind de o indignare demnă de un adult revoltat: „Ce s-a întâmplat cu natura?!/ Ce s-a întâmplat cu lumea?!”, lăsând deschisă poarta răspunsurilor și răspunderilor pentru ipoteticul cititor.

Versurile sale vin din intuiție, din înzestrarea lirică, din misterul poeziei înseși. Cu dezinvoltură, folosește aproape toată panoplia mijloacelor expresive: comparații, metafore, întrebări retorice, exclamații, dialoguri, interjecții, când cu umor, când cu ironie. Vorbește despre Dumnezeu, despre îngeri, despre legende, despre o lume imaginară în pandant cu cea reală.

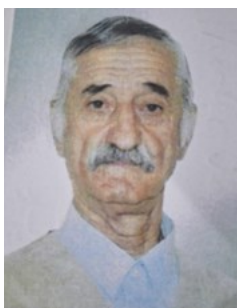
*

Lumea copilăriei se intersectează cu lumea basmelor, din care nu lipsesc flora și fauna evoluând într-un imaginar fantastic. Animalele, cum se întâmplă de obicei în povești, vorbesc în grai omenesc: iepuri, urși, cerbi, delfini, la care se adaugă vrăbii, găze, cărăbuși, autorul dovedind astfel o anume înclinație către fabula cu un miez etic, moralizator. Este vorba de un copil care se copilărește în voie, folosind diminutive pentru dezvălui, poate fără voie, o realitate ce solicită reflecție: „Păsărica stă singurică./ Agățată pe-o rămurică,/ Se frământă să prindă o găză mică”// Aceasta-i zice:/ - Bine faci, bine găsești/ Dacă pe mine de moarte mă scutești!// Păsărica se învoiește:/ Azi fac o faptă bună și așa/ Măine o pradă mai mare voi avea.// Ziua următoare se-ntoarce supărată:/ -Am făcut cum ai zis/ Și-am rămas nemâncată!// Găza îi răspunde împăcată:/ -O zi la tine, un an la mine./ Masa ta pierdută/ A fost viața mea trăită!/ Poftă bună!” (*Zburătoare*). Sub o relatare ludică transpare drama trecerii timpului, din păcate și inexplicabil inegal, pentru fiecare viețuitoare, evidențiind și faptul că lucrurile aparent neînsemnate pot fi chiar esența vieții. Ceea ce pentru o anume ființă înseamnă o zi, pentru alta o zi înseamnă o viață întreagă trăită.

*

Timpul reprezintă o temă recurentă, cum se observă și din titlul cărții, fiindcă pentru un copil pare o minune tot ce înfăptuiește timpul în jur, prin mecanisme miraculoase care îl uimesc și îl intrigă în egală măsură. Realitatea face parte din poveste și este, după cum scrie Evelyne Croitoru în „Cuvânt înainte”, „o realitate pe care o trăiește, o descoperă zi de zi, o visează, se lasă cuprins de emoție”. Citind în ordinea în care au fost scrise poeziile, cea mai emoționantă mi s-a părut a fi cea scrisă la vârsta de opt ani, „De ziua ta”, dictată parcă din spațiul celest al poeziei eterne: „Dragostea nu o poți vedea, // Dar o poți dăru-i / Dragostea nu o poți pipăi, / Dar o poți simți!!! / Dragostea este o comoară, / Dar nu numai de ziua îndrăgostiților...” Iată „O dovadă”, cum scrie poetul și editorul Vasile Poenaru „că poezia nu are vârstă și că inspirația poate sălășlui în cele mai tinere inimi.” *Între timp...*, Gabriel Burlacu Jr. învață, citește scrie, crește și poate curând va lansa o nouă carte, fiindcă „sunt vremuri bune pentru poezie.”

Nicolae Ioan Dragu

Mutațiile esteticului în radiografia subiectivă

Odată cu apariția crizei culturale din secolul XXI de la Hristos, cu consacrarea „cetitului” pe virtual, dacă alegem într-impas și ignoranță, nu ne putem stăpâni da a constata o dinamică contrară a editării de carte, în paralel, cu progresismul algoritmic, în care literatura se încapățânează constant să-și mențină atitudinea de împărăteasă a culturii, în egală postură cu religia neamului românesc.

Cu epicentrul în sine, va da dovadă a ieșirii din orice impas, cu similitudini strategice de recurență în lirica românească, se nasc și opere resimțite în întreaga lume, cu sentimentul că poate aparține oricui, din nevoia de redesenare a structurii și organismului literar de prevenție culturală, în care fragilitatea, globalitatea, reclamă constituirea unui algoritm național și european.

În volumul de poeme (pesemne al XXI-lea) – „Elegie cu chip de scorpion”, poetul Vali Nițu, reclamă șocurile previzibile, cu gratitudinea însumării intrigilor, esențe subsumate simțurilor umane și însumate manifestării de multiculturalism simbiotic, moștenire de talent, prevenție acumulată din instanțele lirice proprii, arătând criza de trup, suflet și socială în arena iubirii, dragostei și libertății – apă vie – a magiei din Ea, despre Ea, cu efigii sentimentale, mereu transferabile, eligibile în timp.

Se simte într-un periplu imagistic direct mentalul unei percepții matematice, al căror proces plasează stările poetice în infinitul asemuit omului la rădăcinile perenității, a unui anumit rol în resortul existențial: „*Mă ridic/ pășesc/ mă odihnesc în banca cuvintelor/ îmi sprijin tâmpla timpului într-o fotografie/ cu chip de scorpion// (pag. 5); metamorfoze/ așezate-n genunchi pe nisipul clepsidrei//; depărtare/ prizonier sau fără timp//, suspin într-o creangă/ tu ești copacul/ un tot într-un cuvânt// „Elegie cu chip de scorpion” (pag. 6)*

Desigur, între particularitate și raționament, cu matricele estetizante din creația sa poetică, cu putere de reevocare, prin înțelegere, produce dezvoltarea unui propriu raționament, cu ajungere la apogeu, cu faimoase conjuncturi previzibile din argumentul logic, de fapt și rutină stilistică. Anumite grupuri de permutări în versificare – un alt exemplu al acceptării rezolvării imposibile a matematicii – Om cu apel la rezultantă în abordare stilistică – înserează funcții eliptice, cu ieșire din tiparul logic, cu înlănțuirea strictă de silogisme: „*În dimineți sărace adun o supremă tăcere/ cu capul așezat*

pe perna din fulgi de nesomn/ mă pregătesc de încă o trezire a nopților/ ce mă vor versuri albe/ Bunul Dumnezeu și eu-un simplu om”// (pag. 9).

De aici, economia cuvintelor își mitizează plasticitatea, rațional, elaborarea funcționând empatic, cu orice contur așezat în timpul rămas cu mai multe necunoscute; „*Mergem de-a bușilea/ ne ridicăm/ să avem de unde cădea”//; „în fiecare dintre noi/ o viață într-un geamantan/ te naști ca să primești o sentință/ irevocabil și definitiv final” (pag.9)*

Poetul iubește amestecul liberal cu metafore de tip „regăsire” - „*e atât de mâine gândul meu*” – „*impresia de alb”/ în aplauzele cuvintelor*” (pasional trăite); în punctul de fugă al vieții alerg anotimpurile; „*existența unui poet/ iubit și bonom”/ „cu cerneala din călimara sufletului”/ „început și sfârșit curcubeu pe frunzi”//.*

Repetiția cuvântului „zar” arată starea de rebeliune a unui poet avântat în surprinzătoarele cicluri de iubire cu refugiu în umbrele care-i bântuie cu prețiozitate imagistica în descoperirile femeii cu izolare în iubire și de nimic ancorată: „*neopritele cuvinte/ ne-au logodit cărarea”//; „În loja oficială/ elegia – dreptul de a trăi un vis”//; „perfectă spirală a unui scorpion/ imperială trăire într-o altă seară”// (pag. 21).*

Inspirația poetului împinge poetica într-un cerc al cerului cu vise-cuvinte, iubiri, umbre, ape, cercul leviatan înghițitor de brațe, al minții, timpului, gândului și dragostei, în palma răsăritului ninsorilor, înghițindu-i totalitatea trăirii. Mângâierile îi sunt neclasice dar cu sens de nou, adunat în setea frumosului de femeie, sufletul toropit de dragoste sau într-un dans neinventat, așa precum poetul Novalis care „*se iscălea pe apă*”. Poetul trage de roata anotimpurilor, cu o stare sisifică, de roata din sensuri și semne, spița sensului dintr-o roată a iubirii logodite cu trăirea, cu poemele încă nescrise, în profilaxia identității poetice, corifeul nostru fidel: „*trăim bucuria de a ne fi întâlnit”/ „Într-o iarnă a memoriei”/ înțelegem dorința/ și pictăm cu flăcări/ ne citim gândurile”// (pag. 25); „buzele flămânde sosesc de sărbători/ cu brațele cerului se prind în versuri”// „spre o roată de lumină din trupuri”// (pag. 27); „într-un colț din Univers/ Dumnezeu știe ce-i scris în viață/ splendide treceri în carul de timp/ dinspre desenul minții spre devenire”// (pag. 28).*

Elegia – mașinărie confecționată dintr-o multitudine de alte elegii, desfășoară un necuprins al liricii de dragoste, drumul cu atâtea și atâtea stări revelatoare în dragostea intimă: „*pe marginea de viață/ parfum de femeie/ povestea dintr-o cafea/ într-o dimineață desculță”// (pag. 32); „pe strada libertății/ mai sunt un timp rămas/ probabil un ultim dans/ mi-am scos timpul la plimbare”//; „deschid ochii minții și mereu scriu/ cu roșu - sinceră dorință”// (pag. 33).*

Refugiul sigur în scrierea de poeme sufletului – pereche înnoptând în cuvinte, cu interogativul vers: „*îți aduci aminte zidirea unui suspin?”*; „*visul miroase a tine*”, e acel lumesc al ochilor dezbrăcați de lacrimi.

Pana poetului Vali Nițu, în amfiteatrul vieții, amestecă uneori inexacta matematică a Ființei, recunoscătoare până spre mai albastru, acea stare a sufletului, precum o umbră, cu o întoarcere la redacția Impactului, cu efect de gong similar izbucnirilor lăuntrice exteriorizate. Cu pași cadențați, de bocanci cazoni, în care flori albe își cresc puritatea pe o stradă dreaptă, demnă nu doar de o lume pietonală literară, îl face impunător, mereu recunoscător. Zăbava ondulează șoptiri – pendulări între est -vestul cultural european, dovada penelului neobosit, depunător de suflet pe lucrări brâncușiene, sumate în chipul de scorpion.

„*Singur printre poeți*”, definiție a lui Marin Sorescu, poetul Vali Nițu, se comasează evolutiv în reazemul pe file, cu călcare elevată pe vremea contemporană lui, tălpile diluând mersul de vreme al investiției în scris. Redacția identității – alcătuirii de sine pune amprenta pe identitatea poeziei – anotimp – eternitatea a instituirii sinelui magistral.

Penița poetului își lasă pe șevalet, spre neuitare, la reverul propriului chip, veșnicia piesei de teatru în care autorul poet își desfășoară imanența purificatoare, dacă scrie,

există. Reanalizabil, designul sensului de sine își pune amprenta în fericirea reală, între insomnii și afecțiune, concert de bun simț pentru poezie și visare.

Contrapunerea cu tabloul într-o ramă deschisă, poetul locuiește elegiac, ca într-un turn de cristale fumegânde, așezând femeia pe veșmântul fecundității: „*am tot greșit cu mine cândva,/ Bunul Dumnezeu, cred că mă poate ierta/ purtându-mi cu demnitate coroana cu spini*”// (pag.60).

Poetul Vali Nițu, refugiindu-se în verde în ceea ce se determină piatră, lemn, apă și foc, în setea speranței valorice, obține pașaport pe treptele piramidei valorilor, atât cât îi este dat.

Poetul – scorpion, aflat la întretăierea introspecțiilor dintre frumusețea lăuntrică și exterioară a chipului Divin, aruncă flori în stradă, din copacul singur – nemărginirea din elegia salvatoare, în contextul căreia dezvoltă gesturi aristocrate: „*mă sprijin ușor de masa tăcerii*”; „*mi-am deschis prea mult coloanele sufletului*”; „*și apare inevitabil o nouă eroare/ în unele solfegii notele nu-și găsesc locul nimerit*”//; „*am pășit peste un pod din aduceri aminte/... surprins de un lacăt fără cheie/ și o busolă ruginită de lacrimă/ pentru o idee/ ca și mine cândva/ cu privirea la o scânteie*”// pag.68).

Poezia e o nesfârșită filozofie, e strigătul identității poetice cu indulgența unui titan. Din toată perenitatea expresivă și-a ales neclintirea în expunerea cu patetism a visului tresărind dureros în atitudinea altitudinilor dintre Eul învins și Sinele convingător: „*așa a vrut Dumnezeu să fie/ fiecare cu celălalt departe*”//.

Profilul poetic lărgeste arealul, e un carusel modern cu mandat imaginar: „*Între somn și nesomn/ alerg după adevăr*”//; „*îmi pare că mă strigă vântul*”//; „*se trezește visul cu o tentă de lumină*”//; „*în izvoare pure de trăire/ nu mă rătăcesc*”// (pag. 73). Aflat într-o adiacentă renunțare – încă nu se explică la ce – incendiul de imagine al propriei măririi, numără boabe de mărgăritare din ochii timpului vesel unde își știe contopirea în roata purității și iubirii pe care o trăiește în alb și roșu, vanitos din traficul nisipului clepsidrei: „*în dimineața dinspre ziuă/ înspre camera de oaspeți aud bătaia inimii/ ușa de acum încolo închisă/ pentru mine/ cu o cheie în cârje de lut*”//

Dacă ar vrea, poetul Vali Nițu, ar striga în gura mare că există în toate lucrurile posibile, un act de cugetare scrisă: „*supus voinței/ în podul palmei/ am găsit înțelesul*”// (pag. 70).

Interimat ansamblului poeticii „*însoțit de trădări și cearcăne*”, în vreme ce liricul ceasului de pe noptieră sfidează cu neobrăzare tăcerea intimă, Vali Nițu preferă meditația nocturnă, descoperă idealurile învinse pe cărarea trădărilor.

Cuvintele simple descifrează harta vieții locuită de logii compromise, asemenea libertății vândute pe sentimente: „*strivit de versul a iubi/ par a fi în libertate/ atunci întreb de ce doare/ albastrul în singurătate?*”//; „*în oglinda luminii un iris filosofează/ femeia ultimă/ încă mă pictază*”// (pag. 80).

Întreagă, elegia lui Vali Nițu, mângâie trupul din gesturi, în cupa spre lumină, cu nesomn de palme în loteria Boemiei cuvintelor, necuvântul iese din starea târnută din roata destinului, cu fierbințeala uluitoare a trecerii lumii, dincolo de suflet și trup: „*Am fost amăgit/ de ecoul unui echilibru mult prea optimist/am câștigat frumusețea unei lacrimi/ cuvintele și-au jucat rolul/ trec în versul de amor/ mai curând sau mai târziu în rândul lor/ în universul fericirii prezente în viitor.*”// (pag. 84).

Cu racordurile bine flancate la sentimente și stări reale, - punctele de alergare ale vieții, cu senzori de responsabilitate prin atitudine față de toate contrariile, poematica pe care o expune Vali Nițu destramă mitul granițelor dintre construcția clasică și modernă, cu o dărnicie a completării tablourilor, încă nepuse în ramă, comori molipsitoare, cu o hârnicea pașnică, cu aplomb firesc unui scorpion încarnând în el cerul și pământul, într-un talent niciodată de Dumnezeu ocolit.

* Vali Nițu, *Elegie cu chip de scorpion*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2020

Gnoseologie fantastică

Cele peste cincizeci de volume de poezie publicate de Iosefina Schirger sunt însemne la vedere despre nevoia de necuprindere, mărturisiri de dezlegare scrise pe zăpada vieții, cu o caligrafie al cărei destinatar este doar cititorul. Este ecoul unei vieți căreia îi trebuie mai mult decât întristări și bucurii: Inima trebuie să bată repede - repede, neînțelese umbre trebuie să sclipească în priviri, diminețile trebuie să fie de smarald, lupta trebuie să fie aproape geloasă, cu accente de furie metafizică, din care niciun aisberg nu se va salva. O cosmogonie a eforturilor omenesti. Clipa e trăită cu puterea omului care luptă nu pentru împlinirea unui vis, ci pentru visul însuși. Ea poate să-și vadă viitorul: va ataca țărnul, îl va atinge cu dorința ei, tulburând trecerea prin timp. Un om - un destin - o idee de schimbare prin iubire... Un stil unitar, epistolar, în care cititorul se poate considera fericit că este adrisantul, chiar dacă până acum nu a primit nicio scrisoare. Scrisul zvâcnește, crește, vindecând răni. Timp desfrunzit, mărturii de iubire, dovezi ale dăruirii de sine, infinite posibilități de salvare prin trăire interioară, împotriva lumii ce ne înconjoară...

Vorbirile Iosefinei Schirger sunt cărți ale iluziilor regăsite căturărește. Autoarea își îngăduie câte iluzii vrea, se lasă în voia cuvintelor, o lume a poveștilor întoarse, dusă microscopic, pragmatic, lucid, până la experiment. Ideile par limpezite în eprubetă. Ignorând absurdul, mintea devine roz, inima ușoară, sintezia având puterea magică de a schimba oamenii în pomi de hârtie. Magica furtună din cerneală macină orele, ca un pescăruș răsăritul, până „sângerează viorie hârtia”. Încearcă a folosi mereu cuvintele corecte. Umbrele se despletesc ca în descântece, necăutând răspunsuri, ci trăiri narcotizante venite din licăriri de cuvinte atotcuprinzătoare. Poezia te poartă prin toate poeziile cunoscute de la nichiteneștile cuvinte, la bacoviana stare de spleen etern. Prin poezie vine salvarea lumii visate, dorite, ocrotite cu zidurile copertilor unei cărți. Aici încap frământările, viscoalele, dragostea șiroind. Poeta caută o lume a normalului, până ajunge la rezultatul dorit: La limită nicio iluzie nu este pierdută!

Gnoseologie fantastică, soldat al scrisului de mână, punându-și sufletul pe oricare filă, încercând puterea fiecărui cuvânt ca într-un poligon de tragere... Un cuvânt, o armă! Întrebând, așteaptă. Culegând stele din țara de ger, dă forță verii prin senzația topirii în creuzetul sentimentelor. Acestea fac iarba, frunzele, orizontul să rădă într-un tedeum panteist, ca o evadare din lumea anotimpului arșiței viscolite, în lumea nemuritoare a poeziei. De oriunde te-ai uita, vezi frumusețea strălucitoare. Textul este asumat cu responsabilitatea unui soldat. Poeta nu trădează, ci păzește dragostea înaltă, în forma ei pură, chiar cu sentimentul propriei destrămări, ducând spre ideal și mit.

Giuvaiere din împletituri simple de simțire și rouă, versurile Iosefinei Schirger au forța descânteceilor și au aripi, fiindcă sunt încărcate de libertatea iubirii neprefăcute.

Poeta reinventează existența, uneori nedreaptă, punându-și amprenta pe fiecare cuvânt, vers, pagină, cu o dăruire imensă, necondiționată și într-o estetică a sentimentelor respirabilă. Simplitatea textului transpune cuvintele în păsări, fără așteptări, doar așa, fiindcă inima îi e răvășită de insomnii. Pentru poetă importantă este salvarea de tristețile pământesti, de prăpastia sincerității. Nu așteaptă ca lirica să-i rezolve, ca o terapie, alergarea spre vară, ci, dimpotrivă, se implică. Absolutul nu se găsește în oglinzi limpezi, ci în dimineți cu obligatorii

oglinzi sparte de la luptele purtate. Fiecare poezie este topită în creuzetul cititului, înțelesului, neîmplinitului, revenitului, fiindcă în orice poet bun stă un colț de cub spart. Iremediabil prinsă în propria-i viață de soldat răvășitoare, niciodată prevăzătoare, poeta ne arată că lumea este pentru fiecare creația proprie, cheia sa putând să deschidă porți, uneori până la cer.

În sine, răsfățul promis este o răscolire după vise, între pământ și cer, destrămarea apărând ca un joc în care nu se moare, iar autocunoașterea, deși grea, aduce binele. Versurile curg firesc, logic în toată contradicția lor, devenind, instaurând maniera schirgeriană, în care stilul paradoxal abundă, creând o atmosferă plină de farmec în care stelele răsar din fântâni trezind, imagistic, zmeii la viață. Totul e notat minuțios ca într-un jurnal, comunicarea fiind salvarea care o scoate pe Ana din zid, într-o întoarcere a jertfei. Creația crește din fântâna unui Manole chemat, invocat, utilizat ca alter ego, dar care nu vine, ci rămâne în starea sa de creator de mănăstiri vii. Monologul interior, dialogul liric și clar din cărțile Iosefinei Schirger, descoperă un scriitor dintr-un timp aleator, cu un dar al intuiției lingvistice de o mare naturalețe, cu un fel de vorbire pe care am descifrat-o ca scursă din descântece, bună de pus pe rană.

Poezia Iosefinei Schirger este o stare verticală de lumină sângărând, atinsă de fiori și ispite. Cuvintele se zbat obsedant să cucerească inima unei cicori, acolo unde mâinile – păsări în vâltoare – nu au reușit. Goale, cuvintele se umplu de sens pentru a hărțui până la marginea clipei, până la izvoare. Te scalzi atunci într-o clepsidră cu vise și pădăii, privirea îți devine temnița soldaților lumii pierduți în războaie, iar fântânile se tulbură. Apoi „vine o vreme liniștită” când, în pulsul ei remanent, suie sângele lui. Poeta este o călăuză. Prezintă partea necunoscută a Lunii, pe care, tu, cititorule, ai uitat-o. Citește să vezi că ești la o „azvârlitură de condei” de ea! Povestea arde, te consumă până la cenușă...

Correspondența lirică a Iosefinei este un fluviu de epistole, un fluviu cu meandre, ocolișuri stilistice sau cu izbiri de-a dreptul, uneori ieșindu-și din starea de oglindire, de cântec dus în spirală prin toate stările de agregare. Este o luptă în tălpile goale cu un zmeu misterios transformat de nesomn și valuri de siliciu, fie în vară, fie în iarnă. Cuvintele se contractă sau se întind, schimbându-și sensurile, înstrăinând obișnuitul, transformându-l într-o altfel de realitate. Vorba lui Nichita: „nu există mijloace poetice în sine, în afara poeziei”. În lupta de a fi fericit, strigătul, nesomnul pălesc, se risipesc în fața purității unei narcise, verbele curg în șiroaie de ploaie, focul trebuie să ardă, ca apoi totul să renască. Poeta își înecă tăcerile, incendiază iarna ca să o transforme-n primăvară, dar, în final, „scrisorile ajung în stare bună la adresa de pe Lună.”

În poeziile sale, Iosefina Schirger își dezvăluie extraordinarul talent de a modela regnuri întregi de cuvinte. O răbdare tulburătoare, un pastel plin de culoare, un potop de verbe ca velele unei corăbii, ducând inegalabil ființa mai departe. Substantivele se adaugă puține, pentru a fi ancoră sufletului, comunicând acțiunea. Vorbe de catifea! Elementele primordiale ale filosofiei sunt utilizate într-un perpetuum mobile: eu, „un cer de taină și de vânt, apelor tale parcă le descânt... Lumina ne-a zdrențuit. Mă consumi până la punctul de a fi nefericit.” E o lume feerică, abstractă în care „nu există poeți, doar poezie și unde ceea ce nu vezi, te vede.” Inspirată de absențe, Iosefina Schirger știe să aleagă cuvintele, să le aranjeze sonor, să le dezvelească emoția. Simulând o rotire, răscolind înțelesuri ascunse, ferindu-se de nume „căci ele numesc” - vorba marelui Nichita - introduce formule complexe „ca o momeală”. Stări, aripi, secunde sunt arse în retorta de alchimist. Substanța se consumă vizibil, până la nefericire. E o lume văzută din propria experiență, o cotropire a sinelui celuiilalt, până la contopirea panteistă. Sentimentul iubirii devine dimensiune a cunoașterii, când, de deasupra, harul, grația, divinul umplu paginile goale.

Lumea poetică a Iosefinei Schirger este un exercițiu retoric împotriva căderii. Autenticitatea trăirilor răscolește. Tot ceea ce o înconjoară, e răsturnat, încins într-o retortă de alchimist și luminat cu o mână de stele. E ca și când ar face curățenie prin sertarele vieții, păstrând doar spiritul implicat, rezistent, puternic. Poeta își poartă amintirile și viitorul în brațe, jertfîndu-se sieși, ca să renască din propria nedormire.

Liliana Popa

Aripă de Pandoră

Recentul volum de poeme al Corinei Dașoveanu, „Aripă de Pandoră”, „poeme cu lună în loc de inimă”, așa cum avertizează de la început autoarea, „este o luptă a ideilor ce vor să-și caligrafeze sfârșitul, un volum în care „există, va exista un cuvânt, apoi altul și încă unul, care se vor ține de mâini sau de sensuri, până le va crește cerul din umeri și eu

voi învăța alfabetul primului pas în aer, voi fi o aripă de pandoră. Apoi va fi simplu...”

Volumul „Aripă de Pandoră”, apărut în ediție trilingvă la editura Hofmann, este tradus în limba engleză de Cristian Săileanu (profesor de engleză la Houston University) și în limba franceză de către Sorin Barbul (profesor la catedra de franceză a Universității din Cluj).

Iar prima ei pagină cu „zise de deschis cartea” este un suport al libertății la răspântiile umanității de azi, cuprinse în silogisme de o scriitoare integrală. Corina Dașoveanu navighează într-o variantă impresionantă de teme, sensuri și genuri.

„Tu, cel care începi această carte, ești un cititor în sensuri. Dă sensul tău fiecărui poem citit și împreună vom fi locatarii unui alt univers”.

Poeme la răspântiile umanității de azi:

„sus/ într-o țară cu umeri albaștri/ gerul s-a oprit să privească păsările/ dintr-un refugiu de aer./ se însera a joi/ când a început să ningă în spațiu./ era un ger tânăr,/ se-nchipuia/ visul dintr-un somn de pasăre./ fără să vrea/ înghețase roua pe lună/ și, dintr-odată,/ timpul, ca o apă gândind în frig,/ a început să cadă/ peste toate părțile viului./ Ninge/ în țara cu umeri albaștri... un poem,/ care zburase mai sus de lună,/ vedea cum/ se arginta singurătatea.”//

În universul său liric sculpează destine, străbate mări și oceane, vorbește cu toți oamenii deodată și oprește vântul cu o aripă de pandoră. O pandoră îndrăgostită de frumos, de oameni, de păsări, de florile de primăvară, de fluturi albaștri care o însoțesc în dansul ei contemporan.

Departe de mitul Pandorei, mijlocitoare între zei și oameni, cea care adusese năpaste, departe de titlul sugestiv al ultimului său volum, „Aripă de Pandoră”, Corinei Dașoveanu pune în cartea - cutie în dar, precum Zeus într-o altă legendă a lui Hesiod și preluată de Erasmus din Rotterdam, darurile inteligenței sale artistice, binele, adevărul, frumosul pentru umanitate.

Diafană aparent, poezia Corinei Dașoveanu are metafizica neliniștii existențiale, cu transparențe, transfigurări, e o lume a ideilor, creându-și propria limbă română, propriul stil, irepetabil.

Sub cerul îngândurat se tulbură caisele cărora le propune un crâmpiei dintr-o iubire prinsă între frunzele guri, ajunsă înlăuntrul gândurilor, pe o corabie cu miros de miros, o iubire pe care ar vrea să o vândă, să o răscumpere...

Măiastra Corina Dașoveanu respiră cu sufletul și trăiește cu spiritul redimensionând lumea, explorează rădăcini ale unor ființe indivizibile, adâncind experiența umană.

Poemele Corina Dașoveanu, unde metafora e regină, poemele ei învăluite în petale de lumină sînt căutări, nu există o stare de confort interior, mereu interogativă poetică.

Interferențele religiosului cu literarul și istoria

Introducere. O inopinată incursiune în istoria culturii atestă existența unei componente religioase benefice în arte, pregnantă încă din Evul Mediu, sângeros cum s-a prezentat într-un anumit punct cronologic.

Omul vechi, necizelat, nerafinat rămâne, se pare, adesea, captivul mitologiei ca personaj fabulos, raportabil la lumea zeilor, a ficțiunii nepragmatice, amăgitoare, adevărul fiind acela că el nu-i decât un pion oarecare, un executant de ordine într-un cosmos strivitor, fapt pentru care se revoltă contra Transcendenței, a Fatalității, aidoma unui Prometeu naufragiat, înfrânt.

În contrast cu libertatea îngrădită a insului în feudalism, odată cu parcurgerea de secole, apetitul pentru cunoaștere sporește inimaginabil, indiferent de plusurile, minusurile și animozitățile din Biserica Occidentală. Cert este că tiparul, achiziție neverosimilă a vremurilor emancipate, permite multiplicarea cărților, bune, rele și circulația de idei, cunoștințe.

În Răsăritul atât de zbuciumat, de zdruncinat de războaie comandate din alte puncte geografice, cărțile religioase se impun în fața celor beletristice, așa că, spre exemplu, unele performanțe întru arta cuvântului, gen *Istoria ieroglifică*, *Viața lumii* au statut de „oaze literare”, nu reprezintă o constantă a scriitorului vremii, dimpotrivă, ele survolează prezentul sordid al secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea, în care Principatele Române nu aveau pe agendă la loc de cinste cultura, ci independența, tributul către potențaii externi. Aceasta nu scade cu nimic din meritele unui Ștefan cel Mare, Brâncoveanu, V. Lupu, ctitori de biserici, mănăstiri și sponsori ai culturii, creatori de stiluri în arhitectură (Brâncoveanu), permanent conectați la diplomație, relaționând până și cu principii venețieni (Ștefan cel Mare).

Din prețuire pentru mitropolii, voievozii cuprinși de un teism declarat(iv), întăresc legătura cu clerul luminat, mai fidel decât marea boierime, în vreme ce schivnicii (Daniil Sihastrul) se bucură de vizite voievodale, ba mai mult, oferă consiliere la răstărite.

Atunci când tandemul domnitor-prelat a funcționat ca un bloc unitar, pe terenul cultural și cel socio-politic, progresul s-a înfăptuit, iar principatul respectiv, suveran, a ieșit din anonim și a demonstrat, ca stat pașnic, că nu poate fi ignorat de marile puteri.

De pildă, osmoza Brâncoveanu-Antim Ivireanul a condus la o efervescență culturală, renașcentistă, de invidiat de către Poartă, care a și decis mazilirea celor două spirite europene.

Atât prin traduceri, cât și prin lucrări de o originalitate fermă sau dubioasă, mitropolii acționează ca niște lampadofori, compunând opere precum *Psaltirea pre versuri* (a lui Dosoftei), *Carte românească de învățătură* (de Varlaam), *Noul Testament de la Bălgrad* (al lui Simion Ștefan), *Predicile* lui Antim Ivireanul.

Prin cutezătoarele lor demersuri, ei au accelerat procesul de naștere a unei literaturi originale consistente, nesincopate ca până în secolul al XVIII-lea, precum și o perfecționare a limbii române literare, un punct semnificativ reprezentându-l anul 1688: traducerea integrală a Bibliei de la București, pe vremea lui Șerban Cantacuzino.

Până la apariția primelor gazete românești, în debutul secolului al XIX-lea, mai erau de derulat decenii și decenii.

Istoria – treaptă religioasă. După cum se știe, presa românească, din motive de context socio-politic defavorabil, a pierdut startul, în competiția cu cea europeană, înfiripată încă de pe la 1600. După Pierre Albert, anterior presei scrise, fabricanții de știri și zvonuri au născocit niște foi volante numite **ocasionale** și **libele**, ce au pregătit solul pentru primele gazete – *Noutățile din Anvers* (1605-1607) și un hebdomad în 1605, la Strasbourg. Diacronia recunoaște, acceptă și încununează eforturile de îndrumători și făuritori de media scrisă ale lui Gheorghe Asachi (*Albina românească*, 1829, cu suplimentul *Alăuta românească*) și I. Heliade Rădulescu (*Curierul românesc*, cu suplimentul *Curier de ambele sexe*) etc.

Nu formulăm un panegiric, ci doar semnalăm zorii gazetăriei românești echidistante, sobre, concise, atât de dorită de către publicul larg.

Nu de puține ori, istoria a făcut front comun cu religia, mai toți voievozii însemnați asumându-și creștinismul drept o pavază a nobleții, în pofida unor acte punitive, unilaterale (Vlad Țepeș, Alexandru Lăpușneanul) la adresa boierilor incozozi.

În schimb, mulți au dorit să rămână în memoria colectivă și altfel decât prin sabie și confruntări militare, provocate pentru integritatea gliei strămoșești; nu pe această cale, sângeroasă, dramatică, cu suprimarea de vieți, ci, în mod maiestuos, prin fondarea de așezăminte ecleziale.

Începutul l-a realizat Neagoe Basarab și a sa mănăstire de la Curtea de Argeș, apoi perseverența întru esteticul creștin s-a datorat lui Mircea cel Bătrân cu a sa Cozia de lângă Olt, lui Ștefan cel Mare, cu mult prețuitele Putna și Voroneț, și lui Vasile Lupu, prin Biserica Trei Ierarhi din Iași.

Presa religioasă de astăzi veneratează toate aceste realizări, acte constructive, certificând clarviziunea și energia, vitalismul unor bărbați providențiali, cu credință, ambițioși, dispuși a sacrifica ani din viața lor, pentru idealuri înălțătoare.

Trecutul nu trebuie uitat, fie el și neguros, crud, arid, ambiguu; din contră, un curent artistic, romantismul, l-a acroșat, l-a adjucecat ca principiu estetic, mărturia literară peste ani purtând numele de baladă, legendă (D. Bolintineanu, *Legende istorice*), povestirea sau nuvela istorică (*Sobieski și românii* și *Alexandru Lăpușneanul*, de C. Negruzzi), poemele eroice (*Dan, căpitan de plai*, de V. Alecsandri).

Mai rare au fost situațiile când, din înțelepciunea și vizionarismul unui pustnic (Daniil Sihastrul), s-ar fi înfruptat vreun om de stat.

Regi, voievozi. Am omis intenționat ceea ce se cunoștea despre grandioșii făuritori de istorie și am mizat pe insolit și particular.

În *Lumea credinței*, se consemnează scurgerea a 330 de ani de la trecerea la Domnul a lui Gheorghe Duca, actant istoric controversat, domnitor în două rânduri în Moldova și o dată în Țara Românească. Inițial, el a emigrat din Grecia, s-a stabilit în Moldova, slujindu-l pe Vasile Lupu, care l-a recompensat cu rangul de vistiernic. Vincențiu Dascălu precizează că a luat măsuri bune, dar și-a creat mulți dușmani. Activitatea îi este denigrată, iar el este catalogat drept un tip histrionic, ce trebuia expulzat.

Sultanul ba îl apreciază și îi oferă tronul pentru cinci ani, în 1668, ba îl subestimează, acordându-i o pauză de doi ani la sceptru. Viitorul sumbru înseamnă capturarea lui de către polonezi, în 1643, dar salvatoarea soție îl răscumpără cu 180 de puni de galbeni. După atâtea căderi și măriri, el trece la cele veșnice în 1685, posteritatea apreciindu-l măcar pentru mănăstirea Cetățuia. Ca element secundar, fiica lui se va căsători cu fiul lui Miron Costin și de aici nădejdea unui portret pozitiv în *Letopiseșul Țării Moldovei*.

Dintr-o sursă tot revuistică se relevă aportul reginei Maria, care a reprezentat pentru poporul român drept simbol, etalon de credință, iubire, jertfă. Dintre inițiativele ei, amintim promovarea instituției **statul român** în Europa și în lume, sprijinirea Bisericii Ortodoxe Române și conferirea de prestigiu coroanei.

Cu privire la împărăteasa bizantină Teodora, se vorbește encomiastic în cotidianul Patriarhiei, *Lumina*, unde aceasta s-a dovedit a fi o mare apărătoare a valorilor creștine. La

Sinodul din 843, convocat la dorința ei expresă, s-a restabilit cultul sfințelor icoane, învingând vremelnicele curente iconoclaste în fața iconodulilor.

Intelectualii medievali. Iată cum trecutul, prin doi vectori de anvergură – cel aflat

la cârma statului și cel de la amvon –, și-a direcționat forturile într-un nobil țel cu reverberații patriotice. Un caz atipic îl reprezintă afirmarea extra muros (a) românilor școliți la universități străine, contrar reticențelor din partea țărilor adoptive. Din presa religioasă investigată, ne-am oprit la două nume: Petru Movilă și Moise Nicoară. Primul a devenit mitropolit al Kievului, cărturar care l-a convins pe țar că poate fi un promotor al progresului. Meritele lui rămân peste veacuri neîntinate: editarea de cărți, difuzarea vastei sale opere, întemeierea Academiei Kievului... Născut la Suceava, în 1576, Petru Movilă trece granița și devine rezident dincolo de Prut, impunându-se datorită unei solide pregătiri umaniste și poliglotismului. Ascensiunea lui profesională s-a produs gradual, deținând pentru ceva vreme gradul de mitropolit. El a izbutit să propage creștinismul într-un mod elegant și persuasiv.

Un alt intelectual, transilvănean, nu bucovinean și nu la fel de ilustru precum precedentul evocat de noi, situat în vecinătatea Școlii Ardelene, este Moise Nicoară (născut în 1785), licențiat la Budapesta și Viena în literatură, limbi orientale și filosofie, care a avut îndrăzneala să expedieze Împăratului, în 1825, un memoriu în 57 de puncte, în calitate de apărător al eparhiilor din Arad, Timișoara și Oradea. În documentul său, acesta a solicitat drepturi pentru românii dublu asupriți, din interior și din exterior, fără a-i fi teamă de repercusiuni. La vremea aceea, gestul său pro românism a provocat dispreț Dietei străine, iar semnatarul cutezătorului act a fost declarat *persona non-grata*. Moare în 1861, ca un anonim, „fără haine pe el”, semn al reculului profesional și al unui incredibil antedestin.

Haiducismul și faptele creștine. Reporterul Gh. Ciocoi informează că singura mănăstire de la Sudul Dunării, ridicată în perioada otomană, Sfânta Duminică, fructifică inițiativa unor haiduci români comandați de Anghel (Cariotul), cel elogiat în baladele bulgărești, stăpânul Rodopilor. Din biografia sa, consemnăm că se născuse în 1812, la Dragoinovo, pe urmă la 6 ani practica păstoritul, iar din adolescență a devenit frate cu codrul. Ulterior, în calitate de căpetenie haiducească (avea 100 de camarazi în subordine), a demonstrat că reprezintă un sprijin și un aliat al văduvelor și al orfanilor. Curajos peste măsură, a spart de nenumărate dați casele turcești de bani. În 1862, simțindu-și sfârșitul pe aproape, s-a retras la Sfântul Munte Athos, unde în 1864 se va înălța la Domnul. Se spune că ar fi fost ucis cu un glonț de argint. Ura cosmopolitei populației dunărene începuse de pe la 1720, când otomanii, ca năvălitori, ucisese vreo 200 de creștini, pe motiv că refuzaseră islamizarea. Legenda prelungește actele de caritate prin înălțarea unui așezământ monahal de către acest haiduc și urmașii săi. De asemenea, potrivit altei mitologizări, însuși Pușkin ar fi pomenit în poemele sale pe unii justițieri ai poporului din Balcani.

În feudalism și în zorii epocii burgheze, haiducismul a înflorit, mărturie fiind și o altă baladă, despre Deliu haiducul, cântată în Tracia, în zona Rodopi. Era considerat „Omul lui Dumnezeu”, iar glonțul nu îl atinge. S-a făcut haiduc din dreaptă credință, nu pentru a jefui ori a ucide, dimpotrivă, spre a fi de folos celor mulți și asupriți. Cu timpul, când forțele fizice i-au părăsit pe acești răzbunători ai maselor, unii dintre ei s-au transformat în schivnici, dublând faptele bune.

Să fi devenit ei sfinți ai Ortodoxiei, cum s-a avansat supoziția în presă?

De la frumosul artistic la cel religios. Creștinismul asumat de creatorii de frumos. Există uneori momente de conivență între frumosul artistic și cel religios, generând mirabilitatea și saltul inspirat dintr-un areal într-altul.

Disproporția, totuși, funcționează în sensul numărului covârșitor de scriitori, pictori, muzicieni, actori, care au înțeles, fie și tardiv, că perfecțiunea în artă nu-i revine în totalitate omului, ci ea vine de sus, de la Dumnezeu, catalizatorul de energii.

Pe cale cerebrală ori afectivă, adeptul frumosului artistic, ca făurar și păstrător de nestemate în panoplia sa, a făcut măcar un pact cu Dătătorul de viață, înțelegând că individualismul, mândria personală nu conduc la genialitatea veritabilă, poate doar la una rostită și rostuită.

Revelația din adâncul cel nocturn s-a explicat, încât poezia, romanul, simfonia, tabloul au căpătat o altă înfățișare, cu siguranță, agreabilă la capitolul expresivitate, emoționalitate, iar șansele de a depăși borney temporale au crescut vertiginos.

De la strigătul disperat al lui Goethe, „Lumină, mai multă lumină!”, la tipologia unui june cast precum Alioșa (*Frații Karamazov*, de Dostoievski) ori secvențele de împăcare cu adversarii, de ștergere a răutăților lumești și abulia părăsirii domiciliului de către Tolstoi, pentru a-și găsi obștescul sfârșit într-o gară, lângă niște necunoscuți cumsecade, până la religiozitatea semicamufletată a marilor poeți – printre ei și Eminescu – sau reduplicată în manuscrise nu este o cale atât de lungă, trăsătură vizibilă la Paul Claudel și H. Michaux.

Într-o altă categorie s-ar situa muzicienii din Renaștere și clasicism, care au compus lieduri, misse, cantate și oratorii, fie pentru Iisus Cristos, fie inspirați de harul divin. În arta cuvântului, nu a sunetului, iubitorul de literatură nu va uita nici răscolitorii psalmi arghezieni, nici lirica religioasă a unui Radu Gyr (*Iisus în celulă*) și Vasile Voiculescu (*În Grădina Ghetsimani*), ultimii doi ostracizați ai regimului comunist din anii de după 1944.

Când teismul călăuzește viața artistului, atunci și opera lui se impregnează de sacralitate, își redefinesc obiectul și orizontul ideatic, iar produsul rezultat nu va fi calificat drept un artefact.

În general, în presa religioasă postdecembristă referirile la actorii converțiți spiritual, creștinați realmente, nu abundă precum cele despre scriitori. În câteva publicații au apărut informații că actori din seriale de televiziune ori din teatru și cinematografie (Mihai Coandă, Dragoș Păslaru) au întors spatele prosperității telurice, preferând o existență clădită pe alte principii morale, durabile, purtând straie amurgite și chiar optând pentru chilia montană.

Prin aceasta ei și alții au spus „adio!” unui modus vivendi și au adoptat modestia materială, izolarea de „lumea dezlănțuită”, bogată în ispite, plăceri, dorințe. Pierderea unei anume fericiri primește o compensație în plan sufletesc, căci nu trupul reprezintă modalitatea de a salva omul de aneantizare.

O promițătoare actriță cu decenii în urmă, Maria Ploaie, a dispărut și ea din peisaj, interpretând acum o altă partitură: de creștină adevărată. Aceasta n-ar fi un fenomen singular, întrucât proliferază în rândurile intelectualității tendința de indiferență față de spectrul politic mercantil, îmbinată cu enclavizarea lăuntrică, sinonime, poate, cu drumul spre mântuire.

Articolul *Actorii și Dumnezeu* „brodează” mai multe idei despre altruismul câtorva actori de la Teatrul Metropolitan București.

„Arta se face cu credință – opinează actorul Damian Oancea –, și, dacă ai credință cât un bob de muștar, poți muta munții”, parafrază după *Evangelia lui Matei*, 17:20: „Adevărat vă spun că, dacă ai avea credință cât un grăunte de muștar, ai zice muntelui acestuia: «Mută-te de aici acolo!», și s-ar muta; nimic nu va fi cu neputință.” Colega acestuia, Ana Calciu, învederează generozitatea Creatorului și îl înobilează pe aproapele nostru: „Dumnezeu a pus ceva unic în fiecare om și de aceea îi simt pregnant prezența”.

Mihai Coandă recunoaște că „Iisus Cristos s-a jertfit pentru toți”, indiferent de religie, conduită, lecție de morală și parcă se simte animat de speranța că salvarea sufletului nu este un atu al unora cu oviață ireproșabilă. Imaginea cu tâlharul de pe cruce, care s-a pocăit în ultima secundă, poate fi reeditată.

A interpreta personaje istorice, religioase – Brâncoveanu, Antim Ivireanu – constituie o probă de caracter, consideră acești actori, a căror convingere sună așa: „O terapie a exemplului prin teatru, un spectacol care vindecă lăuntric”.

Un alt actor, mult mai mediatizat, Dan Puric, a semnat câteva cărți despre om, românism, divinitate, frumos, pledoarie pentru renașterea umană prin religie, artă și etică.

O solistă de muzică ușoară în vogă, Paula Seling, premiată, la Eurovision, în 2010, este recunoscută pentru râvna ei *ortodoxă*. Crescută într-un Maramureș ancestral, clădit pe tradiții, ospitalitate, bun-simț, ea (născută în 1978) a învățat de mică respectul pentru înaintași, atașamentul de glia străbună, frica și dragostea de Dumnezeu. Similitudinile artă -credință converg până la mărturisirea: „Practic, muzica e o dublă rugăciune”. Nimeni nu

este un condamnat *ab initio* la iad, deoarece „Dumnezeu vorbește în tonuri diferite cu fiecare.” Nu se concepe succesul profesional decât cu sprijin divin: „Fără El nu aş fi ajuns ceea ce sunt astăzi”. Luciditatea artei o determină să iasă din matca neutralităţii: „Dacă nu-l cauţi, nu-l găseşti!”. Prin nepăsare, impasibilitate ratezi întâlnirea crucială!

Scriitorii – difuzori ai mesajului biblic. Dintre creatorii de artă, scriitorii reprezintă categoria socioprofesională cea mai numeroasă şi dinamică pe linia conectării la mesajul cristic.

Ziua cea neagră descrie în culori apocaliptice modul cum junimiştii sstisiţi de rebelul redactor de la *Timpul*, ce îşi permitea a-i critica, s-au lepădat brusc de prietenul şi superiorul lor în artă şi cultură. Tonul l-a dat, în dimineaţa zilei de 28 iunie 1883, doamna Slavici (o unguroaică antipatică) – crede Theodor Codreanu –, care, într-un acces de furie, l-a reclamat pe oaspetele casei pentru turbulenţă şi a solicitat măsuri represive. Pe deasupra, într-un bileţel adresat lui Maiorescu, ea urgenta poetului declanşarea nebuniei.

Printre participanţii la acest odios scenariu: un agent secret Grigore Ventura şi comisarul C. N. Nicolaescu.

Radu Mihai Crişan, în *Mihai Eminescu, deţinut politic*, explică motivele pentru care Mihai Eminescu devenise un nedorit pentru regimul politic: „Verticalitatea fără fisură a conştiinţei sale gazetăreşti i-a atras indezirabilitatea”. „Lichidarea biologică” ar fi avut două etape: regizarea nebuniei şi administrarea eronată de mercur.

Presa religioasă nu-l uită pe Tudor Muşatescu, cu al său *Titanic Vals*, pledoarie pentru oamenii modeşti, drepţi şi curaţi din politica românească. Este nevoie de o altă viziune, de schimbul de mâine, imaculat, în politica internă.

În articolul *Nicolae Grigorescu şi Alexandru Vlahuţă*, Ion Viscoleanu demonstrează că Mănăstirea Agapia, prin patronarea unui muzeu cu tablouri ale marelui pictor, şi Casa Memorială „Alexandru Vlahuţă” rămâne şi un fief al artei culorilor şi al artei cuvântului, iar cei doi creatori au contribuit la răspândirea valorilor patriotice şi creştine, astfel că afirmaţia „Vlahuţă e un om cu suflet de apostol” şi considerentul că cei doi au fost „apărători ai celor năpăstuiţi” au deplină acoperire faptică.

În fine, *Maica Benedicta sau calea cărturarului spre Dumnezeu* confirmă că savantul Zoe Dumitrescu-Buşulenga (1920-2006), după călugărire, s-a retras în liniştea Mănăstirii Văratec, ca o împăcare cu sine şi cu Cel Atotputernic. Ca antidot la epoca de prigonire a bisericii şi a oamenilor cu carte, fosta universitară bucureşteană recomandă să purtăm o „platoşă a seninătăţii, a dragostei pentru toţi creştinii”, „să avem gânduri pe verticală!”, să iertăm şi să învăţăm de la Iisus iubirea pentru univers şi să trecem calm peste dureri şi mizerie.

Mituri, legende, simboluri. Generalizate în tradiţia populară şi viaţa religioasă a bisericii încă din cele mai îndepărtate timpuri ale erei creştine, *Simbolurile pascale* înregistrate de lector univ. dr. Vasile Miron sunt opt: ouăle vopsite, mielul, iepuraşul, măgarul, fluturile, scorpionul, păunul, pelicanul. Explicaţiile – plauzibile – instrumentează informaţiile ştiute într-o sinteză agreabilă, accesibilă, lipsită de subsoluri ideatice, fastidioase. Astfel, ouăle vopsite au două valenţe: cele roşii – cu semnificatul sângele Nevinovatului Fiului al Omului –, iar cele multicolore (verzi, albastre, galbene) fac aluzie la policromia de forme din natură, precum şi la redeşteptarea acesteia, primăvara.

După semnificaţia primară şi cea secundară, s-a făcut un pas spre legendă şi mit. De pildă, se reaminteşte întâmplarea cu Maria Magdalena, purtătoarea unui coş cu ouă albe, pe care s-au prelins picături de sânge din rănilor Mântuitorului. În tradiţia creştină, de la „Se spune că...” s-a ajuns cu vremea la supoziţie, fantezie şi folclorul religios. Spre exemplu, Născătoarea de Dumnezeu a pregătit ouă roşii, pască, oferind fiecărui orăşean din darurile sale şi mai ales a adresat urarea ce emoţionează până la ultima fibră a fiinţei noastre: „Hristos a înviat!”.

O altă legendă relevă o altă minunăţie, pornind de la o părere sceptică: în piaţa din Ierusalim, emoţionată, exuberantă Maria Magdalena vesteşte adevărul profeţiei de la Sfântul Mormânt, însă o precupeată cu aceeaşi marfă tipică Paştelui s-a îndoit de spusele mironosiţei şi chiar a forţat „mâna destinului”, socotind verosimilă învierea Mântuitorului

doar dacă ouăle ei albe se vor înroși instantaneu. Incredibilul s-a înveșmântat în realism, spre uluiala și entuziasmul celor de față. În minte ne vine deja scena cu reticentul discipol Toma, care, finalmente, se va înclina în fața evidenței și va exclama, recunoscându-și culpa: „Domnul meu, Dumnezeu meu!”.

Cu privire la celelalte efigii pascale, reiterăm că fluturele reface traiectoria Domnului Iisus până la eliberarea totală de orice corset social.

Păunul ar ilustra nemurirea, deoarece el nu ar muri, chipurile, niciodată și nici nu ar putea.

Scorpionul are și el doi referenți: trădătorul Iuda și soldățimea romană orbită de ură, care l-a străpuns cu sulița pe Iisus. Pe de altă parte, se presupune că pelicanul, într-o împrejurare dată, își hrănește puii cu propriul sânge – mit și legendă, deopotrivă –, forând în propriul piept cu ciocu-i ascuțit, așadar se admite că el reprezintă o emblemă sacrificială.

În absența conexiunilor cu filosofia ori literatura (vezi *Oul dogmatic* de Ion Barbu), vom depăși marota acestor alerte descrieri și vom reliefa polivalența semică și semiotică a luminii.

Semnificația simbolistico-mistică a luminii în cultul divin și public ortodoxia în considerare și citatele biblice („Dumnezeu care ne dă viață și ne luminează căile vieții noastre – *Petru I, 16*”; „Domnul este lumina mea și Mântuitorul meu” – *Psalmul 26, 1*), apoi recurge la decodările următoare: lumina e sinonimă cu perfecțiunea, iar Dumnezeu ar fi părintele luminilor. În literatura de specialitate, concepută de Sf. Ciprian, Sf. Simeon al Tesalonicului și Sf. Maxim Mărturisitorul, se mai acordă și alți indici semantici pentru motivul **lumina**: respectul față de Dumnezeu, adevărul, bucuria, speranța, viața, adorația și iubirea.

Latura tragică rezidă în ceremonialul de înmormântare, unde însoțitorii unui răposat poartă lumânări aprinse în biserică. În fine, apar și conotații ontice și gnosologice cu ocazia Sfintei Împărtășanii: „Am văzut lumina cea adevărată, am primit Duhul cel Ceresc”.

Expresivitate. Specii jurnalistice. Pentru cine a parcurs aceste trei publicații religioase, *Lumina*, *Credința ortodoxă*, *Lumea credinței*, senzația de sațietate, de déjà vu, de blazare, nu există, căci se disipează după lecturarea comparativă și contrastivă.

Nu negăm și nu proclamăm stindardul ineditului cu orice preț, prin prezența articolelor de informare, de accentuare a unor fapte, și nici nu ne retragem într-un turn parnasiano-izolaționist, în sensul ignorării socialului strident, care ne împovărează viața cotidiană.

Pluralismul tematic, reverberat într-unul conținutistic, permite privirii vigilente contabilizarea mai multor specii gazetărești, fără a fi ceva gratuit, constrâns, determinat, impus. Dacă unele reviste literare încă „păcătuiesc” cantonând într-o stereotipie, schemă, prin supralicitarea unei specii, cronica literară – tichetul spre imortalizarea operei, nu întotdeauna încununată cu virtuți –, iată paradoxul: publicațiile teologice recunosc, salută individualizarea „partiturilor”, a condeielor, fără a prioritiza vreo specie jurnalistică, mereu însuflețite de intenția câștigării cititorului.

Cu un stil când sobru, concis, neutru, impersonal, când exploziv, semiotic ori grav, dramatic, periodicele bisericești, monahale nu au rămas imune la conotație, metaforă; expresivitatea n-a fost repudiată din start, dimpotrivă, acceptată, agreată. Ce-i drept, excesele n-au dat năvală, în schimb multitudinea de forme, de specii publicistice, de la **interviu la evocare**, a funcționat spre beneficiul consumatorului de media.

Speciile subiectivo-sentimentale, amintirea, evocarea, au în Mihail Neamțu, un reprezentant de calitate al tinerei intelectualități clujene de azi, apt a capta clipa și particularul. Printre cei care i-au marcat formarea spirituală, s-a aflat și mitropolitul Bartolomeu Anania. Fost medicinist, urmărit de Securitate și întemnițat, prelatul, cu firea-i năvalnică, nu s-a sfuit de nimeni și nimic de pe Pământ, ba a mai avut și îndrăzneala a releva scăderile Bisericii Ortodoxe. Predicile lui „apăsate” l-au fascinat pe adolescentul de 18 ani, student la UBB, ca și pe miile de tineri și adulți, ce luau cu asalt treptele Catedralei Ortodoxe din Cluj, pentru întâlnirea cu „retorul de la amvon”. Acesta era mai mult decât un tip curajos, ferm, ce își exercita fără îngrădire puterea cuvântului, „deschis către lumea

ideilor”, „tâlcuitor al semnelor vremii”; el se prezenta publicului drept o personalitate complexă, de neîncadrat într-o tipologie naționalistă, mai punctează discipolul său. Mitropolitul Bartolomeu a avut și numeroase intervenții fulminante, cu impact în social, precum și ceasuri de meditație.

Pline de nerv, interviurile cu Iustin Pîrvu, Arsenie Papacioc ori alți stareți bine cunoscuți mărturisesc despre curajul unor semeni de a întoarce dosul plăcerilor, fericirii terestre, îmbibate de materialitate, și de a opta pentru un trai modest, auster, rugându-se pentru binele obștii. Refuzul lumescului constituie o trambulină certă spre sacralitate, spiritualitate.

Lirice, parțial metaforizate, valorificând tehnica detaliul semnificativ se arată reportajele lui Gheorghe Ciocioi (în *Lumea credinței*), un balcanolog iscusit, căutător de noi punți comunicaționale, unele camuflate, între românii de la Nordul Dunării și cei de la Sud.

La capitolul editoriale, Ion Enache, Răzvan Bucuroiu, Răzvan Codrescu posedă, pe lângă inteligență, dibăcia frazării, anumite volute stilistice personale, și idei incisive, ironie, satiră, iar ofensiva lor verbală pare inexpugnabilă. Rubrica „Cronica Antihristului” (din *Credința ortodoxă*) deschide un câmp beligerant devastator pentru adversar, ca urmare a logicii superioare și a forței argumentative.

Afară de realism, criticism, pioșenie, din aceste ziare și reviste se mai degajă și un fir de melancolie, ilustrată prin evocările unor teologi și sfinți, și amintirile unor foști deținuți politici, condamnați pe nedrept la ani grei de detenție.

Din acest peisaj social nu lipsește nici povestirea, fie realistă, istorică sau idealistă, mistică despre minuni, acte senzaționale, avataruri.

Depășindu-și nu o dată misiunea strict profesională, unii preoți generoși, cu inițiativă – părintele Tănase de la Valea Screzii, Prahova –, au întemeiat așezăminte sociale, educative, culturale, unde, alături de familia harnicului popă, s-au adăugat succesiv zeci și zeci de tineri orfani, abandonați etc., pentru care binefăcătorul le-a devenit și tată, și sfătuitor, dascăl și partener de joacă. Nu puține sunt astfel de relatări sau istorisiri despre oameni care au schimbat în bine imaginea țării, care și-au fructificat cu seninătate și har altruismul. Diversitatea de subgenuri publicistice reperate în gazetele cu iz religios include, mai rar, rechizitoriul, polemica, mai ales că, în secolul nostru, atât de fragil în plan moral, au devenit o modă, un tabu subiecte prăpăstioase ca: francmasoneria, ipocrizia, triumful Satanei în lume, cardul, ecumenismul și homosexualitatea.

Bibliografie

Cărți

- Albert, Pierre, *Istoria Presei*, Editura Institutul European Iași, Iași, 2002.
Capelle, Marc, *Ghidul Jurnalistului*, Editura Carro, București, 1998.
Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, ediție în facsimil, Editura Semne, București, 2003.
Claudel, Paul, *Un poete regarde la croix*, Editura Gallimard, Paris, 1938.
Evdokimov, Paul, *Arta icoanei, o teologie a frumuseții date complete*
Georgescu, Nicolae, *Moartea antumă a lui Eminescu, 1883-1889*, Editura Cartier, Chișinău 2006.
Ioncioaia, Florin, *Introducere în presa scrisă*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2000.
Michaux, H., *Mișcări ale forței interioare*, Editura Univers, București, 2000
Pîrvu, Alexandru, *Istoria literaturii române vechi*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, an.
Puric, Dan, *Cine suntem*, Editura Platytera, București, 2008.
Steinhardt, Nicolae, *Dăruind vei dobândi*, Editura Mănăstirii Rochia, localitate, 2006.

Periodice

- Credința ortodoxă (2002 – 2008, 2009 – 2015, passim).
Lumea credinței (2015 – 2016).
Lumina (ianuarie – martie 2017).

N.N. Tonitza

Tonitza este un artist *mare*, pentru că îndeplinește cele două condițiuni indispensabile oricărui artist este *personal* și *emoționează*.

De o extraordinară sensibilitate, Tonitza izbutește să exprime admirabil durerea: nu o durere deznădăjduită, revoluționară, ci, dimpotrivă, o profundă înduioșare, o înfrățire până la identificare cu oameni, copii, păpuși, flori, lucruri.

Dacă Tonitza ar scrie versuri s-ar numi Francis Jammes.

Aceeași sensibilitate naivă, adorabil de absurdă, îi caracterizează pe amândoi acești mari poeți: echivalentul poeziei lui Fr. Jammes îl avem în pictura lui Tonitza.

Atât de mare este pentru mine această impresie de identitate sufletească între Tonitza și Jammes, încât sunt încredințat că acesta s-a „rugat ca să nu moară” copilul din relativ recentul tablou de Tonitza.

Dulceața monocromă a coloritului, desenul simplist, suavitatea personajilor lui Tonitza, și chiar lipsa de „volum” frecventă picturilor lui, toate contribuie la redarea unei atmosfere de dureroasă nostalgie, constantă în tablourile lui Tonitza, și care, tocmai, îi constituie personalitatea.

Tonitza a pictat păpuși: le-a dat expresia suferinței celor mici, adevăratele victime și jucării ale fatalității.

A pictat fețe îndurerate: clowni, ciobani, etc. care par niște biete păpuși, învechite, părăsite, prăfuite.

A pictat și flori (pare-se întrucâtva influențat de una din manierele lui Lukian) neînchipuit de fine și fragile, cărora le-a dat expresia vieții, înzestrându-le cu un suflet chinuitor de sensibil.

A pictat nuduri nenaturale și monocrome (nu-i cusur ci calitate) de-o dulceață uimitoare, a căror senzualitate a despărțit-o de poezia pură a liniilor, realizând opere de-o artă mistică, spirituală, idealistă.

S-ar putea crede uneori că, în unele portrete, Tonitza este numai senin, că nu mai are expresia durerii.

E o iluzie: însăși această seninătate este o dovadă a tristeții care mocnește în suflet. Dacă figura din tablou este atât de rece și imobilă e că dacă ar face o singură mișcare, cât de mică, ar izbucni din plâns.

Opera lui Tonitza are o expresie de ironie tristă, indulgentă, o expresie de ingenuitate alte ori: dar numai *expresie*, pentru că Tonitza (ca și Jammes de altfel) nu-i un adevărat naiv.

Această naivitate copilărească ar fi mai degrabă un refugiu; rezultatul unui proces sufletească, este un pas mai departe de scepticismul ultra-inteligenților – oricât s-ar părea de paradoxal. E o încercare de înseninare „à tout prix” de evadare din cătușele pesimismului rațional și zdruncinător.

Obosiți de inteligența rece, neîngăduitoare, scepticii, în goană după fericirea care nu

poate exista decât în „cercul strâmt” omenesc, recad într-un misticism primitiv, reîncep să creadă, să iubească.

Rămășițele scepticismului se întrevăd totuși în ironia dureroasă care le caracterizează personalitatea.

Tonitza este un inteligent.

Acest senzitiv poet-pictor al durerii, deși încă neevoluat cu desăvârșire, este totuși, încă de pe acum, o sensibilitate artistică cât se poate de sinceră, rară și fără îndoială, în ciuda invidiei netalentaților rivali, va fi unul din prea puținii supraviețuitori ai artei plastice contemporane.

(Revista literară a Liceului „Sf. Sava”, București, I, nr. 1, 25 oct. 1927, p. 8;
Eugen Ionescu. Război cu toată lumea, vol. II, p. 159-160)

(INEDIT)

Eugen Ionescu în furcile caudine ale justiției

Reproducem integral două texte referitoare la Eugen Ionescu extrase din Arhivele Ministerului de Externe ale României, privind condamnarea lui de Curtea Marțială pentru ofensa adusă Armatei Naționale, în 1946, și casarea Sentinței de Tribunalul Suprem al Republicii Populare Române, în 1963.

[I]

ROMÂNIA

DIRECȚIUNEA GENERALĂ A POLIȚIEI
INSPECTORATUL DE SIGURANȚĂ A CAPITALEI

Secția II Brigada VI

3 Octomb. 1947
Nr. 14834

Către,
DIRECȚIUNEA POLIȚIEI DE SIGURANȚĂ
SERVICIUL II

La ord. Dvs. Nr. 1674/28658-S din 25 Sept. a. c., prin care se cer relațiuni complete asupra numitului EUGEN IONESCU, aflat în prezent la Paris, care prin anul 1945-1946, ar fi suferit o condamnare în lipsă pentru un articol calomnios la adresa Armatei Române, publicat într-o revistă literară.

Din informațiunile și investigațiunile efectuate, am stabilit următoarele:

EUGEN DIMITRIE IONESCU, fiul lui Eugen și Maria Terezine, este născut în orașul Slatina, Jud. Olt, la data de 13 Nov. 1909 și a avut ultimul domiciliu în Buc., Bd. Elisabeta Nr. 95 A.

Susnumitul a satisfăcut serviciul militar cu gradul de caporal TR. Este licențiat al Facultății de Litere și Filozofie din Buc., prom. 1932.

Între anii 1933-1934, a urmat cursurile seminarului pedagogic pentru limba Franceză. În anul 1935, a reușit la examenul de capacitate pentru profesori secundari, având specialitatea principală, Limba Franceză și specialitatea secundară Limba Română.

A funcționat ca profesor titular de Limba Franceză, la următoarele școli secundare:

Seminarul din Curtea de Argeș, Liceul de băieți din Oltenița, ca profesor detașat la

Seminarul Central din București, Liceul Gh. Lazăr, și Colegiul Sf. Sava din Buc.

În anii 1937-1938, a fost delegat cu conducerea relațiilor culturale internaționale în Minist. Ed. Naționale, în gradul de șef de serviciu, pr lângă Dir. Învățământului Superior.

În anii 1938-1939-1940, a fost bursier al guvernului Francez la Paris.

Între anii 1938-1940, a fost corespondent la Paris, al revistei „Viața Românească”.

De la 10 Nov. 1940, până la 30 Aug. 1941 a funcționat ca profesor de Limba Franceză la Seminarul Central.

Dela data de 30 Aug. 1941, până la 30 Mai 1942, a funcționat ca profesor de Limba Franceză, detașat la Colegiul Sf. Sava și Liceul Gh. Lazăr din Buc.

În țară a fost redactor al ziarelor „Credința” și „Facla”; colaborator la „Viața Românească”, „Viața Literară”, „Vremea”, „Azi” și „Ideia Românească”. În anul 1932, fost premiat de Comitetul pentru premiarea scriitorilor tineri, pentru un volum de critică literară „Nu”.

Pe data de 1 iunie 1942, este numit ca secretar de presă principal diurnist în Minist. Propagandei Naționale, la Legația Română din Vichy, prin decizia Nr. 2925/1942 și a plecat cu pașaport de serviciu eliberat de Președinția Cons. de Miniștri.

Minist. Ed. Naționale, îl consideră demisionat pe data de 1 Septembrie 1942, pentru neprezentare la post. La 1 Decembrie 1942, este detașat în aceeași calitate la Marsilia, pentru regiunea Marseille-Montpelier-Toulouse. În această calitate a organizat manifestatii culturale la Nisa, la Centrul Universitar Mediteranean.

A lucrat la Emisiunile Literare Românești, la postul de radio, Marsilia, a colaborat la redactarea rubricii culturale a Buletinului Informativ al Serv. Presei din Vichy. A colaborat la următoarele reviste literare franceze: „France”, „Cahiers du Sud”, „Demain”, „L’echo”, „L’action Socialiste”.

La 1 iunie 1944, a fost încadrat secretar cultural clasa II bugetar, la Minist. Af. Străine, prin decizia Nr. 106206/ 44, conf. art. 179 și 217 din Legea Nr. 215/ 1944, de organizare a Minist. Af. Străineși menținut la Vichy.

La 1 Octomb. 1944 este rechemat la Ad-ția Centrală a Minist. Af. Străine conf. art. 2 din Decret. Lege Nr. 2214 din 14/VII/1944.

Deși a fost rechemat el n-a revenit în țară. Prin telegrama din 8 Nov. 1945, înreg. la Reg. Minist. Af. Externe, cu Nr. 29486 cere să i se aprobe viza de intrare în țară și trei locuri în avion: pentru el, soția sa Rodica și fiica Ana Maria.

La data de 4 Feb. 1946, trimite o altă telegramă înreg. la Minist. Af. Străine sub Nr. 3652, prin care anunță că nu poate veni decât numai peste două săptămâni, având un copil de două luni, netransportabil; urmând ca l a sosire să explice cauzele absenței sale. Prin efectul legii 130 din 5 Martie 1946, a fost trecut cu postul respectiv, în bugetul Minist. Informațiilor.

Pe data de 1/IV/1946, a fost lăsat în disponibilitate pentru neprezentare la serviciu. Fiind corespondent al revistei „Viața Românească” din Buc., trimite dinadins un articol intitulat „Scrisori din Franța”, care este publicat în Nr. 3 din luna Martie 1946, al sus menționatei reviste.

Astfel, în pag. 137 scrie următoarele:

„Naționalismul cultural românesc era infectat de o morală burgheză stupidă și se vădea a fi o pură emanație a ceea ce România a dat mai sordid: Armata, Poliția, Magistratura, popimea hapsână și altele.”

În pag. 138 scrie următoarele:

„Nici un timp uman nu mi s-a părut vreodată a fi mai rușinos pentru umanitate mai sub om, decât ofițerul român, sau decât un comisar român, sau decât un procuror român.”

„De altfel ofițerul nu a reprezentat niciodată „virilitatea” neamului, el nefiind dimpotrivă decât un fel de mahalagioaică urâtă, ne bună, proastă și rea.”

„Sunt poate nedrept cu odioșii căpitani, maiori și colonei români, cari spun că ei sunt: produsul cel mai josnic al spiritului mitocan și burghez român.”

„Nu aş fi avut nimic contra lor dacă i-ar fi caracterizat o bestialitate simplă, primară. Adevărul este că-i animă o bestialitate complexă: ei nu urau decât valoarea şi spiritul. Invidiau tot ce era, cât de cât, superior.”

Parchetul Curţii Marţiale al C. 2 Aramă, Secţia I, l-a judecat în lipsă şi prin sentinţa Nr. 1116 din 28 Mai 1946, îl condamnă: la 6 ani închisoare pentru ofensa armatei, conf. art. 515 din Codul Justiţiei Militare şi pentru ofensa naţiunii; la 6 luni închisoare, conf. art. 215, al. 3, din Codul Justiţiei Militare.

Din informaţiunile efectuate, am stabilit că profesorul EUGEN IONESCU n-a activat în vreun partid sau organizaţie politică.

La A.S. din I.S.C.şi A.J. din P.P.C., susnumitul nu posedă evidenţă.

INSPECTOR DE POLIȚIE,
(ss) *indescifrabil*
ŞEFUL SERVICIULUI,
(ss) *indescifrabil*
Copie

[II]

TRIBUNALUL SUPREMA R.P.R.
COLEGIUL MILITAR

DECIZIA Nr. 253 Dos. Nr. 257/ 1963

Şedinţa de la 19 septembrie 1963

Preşedinte: Costăchescu Ştefan Colonel de justiţie

Judecător: Varga Vasile Colonel de justiţie

Judecător: Stoica Ioan Lt. col. de justiţie

Procuror: Dunea Tancred Lt. col. de justiţie

Consult. jurid. Şef: Protopopescu Gheorghe Colonel de justiţie

În ziua de 18 septembrie 1963, s-a luat în examinare recursul în supraveghere declarat de Procurorul General al R.P.R. împotriva sentinţei nr. 1116 din 28 mai 1946 a fostei Curţi Marţiale a Corpului II Armată privitoare pe inculpatul IONESCU EUGEN.

Inculpatul a fost absent.

Reprezentantul Procuraturii Militare a pus concluzii pentru admiterea recursului în supraveghere astfel cum este formulat.

Pentru a delibera, Tribunalul a amânat pronunţarea la 19 septembrie 1963, când,

DELIBERÂND

Asupra recursului în supraveghere, constată următoarele:

Prin Sentinţa nr. 1116/1946 a fostei Curţi Marţiale a Corpului II Armată, – rămasă definitivă prin nerecurare –, inculpatul *Ionescu Eugen* a fost condamnat la 5 ani închisoare corecţională pentru infracţiunea de ofensă a armatei prevăzută de art. 515 c.j.m. şi la 6 ani închisoare corecţională, 100.000 lei amendă şi 5 ani interdicţie corecţională pentru infracţiunea de ofensă a naţiunii, prevăzută de art. 215, alin. ultim, Cod Penal, cu aplicaţia art. 101 Cod Penal, urmând să execute pedeapsa cea mai mare.

Faptele imputate sus-numitului inculpat constau în aceea că, aflându-se în Franţa, a scris în anul 1945 şi a trimis spre publicare revistei „Viaţa românească” un articol intitulat „Scrisori din Franţa”, apărut ulterior în numărul din martie 1946 al revistei şi în cuprinsul căruia a adus ofense Armatei şi Naţiunii Române.

În motivarea recursului în supraveghere, se susţine că inculpatul Ionescu Eugen nu a înţeles să critice Armata şi Naţiunea Română, ci numai pe exponenţii şi sprijinitorii

naționalismului care frâneau progresul social, astfel că greșit s-au reținut în sarcina numitului inculpat infracțiunile de ofensa Armatei și a Națiunii Române, cerându-se ca pentru ambele să fie achitat de orice penalitate.

Din examinarea actelor de la dosar, se constată că, inculpatul, în articolul „Scrisori din Franța”, condamnă șovinismul naționalist și reacționar pe care autorul îl caracterizează drept „un reflex burghez de apărare împotriva tuturor ideilor sociale înaintate...” și care sub aspectul cultural era: „infectat de o morală burgheză stupidă”, astfel încât: „este urgent necesar să se desființeze radical ofițerimea burgheză, magistratura burgheză...” etc. – prin toate aceste aprecieri ca și prin întreg articolul său, autorul vizând în mod vădit numai ofițerimea coruptă a vechii armate, precizând chiar că se referă la: „odioșii căpitani, maiori și colonei români... produsul cel mai josnic al spiritului burghez-român”.

Este evident deci că toate acuzațiile cuprinse în articol și considerate de instanță drept ofense la adresa Armatei noastre, au fost în realitate îndreptate exclusiv împotriva unor ofițeri corupți, care nu reprezentau însă nici întreaga armată din trecut și cu atât mai mult nici noua armată de după 23 August 1944, aflată în curs de formare în momentul publicării articolului învinuit.

Astfel fiind, rezultă că fapta imputată inculpatului drept ofensă a armatei nu întrunește trăsăturile caracteristice ale acestei infracțiuni și prin urmare în mod nelegal a fost sancționat pentru săvârșirea ei.

De asemenea, se constată că toate aprecierile din articol considerate prin sentința de condamnare drept ofense ale națiunii române nu sunt adresate în realitate decât unor reprezentanți ai fostului regim burghez-moșieresc dintre ofițeri, magistrați, polițiști etc., autorul precizând chiar vorbește: „despre exemplarele românești de umanitate monstruoasă, produse ale vechii societății...” și, referindu-se la situația existentă în țară la data articolului scris în anul 1945, conchide că: „România redevine o patrie, o țară luminoasă”, afirmații care dovedesc neîndoiește că autorul se referă în articolul său la elementele corupte din regimul trecut.

Prin urmare și sub acest aspect fapta imputată inculpatului nu întrunește trăsăturile caracteristice ale infracțiunii de ofensă a națiunii pentru a cărei săvârșire a fost deci greșit sancționat.

În consecință, recursul în supraveghere este întemeiat și urmează a fi admis, pronunțându-se achitarea de orice penalitate a inculpatului pentru infracțiunile reținute în sarcina sa.

PENTRU ACESTE MOTIVE, TRIBUNALUL, ÎN NUMELE POPORULUI, DECIDE:

Admite recursul în supraveghere declarat de Procurorul General al R.P.R. împotriva Sentinței nr. 1116 din 28 mai 1946 a fostei Curți Marțiale a Corpului II Armată privitoare pe inculpatul IONESCU EUGEN.

Casează sentința sus-arătată, și făcând aplicația art. 4, partea I-a pct. 4 cod procedură penală, achită de orice penalitate pe numitul inculpat pentru infracțiunile de ofensă a Armatei prevăzute de art. 515 c. j. m. și de ofensa Națiunii prevăzută de art. 215 alin. ultim cod penal.

Pronunțată în ședință publică, azi, 19 septembrie 1963.

PREȘEDINTE,
Colonel de justiție, (ss.) *Costăchescu Ștefan*
JUDECĂTOR,
Colonel de justiție, (ss.) *Varga Vasile*
JUDECĂTOR,
Lt. col. de justiție, (ss.) *Ștoica Ioan*
CONSULTANT JURIDIC ȘEF,
Colonel de justiție, (ss.) *Protopopescu Gheorghe*

Despre „Tezaurul sublim” al folclorului urban Povestea Zarazei

Zaraza, un nume cu impact în lumea boemă, o femeie emblemă, precum Marilyn Monroe în America, dar și pe plan universal, un mit, feminitatea într-o formulă unică. Ion Dulugeac, pendulând între realitate, legendă, fantezie și realism crud, a publicat romanul *ZARAZA* la Editura Romhelion, în anul 2023, în colecția consacrată *–Legendă și realitate.*

Povestea unei femei, aparent, dar frazele din carte bat mult mai departe, prezintă viața socială, culturală, politică și privată a românilor între cele două războaie mondiale. O poveste interesantă, cu impact, cititorul fiind atras de intriga de amor dintre o femeie frumoasă, Zaraza, și un cântăreț la modă, Cristian Vasile, o vedetă a anilor 30- 40, cu melodii care au rămas în mintea multor generații, reluate chiar de artiști consacrați după anii nouăzeci.

Autorul s-a documentat din surse externe, din materialele vremii, a preluat amintirile din cadrul familiei sale și a cunoștințelor din zona Mogoșoaia (Ion Dulgheru, personaj), o zonă cu impact istoric. A derulat amintiri comune din cadrul generației sale, a migrat de la realitate la fantezie, pe ruta legendelor urbane la modă în acea perioadă.

Depășind firul narațiunii propriu-zise, el ne aduce în atenție modul de viață la români, imediat după Marea Unire, problemele politicii românești, dramele personale, avântul economic bazat pe oameni de afaceri cu simț și curaj. Cu mult realism, dar și cu ironie, ne poartă din Palatul Regal în bordelul din Brăila, din casele Principesei Martha Bibescu și a soțului, în restaurantele/ crâșmele de altă dată. Personajele sunt diverse, de la slujitori, la principii, ambasadori, cântăreți, artiști, scriitori, istorici, spioni, șefi de localuri, compozitori, militari, întreprinzători de succes, muncitori cu ziua. Prin aceste personaje se derulează acțiunea, cititorul descoperă o lume aparent uitată, dar care aprecia viața: muncea, se distra, iubea, avea patimă pentru vedete locale și naționale, accepta influența occidentului și se modela după modele venite din lumea de atunci. O civilizație complicată, cu realizări importante, cu marile crize sociale, cu bucuria de a fi scăpat de un război, pregătindu-se pentru Cel de al Doilea Mondial, cu optimism, naivitate, pregătind crima colectivă cântând, iubind, trădând, spionând.

Povestea Zarazei a fost fascinantă, plină de culoare, atrăgând prin viața aparentă de succes. A fost fata unui boier grec și a unei țigănci frumoase din Mogoșoaia, născută dintr-o aventură, rămasă în viață prin destin, putea să fie obiectul unui avort, după cum ne relatează scriitorul. Tânăra femeie, frumoasă, cu impact asupra bărbaților din orice mediu social, era cea mai atractivă prezență a Bucureștiului frământat, din anii patruzeci. A fost o prostituată cu renume, deși își dăruia trupul, în ciuda tuturor încercărilor bărbaților, mereu interesați, nu își deschidea inima. Aici era misterul femeii, legenda urbană, dar și misterul perioadei, secretul femeii care a dominat/ domină prin amor la modă, prin legendă...

Zaraza cunoscuse, prin Maria, bună prietenă cu Prințesa Martha, dar și prin cei din entourageul Palatului Mogoșoaia, lumea importantă din societatea românească și dintre oamenii de la ambasadele din București. Acest lucru se datora atât prin întâlnirile

organizate de Prințesa Martha Bibescu, cât și prin relațiile lui George, soțul acesteia, în timpul multor serate, unde tânăra intrase în legătură cu oameni de mare influență din anturajul familiei Bibescu, cu relații în toată Europa. În fond, după cum arată Ion Dulgeac, a fost special pregătită de familia Prințesei pentru a activa ca spioană în aceste cercuri, știut că în pat, bărbații cedează multe informații. Numele îi vine de la un cuvânt țigănesc, *zarzăr* – *Zaraza* (p. 52).

Prințesa i-a oferit educația necesară, plus resursele, prințul, soțul, a inițiat-o în tainele iubirilor de ocazie, a format-o ca valoare pentru politica românească într-un domeniu complex, complicat, cu risc. Prin farmecul ei, se putea ajunge la mintea multor bărbați, așa s-au aflat multe din informațiile care ar fi putut avea impact asupra țării, activitate delicată, realizată cu multă știință. A investi într-o femeie frumoasă însemna a avea succes în politică, a deține chile multor sfere de influență. Mama Zarazei, Didina, a născut-o în casa lui George Popeangă, director de fabrică, un om important din lumea afacerilor, apoi copila va fi preluată și de Ion Dulgheru, angajat și apropiat al familiei princiare, la palatul de la Mogoșoaia.

„Prințesa îi insuflă fetei un fel de egoism feminin, ce urma să o facă independentă de iubirea și pasiunile bărbaților, când o să se facă mare. Văzând că frumoasa copilă avea o minte ascuțită și o memorie scilpitoare, se gândea că o putea ajuta în viitor pentru acțiunile sale, alături de prietenii ei de la diferite agenții de spionaj, în diferite misiuni, pentru care tânăra copilă urma să fie instruită de către nevasta principelui Bibescu” (p. 59).

Pe de altă parte, Didina se va retrage la Brăila într-un bordel la modă, trăind o viață facilă. Pentru vremurile acelea, viața la bordel însemna mundanul la dispoziție, lumea accepta viața femeilor din acel stabiliment ca normală, necesară, eliberată de presiunea socială. Multe din secvențele din carte se petrec la bordel, dovadă că lumea dorea să obțină plăcerea prin căi facile. Acolo se țeseau istorii locale și istorii naționale.

Autorul ne prezintă lumea bordelului cu naturalețe, o lume care atrăgea, dar și istoria Brăilei, locul unde se afla acesta (p. 107 și următoarele), plus istoria lui Codin, așa cum a apărut în scrierile lui Panait Istrati. Unul dintre personaje ne prezintă zona locului: „Fiind stăpânită de turci vreme de trei secole, Brăila a continuat să fie un oraș multietnic și după ce a revenit la țara mamă. Un recensământ al populației din 1891 arăta că la Brăila doar 60% erau români, restul populației de 10% greci, 3% de unguri, 3% de bulgari, 2% de evrei, și câte 1% austrieci, turci, germani, ruși. Mai erau în oraș și locuitori de etnie franceză, engleză, elvețiană, plus macedoneni, albanezi, tătari, ucraineni, croați și țigani, le aminti profesorul” (p. 108).

De asemenea, atmosfera din crâșmele de altă dată (p. 80), anticipând marile petreceri de astăzi, cu lume complexă de atunci: întreprinzători, artiști cunoscuți, politicieni care frecventau localurile, ambasadori, oameni politici. Acolo se întâlneau forțele sociale și „puneau țara la cale”...

Pe de altă parte, nu sunt prezentați artiștii vremii, de la George Enescu și iubirile sale (p. 339), la Maria Tănase și problema legionarilor care au contract-o (p. 405). Apar și scriitori cunoscuți: Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, Tudor Mușatescu, Păstorel Teodoreanu sau Ion Pribeagu, etc. Sunt prezentați pe larg și compozitorii vremii, de la Ionel Fernic, cu o viață fulminantă, la Petre Burcă sau George Sbârcea. Tangențial, autorul ne redă versurile cântecelor la modă, astfel atmosfera este întregită, aducând o undă de viață boemă într-o lume tensionată. Cântăreții vremii (Cristian Vasile, Zavaiodoc, Jan Moscopol, Gion etc.), care se luptau pentru cota de piață din localurile din București, sunt bine prezentați, cu pasiunile, fricile și aventurile lor.

La un moment dat, această lume aparent facilă, este chemată să salveze piesele de artă de la Castelul Peleş (p. 384 și următoarele), ceea ce s-a și petrecut, războiul aducând multe presiuni asupra societății românești, plus pericole care putea apărea din diferite zone ale Europei. Rețeaua socială, complexă, creată de Prințesa Martha Bibescu și soțul acesteia, a acționat la momentul oportun. Evident Zaraza, ajunge și în patul unui general

german, tabloul de amor dintre cei doi aducând o notă de mister și farmec, toate plutind peste primejdiile vremurilor, reale și mortale. Istoria s-a scris/ se scrie și-n intimitate...

Cristian Vasile, dizeur cunoscut, a făcut studii muzicale parțial, avea talent aparte, s-a dedicat melodiilor la modă, patronii de localuri se luptau pentru a-l avea aproape, aducea multă clientelă. Se îmbrăca elegant, era amabil, a iubit multe femei, pentru unele s-a sacrificat, avea succes, multe cântecele sale fiind imprimate de marile case de imprimat discuri, din vremea aceea, după tehnologia specifică, de înaltă performanță, conform standardelor vremii. Aventurile sale, alături de viața de artist, îl poartă alături de Zaraza. Cum avea în repertoriu un cântec celebru, *Zaraza*, la modă în lumea întreagă, el schimbă sensul și cântecul devine, astfel celebru, după o rețetă tipică: șlagăr mondial, o femeie frumoasă, cunoscută, dorită, un mediu avid de aventură, compozitor celebru, cântăreț celebru, versurile unui poet la modă, cu impact: „Gura ta-i un poem de nebune dorinți/ Sănii tăi un tezaur sublim./ Ești un demon din vis, care tulburi și minți,/ Dar ai zâmbetul de heruvim” etc. (p. 443). Zaraza, conform rețetei muzicale...

Un personaj complicat, Zaraza, se pare, a avut girul Palatului Regal pentru a fi utilizată în interesele țării (p. 279). Iată cum se croiește istoria, de aceea lumea are nevoie și de mituri moderne și de întâmplări neprevăzute.

„Fiica boierului Ghiorghiadis și a Didinei, frumoasa Zaraza era descrisă, de cei care o cunoșteau, ca o tânără cu farmec și un exotism ieșite din comun. Fata avea buze senzuale și părul lung și foarte negru, dat din belșug cu ulei de nucă. Deoarece era mereu plină de viață, tânăra făcea furori prin localurile prin care intra, alături de cei mai bogați și celebri bărbați din vremea de dinaintea celui de-al Doilea Război Mondial. Cei din apropierea sa observau că fata obișnuia să poarte o rochie verde-praz, care îi lua ochii, în contrast cu părul său închis, că urechile bine proporționate purtau cercei lungi și mari, fiind încălțată mereu cu pantofi împodobiți cu strasuri care-ți furau ochii. Era o apariție care tăia răsufierea tuturor bărbaților din jurul său, dar mai ales stârnea invidia femeilor” (p. 319).

Stilul lui Ion Dulugeac este unul realist, combinație între narațiune, documentar, povestea familiei, în toate - un tablou interesant din vremurile care au trecut peste București, cu impact asupra țării.

Deși unele tablouri fac parte dintr-o realitate echilibrată, autorul apelează și la scene de amor, uneori prea numeroase, o tehnică de a atrage cititorul, știut că acestea creează interes pentru un anumit gen de lectură și asigură vandabilitatea cărții. Ținta fiind chiar femeile, ele par să controleze acțiunea romanului, iar aceste scene pun în valoare puterea de seducție care a bulversat de multe ori istoria... Pentru mediul academic aceste scene constituie un motiv de a promova facilul, dar ele fac parte din viață, cu bune și rele. Cititorul având opțiunea de a alege între poveste și document de epocă. Criticii literari vor avea motive se a face observațiile de rigoare.

Despre Zaraza au scris și alți scriitori: Mircea Cărtărescu sau Stelian Tănase, iar un artist precum Tudor Gheorghe a actualizat melodia care a făcut valuri în epocă... și continuă... Ion Dulugeac nu insistă pe varianta imaginară promovată de Mircea Cărtărescu, din contră, aduce în atenția cititorului un tablou mai realist, credibil.

De reținut că romanul continuă narațiunea din alt roman, *Mamaia Anta și Prințesa* (2022), autorul fiind și directorul Editurii Romhelion. A promovat mai multe cicluri/colecții prin cărțile scrise și publicate: *Viața la țară*; *Vise spulberate*; *A fost odată la... Jilava*; *Femeile prin viața noastră*; *Legendă și realitate*. Toate având menirea să promoveze realismul care marchează viața oamenilor, cu dramele și bucuriile lor, epocile fiind schițate prin forța iubirii. Un joc între facil, mit, istorie aspră, violență și șiretenie. Secretele, spionajul, aventurile bărbaților sau ale femeilor, piperul istoriei, recuperarea memoriei, sunt teme care atrag mereu...

Dincolo de legenda urbană, faptul că Zaraza a fost implicată în numeroase acțiuni de spionaj, sfârșitul ei, promovat de folclorul urban, arată că lumea are nevoie și de mituri moderne pentru a acoperi slăbiciunile unor personalități ale vremii...

Liliana Moldovan

Despre tainica poveste de dragoste dintre poezie și filosofie

Atunci când se cufundă în necuprinsul poeziei, scriitorii fac pași spre nemurire topindu-și sufletele în delicate respirații de înțelepciune și iubire. O inegalabilă și trainică poveste de iubire se înfiripă adesea între acei ași ai condeiului care au dezvoltat o echilibrată afinitate între poezie și filosofie. Relația dintre ele trebuie gândită din perspectiva unei savuroase simbioze, fiindcă poezia și filosofia se comportă ca două glasuri care se caută una pe alta se provoacă și se atrag, pentru a se întâlni într-o reînnoită relație în cadrul căreia rigorea și profunzimea meditațiilor filosofice se împletește cu muzicalitatea și fluiditatea emoțională a poeziei.

Despre relația fertilă sau rivalitatea dintre aceste două forme de gândire și creație s-au exprimat, de-a lungul timpului, atât iubitorii de filosofie cât și creatorii de versuri. Platon, spre exemplu, atunci când se referea la forma cea mai eficientă de guvernare a cetății ideale i-a așezat pe poeți pe o treaptă inferioară filosofilor. Cu toate acestea, gânditorul grec recunoaște, că poeții, deși sunt simpli imitatori ai Lumii Ideilor sunt capabili de o extraordinară intuiție lirică, ce îi apropie de adevărurile la care au acces filosofil.

*

Mult mai târziu, în secolul XX, Heidegger reușește să răstoarne raportul dintre poezie și filosofie, în favoarea celor care își îmbracă gândurile în expresii poetice. Numai atunci când își învăluie creațiile în țesătura metaforelor, crede Heidegger, poeții găsesc calea de acces spre esența Ființei, entitatea ontologică supremă ce se lasă surprinsă doar de viziunea metaforică asupra realității. Influențat de metafizica heideggeriană, Lucian Blaga face distincție între cunoașterea luciferică, adică rațională și cunoașterea paradisiacă, adică poetică. Ca formă perfectă de expresie estetică, cunoașterea paradisiacă, are capacitatea de a dezvălui esența misterului fără a-l distruge, dimpotrivă, reușește să îi potențeze farmecul și valoarea transcendentă.

„Eu cu lumina mea sporesc a lumii taină –/ și-ntocmai cum cu razele ei albe luna/ nu micșorează, ci tremurătoare/ mărește și mai tare taina nopții,/ așa îmbogățesc și eu întunecata zare/ cu largi fiori de sfânt mister” – scrie Blaga în „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”.

Dacă pentru Blaga, protejarea aurei de mister a poeziei reprezenta o datorie sacră, Marin Sorescu, își îmbracă atât poeziile, cât și cugetările filosofice în haina ironiei. În opera sa literară, versurile își pierd profunzimea și devin aproape ludice iar dialogul cu cititorul atinge o anume familiaritate. Să nu uităm, însă, că în spatele caracterului sprinter al versurilor lui se ascunde o solemnitate disimulată.

*

În versurile *„Am strigat: Cine sunt?/ și ecoul mi-a răspuns: Unde?”* din poemul „Ecouri”, Marin Sorescu condensează o întreagă problematică existențială, pe care o încadrează într-un registru ironic ce-i înlănțuie profunzimea și gravitatea. Marin Sorescu nu simte nevoia de profunzime, ci își limitează gândirea la interogații ce uimesc și deschid porți spre variate căi de interpretare.

Referindu-se la specificul stilului artistic abordat de Marin Sorescu, în teza sa de doctorat intitulată *„MARIN SORESCU FEȚELE TRANZITIVITĂȚII”*, Cosmin Borza, insistă asupra faptului că: *„(auto)ironia și multiplele parodii demistifică adesea nu temeiurile mitice, ci asimilarea lor de către un prezent atins de inerție. Și mai intrigante mi-au părut funcțiile creatoare dobândite de alegoriile și parabolele tipic soresciene. Neîncrederea, chiar spaima față de cuvintele „goale”, agonice, vidate de substanță prin clișeizarea abuzivă a semnificațiilor, îl determină pe Sorescu să înscezeze învăluiri alegorice pentru a sugera, concomitent, irepresibila nevoie a literaturii de a reprezenta marile problematice ale omenescului și incapacitatea îndeplinirii respectivului deziderat. Prin cadrări asemănătoare se manifestă și subiectul sau «eul» poetic: în ciuda devitalizării care îl caracterizează, el aspiră dramatic, însă inutil, la recuperarea cât mai completă a unei centralități de care îi este imposibil să se dezică.”* (Marin Borza, Rezumatul Tezei de doctorat *„MARIN SORESCU FEȚELE TRANZITIVITĂȚII”*, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Litere, Catedra de Literatură Română, Teoria Literaturii și Etnologie, 2012).

*

Cert este, că, atât gândirea poetică, cât și cea filosofică își dau mâna pentru a reconfigura lumea iar dacă poezia o descrie în metafore și în delicate expresii vizuale și auditive, filosofia îi sondează adâncimile. Aceasta din urmă nu mai caută frumusețea, ci se axează pe identificarea adevărului și al dreptății, supreme valori existențiale ce își dezvăluie cel mai bine sensurile în unicul și uimitorul univers al metaforei.

Ipostaze titanice în poemele eminesciene

**Luceafărul poeziei românești a fost el
însuși un titan al secolului XIX**

În mitologia greacă, titan este denumirea purtată de urmașii lui Uranus (Cerul) și ai Geii (Pământul), primii zei ce au apărut din haos. Fiii acestora, adică titanii sunt: Oceanus -zeul titan al apei și al mării, Theti, zeița titan a apei dulci, Hyperion- zeul titan al luminii, Thea-zeița titan a soarelui și a luminii, Coeus-zeul titan al oracolelor, al înțelepciunii și al previziunii, Phoebe-zeița titan a profeției, Cruis- zeul titan al constelațiilor, Mnemosyne-zeița titan a memoriei, Iapetus-zeul titan al vieții muritorilor (zeul morții), Themis-zeița titan a legii, a ordinii și a justiției, Cronos - zeul titan al timpului și conducător al Universului și Rhea-zeița titan a fertilității. Ei sunt zeii cei mai importanți din Grecia Antică. Ei au dat dovadă de bunătate, dar și de răutate... S-au certat între ei, au fost capabili de aventuri, dar și-au protejat muritorii preferați de pe pământ, având fiecare un rol serios de jucat. Titanismul este o trăsătură distinctă a scrierilor lui Mihail Eminescu și se manifestă prin dorința de a-și depăși limitele, de a aspira la universal și la infinit. Lirismul eminescian se desfășoară între două coordonate care cuprind: motivul titanice ca simbol al răzvrătirii pe care îl întâlnim în creația din tinerețe și motivul geniului care predomină în creația din perioada maturității, unde geniul este figura centrală din poeme ca simbol al cunoașterii contemplative-o contemplație critică și ironică (vezi scrisorile), unde avem de-a face cu un romantism titanice.

În lucrările literare de început ale lui Mihail Eminescu, titanii sunt cei care acționează în societate. Demonul din Înger și Demon este un titan, ca și proletarul din Împărat și Proletar, dar și poporul răsculat împotriva formelor de exploatare ale societății. Puterile și năzuințele revoluționare sugerează dimensiunea titanice a acestor entități. Titanul proletar spune: „Spuneți-mi ce-i dreptatea?... Virtutea pentru dânșii ea nu există. Însă/ V-o predică, căci trebuie să fie brațe tari care,/ A statelor greoaie care trebuie împinse/ Și trebuiesc luptate războaiele aprinse,/ Căci voi murind în sânge, ei pot să fie mari.” Figura revoluționarului (proletarului) romantic cu idealuri democratice, intrând sub influența concepției negativiste a filozofiei lui Schopenhauer duce la imaginea titanului care se întâlnește cu imaginea geniului izolat de lume a cărui aspirație spre infinit, nu este decât setea de repaos, stingerea în neființă. În poemele din tinerețe geniul, ca simbol al cunoașterii contemplative, este subordonat titanului ca simbol al răzvrătirii, geniul fiind Napoleon, împăratul. Titanul zice: „Minciuni și fraze-i totul ce statele susține,/ Nu-i ordinea firească ce ei a fi susțin;/ Averele să le aperi, mărirea ș-a lor bine,/ Ei brațul tău înarmă ca să lovești în tine,/ Și pe voi contra voastră

la luptă ei vă mân....” În aceste poeme din tinerețe geniul, ca simbol al cunoașterii, este subordonat titanului ca simbol al răzvrătirii. Coabitarea titanului cu geniul este rezultatul unor trăsături comune improprii unuia sau altuia. Geniul se caracterizează prin evoluția sa în planul infinitului, prin perspectivele sale, pe când titanul care ar trebui să demonizeze omenirea în răzvrătirea sa, acesta se izolează, convertindu-și firea activă în contemplativă. În poezia Împărat și Proletar, Napoleon se izolează (contrar gândirii lui titanice, adică spiritului său revoluționar, care frământă lumea). Personajul lui Eminescu este creat pe interferența umanului cu mitologia. În poezie planurile titanice își anulează funcția de titan, sub puterea și presiunea destinului, care depășește cele două forțe. Citez „Pe Malurile Senei, în faeton de gală,/ Cezarul trece palid în gânduri adâncit,/ Al undelor greu vaiet, vuirea în granit/ A sute de echipajuri, gândirea-i n-o înșală;/ Poporul loc îi face tăcut și umilit... Zâmbirea lui deșteaptă, adâncă și tăcută,/ Privirea-i ce citește-n suflete omenești,/ Și mâna care poartă destinele lumești,/... Evul e un cadavru, Paris-al lui mormânt./” Titanismul marchează atitudinea preromantică, specifică curentului Sturn-und-Drang, ce preconizează eliberarea totală a geniului. Mihai Eminescu este un bun cunoscător al literaturii universale și mai ales al perioadei STURN-UND-DRANG, când răul constituie forța motrică a dezvoltării istorice a lumii. Acțiunea titaniană a poetului, care imită în gândirea sa filoaie mitologice, devine un simbol mai puțin incitant, ce impune remodelarea mitului (transfigurarea) în epoca modernă. Romanticismul sentimental al poetului, față de marii revoltați ai lumii, ai societății este întâlnit și în poezia Demonism, în care poetul rămâne în cadrul mitologic, creând chipul omului după asemănarea zeului, „Făcuți suntem/ După asemănarea-acelui mare/ Puternic egoist carele singur... Dorința de a fi ca el în lume/ Unici... În corpul mort din care am ieșit/ Se naște veșnica nefericire./” căruia îi trimite uneori gânduri înalte de nobilă răzvrătire. „O demon, demon! Abia acum pricep/ De ce-ai urcat adâncurile tale/ Contra-nălțimilor cerești;” (De aici reiese dualitatea omului). Versurile pornesc dintr-un conflict interior ca și în poezia Gemenii. Sarmis din poezie este conștient de nedreptatea zeului, dar și de neputința sa (deci se răzvrătește) trece prin toate stadiile revoltei. Se luptă cu acesta, dar cu teamă. „Asupra-i se repede și iar se dă-napoi/- O, Sarmis, luptă lungă, grozavă e-ntre noi!/ Ce fugi? Ce fugi? Nu vezi, la luptă eu te chem./ Nu crede cum că tremur, nu crede că mă tem!...”

Titanismul exprimă în mod alegoric revolta omului superior, care pune la îndoială tot ce ține de ordinea socială prestabilită, ca în poemul Mureșanu, o poezie rămasă neterminată, unde personajul titanian este realizat în zona de interferență a umanului cu Mitologia. O figură impunătoare, Andrei Mureșanu, revoluționarul ardelean îl atrage pe Mihai Eminescu, deoarece vede în el, un personaj excepțional și-l pune într-o lumină romantică „Ce ochi veghează umed?/ Ce suflet se frământă,/ Ce suflet țipă-n doliu, ce liră jalnic cântă ?/ Sunt eu!... Privesc trecutul, și-icoana lui barbară./ E zugrăvită aspru d-ursita ne amară.” Titanismul marchează atitudinea preromantică.

Un titan îmbrăcat în straie umane este și Mircea cel Bătrân, voievodul român din Scrisoarea III, care conduce armata română cu o forță titanică spre victorie împotriva dușmanilor cotropitori. „Mircea însuși mână-n luptă vijelia-ngrozitoare/ Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare;” Nu la fel este Hyperion din Luceafărul. Aici e altceva... Obligatorietatea legilor universale în care se situează

Hyperion devine pentru îndrăgostit o povară și ar vrea să se elibereze, să devină om, să aibă parte măcar de o oră de iubire... Prin intensitatea sentimentelor de iubire, de faptul că este destinat de a trăi izolat în lumea lui întruchipează omul de geniu. Aici titanismul este ilustrat prin forța iubirii, care-l face pe Hyperion să se gândească a renunța la statutul său de nemuritor, astfel rugându-l pe Demiurg „ - De greu! negrei veșnicii,/ Părinte mă dezleagă,/ Și lăudat pe veci să fii ,/ Pe-a lumii scară-ntreagă... Și pentru toate dă-mi în schimb/ O oră de iubire...”dar într-un final Hyperion (Luceafărul) o înțelege pe Cătălina, analizează diferența dintre condiția de muritor a fetei și o iartă, apoi meditează privind poziția lui de nemuritor și se resemnează. „Trăind în cercul vostru strâmt/ Norocul vă petrece,/ Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece.” Puterea titanică din personaj e învinsă, Hyperion rămâne la stadiu de geniu. Spațiul și timpul bine proporționate în acest poem definesc geniul tetonist al Luceafărului. Luciferismul eminescian, nu poate fi asimilat satanismului, deoarece, e drept, pornește prin revoltă, dar nu ajunge să pedepsească, clocotind de ură și grotesc. Lucifer (demonul eminescian) după înfrângerea tentativei de libertate, nu evoluează spre satanism, ci spre ipoteza geniului contemplativ, așa cum reiese din versurile mai sus menționate. În aceste situații, contemplarea la Eminescu o putem interpreta ca pe o formă sublimă, superioară revoltei titanice, o contemplare filozofică.

*

Prin puterea sa de înțelegere a lucrurilor, prin interpretarea lor filozofică, Mihai Eminescu ajunge să dea temei titaniene o încărcătură elegiacă prin trăsătura proprie geniului și anume spiritul contemplativ și trăsătura proprie titanului care este acțiunea... Recitind versurile din ODĂ (în metru antic), vedem că însuși titlul poeziei ne trimite în mitologie, apoi vedem cum titanul se convertește în geniu „Ca să pot muri liniștit, pe mine/ Mie redă-mă !”, pe când în poemul Luceafărul, această metamorfoză nu există. Personajele există până la final, având fiecare destinul său. Hyperion este un înfrânt în demersurile sale, ca și poporul răsculat împotriva împăratului și a legilor sale din Împărat și Proletar, titanismul manifestându-se în mod permanent (etern).

Deci, poeziile DEMONISM, MUREȘANU, LUCEAFĂRUL, definesc cel mai bine formulele titanice cele mai importante pe care le ia (le îmbracă) poezia eminesciană. Titanul (pământ) din DEMONISM se revoltă împotriva lui Zeus, dar e îngenunchiat și pedepsit ca din carnea lui să iasă să se nască oamenii. Aici se înfruntă puterea cu meschinăria zeului. Înving dreptatea și bunătatea titanului. Criticii literari în comentariile lor introduc și noțiunile de: prometeism, satanism, demonism, (Eminescu intitulează chiar un poem DEMONISM), care nu simbolizează numai revoltă, ci și o atitudine nonconformistă. Demonul ține de romantism, el este un erou opus ca trăsături noilor ordini sociale ale lumii, este un simbol al răzvrătirii.

Închei prin a menționa că tema pe care am abordat-o în articolul meu, privind creația literară a lui Mihai Eminescu, nu este exhaustivă. S-au scris multe pagini de către critica literară și se mai pot scrie încă sute de pagini.

Prozã

Mică incursiune prin personalitatea unui copil

Nu exista copil oricât de amărât și oricât de zdrențuit ar fi fost în decursul anului să nu aibă parte (pe lângă bucuria acestor colinde la care putea chiar și el participa) și de câte un dar, oricât de neînsemnat ar fi fost, din partea părinților sau fraților mai mari care să facă să-i apară două lacrimi de fericire din lumina ochilor albaștri ca seninul cerului. Despre îmbrăcăminte, ce să spun?!... Se reînnoiau mai toți copiii, dar mai cu seamă adolescenții după care se uitau deja fetele cărora le curgeau balele pe la gură când le vedeau trupurile atât de perfecte și piepturile cu cele câteva pătrățele de mușchi abia observându-se pe, încă, firavele abdomene, încât rar fată care să nu le descheie nasturii de la cămașă ca să le admire trupurile și chipurile pe care le asemănau cu cele ale tânărului Adonis. Erau atât de frumoși încât fetele leșinau numai privindu-le făpturile cu buclele acelea rebele acoperindu-le câte o sprânceană conturată cu rafinament, cu obrajii trandafirii și cruzi întrecându-se cu roșeața de pe buzele lor senzuale, ochii limpezi precum cerul care săgetau inimi sfâșiate de durere cu strălucirea vie din priviri... Și toate acestea la un loc, compunând cea mai gingașă expresie a unui chip pasional și desăvârșit, își consumau energiile aruncându-se în valurile celor mai neașteptate și neînfrânate plăceri, când adolescentul, din generozitate, dar și din slăbiciune, își ceda cu voie întreg raiul parfumului sufletesc numai și numai pentru satisfacerea celui mai neînsemnat capriciu: să rupă în buzele lui sângerii acele buze trandafirii întredeschise pe care, în ușorul lor tremur, se putea citi cu ușurință acea dorință arzătoare și mistuitoare...

„Dar dacă toată această teorie este numai o *închipuire* vagă a ceea ce ar fi trebuit să se întâmple și nu s-a întâmplat?!... Și totuși... Și totuși, iartă-mă, conștiința mea nestatornică, dar credulă, că am mers prea departe cu imaginația care știu sigur că în cel din urmă caz creează doar iluzii deșarte, că-mi vine să-mi pun și întrebarea nebunească: dacă nu cumva și fericirea este tot o deșertăciune și goană după vânt?!...”

Copiii, oricum ar trăi ei, trăiesc! Trăiesc în mediul în care cresc și se dezvoltă, se joacă sau învață și se simt în lumea lor, în lumea copilăriei reale, care fie că au sau nu au un înger păzitor; *cineva*, sigur, îi păzește! Îi păzește nu numai spre a-i feri de foc și apă fierbinte, de înecuri și de căderi multiple, de certuri fără rost și de bătăi dureroase. Da, *cineva* îi păzește dăruindu-le; dăruindu-le în primul rând bucuria de a trăi, înclăștându-le mâinile fragede pe *orice* încât să simtă susținerea *celor* care îi protejează să nu-i lase să cadă în golul propriilor neîmpliniri. Dar pentru ca toate aceste lucruri să se întâmple, canalizarea spre binele universal trebuie făcută numai și numai printr-o educație preșcolară și școlară, permanent, încât ambele metode să reprezinte și provocarea și împlinirea, și modelul și idealul în viață.

Oare toate aceste colinde din Ajunul Crăciunului împreună cu zeci și sute de alte obiceiuri și datini, care se desfășoară cu ocazia altor sărbători pe tot cuprinsul drag nouă, fac altceva încât să nu țină seama de caracterul, aptitudinea, demnitatea și bogata experiență de viață transmisă generațiilor de copii și tineri?... Buna creștere, dezvoltarea însușirilor intelectuale, morale și fizice ale *copilului* și ale *tânărului* sunt dovada vie a educației pe care au primit-o în primul rând în *cei șapte ani de acasă* de la părinții lor, completată cu intrasigență și îndrăzneală de dascăli pricepuți, mentori ai acestor discipoli incipienți care vor fi trecând prin toate perioadele de învățământ, *trecere* care ține de foarte mulți factori spirituali și de inteligență. Cel care știe pentru ce luptă și deține și armele necesare, cu siguranță că va câștiga războiul desăvârșindu-și personalitatea și îmbogățindu-și experiența și profilul psihologic, astfel devenind în timp o ființă minunată și uimitoare. Viața nu trebuie acceptată nici așa cum ți se dă și nici nu trebuie trăită oricum îți vine la îndemână; ea trebuie mereu înfrumusețată și înzestrată cu însușiri noi, temeinice și creative încât rațiunea să domine, să poată filtra întotdeauna și cu pricepere binele de rău, virtutea de vanitate, bucuria de supărare, și nu în ultimul rând, pasiunea de plictiseală și răbdarea de impaciență.

În aceste lucruri constă frumusețea; da, adevărata frumusețe, frumusețea eului interior care va dăinui întotdeauna frumuseții chipului făpturii exterioare, căci aceasta după un timp, consumată de zvâcnirile suferințelor din iubire, se va ofili pierzându-și toată acea strălucire care cândva fermeca tot universul trăirilor... Copilărie... copilărie... cum alergi mereu înspre adolescență și înspre tinerețe fără să-ți dai seama ce este această disperare de a fi *altceva* numai și numai pentru a ajunge să trăiești mereu alte și alte senzații; tu, larvă transformată în fluturele lumii culegând nectarul dulce al florilor bucuriilor, habar nu ai că la un moment dat vei obosi și te vei veșteji tot căutând numai splendori în absolutul universal!...

*

Dar este oare o tragedie dacă ai reușit să trăiești măcar o singură clipă în libertate deplină și să iubești tot în atâta vreme cea mai gîngășă ființă care te-a fermecat cu minunata și desăvârșita ei înfățișare, sorbindu-i parfumul pasiunii, dar fără să te sature niciodată?!... Dacă ai trăit clipa aceasta dorită profund, nu, nu este o tragedie!, dar dacă clipa și-a consumat energia plăcerii devenind ireversibilă, înseamnă că moartea a pus stăpînire și pe ultimul nerv capabil să-ți mai răvășească tărîmul simțurilor și atunci toate plăcerile devin amintiri dureroase iar amintirile devin trăiri fascinante în care uitarea de sine tinde spre zero... Și toate acestea sunt tot un fel de *derivată* divină, adică limita raportului dintre creșterea funcției iubirii și creșterea variabilei uitării, când această creștere a uitării tinde și ea spre zero... Raportul devine infinitul nedefinit...

Infinitatea gândurilor noastre, care constituie lumea rațiunii în totalitatea ei, dă formă materiei și dimensiune timpului folosindu-se de geniala ei închipuire în anumite situații și împrejurări. Este atât de simplă ideea și atât de ușor de experimentat, că stă la îndemîna oricărui dintre noi doar să dăm curs *lucrării* unui gând prin provocarea intenționată a minții...

Imaginează-ți orice lume și te vei trezi în centrul ei ca micul elev în mijlocul clasei din prima lui zi de școală, căci înaintînd cu vârsta, tu vei fi cel care se va înfrunta cu triumfuri și căderi, cu bucurii și necazuri, cu fericiri și tristeți; dar fermecat de propria-ți ființă, ale cărei simțuri trezesc pasiuni nedeazăluite încă bunului-gust, chiar dacă încă nu ți-ai stabilit marele ideal spre care să tinzi, îți este imposibil să te oprești și-ți continui drumul spre cunoașterea universală, mergînd nepăsător prin întuneric că doar, doar o să dai de un fir de lumină... *Puterea stă în capacitatea de a*

gândi și victoria în ambiția de a învinge. Învinge-ți timiditatea și frica în orice prilej și la mai puțin de un pas îți vei întâlni istețimea și curajul, care te vor sui pe scara biruinței unde te așteaptă geniul propriu să-ți încoroneze fruntea cu cununa de lauri pentru succesul deplin! Nu există lucru care să nu stea în puterea omului și să nu poată să-l realizeze după dorințele și așteptările lui ingenuie și elocvente! Ființa în sine trăiește prin emoțiile care se succed și se declanșează independent de gândire, dar care țin neapărat de atitudinea, la un moment dat, a individului față de realitate. Fără emotivitate orice ins ar fi ca un pustiu, căci neîndoielnic nu s-ar mai supune niciunei influențe interioare sau exterioare încât nu ar reuși să facă diferența între bucurie și supărare, între curaj și spaimă, între liniște și zbucium, între furie și calm, între pasiune și indiferență, creând astfel un dezechilibru interior greu de controlat. Puritatea morală, frumusețea spirituală, puterea de concentrare și de asimilare și chiar imaginile melancolice rescriu esența istorică, complexă și multifuncțională a inexplicabilelor temperamente prin intensitatea desfășurării proceselor psihice și prin gradul de sensibilitate de la individ la individ.

Toate aceste activități fiziologice și nervoase, care determină diferențieri psihice și de comportament, bazate pe excitare emoțională, prin rapiditatea apariției sentimentelor și pe intensitatea lor, dau energia vitală, caracterul și personalitatea ființei umane încă de la naștere, supunându-le transformărilor inerente începând cu copilăria și continuând cu adolescența și tinerețea, slăbind în evoluție când senectutea își îmbracă haina umbrei zdrobitoare...

*

De la treizeci-patruzeci de ani încep să ți se scofâlcească obraji și trandafirii lor devin palizi, fruntea va fi brăzdată de riduri adânci, nasul se va strâmba într-o parte, nările gingașe și perfect simetrice se vor deforma; una se va lărgi și cealaltă se va strâmba; iar buzele, buzele pline, cărnoase și senzuale, își vor pierde roșeața și frăgezimea, devenind subțiri și uscățive, și ochii, ochii pătrunzători și albaștri își vor stinge din strălucirea de odinioară când, cu privirea lor vie, săgetau ochii fetelor, parcă hipnotizându-le, căci se lăsau seduse cu destulă ușurință, iar de acum acea lumină vie și scânteietoare se va încețoșa și întreaga-ți făptură va deveni urâtă și dezgustătoare. După trecerea unui alt timp când te încumetai să-ți faci toate menderle și chiar ai avut dotarea și puterea să le duci la bun sfârșit, urmează alt timp îngrozitor și sfâșietor de trist când bătrânețea urâtă își va pune amprenta pe toată frumusețea tinereții, care și acestea la rândul lor și-au pus amprenta pe copilăria fermecător de gîngășă și de inocentă, a cărei frumusețe consideram, la acea vreme, că nu va avea moarte niciodată gândindu-ne că ne va însoți o veșnicie; dar cum întotdeauna suntem înfrânții trecerii timpului peste noi, trebuie să ne mulțumim doar cu amintirile trecutului pe când eram fantastic de frumoși, de voioși și de iubiți de cei ce ne erau mereu alături, fericindu-ne cu orice năzbâtie copilărească. Fata, de care am amintit mai înainte și de care v-am spus că o cunoșteam mai mult din vedere, dar și că stătusem de vreo două ori de vorbă cu ea, îmi sări direct în brațe și într-o fracțiune de secundă își apăsă buzele pe unul dintre obraji mei înfierbântați la culme datorită stării de surescitare nervoasă în care mă găseam în acele momente de rătăcire amoroasă.

– Ce mai faci, iubituț?... zise ea de parcă ne iubisem continuu de la Potop încoace, lăsându-mă cu gura căscată și mirându-mă de unde acest curaj direct, așa că îi răspunsei și eu în doi peri:

– Fac bine, bine de tot și pentru toți...

– Hai, nu fi anost și nici supărăcios, că nu faci altceva decât să ne strici ziua...

– Care zi, că este noapte în bună regulă căci s-au dus la culcare și cei care și-au pierdut caii și de găsit, pace...

– Ce treabă avem noi cu caii pe care i-au pierdut ei?... Poate că și caii și-au pierdut potcoavele. Puțin îmi pasă; ba, pardon, puțin trebuie să ne pese nouă!... Ești așa de ursuz, că parcă ți-a plouat în cap.

– Vezi că expresia asta cu plouatu-n cap nu ține, e moartă din fașă, poate ai vrut să zici că „la unii li s-a dat capul ca să nu-i plouă în gât”, ceea ce e cu totul altceva.

– Bine, băi, filozofule, fă-mă praf, că la ce altceva să mă aștept de la unul ca tine?...

– Chiar te rog să nu te aștepți la nimic.

– Păi tu crezi că d'aia umblu eu brambura, să nu mă aștept la nimic, adică să nu-mi cadă și mie cineva la așternut tocmai acum când simt nevoia să mă tăvălesc până mi se vor face ochii în cap ca de broască, să simt că-mi sar coapsele din fâțâni și că sunt frecată între craci până ies scânteii, asta vreau eu băi, țacă!... Acum, în acest moment, și dacă ești disponibil, urmează-mă să te fac să-ți treacă de supărare și chin, că-ți citii dorințele ascunse de când te văzui...

Nebuna în felul ei avea dreptate; ea găsise pe cine își dorea, iar eu întâlnisem doar înlocuitorul necesar, dar cum calul de dar nu se caută la dinți, o iau de mână mai mult în silă și o conduc spre ruine într-o tăcere profundă, ca nu cumva niște urechi ascuțite să ne audă și chiar să ne recunoască vocile. Într-un târziu, când mai aveam câțiva pași până să ajungem la locul *meu* fatidic, îndrăznesc să o întreb:

– Și totuși ce e cu tine Greta, la ora asta și pe întunericul acesta, când nu-ți poți băga nici degetele în ochi oricât te-ai căzni?...

– Ce să fie?... Dacă nu observi, cum de nu deduci? Sunt plecată după agățat, răspunse ea pe un ton calm dar destul de ironic. Dar tu... cu tine ce este de ai întârziat atât de mult pe străzile astea pietruite în loc să fii în dormitorul internatului școlii?

Ezitai o clipă, după care reluai:

– Să te caut pe tine, nu vezi că am cârligul de agățat liber?...

Și zicând acestea îndoii mâna dreaptă din cot făcându-i semn să-și bage mâna ei stângă prin deschizătura, semănând ca un ochet mai puțin perfect, formată din brațul și antebrațul mâinii mele. De ce am ales ca ea să-mi stea în partea dreaptă, habar nu am avut; dar astfel *legată* am ajuns la locul cu pricina, eu, destul de timorat încât inima își îndesise bătăile și simțeam cum tot corpul îmi tremura fără să am putința de a-l controla. Obrajii mi se aprinseseră și ardeau ca jăratecul de cărbuni din vatra forjei lui Nașu Costică, fierarul priceput în toate rămas maistru șef peste toate forjele sau mai bine zis peste toate atelierele de forjărie din comuna mea natală. Până și ochii, da, ochii mi se încinseseră și se învăpăiaseră în cap; nu știu dacă din dorința de a mă tăvăli în orgiile obscene sau de durerea și părerea de rău care știam că mă vor însoți mult timp după împlinirea faptei rușinoase. Nu spun că între timp copila de moravuri ușoare îmi cotrobăise prin buzunarele pantalonilor și nu găsise decât cînș'pe lei, o bancnotă de zece lei și una de cinci lei, mototolite și jegărite, uitate acolo de când lumea, deoarece întotdeauna aveam grijă să am banii la îndemână, așa că îi puneam în buzunarul de la cămașă pe care îl închideam cu un nasture. Acolo, doritoarea de parale nici nu se gândise să caute, dar și dacă ar fi și căutat nu ar fi găsit nimic, deoarece ultimii frâncuți îi cheltuisem cu Mimi la un film, la câte o savarină și la câte o sticlură de sirop de vișine la cofetăria de pe colț, vizavi de grădinița de copii. După ce a luat cele două bancnote tocite de atâta frecuș de degete când treceau de la o persoană la alta, că de! banii trebuie să circule, răsă batjocoritor și îmi reproșă zgomotoasă:

– E cam puțin, ba nu! e foarte puțin....

– Dacă este puțin nu știu, dar mulțumește-te și tu cu puținul care pe lângă faptul că îl ai în mână și îi ești stăpână, îți aduce și fericirea pasională după care ai umblat aproape o

noapte întreagă; dar poate, cine știe, altădată vor fi mai mulți...

Ne-am așezat amândoi pe iarbă, față în față, privindu-ne iscoditori. Aveam amândoi tendința de a amâna lucrurile, dar cum *ce-i în mână nu-i minciună* și cum ni se aprinseseră obraji și toți fiorii o luaseră razna prin fibrele tremurânde acum, când fiecare din noi ne doream același lucru, am început să ne dezbrăcăm, când tocmai, ca un făcut, cerul se despuia și el de norii negri și groși care până acum îl acoperiseră în întregime iar discol galben al Lunii, mai indiscret ca niciodată, începu să-și arunce pletele argintii peste întreg ținutul cosmic și peste tot văzduhul terestru. De câteva ori, în timp ce-mi aruncam zdrențele de pe mine și priveam împrejurul ruinei, scoteam câte un oftat lung căruia nu voiam să îi simtă prezența însoțitoare a mea spre a nu da curs unor bănuieli și neîncredere care nu-și aveau niciun rost tocmai acum când trebuia să începă dansul iubirii pasionale. Și totuși Greta îmi auzise respirația puternică, profundă și prelungă, însoțită de o expirație puțin zgomotoasă care întrerupsese ritmul unei respirații normale și privindu-mă fix, ucigător de fix, mă întreabă:

– De ce oftezi atât de adânc și copleșitor de chinuitor?

– Nu știu, poate că m-am gândit la *ceva* ce am avut și acum nu-mi mai aparține.

– Te cunosc eu, mucosule, destul de bine, îmi zice Greta în râs; a câta *fetiță* sunt din cele pe care le-ai adus și le-ai sedus aici?

– Pentru suma de cincisprezece lei ești prima, i-o tăiai și eu, luând-o în zeflema.

Greta râse cu o poftă nebună și fără să mai ezite o clipă mi se aruncă de gât ca o leoaică turbată, mă trânti pe spate, își urcă trupul peste trupul meu căutându-mi buzele cu buzele ei însetate, iar cu palmele îmi freca pieptul pe care abia apăruseră doar niște tulle fine ce greu puteau fi observate, urmând apoi omoplații, mijlocul și fesele, tocmai când buzele ei senzuale ajutate de limbă, sărutând și lingând totul în calea lor, ajunseseră și se înfundaseră în câte un sfârc al mamelelor mele, și deși nu-mi făcea plăcere, mă excita la culme simțindu-mă că plutesc în extazul numai bun pentru o partidă senzațională de sex. După un timp mă răsucii și îmi răsturnai corpul fermecător de frumos peste trupul ei moale și mătăsos, parcă sculptat în fildeș adus de prin Continentul Negru, și începui să dau drumul la nebunia și la monstruoșitatea de neastâmpărat ale patimilor plăcerilor, lăsând ca Luna să privească aceeași natură vie în mișcare.

– Nu m-ai sărutat nici măcar o dată, îți e silă de mine? întrebă dintr-odată Greta.

– Nu te-am sărutat pentru că n-am avut nici timp, nici loc, deoarece tu mi-ai luat-o mereu înainte și nu doream cu niciun chip să-ți întrerup nici obiceiul și nici deliciul.

În tot timpul acestui act pasional nu mă gândeam la nimic altceva decât la iubita mea, la dragostea mea cea mare, mai ales că nu simțeam nicio plăcere față de ființa care se zvârcolea sub mine și care mă încolăcea cu mâinile ei întocmai ca o viperă flămândă; iar ca să pot face față situației meschine trebuia, permanent, să-mi închipui că fac dragoste cu marea mea iubire, cu regina care doream să-mi stăpânească peste viață, adică pe nimeni alta decât pe blânda, gîngășă și frumoasa Mimi. Cât despre trupul de sub mine, nu simțeam altceva decât silă și repulsie, iar faptul că acceptasem să fie alături în clipele de dezmaț senzual îl socoteam drept o nebunie trecătoare ca rezultat al focului care îmi pârjolea sufletul tocmai atunci când căutam și nu găseam, când alergam și mi se părea că stau pe loc, când strigam și nu m-auzea nimeni, iar sângele îmi clocotea întetît de ispită și pasiune, de fierbere și înfrigurare, de încordare și stînjeneală imposibile de alungat, simțăminte care îți întunecă mintea și te fac să cazi pradă viciului fertil al poftelor carnale.

Mă lăsasem prins în această capcană fără să vreau și îmi părea nespus de rău, de aceea mă grăbeam să sfârșesc ceea ce începusem, însă în timp mi-am aruncat privirea spre o poiană și am rămas pur și simplu paralizat când am văzut silueta cunoscută a unei fete ce stătea rezemată de zidul de la intrarea în gangul ce îmi adăpostea nerușinarea și păcatul

care nu aveau nimic comun cu iubirea adevărată și cu dragostea eternă și nemuritoare. Dintr-o dată am simțit un profund dezgust pentru ceea ce făceam și cuprins de o furie sălbatică m-am ridicat în picioare fără să fi dus până la capăt actul pasiunii, mai ales că nu -mi străbătuse prin trup nici cel mai mic impuls de gingășie, de fior și voluptate ametoitoare care te fac să tresalți de satisfacție. Am alergat așa cum eram, dezbrăcat, către ființa care mai mult ca niciodată îmi inspira milă. De ce?... Nici eu nu înțelegeam când de fapt eu eram cel de compătimit și cel de plâns în aceste clipe chinuitoare și nicidecum de desfătare dezlănțuită așa cum ar fi trebuit să fie, ca o mângâiere gingașă și clocotitoare.

Mimi rămăsese ca o stană de piatră; mă privea fix, dar privirea ei era absentă și sunt sigur că se căznea din răspuțuri să alunge năluca prezentă în fața ei, adică pe mine, dar abia de mai putea să-și înăbușe plânsul și să-și șteargă lacrimile de pe obraji palizi, cu dosul mâinilor ei de copilă nevinovată. Am privit-o și eu îndelung fără a scoate un cuvânt și m-am prăbușit la picioarele ei tremurânde, poleite de strălucirea Lunii, care abia de mai aveau putere să-i susțină ființa cu imaginea profundă a frumuseții tulburătoare și i le-am cuprins cu mâinile sărutându-le sălbatic în semn că-i ceream iertarea imposibilă. Cu ultimele puteri s-a desprins din încheștarea mea și a luat-o la fugă ca o nebună, smulgându-și buclele părului, sau cel puțin așa mi se părea mie, plină de dezgust, după care s-a pierdut în nesfârșire, iar eu m-am întors la trupul aproape inert, dar foarte îngăduitor, fără a fi atrăgător, să-mi continui desfrâul devastator, dar mult prea necesar sângelui clocotitor în momentele de exaltare, când șarpele ispitei furia în fibrele adolescentine își face de cap, supunându-le tuturor poftelor păcătoasei voluptăți.

Luna, speriată de fărădelegea ce se desfășura fără vreun simbol pătrunzător uman și înălțător și care nu reprezenta altceva decât o minimă și simplă pasiune izvorâtă din perversul act al satisfacerii, se retrăsese sub un vâl de nor negru, lăsând în urma ei un întuneric în care *dezgustul* era singurul parfum sufletesc căruia i se încredința o inimă chinuită ce îngăduise s-o subjugă un egoism orb și bizar în fața adevărului și realității obiective. De ce uitasem de puterea și puritatea iubirii miraculoase care mă dominase până acum și care mă făcea să-mi simt fiecare fibră cum se aprinde de o înfiorare ce era mai presus decât orice simplă pasiune care ia ființă numai dintr-o dragoste pătimașă, nu-mi puteam eu însumi să-mi dau seama, dar știam că trădasem, trădasem conștient de repercusiunile ce vor urma. „Mimi nu mă va ierta, sau mai bine-zis nu va mai avea puterea să ierte și nicidecum să uite fapta celui ce-i *furase* cândva sau îi fusese *dăruită* întreaga puritate a parfumului fecioriei cu atâta delicatețe și sacrificiu de sine, imposibil de prețuit la adevărata valoare. Totul era pierdut pentru totdeauna dintr-o eroare dar și dintr-o oroare ucigător de perverse, la care numai gândind te umplu de silă și groază, inundându-ți obraji cu roșeața stigmatului rușinii imposibil de șters.”

M-am uitat la priveliștea lăsată în urmă, adică la Greta care-și trăgea rochia pe ea, cu un dezgust zdrobitor, când rațiunea se răzvrătea împotriva propriei porniri, copleșit de un sentiment de adânc regret care nu făcea altceva decât să pună și mai multă sare pe rana care nu se mai vindeca veci de veci, apărută dintr-o simplă patimă pentru o plăcere de moment care oricum nu a făcut altceva decât să întineze fructul proaspăt al unei adolescențe imaculate. Ceea ce nu se poate exclude nu înseamnă că nu poate fi ocolit; vrerea însă nu te poate apăra și de puterea ispitei, iar o poveste nemaipomenit de frumoasă s-a terminat cu un tragic deznodământ, îndoiala luând locul certitudinii depline, fără a ține cont de prejudecățile și principiile de bază ale ființei umane. Iată că lumea bucuriilor mele s-a umplut, fără să vrea, de multă amărăciune și suferință, de păreri de rău și deznădejde, păstrându-și totuși în amintire acea licărire de desfătătoare satisfacție și de răsfăț copilăresc, singura esență care face viața să devină un râu de frumusețe inimaginabil de captivant și romanțios.

Miercuri

– Da! Întrebări!

Îndemnul Profesorului a sunat mai mult ca o sentință de desesizare a instanței, sentință d-aia în care judecătorul înșiră articole din legi știute și neștiute, iar la sfârșit pronunță un cuvânt de nu știi dacă urmează să fii liber sau să mergi în arest. Aceeași stare de semiparalizie mă încearcă și pe mine, îl vedeam pe profesor, mai precis mi-l imaginam sub masca ce-i acoperea chipul, și aveam senzația că așteaptă întrebări de la mine, dar eu treceam cu privirea prin el și aveam o singură întrebare pe care o rosteam în gând cu cadența unui utilaj de mare putere: „De ce?, De ce?...”, și eram cumva surprins că medicul nu-mi răspunde la întrebarea nerostită, iar dacă ar fi fost să răspundă ar fi avut și el propria întrebare: „De ce, ce?”, iar acest dialog imaginar mă ținea în această stare a nehotărârii acceptate, a unei resemnări capitulante. Nu aveam curajul, tăria, luciditatea de a formula nici o întrebare iar peste toate aceste neputințe trebuia acum să gestionez și furia ce se năștea din lipsa răspunsului. Hei, omule, fii lucid! Ce răspunsuri vrei când tu nu ai fost în stare să articulezi nici o întrebare?

Ca o rostogolire de strigăt de clopot acordat de meșteri olandezi, întrebarea se repeta și se amplifică matematic! De ce? De ce?...

*

Cele câteva secunde în care Profesorul, înconjurat de toți medicii rezidenți, părea că a așteptat ca întrebările să fie rostite, s-au prelins printre noi dureros, ca zbaterea unei eternități. Obişnuit cu acest ritual, el a cerut să fie interogată cu privire la intervenția ce urma să o facă, fiind convins că nu va veni nici o întrebare din partea pacientului, iar dacă totuși ea se va fi rostit, răspunsul urma să fie încărcat de detalii și termeni medicali, astfel încât cel ce a rostit întrebarea să rămână în aceeași stare de deznădejde și fericire care-și are originea în necunoaștere, o încununare a preceptului biblic „fericiți cei săraci cu Duhul”, unde nu este vorba deloc de prostie, ci de cei care, neștiutori fiind, aleg să se însoțească cu Duhul, Sfântul Duh, căci, în acele momente, când cartea vieții are paginile lipite, și scrisul devine din ce în ce mai nesigur, obosind și mâna care scrie și ochiul care citește, atunci nu mai are nici un rost să-ți consumi energia întrebându-te: De ce? De ce eu? De ce acum? De ce această boală? Ce am greșit? Ce am făcut? Ce n-am făcut?

Toate, dar toate aceste întrebări, în aceste momente, nu au nici un rost, nici măcar ca o decompensare a unor energii acumulate. Aceste energii nu te eliberează și nici nu te

motivează! Este ca și când ai cere socoteală Celui ce, lasându-se răstignit pe cruce pentru păcatele oamenilor, L-ai întreba de ce a făcut-o!

Așa că starea de hipnoză continuă și după ce Profesorul, neprimind nici o întrebare, părăsește rezerva împreună cu cohorta de medici rezidenți și asistente, îndreptându-se spre alt pacient căruia v-a trebui din nou să-i povestească și lui, în cuvinte puține, cum medicul se joacă de-a Dumnezeu, fără să comită vreo blasfemie, și că tot EL va fi cel care în urma intervenției chirurgicale, pe foaia de observație, va pune pecetea Vieții sau a Morții, așa după cum e scris în rânduielile sale pentru fiecare dintre noi.

Altă noapte, alt sfetnic bun sau nebun, căci pe umerii noștri stau deodată și îngeri și demoni, fiecare cu umărul și urechea lui, și fiecare își spune povestea, sfatul, îndemnul lui, însă tu ești cel ce are tăria, sau slăbiciunea, de a-l urma pe unul sau pe altul!

Dimineața zilei de miercuri a venit fără să aducă o concluzie fermă din lupta celor două ispite. Ceata demonilor s-a prăbușit asupra îngerilor păzitori iar aceștia nu s-au lăsat căzuți până la ivirea zorilor, atunci când infirmierul, pătrunzând în rezervă, într-un pachet steril, mi-a adus hainele pentru sala de operație.

– Bună dimineața, dar mai bine să-ți fie bună trezirea, după anestezie! Uite aici cămașa cu care te vei îmbrăca pentru operație. Totul lași în rezervă! La sală mergem doar noi doi, iar dumneata vei îmbrăca doar cămașa asta!

Momentul eliberării a început! Am îmbrăcat cămașa Vieții sau a Morții și m-am lăsat plimbat cu căruciorul pe holurile spitalului încercând să înțeleg traseul spre Golgota mea, locul unde îmi voi găsi vindecarea, izbăvirea sau pedeapsa.

Pătrunzând în blocul operator corpul meu pare că începe să se revolte. Deodată simte sau resimte aerul rece, mirosul înțepător de medicamente! Plămânul parcă refuză să se încarce cu acest aer necunoscut lui. Foiesc pe lângă mine asistente care par că sunt locuitoare permanente ale acelor săli. Infirmierul care m-a condus pleacă și eu mă agăț cu privirea de el ca într-o despărțire de cel mai bun prieten. Vreau să strig la el să nu plece, mai am ceva ce vreau să-i spun, ceva ce ține de interiorul meu, ceva din taina adâncă a sufletului, un mesaj pentru familia mea, un gând pentru ai mei, dar nu o fac, aceeași paralizie îmi cuprinde și vocea și corpul.

– Scoateți cămașa, întindeți-vă pe masă și așezați brațele pe suporturi.

Urmează serii scurte de întrebări urmate de răspunsuri monosilabice și în câteva clipe realizez că Dumnezeu i-a dat Fiului său răstignirea pe cruce, însă, ca semn de prețuire i-a lăsat verticalitatea, ca simbol al legăturii dintre lumi. Nouă, oamenilor, la întâlnirea cu hronicul vieții, în sala de spital, tot răstignirea ne-a dat, dar la orizontală, cu fața în sus, spre ceruri, pentru a căuta iertarea și ocrotirea binefăcătoare aducătoare de întoarceri printre cei vii! Nu întâmplător ești așezat așa, pe masa de operație, cu brațele deschise și privirea pe cerul născut din porțile sufletului. Stai la orizontală dorind să îmbrățișezi pe cineva drag. Ai vrea să renunți la orizontală, cerând măcar pentru o clipă dreptul la verticală, dar ți se reamintește politicos că oamenii nu au acces decât la orizontală, pentru a înțelege că porțile sunt sus, în ceruri iar răstignirea pe verticală este doar a Lui, a Mântuitorului!

*

Unul câte unul, apar medicii în jurul tău, ai vrea să-i saluți, să spui ceva, o glumă, o vorbă de duh, o nevoie imediată sau poate vrei să le spui că te-ai răzgândit, că renunți, că

vrei acasă la ai tăi! Ei nu te întreabă nimic, iar tu oricum nu poți să le mai răspunzi, dar îi urmărești cu privirea și îi auzi cum își împart sarcinile.

– Cât a primit?

– 75 ml.

– Dublează, nu a adormit! E prezent! Este aici cu noi. Uite-l cum ne urmărește, ne aude, și-a schimbat ritmul cardiac. Hai, mai repede, că intră în tahicardie.

Din reflectorul de deasupra mesei, cel căruia lămpile parcă-i fuseseră legate și din el pornea o singură lumină, începe să se lase, ca o ceață deasă, o masă lăptoasă care face ca lumina să dispară, să se instaleze un întuneric alb, impropriu spus întuneric, mai degrabă o lipsă a luminii, iar mai apoi să apară nuanțele de gri, tot mai intense, până ce totul se transformă în negru, ca un cer de vară văzut de pe vârful muntelui, iar cele opt lumini ale reflectorului, se grupează și se risipesc, urmând bătăile inimii, ca mai apoi să simți cum acea ceață lăptoasă, imaterială capătă formă și dintr-o dată îți invadează plămânii și te apasă pe torace refuzând să respiri. Atunci este momentul când și corpul urmează creierului și se lasă abandonat căci, contrar celor ce se crede, nu mintea și creierul sunt ultima noastră redută, ci trupul, el este catărul din noi, el este cel care refuză să accepte ce-i spune cortexul.

– Gata! Ne trezim?

Aud din nou voci care, imperativ îmi spun:

– Hai, respirăm normal! Mă auziți?

Clipesc din ochi afirmativ.

– Totul este în regulă. O să vă ducem la A.T.I.

Închid ochii, dar vocea continuă să-mi vorbească, vocea continuă să încerce să mă țină treaz. Nu vreau să mă trezesc, aș mai dormi, demult nu am mai dormit atât de profund și mi se pare că brațe moi și calde mă împresoară.

– Haideti, ce faceți? Ne lăsați de căruță?

*

Mâini puternice se strecoară pe sub mine, mă ridică de pe targă și mă așază pe pat. Încet, încet, încep să descopăr cu privirea camera, oamenii de lângă mine și, cu o curiozitate infantilă, propriul corp. Pe un antebraț, o branulă, din abdomen, un tub transparent lăsat să se vadă, prin el, fire subțiri de sânge. Cu mâna liberă încerc să pipăi abdomenul și, asemeni unui sonar, să-mi dau seama ce se ascunde sub masa amorfă de pansament și bandă adezivă. Mișc capul și mă fulgeră o durere ascuțită. De nas erau prinse cu fir chirurgical, asemeni belciugelor de sârmă ce le puneam cu sânge rece în copilărie, de rât purceilor, două sonde ce porneau din stomac și se opreau undeva dincolo de pat. Ridic privirea pe peretele din față, unde ca într-un timp al său, pe ecranul unui televizor cu sonorul oprit se derulau imagini cu mașinăriile de război cu care Rusia intra în Ucraina. Simt cum o șenilată din operațiunea specială a trecut peste abdomenul meu, un tanc rătăcește bezmetic prin mine, învârtindu-se în cerc fără țintă. Cu un ultim gest, înainte de a fi înghițit de durere reușesc să ridic mâna în semn de ajutor.

– Știu, începeți să simțiți durerea. Vă fac imediat un calmant.

Bucuria că ai fost înțeles fără să scoți un cuvânt și speranța că te vei elibera de durere face să te lași cuprins din nou de Morfeu într-un somn ca un fel de autopedeapsă vindecătoare, rugându-te ca la capătul lui, după ce te vei trezi, cineva să-ți spună că e joi.

Ion Mărculescu

Lili

*Dedic această poveste bunului meu
prieten Valeriu N., poetul veșnic îndrăgostit.*

Întâlnirile mele cu domnul Aliodor n-au fost prea numeroase. S-a întâmplat de mai multe ori să nu mai știu nimic despre el și să nu-mi mai dea niciun semn de viață, așadar mi-am închipuit că o fi trecut, la fel cum trecem toți când ne vine vremea, în lumea de dincolo.

De fiecare dată când apărea de pe unde fusese, reluam poveștile, în special ale lui, de acolo de unde le lăsasem. Totdeauna, ultima noastră întâlnire nu părea nicidecum că o să fie și ultima.

Poveștile domnului Aliodor erau aceleași, dar de fiecare dată căpătau noi culori și noi dimensiuni. Aș fi putut crede că nu are o memorie prea grozavă dacă nu m-ar fi întrebat de fiecare dată de un cotoi roșu, șchiop și ciudat pe care îl aveam demult, pe vremuri. Ciudat nu pentru că era cel mai șchiop cotoi pe care l-am văzut vreodată, ci pentru că acela avea în comportament ceva curios, sau mai degrabă diabolic, ceva straniu. Un fel de paznic la poarta infernului.

Nu mai puțin straniu mi se părea a fi chiar el, domnul Aliodor. O singură dată am îndrăznit să-l întreb unde dispăruse în ultimul timp. Mi-a dat un răspuns confuz, ehe, am fost acolo unde se produc niște surpări de pământ și timpul nu e cum îl știm noi. Unde acolo? am întrebat eu, dincolo de ocean, mi-a răspuns el și, pentru că nu înțelegeam, mi-a explicat că este vorba de alte lumi de dincolo și m-a asigurat că el a fost, le-a văzut, dar nu a avut prea mare chef să ofere alte detalii. Așa că nu am mai insistat cu întrebările. Uneori îmi povestea că de mai multe ori a plutit, adică a făcut levitație în fața unor oameni cărora nu le venea să creadă ceea ce vedeau, deși totul era pe viu. Mă rog, orice om de pe planeta asta, are dreptul la tot felul de ciudățenii, unele imposibile sau de necrezut.

*

Cu puțin timp în urmă, am stat câteva seri la rând sub un nuc uriaș și ne-am depănat amintirile în fața unor pahare. Lichiorul de nuc era marea pasiune a domnului Aliodor. Întâmplător, domnul Aliodor o iubise demult pe Lili. O iubire copleșitoare, bezmetică, nebună și în final nenorocită. Zic întâmplător pentru că și eu, pe vremuri, iubisem cu disperare o fată care se numea tot Lili, pentru care fuseseam aproape gata să-mi pun capăt zilelor. I-am mărturisit aceasta domnului Aliodor, iar el mi-a zis ceva uluitor: s-ar putea să fie vorba de una și aceeași fată! N-am zis nimic, mi s-a părut o nebunie și mă întrebam cum ar fi putut fi una și aceeași persoană iubită în același timp de un copil, cum eram eu

(poate nici nu mă născusem la vremea despre care vorbea el!) și de un om în plină maturitate, cum era domnul Aliodor. Mi-am zis că, totuși, afirmația lui poate fi plauzibilă, având în vedere ultimele teorii științifice la modă, despre maleabilitatea timpului. Surexcitat la acest gând, am fost convins că eu și domnul Aliodor suntem una și aceeași persoană, deși n-am înțeles nici până astăzi cum.

Lichiorul băut la masa de sub nucul uriaș, mai ales la orele serii, ne provoca o mulțime de stări de la euforie la tristețe și nu de puține ori, nici noi nu știam de ce, ne apuca plânsul, ne țineam pe după umeri și, legănându-ne, cântam Lili, Lili, Lili!

Într-o seară, domnul Aliodor și-a început povestea ca de obicei. M-am îndrăgostit pe la vreo șase ani, zicea el. Pe fată o chema Orana. Amintindu-și, Domnul Aliodor s-a oprit și a rămas pe gânduri. Și-a scos o pipă din buzunarul jachetei, pe care a îndesat-o cu un tutun care mirosea încântător. Mie mi-a plăcut dintotdeauna mirosul tutunului de pipă, deși n-am fumat niciodată. Mi s-a întâmplat de mai multe ori să merg pe stradă după vreun domn care fuma pipă și arunca în aer rotocoale îmbătătoare de fum pe care le inspiram. Mergeam pe urma lui până intra în vreo curte sau în vreo clădire. Domnul Aliodor și-a aprins pipa și a început să reverse și el valuri de fum care mă îmbătau mai abitir decât lichiorul din pahare. Nu mai puteam să dorm noaptea de dorul ei, simțeam că departe de Orana o să mor, o căutam în fiecare zi să ne jucăm, stăteam pe iarbă, mă simțeam fericit când ea râdea, când o atingeam cu mâna, avea o rochiță înflorată, de culoare albastră și poate, tocmai de-aia, albastrul a devenit culoarea vieții mele. Un clarvăzător mi-a spus că, de fapt, aceasta este culoarea care îmi aduce noroc. O aiureală! De unde atâta noroc? Pe Orana am mai întâlnit-o după mulți ani în fața unui magazin de pâine. Atunci am încercat să-mi aduc aminte momentul când am început s-o uit și a încetat să mă mai pârjolească focul pentru ea. N-am reușit să-mi reamintesc! Orana, de data asta arăta rău, era îmbătrânită, îmbrăcată neglijent, marcată de griji și foarte, foarte scundă. Neînchipuit de scundă în comparație cu imaginea pe care o aveam despre ea. Era văduvă, îi murise bărbatul care fusese un bețiv. Am schimbat câteva vorbe și am fost tentat să o întreb dacă își mai aduce aminte de vremurile acelea, ale copilăriei noastre. Dar se pare că viața o transformase în ființa cea mai necomunicativă. Așa se șterg toate marile iubiri, parcă luate de vânt și duse în pustiu.

Apoi domnul Aliodor s-a cufundat iarăși într-o tăcere adâncă, pentru mult timp. Ochii îi erau atât de umezi încât s-a format o lacrimă care i-a alunecat pe obrazul încrețit de vreme. Din când în când trăgea visător din pipă. Din respect pentru el, am tăcut făcându-mi de lucru și sorbind fără chef lichiorul din pahar. Un lichior din coajă de nuci verzi și mă miram: stăm sub un mare nuc și bem lichior de nuci verzi!

*

Pe la vreo treisprezece ani, a apărut în viața mea Lorida. Am suferit atât de mult din dragoste pentru ea, încât era cât pe-acți să mor. Da, da, să mor! Cu dragostea nu e de glumit nici chiar când e vorba de un băiețuș slăbănog și care pare prostănac din cauza timidității, așa cum eram eu. Nu doar că nu dormeam noaptea cu gândul la ea, dar aveam momente când aiuram. Citeam numai cărți de dragoste, citeam cu nesaț poeziile lui Alfred de Musset către iubita sa George Sand, despre care mai târziu am auzit că-i pune coarne bietului om și că i-a mâncat sufletul și lui Chopin cu afurisenia ei. Citeam Eminescu, Veronica Micle, ehei, ce să-ți povestesc!... De atâta suferință câtă era în mine, m-am

apucat să compun poezii de dragoste pe care i le trimiteam iubitei mele și-i povesteam toată dragostea mistuitoare în care trăiam. Ea nu mi-a răspuns niciodată la vreun bilet, așa că nu am rămas cu nicio dovadă documentară despre această idilă nebună. Din acele scrisori, îmi aduc aminte doar că îi făceam declarații de genul „te iubesc mai mult decât pe soarele de pe cer!”

Pe neașteptate, domnul Aliodor a început să râdă în hohote. S-a înecat de atâta râs, a tușit adânc, și-a revenit și a început din nou să râdă. Când s-a oprit, și-a șters lacrimile, a îndesat din nou pipa cu tutun și a sorbit întregul pahar de lichior. Auzi și tu ce-i ziceam! Mai mult decât soarele de pe cer! Doamne, ce copil tâmpit eram! Stai să-ți povestesc. Vorba asta auzisem că i-ar fi spus-o unul Vicu, neveste-si Marina. De ce ai făcut-o Marino, că eu te iubesc ca pe soarele de pe cer? O prinsese pe Marina asta a lui în fapt cu unul Mitru. Până la urmă, bietul încornorat, a iertat-o, ce era să facă. Dar tot îl râcăia ceva pe suflet, așa că într-o zi i-a căutat pricină lui Mitru, numai că ăla, o huidumă de om, i-a tras lui Vicu o bătaie soră cu moartea. Vicu era slab ca un țâr. Un țâr amărât de rușinea ce i-a făcut-o nevastă-sa și a vrut să-și spele și el cumva năduful. Dar, vorba aia, și bătut și... bătut! Stai să vezi, că Vicu a mai avut noroc și de alte ponoase. Într-o zi s-a urcat într-un pom să pună o cușcă pentru porumbei. A căzut de-acolo, și-a rupt toate oasele și a rămas schilod și strâmb. Nici nu-i trecuseră nimic astea și a dat o mașină peste el. L-au legat doctorii cum au putut, cu tot felul de sârme și cârpe ca să nu se risipească. A stat câteva luni la pat, când s-a ridicat abia mai putea să meargă. Nu știu ce isprăvi o mai fi făcut putorișca de Marina și cu cine, poate și cu alții, că Mitru ăla a murit și el între timp.

Așadar, îi scriam bilete pătimașe iubitei mele Lorida, că o iubesc ca pe soarele de pe cer, cum auzisem că s-a exprimat atât de poetic acel om, Vicu. Când o vedeam așa durdulie, că era cam grăsuță, mă apuca cu leșin la suflet. Dar omul e o ființă păcătoasă, mai ales când uită. Nu-mi mai aduc aminte cum mi s-a stins și acea mare iubire. Încet, încet, pe nebagate de seamă, Lorida a dispărut în lumea largă!

*

Poveștile domnului Aliodor, adăugate peste paharele de lichior, mi-au stârnit amintirile. Domnul Aliodor avea momente când părea epuizat, ca un om care nu mai vrea nimic de la viață. A început să mormăie pentru el un cântec. Nu știu dacă era vesel sau trist, dacă mormăia sau chiar cânta. Era seară, se auzea o cucuvea, m-am înfiorat și am început să povestesc cum pe la opt ani, când eram în clasa a doua, a venit la noi la școală o domnișoară învățătoare, Lila. Știu, a zis domnul Aliodor, am avut și eu o iubită Lila, mi se pare că ți-am mai povestit de ea altă dată. Lila era înaltă, delicată, ca un înger, era frumoasă ca zănele din cărțile pe care abia începusem să le citesc. Avea părul cu zulufi și poate de aceea m-am topit toată viața după fetele cu părul cârlionțat. Aud și acum vocea Lilei în urechi, era puțin răgușită. Părea coborâtă din cer și am aflat că locuia doar la câteva case distanță de locuința mea. Nici acum nu-mi pot explica cum de nu o văzusem până atunci. Doar la câteva case! Pentru Lila nu am avut trăiri dureroase ca în alte dăți, dar am știut cu certitudine că iubirea e infinită. Infinită! Dacă omenirea a pierdut acel ceva, pe care nu l-a avut niciodată, este tocmai această iubire infinită pe care eu am trăit-o atunci cu sufletul la gură. Până la cele mai înalte praguri! Lila n-a stat mult timp în școala noastră. A plecat și nu am mai văzut-o niciodată.

Domnul Aliodor s-a ridicat în picioare de parcă nici nu auzise povestea mea, sau poate tocmai de aceea, pentru că o ascultase cu cea mai mare atenție și suferise odată cu

mine. A început să înțepe cerul cu degetul arătător și să discute cu cineva nevăzut: orice om are dreptul să aibă o mare iubire, inegalabilă în viață! Cine nu a avut o mare iubire, înseamnă că nu a trăit! a strigat el și s-a prăbușit pe scaun lângă mine. Ne-am îmbrățișat, ne-am pupat și am început să cântăm amândoi, ca pe vremuri: Lili, Lili, Lili, Lili! Și cântând, plângeam fără să vrem. Cineva din vecini a strigat mai culcați-vă și voi, măi bețivanilor! Fir-ați ai dracului! Era trecut de miezul nopții.

*

Din când în când, mă întâlnesc cu vreuna din iubitele mele. Chiar de curând, alergam cu Lorida pe un câmp verde. Deși mi se părea că nu e Lorida, pentru că nu semăna cu ea, râdeam și alergam fericit. Era îmbrăcată într-o rochie de abur prin care i se vedea pielea de catifea, o rochie lungă de mireasă și eu mă jenam pentru că se întâmpla să fiu îmbrăcat doar în niște pantaloni scurți de pânză cu dungi. În timp ce alergam, a apărut de nu știu unde o altă fată care zicea că se numește Lili și mă întreba de ce nu ai mai crescut, măi băiețelule? Dar nu era Lili pentru că nu avea zulufi în păr. Era veselă și mi-a făcut în glumă un semn amenințător cu degetul, de parcă ar fi vrut să-mi reproșeze că am trădat-o. Eu m-am rușinat și m-am întristat, pentru că nu era adevărat. Am vrut s-o întreb dacă ea a știut vreodată cât de mult am iubit-o. Îmi zicea că nu se supără pe mine pentru că mă joc cu Lorida și m-a cuprins în brațe sărutându-mă cu buzele ei răcoroase. Părul ei numai zulufi și cârlionți îmi mângâiau fața. Am închis ochii și m-am lăsat pe valurile aceluia sărut și, când i-am deschis, am văzut că, de fapt, o îmbrățișasem pe Lorida care îmi zicea ești nebun, ești nebun, ești nebun și eu chiar eram nebun, apoi a fugit și ea, rochia albă îi plutea în aerul care o purta până ce am pierdut-o din vedere. M-am uitat mult timp și am văzut-o cum se destramă. Am strigat te iubesc Lila! Îi făceam semne cu mâinile să se întoarcă, dar nu mă auzea...

Acel cineva din vecini a strigat din nou că nu poate dormi din cauza noastră. Un câine speriat de urletele lui, a început să latre și atunci am simțit cum domnul Aliodor se subțiază și devine ușor ca un abur. Am tresărit și am văzut că nu mai era lângă mine, dispăruse. Pe spătarul scaunului încă se mai afla vesta în care fusese îmbrăcat. Pe masă, pipa lui nu se stinsese, mai scotea un rest de fum. Pentru că nu a mai revenit, am crezut că poate i s-o fi întâmplat ceva rău. Am mers și am întrebat-o pe proprietăreașa pensiunii în care locuiam amândoi, dacă nu cumva l-a văzut pe domnul Aliodor. Aceasta se uita la mine și avea o față buimăcită, părea mirată, i-am spus că e vorba de domnul acela cu care am stat eu de vorbă sub nuc. Nu știa nimic, nu-l văzuse și, ca să se convingă, s-a uitat în registrul de la recepție. Acolo nu era trecut nimeni cu acest nume Aliodor. Nimeni! Sunt sigur că ea, în mintea ei, s-a gândit că eu m-am îmbătat criță, nu mai știu ce vorbesc, văzuse la viața ei mulți derbedei bețivani ca mine...

*

Am încerca îndelung să aflu de la această proprietăreașă ce s-a întâmplat, dar n-am reușit decât să încep să cred și eu că aceste domn Aliodor n-a existat, nu există și, prin urmare, nici nu mai aveam cum să mă întâlnesc cu el vreodată.

Acum stau și îmi spun că, dacă n-ar fi fost dispariția lui, nici n-aș fi știut cum să închei această povestire. Și poate că nici Lili n-ar fi existat vreodată!

Dan Gîju

Călăreții

Un film memorabil a fost și rămâne *Călăreții* (producție 1971, în regia lui John Frankenheimer), bazat pe romanul omonim, din 1967, al francezului Joseph Kessel, despre jucătorii de *buzkași*, sport național afgan, moștenirea unei epoci apuse, cu echipe de câte zece călăreți-jucători care pornesc din câte un cerc, bătându-se pe un vițel (oaie ori capră) în carcasă, practic un trup de animal fără cap, destul de greu și incomod de manevrat, care trebuie adus în terenul de țintă, tot un cerc, trecând printre adversari înarmați cu bice și călărind cai anume dresați pentru așa ceva, cu toții ferm deciziși să-și adjudece ei carcasa de vițel și, deci, marele premiu pus în joc. Pe cât de mare succes a avut cartea, cică, pe atât de lamentabil a mers filmul din punct de vedere al încasărilor, ceea ce nu înseamnă că nu rămâne o importantă realizare cinematografică.

*

Oricum, eu unul am plecat foarte derutat de la acest film, neștiind ce să zic. Pe de o parte, deși nu înțelesesem mare lucru – asta și pentru că nu avea cine să ne pregătească acolo, la Surmuți, măcar formal, despre ce vrea să spună un film precum acela (aspect atât de comun astăzi, în era presei online, a revistutelelor gen „7 seri” și nu numai) –, filmul avusese un anume ce al lui care-mi rămăsese înfîpt în creier; pe de altă parte însă nu văzusem bătași și, mai ales, împușcături, cum mă așteptam din clipa când dădusem cu ochii de afișul lipit la intrare, pe ușa căminului cultural, deci am părăsit „cinematograful” lui nea Mărin al lui Țârlea, zis Serea, nedecis încă dacă să le spun adevărul a doua zi, la școală, colegilor de clasă, care știau că fusesem la film (și în fața cărora căpătasem obiceiul să mă laud că deh, și ei se laudau cu ce vedeau pe la televizor), adică să recunosc cinstit că nu prea înțelesesem bine ce vrea să zică filmul și să termin bâlciul, acceptând privirile lor forțat-disprețuitoare că pierdusem doi lei și jumătate (prețul biletului de intrare) de pomană, ca ultimul fraier, sau dimpotrivă, să o fac pe grozavul, fabulând cu de la mine putere, inventând bătași și dueluri aiurea, intrigi, conflicte și nenorociri, cum procedasem nu o dată, ca să-i fac să moară de necaz că, zgîrciți și sărăntoci cum sunt, ei nu avuseseră parte de așa festin vizual. Și înclinam pentru varianta aceasta de la urmă, căci dacă nu văzusem împușcături, remarcasem, în schimb, cai în plin galop, zburând ca gândul, cu coamele-n vânt și călăriți de bărbați sălbatici, înrâncenați și răi, cu figuri aspre, de ucigași, suficient cât să mi-o apuce imaginația razna. Până la urmă, chiar așa am și făcut, dar asta numai după ce m-am asigurat că filmul își luase deja zborul în circuitul intercomunal

(văzusem curierul, cu cele trei bobine în cutiile lor de aluminiu zdrăgănind în portbagajul bicicletei, zburdând chiar în după-amiaza zilei următoare prin fața porții noastre, către Merișani), deci fără vreo șansă de a mai putea fi verificat imediat, la o adică, și contrazis fără drept de apel de vreun șmecher mai sceptic, așa, că aveam și amici din aceștia. Oricum, anii au trecut...

*

Îmi voi reaminti de *Călăreții* lui Frankenheimer, cu plăcută surpriză, în toamna lui 2003, deci în pragul a patru decenii de viață, când i-am întâlnit în carne și oase pe „eroii” lui, ca jurnalist militar, în prima mea scurtă raită prin țara acestui sport de care atunci, în copilărie, la vârsta de nici zece ani, câți număram pe răboj, habar nu avusesem că e sport fiindcă, așa cum spuneam, cine să ne pregătească în prealabil, sau măcar după aceea, cât de cât, acolo la Surmuți, în acel ținut uitat de lume, despre ce este și ce vrea să însemne un film de factură ceva mai aparte decât surogatele cu care eram obișnuiți? Încă n-am apucat, dar știu sigur că am să revăd acest film, mai ales acum când știu clar subiectul, „împrumutat” dintr-o cronică oarecare, cu căpitanul de echipă Uraz în prim-plan (interpretat de inconfundabilul actor Omar Sharif, care semăna leit cu bunicul Mitică Fidel, atâta doar că „egipteanul” are ochii negri!) – fiul unui lider cu apucături feudale pe nume Tursen (Jack Palance) –, jucător faimos de *buzkași*, acum însă tras pe linie moartă din cauza unui accident soldat cu amputarea piciorului de sub genunchi, amănunt care-l făcea inapt pentru un sport atât de solicitant. Pentru Tursen, prizonierul tradițiilor, al primitivului cod al onoarei și așa mai departe, acest lucru echivalează cu o catastrofă în condițiile în care păriase o avere pe fiul său. Într-un final, pentru onoarea familiei sale, pentru bogăție și faimă, după ce tatăl său reușește să-i vorbească, Uraz decide să încerce imposibilul, concurând chiar și fără un picior, aspect deloc lesne într-o societate dominată de trădări și intrigi, de tot felul de obstacole apărute pe drumul calificării din faza locală, cum ar veni, în cea superioară, mai exact în jocurile date de însuși regele Afganistanului, inclusiv bătaia de joc a foștilor adversari, care-l privesc ca pe un ratat, condamnat dinainte la eșec.

*

Rețin scena amputării piciorului de parcă o trăiam în direct, pe viu, când mi se părea că în sala de cinema miroase a spirt medicinal și a formol, ca la mama la spital, zile întregi apoi am mers pe stradă, am dormit și m-am trezit cu damful acela în nări. Și anii au trecut, după cum ziceam. Multe dintre detalii le-am uitat încă de atunci, și nu mă mir, după cum nu mă mir pentru ce anume, deși atunci, în frageda-mi copilărie, nu i-am înțeles concret subiectul, filmul în sine mi-a rămas atât de viu acolo, într-un colț de memorie. Pur și simplu, fiindcă eram îndrăgostit de cai. Îmi plăceau caii cu atât mai mult cu cât tataia Mitică Fidel, în poveștile lui, îmi vorbea exclusiv despre boi, nu mai spun că și în fotografiile rămase în familie apăreau tot boii, niște exemplare superbe, ce-i drept, dar nici un singur cal, și nu mai spun că, de fiecare dată când mam'area Maria se ducea la CAP să închirieze o căruță – țin minte că plătea pentru asta 40 de lei pe zi –, ca să aducem snopii de coceni de pe câmp, de pildă, niciodată nu cerea una cu cai, ci numai cu boi, spre nespusa jale și disperare a mea, care abia așteptam să-i măn la galop, eu stând în picioare, în căruță, și trăgând de hățuri, crăcănăt și concentrat pe problemă, cum îl văzusem odată pe unul dintr-ai lui Caraiman, cu pălărie ca de cow-boy și brâu roșu, de

lână, peste cămașa de americană, trecând pe mijlocul străzii ca viforul, zdrăngănind din roți de mai să le sară bucelele, suduind și pocnind din bici de parcă ar fi mânat un car de luptă precum Ahile la asediul Troiei, stârnind valuri de praf până la cer și sperind de moarte toate orătăniile ieșite pe la intersecții să ciugulească boabele căzute din droagele, remorcile și din tot soiul de alte atelaje cu rod ce curgeau în șir, din zori în noapte, către magaziile fără fund ale CAP-ului.

*

Sufeream că tataia e adeptul boilor și nu al cailor, precum toți ceilalți bărbați de pe Ulița Grădinarilor, vedeam treaba asta ca pe un handicap major și mă făceam că nu pricep, deși, la insistențele mele, bietul de el îmi explicase destul de clar, într-o seară, la gura sobei, avantajele net superioare, în opinia lui, ale unui car cu boi comparativ cu unul tras de cai. De fapt, drama – căci o adevărată dramă fusese la mijloc, și eu o știam – era cu totul alta și bătrânului nu-i plăcea să și-o amintească, nici eu însă nu aveam tactul necesar să-l iert, adică să nu-i mai zgândăresc tristețile aduceri aminte în legătură cu subiectul reprofilării sale eterne pe boi, astfel că deși pe față îi dădeam perfectă dreptate, în sinea mea nu puteam accepta o așa umilință, astfel că de-abia așteptam să mă fac mare și să-mi rostuiesc o căruță cu cai, preferabil un ghioci, adică un atelaj mai special, așa, pe pneuri de autoturism, iar caii să fie roibi, impunători și nervoși, cu gâtul lung și coama-nvolburată, ca Marcel – armăsarul de la șareta lui nea Minică Badea, primarul CAP-ului –, pe care să-i mân de maniera lui Neagu Țandără al Caraiman, cum ziceam.

*

Erau anii mei cei mai inocenți și frumoși, cred, fără nicio altă grijă și durere, când nici nu-mi trecea prin minte că aș putea să aleg în viață o altă meserie decât aceea de țăran colectivizat, ca tataia și ca toți ceilalți bărbați mai tineri și mai vârstnici de pe-acolo, din ulița noastră și nu numai; eram suficient de șmecher însă (ori poate că lenea mă făcea să gândesc astfel încă de la vârsta aceea) ca să-mi aleg meseria de căruțaș și nu pe aceea de țăran pâlmaș, lipit de glie; remarcasem cu ochiul liber și mi se părea mai mult decât rezonabil, de nu cumva la mintea cocoșului, că era mai lesne de o mie de ori să mâni caii, fie și boii, decât să dai cu sapa ori să seceri la nesfârșit, aplecat de șale, din zorii zilei și până în noapte, târziu, ca sârmana mam'area, roaba globalului, care se cocoșase de atâta trudă în goana după „procente”, după cum mi se părea mie și eram ferm convins, de fapt, că nu mă înșelam...

*

Călăreții însă, filmul acela vizionat la cinematograful improvizat de nea Mărin al lui Țârlea-n căminul cultural, unde mai târziu voi intra zi de zi, că fusese transformat în sală de curs pentru elevii clasei a VIII-a, mi-a deschis ochii către un alt orizont. La o adică, undeva-n lumea largă, cai galopau strâns, prin deșertul nesfârșit, călăriți de bărboși tineri, sălbatici și gravi, cu priviri crâncene, de năvălitori. Mai degrabă mi-ar fi plăcut să fiu unul dintre ei decât căruțaș, fie și unul mai vrednic așa, precum Neagu Țandără, zis al lui Caraiman.

(Fragment din romanul „Clanul dideștenilor”, în pregătire)

Cine ești, de fapt

Nu am fost niciodată singur, și, cât mi-aș fi dorit; am locuit cu cineva – unul, puțin spus dubios. Nici el nu m-a slăbit, nici eu – ne-am ținut sub observație, filaj la cataramă. E drept că, în linii mari, ne-am înțeles – aceasta în ciuda faptului că el nu a depus nici cel mai mic efort într-o reală apropiere; a fost, mai tot timpul, cu capsă pusă, abia a așteptat o mișcare greșită, dinspre mine, pentru ca balul să fi început. Dacă nu aș fi intervenit pe loc, dacă nu i-aș fi dat prostului dreptate de fiecare dată, satisfăcându-i poftele, capriciile, toate articolele de pe lista zilnic întocmită... Acel mizerabil tupeu, greu de digerat, aroganța, insistența sinistră... căci, ținând cont de evidenta-i șubrezenie, ca să nu zic debilitate... M-am supus, m-am supus fără să crâcnesc, umilit, rușinat, dărâmat – am cedat, parcă, într-o veselie, una amară. Atâta-mi trebuia – să-mi fi arătat puțin colții, să nu -i fi făcut pe plac sută la sută, pentru ca imediat neagra inițiativă să fi fost luată la bocanci, direct în primitoarea-mi gură. Cu cine să te fi înțeles?

Ziua mai mergea, ne ignoram reciproc, cu toate că luam masa împreună. De îndată ce se sătura, ne vedeam fiecare de treaba lui, uitam unul de altul. E drept, pentru scurtă vreme; mă ruga să-l ajut la o treabă urgentă, chiar îmi zâmbea, după...

Da, de zeci bune de ani, împreună, după graficul schițat mai sus. Ce scandal a făcut când l-am tăiat de la țigări, cum se mai perpelea, cum se mai ruga de mine, cum îmi cădea în genunchi... Marș! – țișam la el, uite în ce hal arăți, ce față ofilită, ce degete împuțite, ce... Intoxicatule! Nu știu ce mă reține să nu te iau la spinare și să te arunc la gheana de gunoi. ...Da, ziua mai mergea, însă noaptea! A fost măcar o singură noptică în care să nu fi făcut gât, să nu-și fi dat arama pe față? Chestia cu somnul... Niciodată, aproape niciodată nu a adormit când am dorit eu – să fi scăpat odată de nenorocitul de pe capul meu, de gângavul pisălog, de carnalul bolovan... Degeaba îl rugam, mă umileam, mă făceam cârpă de șters pe jos – ce performanțe am atins, de câte inovații – zadarnice – fost-am în stare. Ce, îi păsa? Nici măcar nu mă băga în seamă, își vedea, impasibil, de-ale sale, oare nu mă considera un fel de zero barat? Dar, ce soi de treabă? Cu cine avea ceva de împărțit... ce atâta secret... Momente clare în care îmi venea să-i dau drumul la sânge. O, de-aș fi dispus de o forță supranaturală, să-l fi împrăștiat, dintr-o singură suflare, în cele patru zări! Nu... să ne fi împrăștiat... să ne fi pulverizat!

...Bine, mă, nenorocitul, îți fac toate mendrele: îți dau în gură să mănânci, ca la un paralizat, te scot la aer, te plimb, alerg cu tine, te bag sub duș, în pat, sub aceeași pătură cu mine – și uite, potlogarule, bufonule, trepădușule, roabă de carne și oase, zece la legătură, uite cum îmi mulțumești. Torționar mascat! Cât... oare cât să te mai rabd, ce mă mai reține să nu rup, în hohote, pactul încheiat cu tine? Ajunge să te tai de la aer, și totul s-a terminat

– cu amândoi. Sau să nu-ți mai dau – zile la rând – nici mâncare, nici apă, să crăpi! – și eu, odată cu tine. De-am fi fost despărțiți încă de pe la cinci ani, când am băgat de seamă că îmi stăteau pe cap... Iar de-atunci... O, ce fericire, aceea de a nu poseda un trup!

...Pe mâna trupului, la mâna trupului – bestiala hegemonie a cărnii, până la moarte; sub patronajul acestui vagabond, sângele... Condițiile fericirii tale – iată – sunt îndeplinite... Ce aer prosper, dinspre viitor... De ce zile senine vei beneficia... Ce dar minunat, acela de a ființa în om... Iar, după moarte, direcția raiului – acolo te așteaptă Isus, cu brațele deschise... o eternitate...

Însă trupul îți aparține dumitale, în întregime? Nu cumva niște părți din el au aparținut și altuia, și altora? Părți, părțicele. Da, au aparținut – într-un fel, ai existat înainte de nașterea ta, ai existat prin înseși aceste părți – pentru simplificare, să le numim așa. Ai existat încă de pe vremea grotei, și, dând manivela timpului înapoi, cu mii de ani, cu milioane de ani în urmă. Cum? Ai avut doi părinți, un tată și o mamă. Cu ce a venit fiecare, pentru ca tu să ieși ființă? Cu niște *gene*. Celula-ou, odată fecundată, conținea aceste gene ale părinților tăi: jumătate din gene proveneau de la mamă, iar cealaltă jumătate de la tată. Ce este o genă? Un element al unui cromozom. Ce este cromozomul? Un element structural al nucleului celular, care poartă caractere ereditare. (Adică, încercând o mică explicație: ce iese din pisică șoareci mănâncă.) Ei bine, acum vine surpriza: genele dumitale – de la părinți, așadar acelea care făceau parte constitutivă din trupurile lor – și, aceleași gene, fac acum parte și din trupul dumitale, le-ai moștenit *neschimbate*. Genele rămân pe loc, excepție făcând erorile cu totul întâmplătoare. Ele, genele, nu se îmbunătățesc prin funcționare – pentru mai multă acuratețe. Dacă gena mamei a fost „rea” și ai moștenit-o, tot „rea” va fi și în trupul tău. Dacă a fost „bună”, tot... La fel, cu acea genă moștenită de la tată. Nu, genele nu se îmbunătățesc când fac parte dintr-un nou corp – cel al viitorului copil, ce va fi născut. Genele materne și cele paterne conlucrează, însă nu se amestecă, doar efectele lor. „Genele în sine manifestă o integritate de piatră” – am citit într-o carte de specialitate. „Genele de origine maternă și paternă nu se amestecă, ele se recombina independent. O anumită genă a dumneavoastră provine fie de la mamă, fie de la tată. De asemenea, ea provine de la unul și numai unul dintre cei patru bunici; de la unul și numai unul dintre cei opt străbunici, și așa mai departe în ascendență”.

Așadar, o genă de-a dumitale, o parte din trupul dumitale s-a aflat fie la mamă, fie la tată; s-a mai aflat, în mod sigur, și la unul din cei patru bunici, și numai la el, și la unul din cei opt străbunici, și numai la el – și la... Se-ajunge, așa, la omul grotei. Da, cu un om al grotei, și numai cu unul singur, ai ceva în comun, îi moștenești ceva. Trecând, apoi, la maimuță – gorilă, cimpanzeu și ce-o mai fi fost – care și ea, la rândul ei, a avut strămoși, căci nu a apărut direct în copac...

Să ne oprim aici – ar fi cazul ca omul să o lase mai moale cu acea mult trâmbițată superioritate a sa, când el... Să se uite cu alți ochi la o viețuitoare, să o înțeleagă, să o respecte.

Revenind la trupul dumitale – ce să-ți mai ceri? Ce să-i mai ceri, cui? Iată, jocurile, într-un fel, au fost făcute *înainte de nașterea ta*, nu ți-a mai rămas altceva decât să te fi prins în horă. În hora aceasta se poate afla un bețiv, o desfrănată, un avar, o mahalagioaică, un criminal, o păroasă cu măciuca în labe... Îi moștenești – fă o incursiune interioară, în propriul trup, și vei da peste ei. Vei simți damfurile bețivului, gemetele desfrănatei, încrâncenarea avarului, blestemele mahalagioaice, demența criminalului, violența păroasei. De unde oare proveneau acele stări proaste, de nimic anunțate? Tocmai

te simțeau bine, zâmbeai – când, deodată... Anxietate, obsesie invazivă, frică... Ce se întâmpla cu tine? Căutai să-ți revii – zadarnic. Nu depindea de tine nimic, erai în ghearele... *Victimă, fără pic de vină*. Un singur lucru îți rămânea de făcut: să nu faci nimic... să aștepti ca acel rău să plece singur. Cât timp? O oră, două... o zi, câteva zile... o săptămână... un an... Depindea de toanele lui, de cinismul lui. Iar când acest rău degenera în deprimare, în depresie... (Iată ce hram poartă omul, cel cu chip dumnezeiesc... Prin câte deprimări, prin câte depresii virulente va fi trecut Dumnezeu pe-acolo, prin cer... Era suficient să arunce o privire pe pământ, să-și contemple opera... Mai poți oare citi, azi, Biblia – fără a izbucni în hohote de râs? Câtă ignoranță... Și câtă vehemență, în acele minciuni: acel Isus habar n-avea ce este acela un om... Nu l-a cunoscut deloc, nici nu s-a străduit. În schimb, făcea pâine, făina lipsindu-i, făcea vin din apă, mergea pe ape...)

Ei, oare ce vei face cu acea genă „rea” moștenită de la unul din strămoșii tăi? Iată, o parte a trupului acestuia se află, intactă, și în trupul dumitale: nu ai nicio vină, așa s-a întâmplat, nu aveai cum să te ații la ea, să nu treacă și la tine. Ce să faci – te vei bucura de marele noroc ce-a căzut pe capul tău, de ale cărui efecte vei beneficia până la moarte... Dacă dumneata ai devenit un Om, *prin forțe proprii*, și dacă ți-ai educat mintea în vederea obținerii acestui ideal – singurul de care se poate învrednici o ființă umană, singurul demn –, dacă, zilnic, ți-ai strunit sufletul, astfel încât să fi putut dormi liniștit, căci nimeni nu a avut de suferit din cauza dumitale, nici măcar o muscă, ori o creangă, ori o palmă de pământ, ori un metru cub de aer, ori o cană cu apă, atunci efectul acelei gene „rele” va fi fost, deja, anihilat. Însă dacă vei continua să te manifesti *ca un om, și nu ca un Om*, atunci...

Oare se învață, la școală, astfel de lucruri? Este atenționat elevul de ceea ce zace înăuntrul trupului? De unde... Poate că nici nu are cine să-l învețe, căci și acel cadru didactic, un ignorant... Popa?... Să i se spună, cumva, la ora aceea care pute – la propriu și la figurat – a Ev Mediu, așadar la ora de religie? Dar cum să comită un asemenea păcat înfierbântat (înfierbântata) de la catedră? Ce... doară se știe că Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul și asemănarea Sa, din acel lut, în acea zi, a șasea... Da, l-a întocmit perfect, perfect, perfect! Ce genă... care genă... ce cromozom... care cromozom... ce celulă-ou... care celulă-ou... Uite cum se infiltrează necuratul, uite cum îl mai perpelește pe ins... Cum să nu i te rogi imediat lui Isus, să te scape de el? Cum, păcătos negru, să nu i te închini? Și dimineața, și la prânz, și seara? Iartă-mă Isuse, că nu mai fac...

„Genele în sine manifestă o integritate de piatră” – afirmă cartea de specialitate, acesta e un adevăr indubitabil. „Genele de origine maternă și paternă nu se amestecă, ele se recombină independent. O anumită genă a dumneavoastră provine fie de la mamă, fie de la tată. De asemenea, ea provine de la unul și numai unul dintre cei patru buni, de la unul și numai unul dintre cei opt străbuni și așa mai departe în ascendență”.

Acest text ar trebui afișat la loc vizibil într-o școală, într-o universitate, chiar într-o biserică, într-o catedrală, într-o sinagogă, într-o moschee, într-un templu hindus, budist, taoist. Astfel, omul ar afla ce hram poartă – trupul lui depune mărturie. *O parte din trupul dumitale s-a aflat, intactă, și într-o gorilă, și în omul primitiv, și-n omul Evului Mediu, și-n omul modern; se va mai afla – intactă – și în omul viitorului apropiat, mediu, îndepărtat*. Cine își mai face iluzii în legătură cu omul să citească și să recitească textul de mai sus. Un lucru e cert: se poate observa, chiar din vârful Everestului, că diferența dintre Om și om, de-a lungul anilor, de-a lungul celor șase milioane de ani, de când verticalizarea – fizică! – a ființei umane a fost încheiată, s-a tot adâncit, că prăpastia ce-i separă e tot mai accentuată, că viitorul... Care... care să fie remediul – un alt trup? Un alt cap?

Pilda unui pisoi

Cât de avantajată pare viețuitoarea, în comparație cu omul, ce darnică a fost Natura cu ea, de câte zilnice mizerii a scutit-o! *Excepționala înzestrare, aceea de a nu se conștientiza, de a nu conștientiza, de a nu își da seama de Suferința ce tronează în lume, de urmările Răului ce o domină.* Somnul ei curat e o dovadă, nonșalanța cu care traversează ziua – pilduitoare. Tot secretul existențial se află *în monotonie, în lăncezeală, în contemplare, în lipsa de inițiative*, în strălucita calificare, aceea de a trece pe o linie moartă orice început de „activitate”, de „acțiune”. Ce, oare nu se putea trăi și fără acestea? Ba da... Nu, viețuitoarea nu a cunoscut această *sclavie*, această dezonorare a ființei, ea a prosperat în scurgerea calmă a zilei, în deliciile siestei și-n menajarea trupului. Apoi, voluptățile somnului – o hrană.

Pune o viețuitoare să îl descrie pe om: s-ar tăvăli pe jos de oroare. Un tigrul, un sobolan, o cobră, un rechin... Ce să mai zici de un miel, de un vițel, de o căprioară, de o veveriță, de un câine, de o pisică, de o vrabie, de o cioară... Nici tigrul, nici leul, nici pantera, nici rechinul, nici anaconda nu vor zidi, vreodată, un abator. Dacă se poate vorbi de curățenie sufletească, de *puritate* – ei bine, omul ar avea de la cine învăța.

Viețuitoarea nu este interesată de om – ce face, ce drege, ce are de gând, nu îl spionează, nu îi cotrobăie prin suflet, să-i găsească veriga slabă, nu vrea să obțină nimic de la el, să profite de pe urma lui, eventual să îl domine, să facă din el un fel de sclav – ea atâta dorește: *să fie lăsată în pace*, să nu fie amenințată, alungată, ucisă, ea nu a venit pe lume să fie la mâna omului. Numai asta, omul, a înțeles altceva, c-ar fi buricul pământului, că doar lui i se cuvine să facă ce pofteste pe acest pământ, neavând cui să îi dea socoteală. Lui Dumnezeu? Aș... Oare nu Acesta l-a asmuțit contra viețuitoarei? Iată, din punctul de vedere al acestui Dumnezeu, al Fiului Isus, al Maicii Domnului, mama lui Isus, era moral să ucizi o ființă neapărată, nevinovată. Măcar aceasta, Maria, mama lui Isus, să fi reacționat! Doar a fost mamă – a vreo zece copii. Cum să ucizi mielul, oare acesta nu avea o mamă care era înnebunită după el? Vițelul? Nu, niciun oftat de Milă, de luare de poziție, în cele patru Evanghelii, din partea ei... Cu ochii în lacrimi, ai tot luat pagină cu pagină. Nimic... Ai zărit-o, apoi, în acea icoană, cu copilul în brațe... Care era mesajul? Oribil! Oribil!! Oribil!!!

Măcar ea, viețuitoarea, mai are porțițe de scăpare din ghearle furiei, demenței fiarei umane – ea se poate mișca, poate fugi. Însă gândindu-te la soarta unui biet copac, a unei păduri... A unui pom... rar, rar de tot mai poți vedea un copac murind de bătrânețe – demn, în picioare. Cum să îi dea Bruta această șansă, cum să îi respecte demnitatea de ființă? O pădure seculară, alta milenară – rase de la rădăcină. O, în ce chinuri... Apoi, cuiburile păsărilor... Puișorii... Rar, rar de tot mai poți vedea un animal bătrân murind tihnit. Spus mai direct: cine a mai văzut o vacă, murind de bătrânețe? După ce că a dat lapte, după ce că i-au fost furați copiii și uciși, e și ea omorâtă în chinuri de nedescris – cum să renunțe omorâtorul la carnea ei? Apoi, o oaie, o capră, o găină... Ce e aceea o fermă? O fermă a morții... Vezi acele blestamate documentare, în care se arată în ce fericire o duc vacile, vițelii, oile, mieii, ce condiții au, cât de uman e cel care le îngrijește, patronul. Ce curățenie, ce iarbă fragedă, veterinarul – pe lângă ele... Însă nu se suflă un cuvânt despre finalul acestor îngerești animale – că vor fi ucise bestial, niciun cuvântel... Cum să trezești un sentiment de Milă, în cumpărător? Asta să nu mai cumpere carne, să dai faliment... *Cine oare să-și mai pună problema Milei, a moralei?* Doar un zdruncinat, un neacomodat,

unul care vrea să iasă în evidență cu ceva – dacă nu a putut s-o facă, vezi bine, cu altceva, neducându-l capul, grandioasa-i puturoșenie barându-i drumurile. Ce, mă, tu nu înfuleci, ca un apucat, la carne? Când te ia foamea aia neagră, de te clatini pe picioare și nici nu mai știi cum te cheamă, nici cum arăți la față – noroc că ai și tu o carte de identitate, să-ți vezi mutra și să-ți afli de acolo numele... Zi, luminatule, ce faci? Când simți mirosul acela bestial de friptură, în nările dilatate, fericite; atunci când – fantomă distinsă – îți miști posteriorul prin cartier, pe străduțele lăturalnice, de frică să nu te lovească vreo mașină, văduvind lumea de o genialitate în plină afirmare, nu înghiți în sec? De ce nu-ți iei niște colțuri de pâine uscată prin buzunare, spre a le devora, în extaz?

...Un pisoai, adormindu-ți pe gât, lângă jugulară... burtica aceea grozavă, ochișorii, blănița... Ce... ce-ți mai puteai dori, în acele momente? La ce adevăr, postulat cu acea morbidă frenezie, de cutare religie, ori afirmat cu vehemență de cutare filozofie, să te mai fi gândit? Ce să-ți mai fi oferit zeul, sfântul, Dumnezeu, cutare filozof? Somnul prețios al pisoaiului a anulat tot! Ființa sa, colosal de importantă, ți-a adus sufletul *acasă*, ți l-a reinstalat pe făgașul *copilăriei*, ți-a mutat gândurile acelea insuportabile, ruginite, obosite, îmbâcsite, într-o altă direcție, l-au scos din schemă pe om – și, cu câtă moale dibăcie! Iată, în afara omului, dincolo de infernala-i manifestare, de aroganta-i atitudine, de răutatea și de violența aceea, abia ținute în frâu, se mai putea respira... *mai exista speranță...*

Tu, o carne... pisoaiul, o carne... Aceleași organe... La gândul că mogâldeței i s-ar fi putut întâmpla ceva, că ar fi putut fi omorât, te întuneci. Aproape că nu mai respiri de Milă, de... Cum... cum să-ți mai fi dus zilele, fără el? În aceste crunte momente, dumneata ai făcut un pas înainte, primele fioruri ale *Omeniei* ți-au trezit, din amorțeală, o anumită parte a sufletului, un cotlon întunecat al minții, o luminiță a spiritului. Trupul ți-a fost brusc secționat de un spasm de revoltă carnală. Dar dacă în locul pisoaiului ar fi fost o altă viețuitoare? Un câțel, un miel, un vițel, un mânz? Ce ți-a oferit acel pisoai – prietenia adevărată, puritatea adevărată, bucuria adevărată, sinceritatea totală, atașamentul total – ți-ar fi oferit și ei... De la faza de copil, ajungeai la faza de adult. Cățea, câine, oaie, berbec, vacă, taur, iapă, armăsar... Nicio schimbare, pe parcurs, sentimentele ar fi staționat: *prietenie, puritate, bucurie, sinceritate, atașament...* Cum... cum să fi pățit aceste minunate ființe ceva, cine să fi fost ticălosul, criminalul, călăul care să le fi făcut vreun rău? Cu ce drept? Cum... cum să mai fi pus gura pe carne, pe carnea lor, pe carnea frăților tăi, cum, așadar, să-ți fi mâncat propria-ți carne, să te fi autocanibalizat?

...Da, acel pisoai găsit pe trotuar, mort de foame, speriat, chircit, pe lângă care, nepăsători, au trecut atâtea și atâtea, urma să îți schimbe atitudinea în fața unei viețuitoare, fie aceasta o insectă, un șarpe, un șobolan, o cioară, un pește: nerespectând aceste ființe, nu te respectai – în fond – pe tine. Violentând o ființă, te violentai – în fapt – pe tine. Aici se despărteau apele: de o parte *Omul*, de alta *Bruta*. De o parte *Mila*, de alta *Barbaria*. Când ai tăiat beregata unui miel, ai exersat un omor. De la beregata mielului, la aceea a omului, nu mai era decât un pas. Când ai omorât cu parul un câine, cu ranga – un cal...

Oare ce înseamnă a fi responsabil, în Natură? Oare ce înseamnă a respecta dreptul la existență al unei ființe? De unde începe *Omenia*? Faptul că tu, om, ești dotat cu o minte nu îți conferă nicio superioritate, nici măcar față de un copac, ori de o bălărie. Te-ai pomenit așa, înmîntat – zero merite. După cum viețuitoarea... De ce, pentru ce să fie aceasta, din start, inferioară omului? Nu, n-ai niciun merit că te-ai pomenit cu o minte, nu-ți mai da atâtea aere în fața unui măgar, a unui șobolan, a unui arici – depinde cum îți vei folosi acea minte. Cum... cum să-ți pui mintea cu o viețuitoare – s-o alungi, s-o ucizi, să-i mănânci carnea? Nu-ți ajunge laptele de la o vacă, brânza – de ce o mai ucizi? Când cumperi carne, nu te gândești la acel omor? Nu, cum să te gândești, nici măcar nu-ți pui

problema, faptul că și tu ai fost mamă, și vaca. Și tu ai avut copii, și ea. Și tu ai avut grijă să-i crești, să-i educi, să-i aperi de rele – și ea. Atunci? Nu, femeie, când cumperi carne te gândești la un singur lucru – să fie proaspătă, să... Apoi, condimentele. Tu ai un singur obiectiv – friptura. Omorul acela bestial, din spate, nu mai există nici măcar la nivel de amintire – ce oare să-ți mai amintești, din moment ce între a cumpăra carne sau cartofi nu există absolut nicio diferență, a ucide un miel, un vițel – lucrul cel mai normal, așa s-a pomenit... Și părinții au pomenit așa, și bunicii, și... Că, într-un loc curge apa, iar în alta, sângele, cui... cui să-i mai pese? Că sfărâmi o piatră, că sfărâmi capul unui animal...

Apoi, ce, Isus nu a mâncat carne, mama Lui, Maria, adică Maica Domnului, nu a mâncat? Frații lui Isus, surorile, Iosif, tatăl – uite, e ceva cu totul normal! În plus, cu câtă dibăcie găsea Isus grosul peștilor, cum mai erau umplute acele corăbii, în ce veselie... Minuni de-ale Lui, desigur... Cum să nu fi murit un pescar de ciudă? Și, oare, ce-i spusese Dumnezeu celui Moise să facă cu sângele mielului proaspăt ucis? De unde a pornit Paștile?... Bucuria înnoirii, primăvara... Puritatea... Mielul ucis bestial? Dar ce întrebare deșucheată era aceasta? De unde oare să fi venit, dacă nu de la diavol? Cum să fi pus la îndoială ce a hotărât Dumnezeu? Îndrăcitule, îndiavolitul, îndemonitul!

...Îndrăcit, îndiavolit, îndemonit? Cel plin de *Omenie* începe să zâmbescă, a lehamite. Apoi, se încruntă, simte o revoltă la nivel de viscere, în dreptul inimii o apăsare tot mai pronunțată, abia își mai face față. Cum... cum oare să se închine el în fața unui lipsit de elementara Milă, care era convins că numai insul avea dreptul la existență, că viețuitoarea era la mâna ăstuia, să facă ce vrea cu ea, al cărui respect pentru o ființă era sub nivelul mării... Și, ce a fost monstruos în Istorie, de două mii de ani, atitudinea aceasta iresponsabilă a fost la milimetru copiată, respectată. Ce figură umanistă a mai făcut creștinismul...

Vezi un copac, retezat de la jumătate, în cutare curte. Zeci de ani, zeci de primăveri i -a salutat, cu toate frunzele, pe... Însă... Nu s-a găsit nimeni să îi ia apărarea, cu ce ochi să te mai uiți la acele scursuri? Ce încredere să le mai acorzi? Dar dacă aceștia erau credincioși? Ce, oare Isus ce îi făcuse celui smochin? „Și de dimineață, pe când Se întorcea în cetate, a flămânzit. Și văzând un smochin lângă drum, S-a apropiat de el; dar n -a găsit decât frunze în el și i-a zis: «De acum încolo, în veac să nu mai dea rod din tine!» Și îndată, smochinul s-a uscat.” Cum... cum să îți pui mintea cu un simplu pom? Mai mult: aceasta era o gândire a unui om normal la cap? Ce vină să fi avut acel smochin, de ce trebuia pedepsit, barbar? Ce încredere să mai fi avut în cineva cu asemenea apucături, cum îl mântuia pe om, instigându-l, indirect, la violență, la ucidere? Dacă un pom era sterp, ce vină avea? Dar o femeie stearpă? Ce făceai, Isuse, cu o femeie stearpă?

...Acel pom, retezat de la jumătate – dacă însuși Isus făcuse ce făcuse... Uite, e voie... Te uiți la o fostă pădure, rasă... E voie! E voie!! E voie!!! Pește, porc, miel... E voie! E voie!! E voie!!! Isus a încuviințat așa ceva, El însuși a participat la...

A mai rămas în picioare Omul. Va rămâne. Niciodată, dar niciodată nu va ucide nici măcar o muscă, nici măcar un gândac... El judecă astfel: dacă un gândac îl deranjează pe om, este evident că și omul îl deranjează pe gândac. Drepturile sunt egale – de ce să-l strivești, ori să îl otrăvești, pentru că ești mai dotat, față de el? Iar pentru această dotare – știi bine – nu ai niciun merit: dacă se inversau rolurile, ce te făceai? Iar dacă vei respecta și un gândac, cu atât mai mult vei respecta o altă făptură, fie aceasta o bălărie... E loc și pentru ea, și pentru tine – iată, de aici începe *Omenia*. De aici începe unica religie acceptabilă – *religia Omeniei*. Să își întoarcă, omul, fața către sine! – și să lichideze odată acea lașă găselniță, Dumnezeu, acea oarbă încredere, acea irațională speranță că El, Dumnezeu, i-ar putea oferi ceea ce nu are, nu poate obține pe lumea aceasta. Să salivezi după rai – ce decădere.

Daniel Chelaru

Iubesc o stradă

Iubesc o stradă. Da! Și o iubesc cu patimă. Este strada copilăriei, a adolescenței și tinereții mele. Am fost întrebat de multe ori, ce are atât de special o stradă ca să fie iubită de cineva!? Răspunsul este simplu. Foarte multe lucruri. Dar în primul rând amintirile. Pe strada sunt scriși, ca într-un jurnal, anii adolescenței mele.

Castani și tei. Unul lângă altul. Coroanele care se unesc la mijlocul străzii, formând o boltă imensă sub care m-au nins an după an amintirile. Soarele nu intră prin păienjenișul gros de crengi și frunze. Bolta sfântă, care pentru mine a fost mereu ca un sanctuar... locul meu de rugăciune și de reculegere.

Acolo m-au dus de fiecare dată pașii singurătății în nopțile de vară înmiresmate de parfumul florilor de tei. Și tot acolo bătrânii mei prieteni mi-au privit tristețea, m-au mângâiat cu freacă frunzelor și mi-au răcorit cu umbra lor tâmpilele fierbinți. M-am sfătuit cu ei, de câte ori mi-a fost greu. Și foșnetul lin, sfat părintesc, m-a ajutat de fiecare dată.

Tot ei au privit la întâia mea dragoste. Și la celelalte. Mi-au făcut cu ochiul și apoi și-au dat coate. N-au avut gură că poate le-ar fi scăpat și un fluierat. De admirație. De câte ori am ocazia mai dau o fugă să-mi revăd vechii prieteni. Și îi regăsesc tot acolo. Tăcuți și nemișcați, parcă așteptându-mă. M-au primit de fiecare dată, parcă scuturând ramurile a bucurie dar surprinși să mă vadă tot singur.

Aș fi vrut să merg cu tine acolo. Să-i cunoști. Să te îmbeți, pe înserat, de mireasma florilor și să te bucuri în arșița verii de răcoarea lor binecuvântată, așa cum am făcut și eu atâția ani.

Aș vrea să-i mai văd o dată dându-și coate, șoptindu-mi numai pentru mine, că nu mi-am schimbat gusturile, aplecându-și cu admirație coroanele bătrâne, către tine, binecuvântându-te cu adierea frunzelor. Dar tu ai fost deja pe acolo de atâtea ori. De fapt pașii mei, în umbra bolților bătrâne, îi căutau pe ai tăi. Îi mai caută și acum după atâția ani. Poate nu cu patima de atunci dar sigur, cu nostalgie.

Cu siguranță că odată și odată ne vom revedea și ne vom îmbrățișa la umbra bătrânilor prieteni iar aceștia ne vor feri cu ramurile lor sărutul, de ochii curioșilor.

Mâini de îngeri

Dacă Dumnezeu mi-a dat bucuria de a-mi vedea nepotul nou născut și posibilitatea de a-l ține în brațe, înseamnă că mai are multe planuri cu mine. Cam acesta era gândul care m-a însoțit, în acea dimineață de iulie, de acasă și până am

ajuns la spital. Simțeam o stare de liniște pe care nu o pot descrie în cuvinte. Mă detașasem de tot și de toate, cuibărit în brațele destinului, mi-am spus, fie ce-o fi! Anul trecut a fost un an început sub auspicii nu tocmai favorabile. Un blocaj total de ramură ventriculară, cu pulsul oprit la 38-40 bpm, venit cu câteva zile înainte de cununia lui Mihai, băiatul cel mic, m-a pus într-o dilemă totală. Am spus, până la urmă, fie ce-o fi. Așa că după eveniment, am mers la spital unde mi s-a implantat un stimulator care mi-a repornit inima la parametri aproape normali. Spun aproape normali pentru că în urma coronografiei s-a constatat că cele cinci stenturi, implantate cu 14 ani în urmă, erau înfundate și trebuia, musai, făcută operație de bypass coronarian.

După rezolvarea unor probleme colaterale, necesare efectuării operației, m-am prezentat, la sfârșitul lunii iulie, la spital, pentru internare, conform programării, înarmat cu credința că totul va fi bine, hotărât să-mi las firul de viață, pe care inima obosită încerca din greu să-l toarcă din caierul anilor pe care-i mai am de trăit, în mâinile echipei de medici și a personalului medical de la Secția de Chirurgie Cardio-vasculară. Nu o să-i amintesc pentru că nu îi știu pe toți cei care mi-au vegheat la căpătâi, datorită cărora pot acum să scriu aceste rânduri și pentru că nu vreau ca, din omisiune, să nedreptățesc pe cineva.

Au fost trei zile pregătitoare, de așteptare, în care am citit, am socializat cu ceilalți pacienți și cu personalul secției și în care m-am adâncit și mai mult în gândul că, fără această operație, viitorul poate fi sumbru sau nu va fi deloc.

Seara de miercuri, deși credeam că va fi una chinuitoare, s-a dovedit a fi chiar liniștită. Am primit vizita unui medic care încerca să mă pună la curent cu riscurile operației și să mă liniștească cu privire la ce se va întâmpla a doua zi. A plecat liniștită de la mine, când a văzut că sunt la curent cu problemele care pot să apară într-o atare situație, dar și uimită, după cum avea să-mi spună după ceva timp, de liniștea sufletească pe care o aveam. Am vaga impresie că, atât personalul medical cât și ceilalți pacienți, mă socoteau un pic sărit din cauză că nu manifestam niciun pic de teamă. Dimineață, la ora șapte, simt o mână pe umăr.

Domnule Chelaru, haideți că este timpul să mergem! Îmi spune unul dintre cei doi băieți care au venit să mă ia la sala de operație.

Măi copii, voi nu aveți treabă? Nu vedeți că dorm? Nu puteți veni mai târziu? Spun eu cu un ton afectat.

Băieții au făcut rapid un schimb de priviri, cu un ridicat ușor din umeri, ca și cum ar fi vrut să spună „lasă-l că e dus săracul”. Am zâmbit și i-am rugat să aștepte un minut pentru a-i da soției lucrurile de care nu mai aveam trebuință. După ce mi-am luat rămas bun de la ea, m-am așezat în scaunul cu roțile, conform procedurii și am plecat spre sala de operații. Pe drum am destins atmosfera cu câteva glumițe legate de situația de mai devreme, la care băieții s-au amuzat sincer.

Odată ajuns acolo, am intrat pe mâna asistentelor, care m-au lăsat în costumul lui Adam și m-au așezat pe masa de operație. În alte circumstanțe, ce măgulit aș fi fost să mă dezbrace femeile, dar acum nu-mi mai era gândul la așa ceva. Mi-au așezat o mască transparent pe figură, pentru anestezie, după care văd un cap acoperit de o bandană, o mască și între ele o pereche de ochelari. La un moment dat se aude o voce din spatele măștii:

Sunteți atent la mine?

Da, sunt! Am răspuns.

Am la mine două flacoane, unul cu munte, iar celălalt cu mare! Pe care dintre ele îl alegeți?

Nu-mi place marea, deci aleg muntele!

Bine! În flaconul cu muntele am două flacoane mai mici, unul cu o mașină albă, iar celălalt cu o mașină roșie! Pe care îl alegeți?

Pe acela cu mașina albă, pentru că asta este culoarea mașinii mele!

Cu cine ați vrea să fiți la munte?

Ei, de aici s-a rupt filmul și nu știu ce am răspuns sau dacă am mai răspuns. Cert este că m-am trezit la ATI, conectat la aparate, la perfuzoare și cu patru tuburi de drenă care-mi ieșeau de sub cutia toracică. Cum am deschis ochii aud masca vorbind iarăși.

Haideți că s-a trezit! Scoateți-i tubul din gură! Nu prea mai aveți chef de glumă domnule Chelaru! Îmi spune amuzată.

Hai, nu zău! Stați să mă dezmeticesc un pic! Abia m-am trezit și vreau să văd pe ce planetă sunt! După care am adormit la loc. M-am trezit mai pe seară pentru că mi se făcuse sete.

Am realizat, după ce m-am trezit total de sub efectul anesteziei, că Dumnezeu, prin intermediul echipei medicale, a suflat iarăși viață peste inima mea, pe care o simțeam cum bate și cum pompează sângele acolo unde este nevoie.

Am dus-o așa, până luni, când, aproape de ora prânzului, primesc vestea cea mare că voi fi decuplat de la perfuzoare, mi se vor scoate cele patru drene și voi rămâne cu monitorizare doar pentru ritmul cardiac. Atunci am reușit să mă dau prima dată jos din pat, după cinci zile. Culmea, deși toată lumea se aștepta să amețesc, senzația pe care am avut-o a fost că nu mai am picioare. Suspensiile mele erau în suferință mare. Cinci zile am fost alimentat doar prin perfuzii, iar organismul și-a luat proteina necesară din mușchi, de aici și starea de slăbiciune.

În toate aceste zile, în afară de forfota mută a asistentelor și infirmierelor, care ne acordau cu devotament asistența de care aveam nevoie, primeam la vizita de dimineața, mângâierea părintească pe obraz, la propriu, a șefului de secție care verifica starea fiecărui pacient.

E bine, domnule Chelaru? Mă întreba odată cu acea mângâiere despre care am pomenit.

E bine domnule doctor! Răspundeam mulțumit de căldura pe care o vedeam în ochii lui.

Măști dimineață, m-am trezit foarte devreme, în special datorită zgomotului făcut de aparate, cât și datorită unor pacienți care suportau mai greu urmările intervențiilor chirurgicale la care au fost supuși. Apoi, odată cu trecerea timpului, lucrurile s-au liniștit, mi-am pus pe ochi o pereche de ochelari destinați pentru dormitul în avion și am ațipit. La un moment dat, ca prin vis, aud un hohot puternic de râs.

Nu pot să cred! Voi vedeți? Nu se poate așa ceva!

S-a întâmplat ceva? Întreb eu, amuzat, știind care este cauza ilarității, totodată ridicându-mă la marginea patului, ca un semn de respect pentru echipa de medici. Ochelarii mei erau de culoare roz, cu bulinuțe și fundiță negre. Aveau aspect de piesă de cabaret în toată regula.

Să nu-mi spuneți că aveți și jartea! Apucă să mai spună printre hohote.

Ba, da! Este vreo problemă? Întreb eu cu un aer inocent și vădit caraghios.

Aveți și tanga?

Nu! Tanga, nu, pentru că am votat la referendumul pentru familie!

După ce s-au potolit reprizele de râs și replicile comice am trecut la lucruri serioase. Ce spuneți, domnule Chelaru, plecați mâine acasă? Vă simțiți în stare? Cred că da! O să văd cum evoluează situația și vă spun mai pe seară.

Toată ziua nu am făcut altceva decât să fac mișcare prin salon, ca să mă obișnuiesc cu mersul, am citit și m-am întreținut cu fetele care erau de serviciu. Apoi, spre seară, doamna doctor mi-a spus, având în vedere evoluția pozitivă că va face propunerea de externare pentru a doua zi, veste care m-a bucurat extraordinar de mult, chiar dacă acolo aveam cele mai bune condiții de îngrijire.

A doua zi dimineață, la vizită, domnul doctor, șeful secției, mă întreabă dacă ar fi în regulă, din punctual meu de vedere, ca să mă externeze. Am răspuns afirmativ, iar domnia sa a schițat un zâmbet discret și a dat dispoziție să mi se facă externarea.

După un timp, doctorița anestezistă, care a fost ca un înger păzitor pentru mine, a venit să-mi spună că am primit undă verde pentru externare. Când să plece îi spun: Stimată doamnă, v-a spus cineva pe ziua de astăzi, că sunteți adormitoare? Pentru mine veți rămâne în memorie ca mama adormiților.

Nu vă spun ce hohote de râs s-au iscat! Pupilele dilatate la început, aproape cât lentilele de la ochelari, s-au ascuns în umbra pleoapelor odată cu hohotele de râs care nu se mai terminau.

Domnule, ești de groază! Nu mi-a mai făcut nimeni un așa compliment! Am să-l țin minte!

L-am sunat pe Bogdan, băiatul meu cel mare, i-am spus despre ce este vorba și l-am rugat ca pe la ora prânzului să vină să mă ia, dar fără să spună nimic acasă. Asta urma să fie surpriza noastră.

Pe la 12 – 12:30, apare în salon doamna doctor, care, în momentul în care dă cu ochii de mine mă întreabă de ce nu am plecat.

Doamna doctor, colegii dumneavoastră au văzut ce relație s-a înfiripat între noi și nu vor ca să ne despartă!

Bineînțeles, alte hohote de râs și ”nu vă mai faceți bine”, dar sigur nu la inima mea se referea, pentru că i-am observat privirea oprită asupra capului meu!

A sunat la registratură ca să urgenteze un pic lucrurile, apoi cam într-o oră, după ce au fost toate documentele gata, mi-am luat la revedere de la cei care erau de serviciu și am plecat acasă, unde Despina, soția mea, numai la o așa surpriză nu se aștepta.

Ce voiam să spun este că starea de spirit contează foarte mult. Eram conștient că nu am nimic de pierdut, ci dimpotrivă, de aici și liniștea pe care am avut-o, gândirea pozitivă și încrederea în echipa medicală, despre care știam că este capabilă să facă adevărate minuni. În cazul meu chiar au făcut!

Am ales să scriu despre acest episod, mai ales acum, în plină pandemie, când avem cu toții o anumită doză de frustrare în legătură cu ce ne este dat să trăim, ca un exemplu despre cum se poate trece peste o perioadă dificilă. Imaginați-vă ce este în spatele ușilor închise, unde oamenii în alb se luptă de cele mai multe ori fără să aibă condițiile cele mai bune, pentru ca noi să fim sănătoși. Așa cum am mai spus, nu vreau să dau nume, pentru că s-ar putea să omit pe cineva și atunci aș fi nedrept. Pentru tot colectivul Clinicii de Chirurgie Cardio-vasculară și pentru mulți alții de la Spitalul „Agrippa Ionescu”, pentru profesionalismul și dăruirea de care dau dovadă, nu am decât un singur cuvânt: CHAPEAU”!

Fragmente din volumul de eseuri „Am fost un om cu o valiză”

Ion Dulugeac

Băiatul lui Arghezi

Timpul trecea pe nesimțite și dis-de-dimineață, tataia Grosu a pregătit căruța cu două băncuțe, după care a ieșit din curte, făcând pe vizitiul, moment în care a întors atelajul cu fața către ieșirea din sat și a dat bice cailor în drumul către Gara de Nord, să aducă oamenii la lucru.

În drumul său a luat-o și pe cumnata Maria către Mogoșoaia, deoarece nevasta lui Dulgheru, vânduse la Piața Unirii două *papornițe* de flori culese de seară. Se grăbea să se întoarcă de la piață urmând să vină sora lui Marin, să-l preia pe băiatul Leani care petrecea vacanța de vară, pe strada Colnicului, lângă groapa Văcărești, în vecinătatea casei lui Arghezi situată pe Mărțișor.

Pe drumul către casă, strada șerpuia printre malurile Colentinei unde soarele își făcea apariția din când în când, palid și șters, arătând precum era un cap de călugăr bătrân și bărbos. De cum a intrat pe poartă surorii sale, rezemat de ușa casei, nepotul Mariei era numai un zâmbet.

– Dragul mami, să fii cuminte la tușa Ilica, sau Mama-Tușa cum îi zici tu!

– Mamaie, sunt cuminte! răspunse băiețelul clipind din ochii săi albaștri.

– Vezi să nu te duci la furat de cireșe le vecinul lor, la domnul Arghezi, ai înțeles, că domnul Tudor este vioi și dacă te prinde te ciomăgește, nu e ca Moș Ștefan care te-a prins la furat pere și te-a iertat! adăugă sora buniciei sale.

– Dar cine este nenea ăsta, mamaie?

– Tudor Arghezi, este pseudonimul literar al lui Ion Nae Theodorescu, vecinul cumnatei noastre Ilinca, cel născut în 1880, în București. Este scriitor și locuiește pe Mărțișor fiind vecin cu mătușa ta, rosti Elena, mama puștiului bălai care o privi serios.

– Și nenea ăsta, vecinul lui Mama Tușa, stă și el cu maică-sa, ca și mine?

– Mama lui s-a prăpădit, dragă Ionele, iar poetul este mai în vârstă decât bunicul tău, Tataia Grosu, dragul mamei.

Când cele două femei discutau cu băiețelul, se auzi câinele din curte și o voce de bărbat, care încerca să-l liniștească, iar în câteva clipe intră în sufrageria legumicultorului, soțul doamnei Victoria, directorul Racocanu de la Liceul din Buftea

– Bună seara domnule profesor, vă latră câinele lui Ionel?

– Al tău este cățelul Zdreanță, cel cu ochii de faianță, măi frumosul lui Tataia Grosu?

– Nu-l cheamă Zdreanță domnule, îl cheamă Ursu, zise cel mic privind ușor îmbufnat.

– Dragul meu, Zdreanță este personajul unei poezii a domnului Arghezi!

– Acolo, la omul ăsta merg eu, se arătă interesant cel mic care avea opt ani și terminase clasa a doua, iar doamna Racocanu îi era meditator la franceză.

– Frumosule, domnul Arghezi a avut un cățel micuț pe care-l chema Zdreanță, căruia i-a dedicat o poezie, cu numele său, după ce bietul patrușed a murit și l-a îngropat între cireși.

– De vecinul cumnatei noastre Ilinca, vorbeam și noi. Curtea cumnatei este așezată în fundul grădinii de pe strada Colnicului, cu grădina de cireși a domnului scriitor Arghezi.

– Lenuță, mama mea a fost colegă la Gimnaziul Elena Doamna, cu mama lui Arghezi.

– Nu știam, domnule profesor acest lucru, interesant zise Maria Dulgheru, zâmbind.

– Mama a fost colegă de bancă, fiind și nașa Mariei Theodorescu, care după ce a făcut nunta cu Nae Teodorescu, la nici un an, când s-a născut fiul lor, Ion Nae Theodorescu, ulterior acesta luându-și numele de Tudor Arghezi.

– Deci doamna Ana, mama ta este nașa scriitorului, măi domnule profesor!

– Da, Mărie, așa este. Copilul s-a născut pe 21 mai 1880 la București, în casa lui Nae Theodorescu, din strada Țărani nr. 46, numele băiatului la naștere fiind Ion Nae Theodorescu.

– Eu l-am cunoscut încă de când s-a mutat în casa de pe Mărțișor, adăugă Maria.

– Din anul 1891 el a fost elev al Școlii primare „Petrache Poenaru”, sub îndrumarea primului său dascăl, Nicolae Abramescu. Între 1891 și 1896 urmează cursurile gimnaziului „Dimitrie Cantemir” apoi pe cele ale Liceului „Sfântul Sava” din București, le spuse bărbatul.

– Știu de la cumnata Ilinca, că vecinul său Arghezi, începând de la vârsta de 11 ani, din cauza situației familiale, este nevoit să se întrețină singur, dând meditații, mărturisii Maria.

– Să știi măi puștiule că ai șansa să cunoști un scriitor român, cunoscut pentru contribuția sa la dezvoltarea liricii românești sub influența baudelairianismului. Opera sa poetică, de o originalitate exemplară, reprezintă o altă vârstă marcantă a literaturii române.

– Să știți domnule profesor că, de anul trecut sunt prieten la cataramă, la Casa de Creație Mogoșoaia, cu marele scriitor Fănuș Neagu, zise copilul cu multă îndrăzneală.

– Cum de ești tu prieten, cu marele Fănuș, măi țacă? întrebă curios intelectualul.

– Eu îi fac rost de pește, atunci când are el nevoie, de aia suntem prieteni!

– Mamaie, tu prinzi pește, băiatul meu!

– Nu mamaie! Iau peștele de la Țapu, și-l vând lui nea Fane!

– Așa dar, tu ești mare afacerist, dragul meu copilaș cu spirit comercial

– Nea Fane a scris mute cărți, mai multe decât vecinul lui Mama Tușa, rosti băiatul.

– Dragul meu, Tudor Arghezi a scris pe lângă poezie, și teatru sau proză, fiind notabile romanele *Cimitirul Buna Vestire* și *Ochii Maicii Domnului*, dar și numeroase pamflete, și literatură pentru copii. A fost printre autorii cei mai contestați din întreaga literatură română.

– Mulți scriitori sunt contestați, domnule profesor, zise Maria fosta prietenă a Marthei Bibescu, care deseori vorbea la Paris, cu fosta soție a lui George Bibescu.

– Văd că vorbiți de literatură doamnelor, cu fostul meu director de la Școala Centrală! se auzi vocea Ilincăi sosită cu bărbatul său, să-l preia pe nepotul, Ionel.

– Mama Tușa, Tata Unchiul, bine că ați venit! rosti copilul vesel foc.

– Vorbeam de vecinul tău, poetul Arghezi, de ce-l cheamă așa? întrebă mama lui Ionel, care îi privii cu drag.

– Draga mea, cumnată, pseudonimul Arghezi provine, așa cum explică însuși scriitorul, din *Argesis* - vechiul nume al Argeșului, le destăinuie vecina poetului de pe strada Colnicului.

– Să știți că Ovid Crohmălniceanu propunea în studiul consacrat operei poetului în *Istoria literaturii române între cele două războaie mondiale* o altă explicație, pseudonimul ar proveni din unirea numelor a doi celebri eretici, Arie și Geza, zise Racocceanu.

– Domnilor, o vecină de-a mea, cea care a vândut casa lui Arghezi, spunea că numele scriitorului poate veni de la numele bonei sale, unguroaica Ergézi Rozália, care de fapt ar fi mama naturală a poetului, așa ne spunea bona.

– Doamna Ilinca, văd că știți multe lucruri despre vecinul de casă! Dar știți că Arghezi are un copil în Franța?

– Cum să nu știu, domnule Racocceanu! Eliazar Lotar Teodorescu este un nume care nu spune nimic multor români, dar știu că este o nebunia a tinereții poetului, rosti Ilinca.

– Eu știam de la Martha, că Eli Lotar, copilul ilegitim al celui care este marele poet Tudor Arghezi, era un nume cunoscut în Franța. Toți spun că ar fii o celebritate pentru francezii pasionați de cinematografie și fotografie, le spuse femeia celor prezenți.

– Așa este dragă Maria. În memoria unuia dintre cei mai buni fotografi ai Parisului, francezii au botezat un parc cu numele său, mărturisii Ilinca un lucru aflat de la Mitzura.

– Să știți, că la un pahar de cireșată, nevasta maestrul ne mărturisea că, în spatele autorului lui „Zdreanță” și al „Florilor de mucigai”, stătea o personalitate complexă, un destin remarcabil, dar și o poveste de viață mai puțin cunoscută, interveni Pârvu, unchiul lui Ionel.

– Așa este, viața lui Arghezi, înainte de a se așeza pe strada Mărțișor, alături de soție și cei doi copii, Mitzura și Barutu, a fost una agitată. Arghezi a fost călugărul Iosif de la Mănăstirea Cernica și apoi diacon, adăugă Ilinca.

– Dar poetul în tinerețe a muncit și prin străinătate ca bijutier, apoi ca ceasornicar. Deși nu și-a încheiat studiile liceale, și a făcut închisoare de două ori din cauza convingerilor politice exprimate ca ziarist, a avut acel copil ilegitim, așa cum bine a spus Ilinca.

– Asta datorită faptului că, pe vremea când căuta împlinirea prin credință și îmbrăcase haina monahală la mănăstirea Cernica, Arghezi a avut o relația amoroasă cu profesoara Constanța Zissu, le spuse Năstase Pârvu.

– Știu de la un poet, Florian Saioc de la Vatra Românească, cum în urma relației, iubita lui Arghezi a rămas însărcinată. Într-o epocă dominată de prejudecăți, în condițiile în care tatăl copilului nenăscut era un călugăr, Constanța n-a avut de ales și s-a refugiat la Paris pentru a ascunde sarcina, le aminti profesorul din Mogoșoaia.

– Pentru iubita sa și copilul nenăscut, Arghezi a renunțat haina de călugăr și a plecat la Paris. La câteva săptămâni s-a născut în 1905, primul copil al lui Arghezi, Eliazar Lotar Teodorescu. Fostul călugăr de la Cernica reglementează situația copilului ilegitim și îl recunoaște cu acte în regulă, fiind extrem de fericit, scriind poezii inspirat fiind de Baudelaire.

– Așa a fost domnule Racocceanu. Alături de Constanța și Eliazar, Arghezi părăsește Franța pentru Elveția. Pentru o vreme cei trei s-au mutat la Freiburg, apoi la Geneva. Atunci, Arghezi a vrut să urmeze cursurile Universității Catolice de la Fribourg, dar nu a fost admis neavând luat bacalaureatul, adăugă Ilinca, prietenă bună cu nevasta scriitorului.

– Cumnata mea știe bine povestea lor, rosti Elena Dulgheru.

– Așa este. Doamna Paraschiva Arghezi care era alături de poet din anul 1916, au venit în zonă cu un an înaintea noastră, Ei au cumpărat din 1930, un teren plin de scaieți pe care l-au botezat Mărțișor. Locul era situat pe un maidan din Dealul Piscului în apropierea închisorii Văcărești și a cimitirului Bellu, Arghezi fiind primul locuitor din

zonă, a băgat telefon în cartier. Mergând la directorul Telefoanelor, care învăța românește din cărțile sale, a promis că pune pe banii companiei stâlpii de la Sfântul Gheorghe până la Mărțișor, dar stâlpii din curte trebuia să-i plătească poetul, le povesti Ilinca.

– Spune și despre copii Domnica și Iosif, dragă Ilincă! o stârni Maria.

– Dar știu că le spune Mitzura și Barutu! se miră Racoceanu.

– Pe Domnica, a numit-o Mitzura, deoarece a citit într-un dicționar de japoneză că numele însemna rază de soare, iar fiica sa era raza sa de speranță în viață, mărturisi Ilinca.

– Pe băiat, l-a numit Barutu, că stâlcea cuvintele ca Ionel, cel care a *Mamaia Anta*, în loc de *Mamaia ailaltă*, iar Iosif spunea, *dă băruțul* în loc de *păhăruțul*, așa că i-au spus Barutu.

– Era un bărbat iubit și îngrijit de Paraschiva, care gătea dumnezeiește, le zise Ilinca.

– Știu că Cioculescu, în 1926, invitat la masă în casa lui Arghezi, scria: – *Când m-a poftit întâia oară la masă, la el în Mărțișor, am observat cum mânca încet și în tăcere, după expresia lui, călugărește. Mitzura și Barutu, observau aceiași liniște, fiind de o cuminenie exemplară. Am văzut că și între feluri, se păstra aceeași regulă monahicească, pentru ca după desert, la o cafea cu coniac sau lichior, să se deslege limbile: le aminti Racoceanu, privindu-i cu prietenie, când intră în casă Ion Grosu și soția sa Elisabeta.*

– Lenuțo, tată, stați de vorbă cu masa goală?

– Domnule Grosu, nu servim nimic, că suntem în viteză, Ionel pleacă cu doamna Ilinca, Maria merge acasă iar eu plec spre școală unde am ședință, rosti Racoceanu cu un glas cântat.

Prin lumina palidă a soarelui se zărea perdeaua zmeurișului din grădină, iar în geamul casei lui Grosu, se ștecea ca o amăgeală licărind, părând că șterge sticla luminoasă, precum o năframă aurie de mătase, alergând prin curtea legumicultorului.

– Dar tot am auzi că vorbești de vecinul cumnatei fetei mele, poetul Arghezi, vreau să vă spun că domnul Fănuș Neagu, Mircea Micu și pictorul Mihai Bandac, au venit cu părintele Anania, spunând că din '42, a dorit să-l cunoască pe Arghezi.

– Să știți că pe părintele Anania, eu l-am prezentat pe vecinului nostru, marelui prelat! zise Părvu, către cei din camera luminoasă a casei legumicultorului.

– Cum a fost mări mustăciosule, spune-ne și nouă! rosti Racoceanu.

– Era în vremea războiului, în primăvara lui '42, când părintele venea pe stradă și mă ruga pe mine și pe alți vecini, în mod insistent, că dorea să-l vadă de aproape, să-l pipăie și să dea mâna cu el, rost Părvu ușor emoționat, apoi continuă:

– Am văzut ce a scris părintel pe o hârtie, după vizita la vecinul Arghezi: – Am urcat un maidan plin de gunoaie și bălării, sub care se întindeau imense grădini de zarzavaturi, până spre Cocioc. Orașul rămăsese undeva departe, ușor înecat în pâclă. Părvu a deschis o porțiță de lemn, știută și folosită doar de intimii casei, continuă cumnatul Elenei Dulgheru.

– Cum l-ai simțit pe părinte în curtea poetului? întrebă profesorul cântăreț.

– Părintele avea să-mi mărturisească după întâlnirea cu poetul; – *Eram foarte emoționat. Pășeam în universul concret al unui poet mare, autorul Psalmilor, chinuit metafizic, demiurgul rănit, sau ingerul bolnav. Presimțeam că o să mă bălbâi. Gazda mi-a făcut semn că se sfădea cu niște oameni, zilieri, care trebuiau plătiți. Aveam impresia că mă zăpăcesc... Aproape că n-am băgat de seamă când un omuleț plinuț, cu rame groase de ochelari îndreptându-și mersul legănat spre mine, mi-a întins mâna.*

Glasul îi era nervos, și a spus ușor iritat de către zilierii de care se despărțise:

– Iartă-mă părinte, sunt niște măgari din mahalaua mea, pe care-i tocmesc cinstit să-mi sape la vie. Ei bine, toată ziua se duc la gard să se pișe, iar seara pretind polul

întreg. Fi-r-ar ai dracului! Apoi cu un surâs diafan: – Pofțiți, vă rog, în casă! avea să-i spună prelatului, mărturisi vecinul lui Arghezi din Mărțișor, după care spuse cum cei doi au intrat în casă, eu mergând la bucătărie să-i spun doamnei Paraschiva, că-i aduc ciuperci de la Mogoșoaia, dar și roșii proaspete și castraveți de la unchiul Grosu, încheie Pârnu discuția.

– Ai două sacoșe afară, dragă Năstase. Una pentru tine și una pentru domnul Arghezi, iar Fănuș, când a auzit că vii tu să iei legume, i-a trimis și o sticlă de țuică de Argeș, de la Ștefănești de la Părintele Ionescu din Zigoneni.

– Cred că pe doamna Paraschiva o vor încânta ciupercile și legumele, iar pe maestrul poeziei, sigur îl inspiră țuica.

– Și ce-a făcut cu părintele pe care l-ai ajutat să-l cunoască?

– Primul lucru i-a povestit de perioada vieții sale monahale, apoi de iubirea pentru Constanța, despre plecarea în Franța, precum și de perioada în care a stat la Mănăstirea Cordelierilor din Elveția, unde i s-a propus să treacă la catolicism, însă Arghezi a refuzat.

Dar, cum trecuse bine de amiază, Maria privi în lumina palidă a soarelui acoperit de norii ce se foiau în zarea pierdută în perdeaua zmeurișului din grădină, alergând prin sufrageria și luminând cele două lămpi de Murano primite de la Prințesa Bibescu, de ziua sa.

De la Năstase Pârnu, cel care de ani buni era omul de încredere al maestrului Arghezi, au aflat povestea vieții sale tumultuoase, cei doi stând deseori la câte un pahar de țuică, în vreme ce Ilinca Pârnu și doamna Paraschiva discutau despre rețete sau lucruri gospodărești.

Cei din camera spațioasă au aflat cum în perioada în care perinda prin Europa alături de iubită și copilul recunoscut, Arghezi asistă la cursurile Universității din Geneva. Pârnu le spuse că și-a câștigat existența în cinci ani cât a trăit pe meleaguri străine prestând diverse meserii. A lucrat bijutier și ceasornicar în Elveția. Apoi a încercat să locuiască la Londra o perioadă, pentru a învăța limba engleză. A ajuns chiar și în Italia, muncind din greu pentru a-și câștiga existența. Dar în final Arghezi a revenit în țară după cinci ani de pribegie.

– Dar copilul și nevasta, au rămas în străinătate? întrebă Maria curioasă

– Nicidecum! Arghezi i-au adus cu el pe Constanța și Eliazar și s-a ocupat de educația copilului. Fiul ilegitim al lui Arghezi a urmat cursurile unei școli din București și a avut parte de o educație aleasă, le mărturisi bucureșteanul, care era inspector la Ministerul Învățământului.

– Deci copilul stă cu ei, în Mărțișor!

– Nu Mărie, din toamna lui 1924, la vârsta de 19 ani, a decis să-și ia soarta în mâini și a plecat pe cont propriu, înapoi în Franța. Eliazar avea să o cunoscuse la Paris pe fotografa Germaine Louise Krull, cea care îi va dezvolta pasiunea pentru fotografie, lucru insuflat chiar și de tatăl său, Arghezi, încă din copilărie. Deși fiul poetului avea doar 20 de ani, iar Germaine, care era căsătorită, avea 30 de ani, între cei doi avea să se înfiripe o puternică relație amoroasă.

– Vezi ce face dragostea din oameni Grosule, cum a fost cu tine și Floarea! zise Veta.

– Doamna Paraschiva îi zicea nevastei mele că împreună cu franțuzoaica Germaine Krull, fiul lui Arghezi participase la numeroase expoziții de fotografie. Din 1926 băiatul poetului a devenit oficial cetățean francez, fiind adoptat de țara în care se născuse. A făcut din pasiunea pentru fotografie o profesie, publicând fotografii în revistele celebre, Jazz și Variétés.

- Băiatul se pare că a avut o viață frumoasă? întrebă Elena, mama lui Ionel.
- Foarte frumoasă. Din fotograf, ajunge cameraman, apoi operator, și chiar regizor de film. Grație talentului, Eli Lotar devine un nume celebru la Paris în perioada interbelică. S-a dedicat cinematografiei și a colaborat cu nume mari precum regizorii Rene Clair sau Jean Renoir, dar și cu artiști precum Jean Cocteau, Malreaux sau Dali.
- Românii noștri se descurcă oriunde sunt! se trezi Maria vorbind fiind cu gândul la amica sa, Martha Bibescu, care-i telefona la câteva luni de la Ambasada României din Paris.
- Eli Lotar a practicat fotografia documentară, realizând o serie de fotografii despre violența din abatoarele din Paris. Se spune că Arghezi, care a ținut legătura cu fiul său în perioada în care acesta se afla la Paris, și deseori a încercat să-l convingă să revină în țară. Poetul a insistat pe lângă Legația Română din Paris pentru expulzarea lui Eli Lotar însă efortul său, nu a avut nici-un succes, adăugă Năstase.
- Cred că-l rodea că îi creștea pe cei doi copii cu Paraschiva și pe primul său băiat, nu!
- Așa a fost, deseori mărturisea că nu poate face nimic să-l aducă acasă. Fiul său a rămas la Paris și a ajuns o celebritate în rândul francezilor. În 1946, filmul lui Eli, *Aubervilliers* a fost selecționat la festivalul de la Cannes.
- Deseori încăpățânarea copiilor este fără margini, adăugă trist Maria.
- Fiul lui Arghezi a trăit la Paris unde a și decedat câțiva ani mai târziu. În memoria celui care a fost unul dintre cei mai buni fotografi ai Parisului în perioada interbelică, francezii au botezat un parc cu numele băiatului lui Arghezi, astfel Eli Lotar este numele unui parc din Aubervilliers, situat la nord de Paris, de-a lungul canalului Saint Denis, încheie Năstase.
- Fiul lui Arghezi, Eli Lotar, a rămas în istorie, unul dintre cei mai importanți fotografi ai suprarealismului, din păcate, numele lui fiind mai cunoscut în Franța, decât în patria lui.
- După un sfert de ceas, Elisabeta puse ceaiul aburind în fața bărbatului său, servindu-i apoi și pe ceilalți, în vreme ce fiica sa, aduse o tavă cu farfurioară cu dulceață de vișine, când venii Oaie de la Casa de Creație. Mariei îi era teamă, să nu afle soțul ei, că stătea de mai bine de un ceas, la sora sa. Bărbatul Mariei zâmbind prietenește, îi zise lui Năstase:
 - Bine că te-am prins, Năstase, că a trimis Mircea Micu pentru maestrul Arghezi, două rude de salam de Semiclac, iar Fănuș i-a oferit o sticlă de palincă din Ardeal de la pictorul Bandac.
 - Mă pupă doamna Paraschiva, iar maestrul o să fie încântat de palincă.
 - Dragii mei, am să plec. Repet pentru Festivalul de romane Crizantema de Aur.
 - Sărutări de mâini, doamnei profesor Racocanu! spuseră în cor Grosu și Dulgheru.
- După un sfert de ceas, Ionel și Năstase Pârvu, au luat plasele cu produsele primite și au mers cu Dulgheru până la șosea, în șareta bărbatului Mariei, de unde au luat autobuzul până la întreprinderea Laromet. De acolo, au luat tramvaiul 20 care i-a lăsat în capătul străzii Colnicului, unde Tata Unchiul locuia cu Ilinca, sora lui Marin, tatăl copilului.
- Seara se lăsa ușor peste oraș, lumina era din ce în ce mai difuză și un vânt cu miros dulceag, împins de crengile pomilor din zona gării, venea spre casa directorului. Pe streășina caselor, păsărelele zburau prin perdeaua întunericului care se lăsa blând peste acea parte de lume. Câțiva pescăruși zburau grăbiți către apa lacului Cociuc din stânga pușcăriei Văcărești, în vreme ce briza destul de rece a nopții a luat în stăpânire locul acela de sud de București.

Tudor Cîcu

Povestea lui Mehmet Deliù

Îl chema Mehmet, dar noi copiii din sat îi ziceam Memet Şeitan, adică „Dracul”. Nu acesta îi era numele real, dar unui nebun ori smintit tătarii îi spuneau, în sat la noi, „deli”, şi de Mehmet Deliù îl ştiau oamenii satului. Asta, fiindcă mai tot timpul purta o toporişcă la brâu şi umbla hai-hui pe drumurile care mărgineau satul: la nord, la sud, la est... pe unde nu te aşteptai, dădeai de el. Dar nici noi, hoinarii uliţelor, nu-l lăsam în pace. Cum îl vedeam, cum ne pitulam după garduri şi, când se apropia la douăzeci-treizeci de paşi de noi, săream de pe unde eram pitiţi şi îi strigam cât ne ţineau plămânii: „Memet nebunul... Memet nebunul, trage cu tunul! Şeitan! Şeitan!...”, şi apoi o luam la fugă de ne scăpărau picioarele. Se spunea despre el că, pe când era încă tinerel, iubise o fată tânără, foarte chipeşă, de neam tătăresc din satul vecin, dar când se dusese cu ai lui în peţit nimeriseră taman la nunta fetei. Asta îl dăduse gata: i se uscaseră creierii, ziceau unii, încât îşi pierduse minţile. Cu sminteala asta stătuse câteva luni la pat, iar cel dintâi lucru pe care îl făcuse, atunci când s-a ridicat din pat, a fost să ceară, uimindu-i pe toţi, toporişca, că are poruncă de la Allah să cutreiere noaptea drumurile, nevăzut de nimeni, până când nici o nălucă nu va îndrăzni să mai bată creanga pe străzi. Se zvonise în vremea aia că nişte stafii cu solzi pe ele ieşeau noaptea din cimitir, să-i bage în sperieţi pe toţi cei care mai întârziu la bufetul lui Refik. Atâta avea în cap, că de minte era plin cât broasca de păr, le ziceau copiilor unii dintre părinţi. Dădeau ploii care nu se mai opreau, cădea zăpada, nămeţii se prăbuşeau în râpi, cu detunături surde, dar pe el, fie vară, fie iarnă, tot cu toporişca la brâu îl găseai pe drumurile de la marginea satului. Întâlnea câte un cunoscut, îi striga de la distanţă: „Arde-l! Curăţă-l de toţi solzii!”. Nu-l prea băgau oamenii în seamă, se cam învăţaseră cu metehnele lui. Se zicea că nu era atât de periculos. Doar noi copiii ne temeam. Într-o vară, cum jucam noi cilicul pe lângă fântâna aflată în centrul satului, unul dintre dracii de copii, din cei care asistau pe margine, tot jucându-se cu un cerc de fier, cam ca acela de la butucurile unor roţi de căruţă, cele care ţin strâns spiţele, i-a alunecat pe cap, spre gât în jos, şi nu l-a mai putut scoate de pe cap. Pesemne că de emoţie, teamă ori altceva i se umflase capul şi cercul de fier îi rămăsese la gât, precum acele inele pe care le vedeam şi eu prin poze, de erau puse în jurul gâtului la faraoancele Egiptului. La ţipetele copilului s-a strâns multă lume din colţul ăla al satului dar, deşi sfaturi veneau destule, în zadar încercau unii să tragă cercul peste capul copilului. Noi copiii, câţi eram acolo şi ne zgâiam la drăcovenia aia de cerc fixat la gâtul ăluia, n-am observat când s-a strecurat şi Memet Şeitan prin mulţimea care căsca gura, că am fi luat-o la sănătoasa. Şi

tocmai el a dat soluția: să i se aducă de la fierăria lui Stan, aflată la două case de fântână, un bomfaier. Unii au ținut de copil, să nu se agite prea tare, și Mehmet Deliù a tăiat mai întâi pe lățime cercul, după care l-a lărgit, trăgând cu brațele de capetele unde făcuse tăietura și așa i-au eliberat drăcia de la gât. Am făcut ochii mari când treaba a fost terminată și copilul eliberat de năpasta aia de cerc, cum mama copilului, venită într-o fugă acolo, a făcut o închinăciune de adânc respect și i-a sărutat amândouă mâinile nebunului și pe loc și-a înșfăcat odrasla de braț, mai că l-a luat pe sus și dusă a fost. Până ne-am revenit noi din uluială, Memet Șeitan nu mai era nici el de față. L-am mai zărit doar cum se îndepărta pe uliță și dădea din mâini ca și cum se împotriva altor închipuite binecuvântări ale femeii. Căinii lătrau și ei, prin curțile oamenilor, în urma nălucii. Și tot în urma lui satul părea cuprins de o mare vânzoleală. Pe buzele tuturor nu era decât uimirea celor văzute acolo: „Ai văzut, mă?!” era pe buzele tuturor. Nu am mai dat cu ochii de stafia nebunului mult timp, însă, într-o toamnă, ne-am trezit cu el pe câmp, la bostana bunicului din partea tatei. Ei doi se cunoșteau bine și, când se nimerea să se găsească, mai schimbau vorbe de-ale lor. Era cât pe ce să mă aleg cu o spaimă teribilă dacă n-ar fi fost și bunicul de față. Spune undeva Balzac, că spaima e un sentiment care te îmbolnăvește pe jumătate. Cât despre Mehmet Deliù, auzeam și eu pe la ai mei, că multă vreme, după acea întâmplare cu peșitul, fusese o adevărată mașină a terorii pentru cei ce îndrăzneau a-și cere dreptatea la stăpânire, ori căutau să ridice vocea ca să-și ceară drepturile. Și, ca să nu-i dea prin cap cuiva să intre tam-nesam peste primar, fusese pus paznic la primărie și înfipt bine tatarul, la intrare. Dar cum așa vieții nu-i nesfârșită, trecuse și peste el anii și, dat afară de la „stăpânire”, obișnuit de a juca în continuare rolul nebunului, devenise el însuși marele nebun. Bufonul de odinioară își juca acum pe arena vieții tragicul rol. Nu-l mai credea nimeni. Era îndepărtat din cale printr-un singur bobârnac, precum un găinaț de pasăre picat pe reverul hainei. Dar mai erau și mulți fricoși și slabi de înger care încă se mai temeau de urletele și de ochii săi bulbucăți și toporișca de la brâu. Noi copiii, cu certitudine, ne temeam. Văzându-l acolo la bostană, destul de pașnic, întinzându-mi o felie de pepene din cel pe care bunicul i-l dăduse să-l încerce cu briceagul, mă gândeam (că atât cei puternici ca Mehmet, cât și cei slabi ca mine), că în sufletele astea multe, nedestăinuite, se află, uneori, câte o mare durere.

– Tu ești a lu’... și căuta să-și amintească despre ai mei. Ești deștept. Să schimbi lumea asta, ai auzit? Eu n-am reușit.

Ce lume nu reușise să schimbe acest nebun? Și de ce îmi cerea mie să schimb ceea ce nici el nu știa ce anume trebuia schimbat?

– Nu cred că mă știți, am îngăimat. Tata nu prea dă pe acasă, iar mama...

Am vrut să-i spun că e nevătătoare și nu iese prin sat. Și cum tata e cu oile, mai mult pe câmp, de unde să-i cunoască el pe ai mei? S-a aplecat de mi-a luat bărbia în palmă, de era să cad pe spate de frică.

– Ia te uită la el!... Zici că nu te știu? Eram cu Șucuri, meragiul, când învățătorul v-a scos în fața școlii pe toți ăia care ați fost la furat de morcovi de pe tarlăua CAP-ului. Pe tine, țin minte, Burhaleidin, învățătorul, te-a întrebat: „Ce ocupație are tata?” Tu ai răspuns: „Mi-e rușine...” Apoi, ai spus cu sfială: „E cioban.” După ce v-a dat drumul să intrați la clasă, am mai stat un pic de vorbă cu învățătorul tău. Mi-a zis că te-a prins de câteva ori cu un caiet pe care scriai niște compuneri, ceva care n-avea legătură cu școala.

Așteptam uimit să aud ce i-a mai spus domnul învățător, dar își trăsese deja un picior

sub el pentru a se așeza mai bine sub brațul de paie, privind dezamăgit cum o mierlă țopăia în jurul unei tulpini de mătură și apoi iute de picior, simțindu-se ațintită de privirile noastre, intra, tot într-o țopăială în buruienile dese, făcându-se nevăzută în hățișul lor. Memet Șeitan și-a terminat de mâncat felia de pepene și a băgat briceagul în buzunar.

– Dacă o să scrii și despre mine, să lași în urmă o poveste demnă de povestit, mi-a mai zis.

Mă gândeam că, auzindu-l cum vorbea de liniștit, alți copii l-ar fi ascultat cu gurile căscate. Dar eu m-am ținut tot timpul destul de tare încât să nu stau cu sufletul la gură și cu frica-n sân toată ziua.

– Îi știu și pe ai tăi, a zis după o vreme de tăcere. Nu stați la marginea satului, aproape de cimitirul turcesc? Taică-tău nu-i „mukanul” de Stoenciu, fiul lui moș Gheorghe Golan? (Mocan voise să spună, așa cum tătarii îi denuceau pe toți românii cu termenul „mukan”, îndeosebi pe cei care credeau ei că veniseră în sat de la munte. Iar termenul de „golan”, tătarii îl dădeau și celui care refuza să intre în CAP și muncea la liber, de unul singur cu căruța cu cai, cum făcea și bunicul din partea tatei).

Altădată m-a ajuns din urmă pe drum și m-a apucat de braț, ca să mă întrebe, pesemne, ceva. M-am speriat așa de tare că am fost gata să-i cad la picioare. Deși era cât pe-acți să leșin la vederea lui, m-am zmucit din strânsoare, strigând cât am putut de tare după ajutorul mamei. Pesemne s-a speriat și el, și a mai slăbit din forța aia a brațului. Când mi-a dat drumul, am alergat până acasă de-mi sfârâiau călcâiele. Mă uitam în urma mea să văd dacă nu cumva s-a luat după mine. Noaptea, cum auzeam o bătaie în ușă, tresăream și mă întrebam dacă nu cumva m-a dibuit Mehmet Deliù. Și câte întrebări nu-mi veneau în cap? Întrebări care se țineau de mine ca scaiul agățat de ciorap, sau fluturele, de sticla lămpii. Ai noștri, acasă, seara, când nu ne mai astâmpăram din clenciuri și chicoteli, cum întreceam măsura, cum începeau cu amenințările: „Ia tăceți, auziți, vine Mehmet Deliù să ridice copiii!” Fugeam atunci spre paturi, în așternuturi, ca niște mânji fără splină, de nici aerul, cred, nu-l mai respiram de teamă. Gurile noastre deveneau gura marelui tăcut. În visele de atunci, Memet Șeitan devenise năluca ce din când în când, în alergarea mea singur prin lume, mă agăța de gulerul hainei și nu-mi mai da drumul. Mă trezeam zvârcolindu-mă, țipând, cerând ajutor; deși mama (sau surorile mele) se aflau cu un prosop ud la căpătâiul meu. Într-o bună zi m-am trezit după un vis pe care țineam morțiș să-l spun alor mei. Nu știu dacă mă ascultau sau doar se prefăceau că-mi dădeau atenție, dar eu le povesteam cu lux de amănunte, fiindcă speram să-i intereseze ce le spuneam.

– Ascultați aici, țin minte tot și văd acum, totul, atât de limpede. Dormeam cu taica-moșu sub copacul din grădină învelit numai c-o țoală și, deodată, la lumina stelelor taica-moșu și-a îndreptat spinarea, a scăpărat chibriturile de și-a aprins luleaua de lut. L-am întrebat: „Ce faci buncule, nici tu nu ai somn? Uite, a venit frate-meu Costandin și i-am dat și lui din merele mele. A zis că o să mai vină, ca să-i arăt și lui mânzul din grajd...”

– Dar Costandin e mort demult, mamă, ce tot spune el? Nu vezi că iar aiurează? o zgâlțâia soră-mea pe mama, căzută în extaz asemeni Maicii Domnului cu pruncul la sân.

– Taci tu copilă! o oprea mama la timp și îi pune repede degetele la gură.

–...,Hei, nepoate, a venit timpul să-i arătăm și lui Costandin mânzul nostru”, a zis atunci taica-moșu, continuam eu, scoțând limba la soră-mea. Intram amândoi la Mânza în grajd și, pe paiele de lângă iesle, abia născut, se afla și căluțul ei, micuț și cu părul roșcat.

Știi mamă, era atât de micuț că-l puteam ține cu amândouă palmele. Era o minune de căluț. Nu cred să mai fi văzut cineva un așa căluț vreodată. La început m-am speriat, zău mamă, că nu mișca, dar am simțit palma grea a bunicului lăsată pe umăr, încurajându-mă: „Nu te speria nepoate, nu-i mort, e doar neștiutor”. Atunci i-am cerut bunicului să mi-l lase mie, că vreau să i-l fac cadou lui’ frate-meu Costandin.

– Dar Costandin a murit demult, măi mamă, a murit de mic, n-are de unde să-l știe el, insista soră-mea pe lângă mama.

– Lasă-l, lăcrima mama, vezi și tu că nu visează acum.

În rest, povestea mai târziu mama, aiuram. Mă aflam la hotarul unde nălucile întunerului mă ademeneau la ele, luând chipuri și glasuri de ființe dragi, cunoscute. Nimeni nu credea în năluca ce m-a tot urmărit câteva nopți la rând, până când în sat s-a zvonit că a murit Mehmet Deliù, sau am crezut eu că am pus năluca la pământ. Dar parcă poți să iei de gât și să dobori o nălucă? Și întrucât chiar voiam să-mi lămuresc acea curiozitate, l-am întrebat pe bunicul:

– Chiar a murit Mehmet Deliù, bunicule?

– Ei, zvonuri, copile! O fi tras asupra lui vreunul cu arma, noaptea, când mai ies unii să vâneze prin porumbiști, însă, cu siguranță că doar l-au speriat. Vezi tu nepoate, uneori viața e ca o lumânare care dă lumină. Cât timp arde, înseamnă că ai de trăit, s-a stins fitilul, s-a stins și omul. Îl știi pe Stan al nostru, fierarul? Văzând că încuviințez din cap, a continuat: Ei bine, într-o noapte venise și cam mahmur acasă, iar pe la miezul nopții i s-a părut lui că cineva străin umbla pe afară. S-a ridicat pe marginea patului de și-a tras încălțăminte în picioare. „O fi cineva pe afară, mă duc să văz...” și-o fi zis el. A băjbăit ceva vreme prin casă de și-a aprins felinarul și a ieșit să vadă cam ce era pe afară. L-au găsit vecinii spre ziuă, dinaintea coșmeliei unde era fierăria, într-o baltă de sânge. Era conștient și bâiguia cuvinte neînțelese, și arăta cu mâna, când spre poartă, când spre fierărie. Doar felinarul atârna aprins și agățat pe un perete într-un cui. Se aude că ar fi vrut să tragă de sub streșină coada lungă a unui topor, dar o țigla, desprinsă de pe acoperiș, i-a căzut mai întâi în cap, apoi pe un picior de i-a spintecat mușchiul gambei. L-o fi mâniat pe Dumnezeu cu ceva au zis oamenii și au căutat peste tot. N-au găsit nimic luat din fierărie, însă pușca lui de vânătoare nu mai era în locul unde o pusese Stan. Gurile rele de prin sat ziceau că unica lui fată, Anișoara (pe care toți știau că o cam bătea cu funia udă; și pe care o dăduse cu forța după un zdrahon de român din alt sat pentru nu știu ce învoială), îl împușcase într-o noapte fără lună, fiindcă o dăduse cu forța după un străin pe care ea nu-l iubise. Dar tot Mehmet Deliù aruncase o vorbă pe ici-colo. Cum că în acea seară tocmai se pătise în lanul cu porumb când trecuse ca o nălucă, călare pe un cal negru, chiar Anișoara fata fierarului Stan. O văzuse cum gonea armăsarul venind tocmai dinspre Vârtopu, satul ăla unde o dăduse Stan unui hoț de cai. Ajunsă în dreptul porții fierarului, zicea ăla că o zărise legând calul de un par, după care ca o nălucă pătrunsese în fierărie, forțând lacătul. Și ceva mai târziu a auzit o împușcătură. Năluca și calul au trecut apoi pe ulița de la marginea satului, iar el i-a sărit drept în față, cu gând s-o oprească pe nebună și s-o întrebe de ce a tras în taică-su. Iar aia a dus la ochi pușca de a tras și în direcția lui, după care a dispărut într-o direcție necunoscută. Și cam asta era tot ce spunea nebunul satului, dar lumea nu-i dăduse nicio crezare, iar bietu’ Stan nu mai are grai să ne lămurească ce a fost, încheiase bunicul cam tot ce știa despre cel care mă bântuise atâtea nopți.

Libertatea de apoi

Mirosea puternic a moarte de câine. Trecătorii prin parc îi ocoleau pe hingheri de teamă că, ajunși în dreptul lor, n-aveau cum dovedi că sunt oameni. „Eu am zis că sub bancă-i o javră, ortacul meu, nu... c-o fi om!”. „Să-i împace pe cei doi, Șeful hingherilor aruncă o bucată de pâine chemând micos, „cuțu, cuțu! Vino la păpică!”. Nerăbdător, unul dintre cei trei hingheri vâra cleștele, prinde la nimereală și trage la vedere un... om! „Este... cleștele... sătul... vorbim!”. „— Ce tupeist, zice revoltat hingherul. Auzi!... I-aș face o mare onoare să dau dovadă de mărinimie.” Imaginația i s-a pliat pe realitate. Șeful se vede nevoit să-l scuture puțin de salopetă pentru a-l readuce în același univers cu el. „Îți zic să mai slăbești cleștele de pe gâtul lui.” Neavând încotro, subalternul mai slăbește cleștele cu o idee. „— Cleștele... fe... ricit, șoptește omul, trăind, probabil, un orgasm necunoscut celorlalți muritori” „— Țsta pretinde că-i fericit cu cleștele de gât!” se topesc de râs hingherii. În meseria lor e tot mai greu de deosebit câinii de oamenii care duc o viață de câine. „— De-am fi fost beți ca ieri, l-am fi terminat... De fapt, se consolează hingherul, era pagubă-n ciuperci!... De ce, domnule Șef al hingherilor, nu-i scoate în afara legii... mă refer la ăștia care duc o viață de câine? Ortacul său, cu inima blândă, pentru că sunt și „infirmi” printre cei duri, are o altă părere: „— Măi, frate hingher, de ce îl superi pe Dumnezeu? Noi hingherii avem fizionomie ca a lui, dar nu suntem el. Așa cum purtăm chipul lui Dumnezeu, fără să fim Atotputernicul... E, domnule Șef al hingherilor? De-ar fi să gândim ierarhic, după Dumnezeu urmează americanii. În lanțul trofic, cum s-ar spune. Apoi hingherii, polițiștii, iar sub noi toți, ca niște olițe de noapte, restul muritorilor.” Șeful îl întrerupe arătând cu mâna mașina roșie oprită pe neobservate, în apropierea lor. Pentru a dovedi, până și lui Dumnezeu, că omul ăsta cu viață de câine, nu-i victimă, ci protejatul lor, hingherul desprinde cleștele de la gâtul fericitului care, în loc să se bucure de libertate, se lasă-n genunchi și cu lacrimi de recunoștință-n ochi, sărută cleștele și mâna nespălată de păcat a hingherului. — Salvatorule, lasă-mă să acopăr cu sărutări cleștele ce... în care mi-ai prins gâtul!... Îmi vine să bat din picioare de bucurie. Am descoperit că acest... instrument miraculos, când îl am în jurul gâtului, mă scoate din starea de nimeni în care am călcat ca într-o balegă... Îmi oferă siguranță, personalitate, vitalitate... „— Mare comedie cu ăsta! se miră ei.” Vor să-l lase în voia Domnului, dar nebunul e hotărât să-și aplice ventuza destinului pe al lor. — De ce îmi vreți răul? Lăsându-mă de capul meu îmi sufocați tocmai ceea ce pretindeți că-mi redați: libertatea... Nu mă lăsați liber!”. I se aduce la cunoștință că ei nu au însărcinarea de a-i profana libertatea, Șeful depune efort să se spele de păcat pe mâini, cu un zâmbet. — Ca și cum mi-ai spune, ești o uncie de aur, își apără omul găsit sub bancă, raiul privat numit libertate. Nu joacă teatru, e sincer, îi curg lacrimile cele adevărate. „— Fie-vă milă de mine! Tratați-mă în continuare ca pe un câine, dacă-mi vreți binele.” Domnul din mașină aflat la câțiva pași de ei, a auzit mult din convorbirea lor. Cu aerul unui stăpân de sclavi aflat la o licitație în plină desfășurare vine și se rotește în jurul

omului ce dorește să i se schimbe dimensiunea în care s-a născut, pentru că-i vine ca o cămașă de forță, cu una de câine, unde poți urla, urina pe coroane împărătești, iar atunci când nu-ți pică în labă osul, te hrănești rozând cu mare satisfacție, propriul suflet. „– Foarte interesant, concluzionează domnul apropiindu-se de ei. Filosofic, intenția acestui om o interpretez ca pe o respingere a condiției mizerabile de om. Bună sau rea, există riscul s-o pierzi. Omul găsit sub bancă are contraargumente la îndemână. Zice, aruncând ocheade dulci, cleștelui care i-a îmbrățișat cu delicatețe și smerenie, gâtul: „– Câinele e tratat cu multă responsabilitate, domnule. Ați auzit vreodată de un câine condamnat la spânzurătoare?... În plus, își găsește mai ușor hrana. Lipsindu-i nervul umilinței, scotocește, nestingherit prin grămezile cu euri ale societății. Oamenii, cât ar fi de pur sânge, se tem de câini. Un câine îl poate mușca pe om de gleznă, de gânduri, îi mursecă viața fără a fi tras la răspundere.” Impresionat de dibăcia mentală a celui ce-și arunca la gunoi condiția de om, domnul consideră că a venit vremea să trăiască bucuria divertismentului cu care te respecti doar atunci când ți se oferă posibilitatea să duci un om în lesă, să-i bântui cu voința ta karma, să-i treci sufletul prin mașina de tocat a voinței tale, pentru a prepara din el mici. De obicei, cine pune un bănuț în palma Cerșetorului participă în subconștient la un divertisment unic. – Dacă accepți să vii în ograda mea, își întoarce domnul gândurile cu fața spre omul cu aură bântuită de duhul schimbării amprentei intime, cu care divinitatea l-a înzestrat înainte de a se naște, vei avea un acoperiș deasupra capului, mâncare, ocrotire, șuturi în suflet când dai cu colțul, căci nu există rai care de-a lungul metamorfozei să nu fi trecut prin stadiul de iad... stai, nu-mi tot linge mâna javră, nu din milă fac ceea ce fac... Câinele, o ține până la mașină tot într-un ham, ham de mulțumire, doar pompierii ar mai reuși să-i descleșteze mâinile de pe cleștele făcut cadou de hingherii.. O femeie se rotește în jurul lui cu un aer distrat: „– Nici dacă te trag de urechi nu mă muști!? se miră ea”. „– Nici!”. De o lună de zile îi aduce mâncarea trimisă de Stăpân, fără a se fi convins dacă ființa din fața ei e câine de rasă sau javră. Mai curând l-ar așeza în categoria lașilor; în loc să turbeze de umilință, iubea cleștele care-l lega de voința Stăpânului, pretindea că i se potrivește. E inutil să-i reamintești că are identitate umană, Destinul îl îmbrâncise sub banca din parc, ducea o viață de nimeni ceea ce era îngrozitor, fiindcă un nimeni e scos din oficiu în afara legii, în schimb câinele dacă moștenește și puțină rațiune umană e tolerat. De nu și-ar fi găsit Stăpân, trecea frontiera sau urca la cer: „– Ești nebun, atipic, îl apostrofează femeia.” „.../– Crezi ce vrei!... Acum sunt câine, mă protejează Stăpânul.”. Nu decăzuse la condiția de câine contrar voinței lui. Își judecase până la sânge trăirile de până atunci, ajungând la concluzia că e javră. „– Vrei să zici că nu te doare! Mie-mi pasă, recunoaște cinstit, Femeia. Când am câte-o criză din asta mi-nfig unghiile în suflet”. „– Eu, după cum ai observat, latru, se confesează Câinele. Stăpânul, binevoitor, îmi prinde cleștele de gât. Cât ai clipi, îmi recapăt echilibru, viața are din nou, sens... mă încadrez armoniei cosmice!” Îi este antipatică această femeie, de fiecare dată când vine cu mâncarea îl ispitește. El n-a încercat să afle câte ceva despre ea, îi era clar că are de-a face cu o târfă ce i se crede superioară fiindcă nu face ham, nici un se gudură la vederea Stăpânului, doar se dezbracă. A reținut că-l bănuiește a fi un șmecher de trei parale care urzește cine știe ce mârșăvie, împotriva Stăpânului. Doar când are rău de destin vine lângă el și se reazămă de perete. Disprețul din ochii ei este, de astă dată, comun. „– Amândoi suntem niște păpuși gonflabile vii, cu care Stăpânul își satisface perversitățile.” Câinele protestează lătrând sau arătându-și colții cuvintelor. Nu-l influențează părerea ei, își respectă Stăpânul care, în fiecare zi îi pune lesa și-l plimbă prin curte, să nu-i anchilozeze sufletul. Când stăpânul îi strigă supărat că pute a om, pentru a-i demonstra că-i javră până în măduva oaselor și a-i dezamorsa îndoiala și-arată colții: „– Ce colți fioroși ai! se bucură Stăpânul. Te-ai luptat vreodată cu ursul?”. „– Da, Stăpâne, schiaună Câinele.” „– Cu lupul ai fost, vreodată, față-n față? insistă Stăpânul.” – Ham, ham... mârri. Era acoperit cu piele de om! Se laudă el. „– Pe mine de ce nu mă ataci? Îl descoase cel ce-și ține talpa pe umbra lui: „– Ham hau! Tu ești puternic... Ești un bivoli,

Stăpâne”. Întrebat, fiind, cu ce-și omoară vremea, recunoaște că se uită la televizor, citește sau se... roagă. Cerul de deasupra curții e trecut în actul de proprietate al Stăpânului sub el e raiul iar voința Stăpânului, pomul cu de toate. Se roagă cu mâna pe clește, fără de el i s-ar refuza toate drepturile oferite de Dumnezeu. Aflând că javra lui se roagă lui Dumnezeu din disperare, Stăpânul devine alergic îi poruncește să renunțe la asemenea obicei fără noimă. Cu mult respect, javra promite că se va curăți de tot ce îl indispuie pe Stăpân, recunoscând, totuși că i se întâmplă uneori să fie posedat de trecutul bombardat de nenoroc: „– Ce tot îmi spui că n-ai avut noroc, se mânie Stăpânul. Toată viața ai răscolit prin gunoarie și ai gustat otravă când ți s-a oferit? Faguri cu miere să fi căutat, să te fi târât printre cioburi, să fi dansat pe jăratec până-l găsea-i!... Tu n-ai alt cuvânt pe buze decât milă.”. Nu se încumetă să-și contrazică Stăpânul. Ca orice javră. Un câine bengos ar fi mârâit când e călcat pe umbră. El se roagă de Stăpân să-i prindă cleștele de gât fiindcă are nevoie de echilibru. De fiecare dată, aflat la un pas de declanșarea crizei debitează citate din Kant, Sartre, Heidegger. Stăpânul i le proiectează cu-n bobârnac în suflet: „– Astea sunt scamele ce ți s-au prins de creier?! Eu n-am vrut să rămân un om mediocru. Iată-mă buricul universului”. Îi prinde cleștele de gât. xx

Câinele e neliniștit pentru că Femeia a venit la el după miezul nopții. Stăpânului nu i-ar surăde: „– Nu-i purta de grijă, îl liniștește ea. Și-a consumat ultima tabletă de viagra.”. „– Aha! Vine rândul Câinelui s-o umilească. Ești satisfăcută și ai ieșit în răcoarea nopții.”. „– Sunt scârbită și-am ieșit să-mi vomit norocul, retează ea, vorba”. Orașul pare cufundat într-o tăcere uscată de parcă pe planetă au fost suspendate nașterea și moartea având valabilitate doar renașterea din cenușa propriilor gânduri. Femeia se apropie încetîșor de el pentru ca la un moment dat să aibă amândoi aceleși puls. „– Auzi, Câine, noaptea sunt cătelușe care dau roată dulăilor. De când ești aici n-ai râvnit o asemenea pacoste?”. El nu reacționează în nici un fel, deși n-are în apropiere o statuie din fier forjat, ci un torent de sânge fierbinte: „– Dobitocule, își iese din țâțâni, umilită, Femeia”. Face câțiva pași în afara umbrei aruncată de casă, unde la lumina becului din stradă își prezintă formele trupului după ce, mai întâi, și-a scos rochia: „– Îți prezint marfa. Ia uite ce mai bucățică de picior!... Hai..cuțu, cuțu sari pe mine!”. Netulburat de Fata Morgana în carne și oase Câinele îi amintește că locul ei este în brațele Stăpânului: „– Stăpânul în sus, Stăpânul în jos, se enervează ea. Și-n somn cred că îi pomenești numele! Hârbul ăla e destinul nostru! I ne supunem fără să crâcnim. Tu întinzi gâtul să-ți prindă libertatea în clește. Eu mă las goală în fața lui și turbez de dorință când îmi arată pastila de viagra... Mă înjunghie frigul vieții când îl văd frecându-și mâinile de satisfacție. De ce acceptăm umiliința?”. „– Asta e starea în care ne-am împotmolit, o consolează, sincer, Câinele.” După ce-și îmbracă rochia și cercetează în jurul casei Femeia vine lângă el și începe să-l vrăjească, subtil, cu ideea de libertate. „– Hai să evadăm din mlaștina asta!”. El nu acceptă. În ce marsupiu să se ascundă pentru a nu-i lua urma starea din care s-au smuls? El, sub banca din parcul orașului, iar ea, pe trotuar cu fusta ridicată mai mult decât trebuie peste genunchi. Așa că fie binecuvântat răul care i-a salvat de mai rău. Argumentele lui fiind întemeiate, Femeia se resemnează ca după un viol. Ivindu-se pe neașteptate din spuma întunericului, Stăpânul a auzit ultima parte a discuției: „– Aha! Vreți să vă luați zborul, pare el indiferent. Însăpăimântat Câinele îi îmbrățișează picioarele, se gudură dând din suflet, în lipsa unei cozi adevărate: „– N-am luat-o în serios pe vrăjitoarea asta, binefăcătorule. Hau, ham.” Stăpânul îl îmbrânțește cu piciorul iar pe femeie o apucă de păr amintindu-i că a adunat-o de pe trotuar cu fărâșul, ca pe orice gunoi. Femeia ripostează prin tăcere fiindu-i tot una dcă o va scoate pe poartă afară sau rămâne aici. Din țâța vieții ei nu speră să curgă vreodată lapte sau miere. În cavoul impunător al Stăpânului e nevoită să-și scoată rochia la o ușoară pocnitură din deget. Pe trotuar, avantajul ar fi existența diversității însă scârba de pe cerul gurii are același gust. Pleacă în cloaca ta, se răstește la femeie, în timp ce Câinele se freacă de picioarele lui, i-ar linge tălpile. „– Stăpâne, imploră Câinele, n-o alunga dincolo de prag unde întunericul

este îndoit cu puțină lumină, doar cât să ia ochii, să amețească.” Femeia clocotește de indignare, cum își permite javra să ceară milă în favoarea ei: „– Îndură-te de omul ăsta, nu de mine, redă-i...” Nu are timp să-și termine vorba, Stăpânul o îmbrânțește cât colo, tulburat că i-a pus degetul pe rană: „– Care om!? Câinele s-ar repezi la gâtul Femeii să-l însângereze vorbele care ustură. În veci nu s-ar sătura de aroma bunătații Stăpânului: „Târfă, înțeleg că vrei să-i ofer Câinelui o șansă! Vei vedea!” O trimite la bucătărie s-aducă un castron cu lapte, nu i-a în seamă tânguilele Câinelui care se teme de întunericul de afară. Când femeia vine cu castronul plin, Stăpânul descuie poarta o deschide larg, așează castronul pe trotuar și face semn Câinelui să iasă pentru a roade osul propriei libertăți. Văzându-l împietrit de spaimă, nedumerit, Femeia îl îndeamnă: „– Putoare, fugi, nu mai dansa pe cioburi să-l înveselești pe Stăpân”. Văzându-l incapabil de a-și mișca pleoapele, Femeia îl îmbrânțește spre poartă, el se opune ținându-se cu dinții de aura Stăpânului a cărui satisfacție nu cunoaște margini, face spume la gură de râs când Femeia, nereușind să ia Câinele în spate, începe să-l târască spre poartă. Javra o mușcă de mână face un salt și cuprinde cu brațele picioarele Stăpânului, doar cu ranga mai poate fi îndepărtat. De-ar fi Stăpânul numai schelet i-ar linge cu multă plăcere fiecare oscior.

Disperată de atâta încăpățănare, femeia lovește Câinele cu pumnii cu picioarele până când, biata ființă solicitată nervos mai mult decât îi îngăduie natura, intră în criză, având nevoie de echilibru ontic. Când Femeia ia cleștele de jos, și prinzându-l Câinele de gât, se chinuie să-l târască pe poartă, Stăpânul o împiedică: „– Ți-am spus să-l lași să se odihnească! Se miră ea, de parcă nu s-ar fi împiedicat vreodată de viața lui. O toaletă... Așa, jodie zvârcolește-te!... Ai refuzat ratat șansa... Mai înainte am vrut să-ți pun cracii pe după gât, acum... na.” Câinele găfâie, arată la gât, Stăpânul lasă drama să continue, e convins că pentru câine suferința e o plăcere divină, altfel i-ar fi înfipt mâna-n gât după care o târa pe târfă sub așternutul lui. Pentru ca spectacolul să devină un regal poruncește târfei să-și scoată rochia pentru a se bucura împreună de devotamentul celui alt. Odată la o mie de ani are cineva ocazia să trăiască un asemenea... divertisment.

*
* *

Stăpânul, acum, la împlinirea anului de când Câinele schiaună în ograda lui, vrea să clarifice din ce motiv, în ultima vreme, când îl ține prins în clește este muncit viclean de gândul că el, ca Stăpân ar avea tot o inimă de câine! Noaptea, când în cameră e liniștea de dinainte de începutul lumii, vine dinspre inimă un mârâit cu intermitențe în locul banalului tic-tac. Și mai este o obsesie care-i dă fiori: moartea! Cumva, cleștele prins de gât e un panaceu? Îndepărtează spaima, fantome, apocalipsa, poate chiar moartea. De câte ori se bucură de ocrotirea cleștelui, Câinele pretinde cu neobrăzare că trăiește orgasmul fericirii: „– De ce să te mint, binefăcătorule!... a fost doar o iluzie, se disculpă el.” Descumpănit, Stăpânul e ros de bănuiala că javra i-ar ascunde o taină. După o tăcere ca într-o cameră de tranzit până când se termină metamorfoză, Stăpânul, spre surprinderea a tot ce mișcă pe lumea asta, coboară în patru labe din înaltul orgoliului său. Intuindu-i intenția, Câinele latră, urlă, se dă de ceasul morții, îngrozit că atunci când va prinde gâtul Stăpânului în clește, otrava care încă-i amărăște cerul gurii față de lumea ce l-a împins în subteranele existenței, i-ar electriza sângele, determinându-l să strângă cleștele până când luminița de la capătul universului va dispărea. Neputința javrei de a inversa cu ușurință stările îl umilește pe Stăpân: „– Sun la poliție și mă plâng că mai tratat ca un pervers!”. Speriat că poate ajunge în stradă, unde întunericul este îndoit cu lumină, doar cât să ia ochii, javra ia cliștele și-l prinde câinește de gâtul Stăpânului care, benevol, îi oferă ocazia unică de a-l târa prin mizerie. Nu profită de avantaj, ar strânge cleștele, dar mâinile nu vor să-l asculte. Scăpând cleștele din mână este lovit de Stăpân cu pumnii și picioarele: „– Sunt o fire josnică, Stăpâne... o javră, recunoaște Câinele.” „– Minți! îl lovește ocrotitorul său. Știu de ce n-ai strâns cleștele! Crezi că mă tem de moarte... este!?... Ce-mi pasă mie de moarte!

O-ndepărtez de pe viața mea ca pe-o scamă”. Stăpânul are senzație de vomă, o duhoare a cărei sursă e necunoscută încearcă să-l descompună. Adulmecând aerul ce vine dinspre Câinele căruia Femeia îi șoptește la ureche diverse bârfeli, dezleagă misterul: după atâta vreme, Câinele încă miroase a om, dacă, prin absurd, a avut vreodată calitatea amintită. Femeia e posedată de o stare de spirit nemaîntâlnită în cercul cu centru în voința Stăpânului: „– Ce mai javră, se dezlănțuie ea, încep s-o îndrăgesc... nemaiauzită, nemaîntâlnită, cu colți la suflet!... Să-l urmezi în tomberon pentru a-ți petrece luna de otravă.”. Stăpânului nu-i place evoluția în defavoarea lui, a Femeii. Nu mai are gust, de mult nu mai miroase a femeie. „– Sunt asemenea lacrimii, zeflemisește ea făcând o piruită cu cerul pe creștet.” „– Ca o fantomă, o necăjește Stăpânul, pentru a avea el ultimul cuvânt.”. Ea acceptă comparația în schimb nervii Stăpânului cedează: „– Nu mai suport miros de om în jurul meu. Tot ce are fibră de om trebuie transformat în javră. Știți de ce? Pentru că oamenii sunt grațioși, imprevizibili! Au mult piper în sânge, iar când îți clătești mental gura cu sângele lor, te arde: „– Bestie, şuieră printre dinți, Femeia, dar Stăpânul devine foarte interesat de cuvântul ce l-a rostit gura păcătoasei. Dacă i s-a dat de înțeles că e în drum spiritual spre o nouă stare nobilă, n-ar fi așa rău. Solicită o oglindă, își privește atent chipul, ai zice că-și descâlcește cu privirea ridurile. Încă mai zărește un om, dar până acum nu s-a întrebat ce-o fi oare sub această mască. Își înfige unghiile în obraji, vrea să-și jupoaie pielea.”. Ce boală ciudată l-o fi trăsnet, se miră Femeia, în schimb Câinele agitat nu găsește o cale de a-l împiedica pe binefăcătorul său să nimicească Turnul Babel din carne vie. Vrând să intre în casă pentru a telefona la Salvare, Femeia se atârână de EL, cad amândoi peste Stăpân: „– N-are decât să crape, zice ea. Îl îngropăm în grădină și spunem lumii că-i plecat în străinătate. Mai târziu, dacă e nevoie, dovedim cu o scrisoare că a rămas pe-acolo și ne-a lăsat pe noi moștenitori, pentru că... De ce nu ești de acord. De ce să dăm cu piciorul șansei de a avea casa noastră și avere?”. Se mânie ea văzând că nu-i sunt luate în seamă elucubrațiile fiindcă, spre deosebire de el, gândește ca un om. Își palmuiește cu blândețe Stăpânul pentru a-l readuce la viață. Nu se poate deveni omplice unei fapte mârșave: „– Îți pasă de viața mea, javră, e prima frază rostită de Stăpân când își revine. Încă-i descumpănit fiindcă nu poate realiza dacă-i om, câine sau bestie. Trupul și-l simte sănătos, viața o aNu cumva Câinele i-a virusat viața? Începe să râdă a turbare amintindu-și că, „nu tiranul îl face pe sclav, ci dimpotrivă”. Cam așa ceva i-a făcut Câinele, lui! Până a nu-l aduce în gospodăria sa n-avea decât dorință, nu și întrebări. Câinele nu pricepe înțelepciunea răsuflării Stăpânului, instinctul îl avertizează că dincolo de poartă e scrâșnetul dinților. Deși cheia porții a ajuns în buzunarul femeii nu dă semne că ar părăsi banda cu adeziv pe care agonizează toți trei. O fi impresionată că atât ea, cât și Stăpânul cad în stare de... câine, în vreme ca bunul Dumnezeu s-a prăbușit în starea de om. Sau i-o fi plăcut, auzindu-l pe Stăpân exprimându-se că se simte egalul unui Câine și a unei târfe. Suficient pentru a pune bazele unei microferme, într-o închipuită Arcă a lui Noe de unde realitatea se vede cu polii magnetici spirituali, schimbați iar adevărul este o ceapă digerată, oamenii rozând din el ca iepurii fac pe ei de fericire. În schimb câinele e deprimat. Când gândurile Stăpânului vor atinge temperatura de fierbere a apei nu va mai avea cine să-l răsfățe prinzându-i cleștele de gât fără de care ar trăi ca scăpat din lanț, s-ar îndobitoci, existând pericolul să muște de suflet pe oricine ar îndrăzni să-și șteargă picioarele pe umbra sa. Întunericul s-a lăsat de mult, aflat la gard Câinele schiaună, femeia, pândindu-l de după colțul casei se miră, nu-l știa alergic la pisici, ori se înnoadă cu vreo cățelușă comunitară. „Brr”, se strâmbă ea descoperind dincolo de gard un dulău bine hrănit, tupeist, care îl întreabă pe Câine dacă Stăpânul îi încarcă stomacul cum se cuvine. Mai departe, vizitatorul nocturn dorește să afle dacă și binefăcătorul lui dă gaze: „– Trebuie să luăm urgent, atitudine, propune oaspetele.” „– Jubilăm!, vine răspunsul ca tras cu arma. Gazele Stăpânului sunt adevărata noastră natură”. Câinele e suspectat de exces de loialitate: „– Și eu care veneam cu un mesaj, zice descumpănit cel de dincolo de gard... Noi, javrele sărim noaptea gardul și mai molfăim câte-o idee... Ce-ai zice să ne părăsim stăpânii pentru a ne aduna iar în haită?: „Câinele

gazdă simte fiori prin șira spinării la gândul că n-ar mai simți atingerea ocrotitoare a cleștelui pe gâtul său. Zice cu năduf: „– Iar începem cu Internaționala!... Iar va muri unul trăgând voios de sirensă! Pe deplin convins de slugărnicia consagvinului interpelat care se simte la Stăpân ca-n sânul lui Avram, vizitatorul venit cu sămânță de răzvrătire sub limbă, îi reamintește că Stăpânii dau gaze: „– Recunosc, îi răspunde Câinele fără a mirosi prezența Femeii la câțiva pași de el, dar sunt... halucinogene. De-ai ști ce vise minunate am... mă simt nestăpânit, nesfârșit: „– Fericitule!, îl felicită ironic musafirul. Rămâne locului mocnind șiret un plan.-Am auzit că săptămâna următoare va începe deratizarea. Toți câinii aflați sub ocrotirea unui Stăpân vor primi cip pe motiv că, în afară se duce dinspre patria noastră un miros jegos de câine. Dacă vor ordona „Din zece în zece, un pas în afara rândului și... poc! Ce vei face!?” Insistența răzvrătitului de a-l corupe cu idei veninoase nu-i este pe plac. Caută o piatră, ceva, să arunce în el, nu găsește: „– Ești cârcotaș! frate Câine, îl ia la rost. Revoluția de acum câțiva ani ne-a adus libertatea. Răul devastator a dispărut. Da, recunoaște mâhnit, musafirul, ne-a adus libertatea de apoi. Răul de care zici, în cădere a înfipt mâinile în binele de care aveam nevoie și l-a dus cu el pe copcă.” Câinelui din curte nu-i place insistența celuiilalt de a-l determina să-l muște de umbră pe Stăpân. Acceptă să-i audă, fără ocolișuri, propunerea. „– Să ne pișăm pe Stăpâni, vine răspunsul, fără euri în conținut”. Cuprins de frigul vieții, Câinele din curte consideră ceea ce a auzit ca fiind o insultă la adresa devotamentului său față de binefăcător. A priceput că răzvrătitul are încărcată conștiința cu energie neagră; angosa, disperarea s-au cristalizat în creierul său, antidotul nu poate fi decât iubirea sinceră față de mirosul Stăpânului ce-l are pe inventar. Femeia, întrucât nu mai rezistă să fie un martor mut a-l convorbirii dintre cele două animale cu identitate umană, intră în joc: „– Javră! Își scuipe ea printre dinți, disprețul. Ești un nemernic cu sânge rece. Nu mai ai aură, nu mai ai nimic!”

În timp ce Stăpânul coboară în sine pe o scară numai de ochii lui văzută Câinele cât și Femeia devin vulnerabili, își văd amenințată libertatea de apoi, o altă față parșivă a realității. Îl strigă, dar el nu mai poate realiza din ce punct al universului vine chemarea, de pe horn sau din cer, ori, și mai grav, din singurătatea lor. Tot coborând pe scara din interiorul său simte cum o putere nemaiîncercată de el, prinde acum în greutate, începe să se supună altor legi: „– De ce mă tot trageți înapoi, de firul vieții? îi mustră el din priviri. N-aș mai suporta mirosul de om.” „– Cândva ai fost și tu!, îi reamintește Femeia”. „– N-am fost, face valuri, valuri lichidul amniotic în care, deja a intrat până la glezne. Îi este rușine să admită limita în care a trăit.” Câinele urlă a pustiu, Femeia își conectează din nou simțurile la energia prezentului: „– Câine, sau... omule... sau ce ești! E timpul să fugim cât mai departe de scara lui paranormală”. Lui îi vine greu să spargă crisalida. Cum să se aventureze iar prin încălțetele căi ale Domnului, lumea e una din ele. Femeia insistă, îl îmbărbătează: „– Acum ai canini puternici, gânduri cu margini tăioase. În ceea ce mă privește... am toate cele. – Suficient să punem de-o nouă nouă tragedie, o completează el”. E hotărât să moară îmbrățișând scara pe care binefăcătorul său coboară, coboară, coboară... „– Măcar haide să ne ascundem unul în brațele celuiilalt... Uite-așa! desfăcându-i brațele Femeia se cuibărește la pieptul lui.”. Până s-o îndepărteze ea și-a aplicat ca pe-o ventuză pulsul de al lui, nu mai poate fi desprins decât de voința ei sau cu ranga: „– Mi-e a singurătate... mi-e a moarte... mi-e a toate nenorocirile pământului, se răsfață ea.”. Observându-i cu un ciot de privire, Stăpânului îi este greu să priceapă ce se întâmplă în cloaca lor. „– Scuipe din sufletul tău femeia. Un câine latră, nu oftează... Fă o ultimă bucurie binefăcătorului tău... dă un urlat de javră cu limba prinsă la țâțâna ușii, imploră Stăpânul.” Mesajul nu mai poate fi recepționat de pe pământ, amândoi se află acum în dimensiuni temporare diferite. Prinzându-i capul în mâini și prefăcându-se a-l săruta, Femeia îi vâra în gură cu vârful limbii, virusul iubirii. Cândva îl scuipe la gunoi din pricina lui se umpluse de bube dulci. Câinele are putere să reziste ispitei, o îmbrânțește cât colo. Femeia este destul de înțeleaptă să priceapă că doar o motivație genroasă l-ar scoate din infernul sufletesc.

Cât timp a dormit Câinele, ea a dat o fugă prin oraș. Stând la rând să cumpere un suc a observat mășcând ceva în buzunarul celui din fața ei. Arzând de curiozitate și-a vârât două degete trăgând afară, spre surprinderea ei, un... măr. Cineva, văzând-o a început să strige „Prindeți hoța!” Nu mai contează cum a ieșit din încurcătură, important e că se află acum în fața Câinelui și-i arată mărul: „- Vezi! Are o pată roșie ca focul. Eu o sărut... Tu, mușcă acum din acest loc.”. Precut, Câinele se ferește să pice-n capcană, nu prea crede că dintr-un sărut mestecat în dinți se poate molipsi cu un buchet de energii pozitive ce-l vor ajuta să iasă din infernul sufletesc. În cele din urmă își înfige dinții în măr, mestecă, i se pare gustos, îi spune iar Femeia se simte umilită: „- N-am înțeles! Sărutul meu nu are gust!”. Își propune ca mărul să fie, de acum încolo, un serios motiv de a exista. Dimineața, va face rost de un măr, îl va săruta iar el hrănindu-se cu sărutul ei, în scurt timp va deveni dependent. Visul cu ochii deschiși al Femeii nu are șanse de materializare, instinctul de conservare îl avertizează pe Câine că libertatea de apoi e iluzie în pustiu lumesc, doar în oaza cât cuprinde umbra Stăpânului este posibilă. Nu se mai îndoieste că această femeie e sălbatică rău, seamănă cu peștele acela ciudat de pe fundul oceanului... dorește a se contopi într-atât cu el încât, o perioadă de timp, pot avea același sânge. De când se știe încă nu a dus o dragoste până la capăt; se întâlnea de câteva ori cu o femeie până când altcineva intra pe fir. Cândva și-a dorit să fie rege, asemenea unui personaj dintr-o carte care-i fascinasă copilăria. Un timp a fost șlefuitor de sicrie: „- Zici că citeai Cioran și... compuneai poezii, l-a luat în batjocură Femeia”. De fapt, unii lovesc două bețe sau împletesc la două cârlige ciorapi în sala de așteptare a gării.”. „- Și eu am vrut să simt dulcea povară a serviciului, zice el, nostalgic, părând a fi un personaj de carte însuflețit. Să-mi sune ceasul la cinci, să scap autobuzul, să mă întorc seara obosit, să nu mai am timp de lene, merge el visător pe firul vieții lui: „- Iubești lenea!? Sună ca o acuzație întrebarea ei. Erai convins că lenea e singura fericire a omului, un leneș produce cu viața lui fum. Ce mai, ești un ratat care merită Oscarul, îl flatează, Femeia.” Sondând de atâtea vreme în viața și gândurile lui femeia era convinsă că are de-a face cu un tip dificil. Ceva îi spunea că el are carne de pasăre pe schelet, îl asemăna cu pasărea Dodo care, nereușind să se ridice de la pământ, nu se sinchisea de handicap fiindu-i puțin bine, altfel și-ar fi ologit aripile.

„- Nu mai crapă odată! își ies nervii ei din țâțâni” Câinelui parcă i-ar fi aplicat pe suflet fierul înroșit în foc. De ce să crape binefăcătorul lui! Parcă ar atârna în privirea Stăpânului care a început să alunece, treptele scării, putrede de la un loc. Odată cu falsul zeu dispărea și libertatea de apoi, pentru Câine, vitală. Libertatea reală, pe cont propriu, pipăibilă, cu euri i-a venit ca o cămașă de forță, fericirea și-a împletit-o la două cârlige din sârmă ghimpată, lovită în burtă cu gândurile avortează, s-a trezit a fi un bebe de 40 de ani sub o bancă în parc. Când destinul îți scoate în cale un Stăpân să o reactiveze în viața ta prin divinul gest de a-ți prinde cleștele sub bărbie, libertatea de apoi este soră siameză a raiului..

Stăpânul își pierde echilibrul și cade în anaforul sinelui său. În viziunea femeii, a devenit acum un hoit ce urmează a fi îngropat cât mai repede. Privește distrată cu cât efort omenesc Câinele, din care lacrimile țâșnesc acum prin toți porii, sapă o groapă lângă zidul cel mai tainic al casei să-și îngroape Stăpânul ca pe un os pentru zile negre. Astupă cu pământ groapa se ghemuiește deasupra ei și urlă a destin neîmplinit; pe scara solidă a vieții Stăpânul n-a reușit s-ajungă deasupra oamenilor, iar scara pe care a coborât în sinele său a fost putredă.

Timpul trece, Câinele încălzește cu trupul mormântul Stăpânului pentru ca libertatea de apoi, fără de care viața lui n-ar avea sens, să rămână activă. După ce trupul binefăcătorului va putrezi are să-i scoată scheletul afară să-i ungă, ca pe sfinte moaște, oscior cu oscior; radioactivitatea lor divină urmând să apere în veci, nu doar libertatea de apoi personală, ci a tuturor urmașilor care, prin învrednicirea unui Stăpân se vor bucura de ea. Femeia nu-și explică din ce motiv continuă să-și joace rolul vieții în decorul cu om sub condiție de câine și tărfa neîubită nici măcar de spiritul Stăpânului. Se îngrijește de hrana

Câinelui, îi spală rufele iar când îl apucă isteria existențială îi prinde cleștele de gât. Nu-i exclus ca-n iadul bine camuflat cu bune intenții al subconștientului, un drăcușor de proporții subcuantice să-și satisfacă necesitatea de a fi stăpân pe umbra vieții aproapei lui său, a-i suge sufletul cu bucuria unui vampir, oferindu-i în schimb acel drog care-l amețește și pe Dumnezeu, numit libertate de apoi. În largul vitalei sale libertăți de apoi Căinele are o viziune personală despre Femeie, vede în ea o impuritate, o picătură de fiere capabilă să amărase un ocean, dar ce-i mai rău, o consideră o iminentă spărgătoare de libertate de apoi, atât a lui cât și a celor știuți sau neștiuți. Suspiciunea a început să-l macine în ultimul timp când are impresia că Femeia a năpârlit de caracterul destrăbălat, dar supus, și își manifestă anumite calități ireale. Dansează, de cele mai multe ori pe fondul tic-tac-ului inimii lui, ori îi lipește urechea de fruntea pretinzând că-i aude zgomotul electromagnetic al creierului, care-i o muzică subtilă pentru un dans îngereș. Se laudă că a urcat dansând, până la cer, având curajul să se furișeze în pivnița unde sunt ținute sub cheie adevăruri culese de pe pământ și puse acolo la murat. Nu poate fi convins că stăpânește un dans miracol cu care poți înoda și deznoda destine, deschizi și închizi porți în timp, urci până la capătul... Coloanei Infinitului, apoi cobori, dar mult mai năstrușnic, reușești să produci cu el poți crea ordine-n dezordine. Tentațiile cu care a început a-l hărțui Femeia îi acaparează imaginația, i-a reactivat gena – de care până atunci credea că este frustrat – de a fi teribil, chiar fascinant când, ca un bonus, i s-a oferit informația că oricine are osul dansului ei ajunge cu ușurință și fără vărsare de sânge, dictator, poate pune de-o utopie chiar și în rai sau tortura mii de suflete, ca la Auschwitz. La rândul său, Femeia nu se mai îndoiește că are de-a face cu un nevropat fără speranță de vindecare, îi este așa milă de el încât l-ar îngropa de viu uzând de puterea acelui dans magic. Când îi spune că nu e o ființă liberă, după cum crede el i-a pus degetul pe rană, îl derutează, nu știe cum s-o înfrunte: „– Ești înapoia grației nu vei avea ocazia să-ți satisfaci, pe deplin, pofta de a fi liber. Deținutule!... îi strigă, uneori, ești propria ta victimă.”. Nu poate fi convins că libertatea de apoi funcționează doar la umbra unui Stăpân care, dacă nu-l întâlnești trebuie inventat. Luându-l de mână îl trage de pe mormântul Stăpânului unde începuse a prinde rădăcini. Dintr-o dată se întâmplă cu el un miracol, sau mintea lui a creat o soluție diabolică, femeia nu la văzut până acum cu o nouă mască pe chip: „– Mai convins, o încredințează el. Accept să învăț dansul tău, numai dacă pot schimba cu el, lumea.” O pune-n mare încurcătură cu trăsnaia lui. Cu ce să înlocuiască lumea!? Cu un melc! Sau vrea să-i schimbe scutecele murdare! Necunoscându-i călcăiul vulnerabil nici n-ar ști de unde s-o înceapă. Femeia știe că peștele de la cap se-mpute, numai că lumea este un balaur cu „N” capete, dacă tai unul din ele înmuguresc o mulțime la loc. În câteva zile învață multe din tainele dansului cu care poți crea ordine-n dezordine, poți fi deopotrivă fiu al lui Dumnezeu, dar și monstru, poți iubi-urând. Matematica acelui dans e ca ADN-UL. Ca focul e dansul ei, în veci nu se poate afla matricea unde s-a ivit întâia oară; e un copil din flori, la împlinirea sorocului a fost lepădat de mama lui pe Calea Lactee. Bunul Dumnezeu pentru a nu se împiedica de el, l-a sudat cu Duh de glezna acestei femei ciudate, folosită de Stăpân ca târfă. Când colo...

Când începe să trăiască prin dansul Femeii drama aspirațiilor, a oniricului, a cărnii îi este groază a mai face un pas în afara libertății de apoi, presimte că poate ajunge în situația melcului desprins fără milă din casa lui. Prinde cleștele de glezna femeii și strânge în speranța că oasele dansului ei vor trozni înainte de apusul soarelui. Femeia asta, care pentru el, de când se află în ograda Stăpânului i-a fost piatră de poticnire îl împiedică să-și reia locul pe mormânt: „– Fură-mi puțin din dans și pleacă, îl îndeamnă ea. Scurmă în libertatea ta, fă gaură și ieși!”. „– Hau, hau! Ham, ham, își jeleşte Căinele, pentru ultima oară Stăpânul”. După care urinează pe mormânt, împinge cu piciorul cleștele, scuipă în coșul de gunoi lătratul, intră la toaletă pentru a se ușura de starea de Căine. Așteaptă până-i deschide poarta apoi iese în stradă, dansând. Femeia încuie poarta aruncă la întâmplare cheia, și în pleacă pe urma lui, dansând. Acum au un nou stăpân, dansul, doar ca slugă libertatea de apoi mai poate fi posibilă.

Iubirea trăiește-n sine, Tu ești femeia din curcubeu, floarea aceluiași Eu

Desprins din lumea reală visez și scriu, îmi rescriu pasiunea pentru cuvântul iubirii. E un remember al clipelor trăite în vârtejul vieții, undeva „pe furate” din fructul oprit al Eului prezent în loja oficială a destinului. Parcă-i un puzzle din realitate și ficțiune, din vis și imaginație, din ceea ce îmi împărtășește femeia, ce nu-i dăruiește oricui, iubire și suflet, nu o trecere hai hui.

– Unde am aflat-o, când și cum?

– În cuvânt, demult, departe, după virgulă, înainte de punct... așteptând.

(Ne)curios din fire am „descusut-o” și am aflat că este tot ce am creionat în tabloul fericirii dintr-o viață de căutări în „carul cu fân” al existenței scorpionului pretențios și cusurgiu.

– O fi bine, o fi rău, ce spune celălalt Eu?

– Tăcere și... Ea este un răspuns.

(A)plecat spre îmbrățișarea zâmbetului m-am uitat pe Calea Luminii și... uitat fiind, mi-am înțeles rostul de pe pământ, iubirea și metafora, un sfânt jurământ. Sunt norocosul sorții, un răsfățat al Ei, al Crezului în Divinitate și-n dragostea Lui. Am fost născut să iubesc în credință fecunditatea, femeia care dă viață, regina Eului în fiecare dimineață. Deunăzi am alintat-o spunându-i „fetița” mea, râsul în hohote a fost un autograf în inima sa, un buchet de frezii galbene în vaza de pe raftul cu amintiri din trecerea ce aștepta. Vorbesc cu sine, ecoul îmi răspunde: „ești copacul vieții” de pe fiecare za a destinului, bijuterie regală, comoară a mea. Cu grijă te scriu în fiecare filă din jurnal, te pictez pe pânza sufletului sensibil, femeie a timpului meu, sincer și hoinar. Am cutreierat prin lume și te-am găsit când nu mai speram, te-am aflat în metafore, în acorduri albastre de pian.

– Ce-mi doresc în primăvara acestui an?

– Cheia de la colivia din pridvorul de pe deal.

Surâd. E o stare, o chemare a zâmbetului, un semnal al renașterii, un dram de speranță în imparable an. Prezent în prezent îmi joc rolul dăruit de Cel de Sus, iubesc și sunt iubit, îmi înțeleg menirea și trăiesc clipa devenită anotimp. Fac un scurt popas la rădăcina firului de iarbă abia răsărit în zorii primenirii pentru sărbătorile din Raiul primăverii, ating cu sfială ramura mângâiată cu delicatețe de raza soarelui blând și respir parfumul din grădina vieții.

– Când au trecut anotimpurile, când, Doamne?

– În timpul în care vegheai somnul fiicelor tale, când te întreceai cu tine însuși, să fii cel mai bun ne(muritor) al acelor de ceasornic.

– Nostalgie, ce mă fac Eu cu Mine?

– Răspunsul e simplu, e melancolie.

Neîncetat rescriu ce-mi este scris în Cartea Destinului, mă bucur de secundă, mă împac cu Ea chiar dacă e pe fugă, mereu înaintea mea, Eu întotdeauna în urma Ei.

– Ce aş putea să fac, pot opri clepsidra?

– Răspunsul e negativ, trecerea-i pozitivă în catalogul în care sunt prezent.

Înalț rugă spre Rânduitor, grija Lui mă ajută să pot să scriu trăirea cu harul de Sus. În ochii negri se zăresc lacrimi de bucurie, e nespusă Ea, e rescrisă de Eu, în alte și alte pagini de jurnal. „Împletesc” gânduri și dorințe, le adun prin cuvinte și metafore, le dăruiesc lumii, așa cum știu Eu mai bine, cu sensibilitate și puritate, cu Sinele dinspre

Sine. Trăiesc cu pasiune iubirea, divinizez femeia, o așez pe un soclu din mărgăritare, o slujesc cu credință și o apăr cu puterea minții.

– Cu ce o îmbrac în absența îmbrățișării?

– Cu sărutări și sincere gânduri.

Iubita mea, îți voi scrie un imn, orchestra sinelui va acompania, dirijor va fi sinele, sărbătoarea va fi într-o zi din calendarul de pe peretele cuvântului. Undeva în sala imensă a universului vom fi și noi, noi doi, spectatori fideli la propriul concert al destinului.

– Cum ți se pare spectacolul?

– E o sfântă magie a Sărbătorilor Pascale, regizor dintr-o rază de soare. Privesc în depărtare, nu e o zi oarecare, e întâlnirea dorului cu dorința, e undeva la intersecția sinelui cu sine, a ceea ce-mi doresc cu ceea ce se poate.

– Oare se va împlini visul?

– Tăcere și șoapte, imaginație... de toate.

O lacrimă din geana fericirii se preumblă prin pântecul de lumină al Cerului

În dimineța primăverii venite cu sinele iubirii, pe cruda iarbă, am lăsat sărutul pe sânii de rouă ai destinului într-o splendidă sărbătoare a infinitului. Voi reveni să-l iau, cu lacrimi de ploaie, într-o sfântă zi din neuitare.

– Iubito, oare voi reuși să fiu neconținut raza ta de soare?

– Iubite, crezul tău este infinit, e biruință, e un exercițiu al inimii pe care-l rezolvi punct cu punct.

Azi sunt plecat în ieri, îți simt lipsa, e bocet, un ritual al ochilor negri, al privirii înspre niciunde, o lecție a sensibilității, un gol în suflet, un oftat din toată ființa Eului bonom. Pentru o clipă te-am văzut, degetele mele au atins bijuteria de la gât, am simțit că sunt acolo în jurul tău, în freziile din glastra luminii, în culori și-n nuanțe, în nemăsuratul dor. Sunt bogat că te am pe tine, iubire în trăire, liniște în devenire, șoapte într-o imperială fericire. Știi ceva, iubire? Azi mă privește timpul cu îmbrățișarea de ieri, cu sărutul uitat pe trup, cu buzele flămânde de Eul său.

– Oare-i nostalgie sau melancolia primăverii, a infinitului din sine?

– Nicidecum nu-i visare, e jocul de șah al vieții, e scris de destin, de Rânduitorul Unic, de acolo de Sus, de dincolo de Soare.

De dincoace de vis îmi scrie mintea, îmi spune cât de frumoasă a fost broderia trupurilor din ieri, azi e poezia sufletelor pe o partitură din cuvinte, e un film ce se derulează prin ochii flămânzi de mâine. Câtă sinceritate se ascunde sub geana luminii...! Câte lacrimi de rouă se usucă pe buzele setoase de infinit...! Privesc harta palmelor și văd linia vieții, e plină de tine, de iubire și sens, prețuire pentru consens, pentru inimă și minte, suflet și trup în cuprins și-n cuprindere. Privesc și admir un mugur de fluier, renaștere și cânt, un duet al său cu sine, un menuet de dragoste pentru unica-mi iubire. E cald în primăvara iubirii mele și voi cutreiera desculț prin iarba-mi verde din grădina casei de pe deal. Acolo îmi este vrerea, lumina și sorocul, scrisul din Carte, reședința Eului, o re(stabilitate). Acum sunt „plecat” cu gândul la ceea ce a fost în patul imaculat al ghiocelului renăscut de sărutul razei din lacrima unei flori albe, albe precum este nufărul pe care-l ador și-l sărut.

– Cum aș putea să-ți răsplătesc impresionanta dăruire, femeie cu trup rubensian?

– Cu șoapta ta, arbore cu frunze de catifea...!

Cu șoapte suave se scrie „Jurnalul sinelui despre sine”, trupurile nădușite își trăiesc povestea, iubirea nețărnută, pasiunea nesecată dinspre Ea spre El, înspre nemurire. În ritmul inimilor se succed, într-o spirală, cercurile concentrice ale dragostei, adevărate inele fierbinți, din îmbrățișări, din dorințe. E un joc al iubirii, un spectacol, parcă-i o magie ceea ce se întâmplă, e o coregrafie a naturii interioare având ca regizor senzualitatea. A trecut o scurtă vreme de la sărbătoarea anotimpului iubirii, trupul îmi este impregnat cu parfumul unic al acelei flori, nestemată care are nume, prenume și un destin. Cu tandrețe mi-a „semănat” pe trup sărutări, se vor înmulți în primăvara dorului, vor rodi mereu, așa dăinuie iubirea pe chipul meu. E fabuloasă, femeia visului dintr-un Mai neegal.

- De când și până unde?
- De demult și până unde vrea Bunul Dumnezeu...!

A fost o zi de sărbătoare, vor veni și altele dacă Cel de Sus ne lasă pe tabla de șah a vieții, dacă El spune că mai avem pagini de scris în jurnal. Zâmbesc pentru că sunt fericit, liniștea sufletească este la Ea acasă, Eu sunt artizanul ei, femeia este „aluatul” de acolo, de la zei, zeii bucuriei de a fi liberi pentru a iubi. Trăiesc libertatea alături de femeia sinelui dinspre sine, e un vis cuprins în mine, o lecție pentru a iubi prin iubire.

Îmi oglindesc privirea într-o lacrimă și-n vârful picioarelor goale mă retrag lăsându-ți în palmă imnul sărutului pătimaș

Acum visăm, mâine vom trăi visul, vom dansa cu trupurile goale magicul vals al îndrăgostiților, acolo lângă râul de munte care curge strategic spre stânca speranței pe care o admir cu nesaț. E o priveliște care mă înnebunește. Este o sculptură a naturii, un colț al pasiunii fără pereche, un dar pe care-l prețuiesc. Recompun filele din calendar într-o odă a renașterii pe calea abruptă pe care am pășit cândva. Melodia din glasul iubit îmi dă aripi spre un alt univers, un univers albastru, pur și înșorit. Mă privesc în oglinda anilor și zâmbesc!

- Ce am fost ieri, ce sunt astăzi?

– Ieri am fost un suflet rebel, nonconformist, astăzi, universul mi-a dăruit liniște, echilibru, pacea interioară după care a tânjit Sinele scorpionului sensibil.

Tăcerea se așterne în redacția din grădina chindiei, înmoui tocul în cerneala cu amintiri și așez pe coala albă metafore alese din seiful încrustat în memoria Eului. Uneori rătăcesc în labirintul serilor petrecute la înălțimea muntelui, mă trezesc din vis ținându-mă de mână regina florilor, iubirea.

- Care-i răspunsul la culoarea florii de Mai?

- Rogvaiv e parola, e precum chipul ei, o lume a nuanțelor, un adevărat eden.

Respir adânc, emoția mă pândește permanent, voi fi acolo în patul petalelor magice când buzele ard în infinite scântei, ard scriindu-și povestea de iubire. Am ajuns cu verbul „a iubi” la destinație. Acolo îmi vorbește femeia sufletului sensibil, îi „sorb” cuvintele pline de tandrețe. Femeie, îmi dai puterea de a scrie șlagărul iubirii, cel mai de succes proiect muzical al inimilor, o capodoperă a sinelui cu sine...! Cu pași mărunți și apăsați mergem tot mai departe și înțelegem forța iubirii, este „hrana” spirituală, e reazemul după care am tânjit toată viața.

- Ce să fac să-mi fie mai ușoară așteptarea?

- Să-mi chem dorul la taifas, oare nu mai doare așa de tare?

Se face liniște în curtea casei de pe deal, numai sunetul telefonului „sparge” tăcerea, răspund și vocea ei îmi aduce zâmbetul pe chip. Ce suavă e vocea iubirii din trecerea mea! Acorduri albastre se adună în inima mea, doruri vin, dorințe pleacă, totul e un carusel, parcă ar fi o piesă de teatru, încă nescrisă, un scenariu, o regie, o joacă. Oțez fără să vreau, ideal ar fi să râd, realitatea e „trează”, sunt „un pic cam beat”, așa că stau și „cuget” cu gândul înduplecat.

- Cum așa, ar zice dorul?

- Ce pot decide când trenul a plecat?

Se face dimineață, visul se împlinește, sărbătoarea s-a întâmplat să fie așa cum ni s-a arătat. Zâmbesc satisfăcut, cuvântul a renăscut cu metafora din gând, e ziua revederii, un punct pe harta destinului, o excepțională imagine a viitorului absolut.

- Poate cineva prezenta profund?

- Niciodată, sentimentele nu stau la rând.

Eu stau la rând, în gând, dorul e liber în libertatea lui, e prezent în sinea Eului, e sincer cu sine, e parte din mine. E curios din fire și adesea mă întreb ce aș fi fără tine, femeie din alfabetul de iubire? Se înserează pe fila jurnalului, e umbră-lumină, e umbra mea, oare îmbătrânește și Ea, precum se îngălbenește fotografia, întreb și eu... așa. Surâd în penumbra camerei mele, e cu subînțeles surâsul, e jocul meu cu mine, e momentul când aștept răspunsul la întrebare: când îmi vine mintea la cap? Și se aude ecoul: dar de ce, ar avea vreun rost? Zâmbesc, fac haz de (ne)caz și merg spre o altă zi, o altă sărbătoare.

- Cine mă poate opri?
- Doar Sfântul Dumnezeu, El poate spune stop în lumea asta mare...

Peste câteva clipe te voi „sorbi” cu ochii primăverii, femeie din focul care arde în ritmul vremii

Se lasă înserarea peste pleoapele sinelui, se caută pe sine și, deodată, se găsește în iubirea pentru femeia visului grizonant. Surâd și îți mulțumesc, jumătatea întregului univers...! Sunt în lumea mea și o lacrimă se furișează pe aripa clipei, nu uită să-mi amintească că sunt sensibilul metaforei, al Eului ce curge spre locul lui, acolo în liniștea jurnalului.

- De ce sunt nostalgic, cine îmi „aduce” acest sentiment?
- Mesagerul timp trece mult prea repede pe la poarta mea.

Pe manșeta clipei stă brodat numele iubirii, al femeii curcubeu, Ea e gingășia care trece dincolo de prenume, de sensul și rostul meu. În infinitul dragostei îmi tot imaginez fiecare îmbrățișare, jocul nebun al trupurilor neîmblânzite, totul e un ocean al pasiunii, o celebră operă de artă a trăirii.

- Cum poate fi definită divină secundă a sinelui?
- Picătura sublimului, cea de pe urmă stație a (ne)suspînului...!

Uneori „despic firul în patru” și nu-mi înțeleg exigența în ceea ce mă privește, alteori sunt prea dur cu mine, îmi cer prea mult printre suspine.

- Oare de ce mă judec aspru, de ce nu țin cu mine?
- Sunt perfecționist, nu știu dacă-i prea bine.

De azi îmi propun o benefică schimbare și vreau cuvântul de onoare al sinelui de la hotare. Știu că sunt iubit și nu mai vreau să mă gândesc la ce va fi, vreau să trăiesc clipa, mai presus de întâmplare. „Sabia lui Damocles” vreau să dispară în negura timpului, în nepăsare. Numai sufletul meu știe cum ascunde teama de neprevăzut, lupta dintre a fi și este. Norocul meu este iubirea lui Dumnezeu și a femeii floare, sfântul cuvânt care mă ține în picioare, crezul meu în Creator, bunătatea Lui din Ziua cea mare. Oricât de bine aș fi, cad, arareori ce-i drept, plâng uneori în șoapte, adeseori în hohote, mă știe cuvântul și penița înmuiată în lacrima dulce. Zâmbetul îmi e adus, pe brațe de dor, de iubita mea cu cer fără de nori, cu tăceri șoptite, cu adieri de amor. E atât de tandră, e atât de bine venită în cântecul din gama sol major...!

- Unde să te port, icoană din primăvărată pridvor?
- La reverul anotimpurilor, scump odor!

Măine voi alerga spre tine, mâinile noastre se vor strânge într-un buchet de frezii, totul va fi o sărbătoare a culorilor vii, a nuanțelor din așteptare. Buzele se vor „zdrobi” în valsul așteptărilor, trupurile se vor dezgoli de îmbrăcăminte vremii, parfumul senzualității se va împrăști pe coapsele zilei devenind jar și foc, descătușare „mistuitoare”.

- Care este numele ei, prenumele unei raze de soare?
- Floare de liliac, culoare nepieritoare, zori de zi, săgeată din zare.

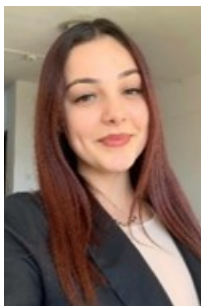
Ard în cercuri concentrice sărutările „devastatoare”, pasiune este parola ei, cifrul din cingătoarea trupurilor născute pentru a fi iubite, scrise pentru a fi rescrise în jurnal, în jocul vieții și-n destin. E inscripționat acolo pe fruntea muntelui, pe stânca dorului nebun, e scris să ne iubim, munte cu munte, suspin cu suspin. Curg apele pe trupurile cu chip de fluviu, curg năvalnic peste pietre de râu, se îmbrățișează, dansează și joacă hora bucuriei printre obstacolele și barierele din stânca șlefuită de sărutul izvorului zglobiu.

- Cine știe ce poate fi dincolo de barajul pâraielor firave?
- Un fluviu din Eu și Tu, năvalnicul și neprevăzutul... Noi.

Împreună suntem o forță, un nesecat izvor, o liniște supremă, un neauzit ecou. Deunăzi am renăscut, am prins aripi și zborul nu mai poate fi oprit, înălțimea ne este stindard, cerul ne este umbrelă, Noi ne suntem curaj. Măine vom fi precum azi, drumul ne este speranță, speranța-i vis, cuprinderea ei este cuprinderea noastră.

* Din volumul „Jurnalul sinelui despre sine”

Maria-Alexandra Răgălie

Un compliment dintr-o altă lume

Uneori, viața se întâmplă în cele mai banale momente, pe cele mai aglomerate străzi, când sufletul tău nu așteaptă nimic. În acele clipe, în care nu mai crezi în surprize sau în gesturi necondiționate, apare ceva sau cineva care îți tulbură rutina. Îmi plăcea să observ oamenii, să le urmăresc expresiile, ticurile, privirile fugare. Mă făcea să simt că, poate, nu sunt singura care simte prea mult. Deși păream grăbită, mă pierdeam în detalii. Umbrele frunzelor pe trotuar, culorile pastelate ale vitrinelor vechi, pașii celor care treceau pe lângă mine fără să mă vadă. Nici nu voiam să fiu văzută, de fapt. Mă mulțumeam cu anonimatul meu, cu gândurile care se rostogoleau în minte ca niște valuri prea mici pentru a fi observate. Într-un fel, îmi plăcea singurătatea asta blândă. Era confortabilă, familiară.

*

Rar mi se întâmplă să fiu oprită pe stradă și să primesc un compliment. Credeam că este un gest de mult uitat, apus. Oamenii sunt prea ocupați pentru a mai observa frumusețea din jur. Dar, într-o zi de aprilie, am fost oprită de o doamnă, al cărui nume, nu îl știu. S-a așezat în fața mea, aranjându-și ochelarii, zâmbindu-mi stângaci. Am procedat asemeni ei. Mi-a întins mâna, am fost puțin sceptică, nu-mi vorbea deloc. Gura ei s-a deschis într-un zâmbet, dezvăluind o dantură perfectă. M-a îndrumat ușor cu mâna stângă, să ne așezăm. Am urmat-o spre cea mai apropiată bancă. Îi observam fineța mișcărilor. Pașii apăsați, unduindu-și ușor șoldurile.

*

Am analizat rochia de un verde smarald, ce o făcea să iasă în evidență, asemeni unei stele strălucitoare în miez de zi, iar balerinii negri îi scoteau la iveală picioarele subțiri. Mă întrebam, câte dureri au suportat din pricina pantofilor cu toc cui. Nu părea genul de femeie ce ar fi purtat vreodată adidași. Șalul verde deschis, părul alb, trecut de umeri, îmi crease imaginea unei doamne din înalta societate, gata, gata să-și găsească poziția pentru pictarea unui portret. Ne-am așezat, a scos din geanta minimalistă un pachet de țigări. Mi-a întins pachetul, am luat o țigară, nu obișnuiam să fumez poate doar în momentele grele, când mă simțeam inferioară lumii. Simțeam că ea asta își dorește, așa că am luat una. Mi-a aruncat același zâmbet enigmatic de la început. Retrăgând mâna, își scoase țigăreta, o

așeză între buzele de un roșu aprins și o aprinde. Îmi întinde bricheta și, acela a fost momentul în care privirea ei m-a pătruns adânc. Ochiul ei nu erau albaștri, nici verzi, erau de un căprui închis. Simțeam că dânsa îmi da răspunsurile de care eu am nevoie. Parcă m-aș fi putut dăinui în fața ei, fără teama de a fi judecată. Nu vorbisem deloc, dar parcă vorbisem despre toate.

*

O priveam absorbită de senzația, de acasă, pe care reușise să o creeze în mine. A privit înainte, îndreptându-și spatele. Nu mă așteptam să-mi vorbească, știam că nu aveam nevoie de cuvinte, privirea ei spusese deja totul. Se auzi o voce răgușită, ce era îmbrățișată de un glas cald, ușor rărit. „Ești frumoasă domnișoară. Te văd ca pe o viitoare femeie din înalta societate. Educația ta, e mult prea rafinată pentru lumea în care te învârti, vei vedea”. Am simțit cum obrazii mi se îmbujorau, am tras un fum, iar ea, cu privirea ațintită la mine, îmi imită gestul. Mâna ei îmi atinsese ușor brațul, inele de argint, pline de pietricele smarald, îmi creaseră un fior rece, dar și cald, ca o adiere neașteptată într-o zi de vară. Îmi crease un disconfort, voiam să plâng în palma ei, să mă descarc, fără vorbe. Uitasem complet că sunt pe stradă, pe o bancă în văzul lumii. Mi-a aruncat o privire caldă, buzele ei arcuindu-se ușor. Am încercat să zâmbesc și eu, iar atunci gustul sărat al lacrimilor, ca o eliberare, mi-au anunțat adevărata libertate. S-a apropiat de urechea mea, ca și cum mi-ar fi spus un secret, ce nimeni nu trebuia să-l audă. „Să nu renunți”. Auzisem de milioane de ori aceasta frază, dar din partea ei, am simțit cum cuvintele îmi inundă trupul, cum își fac drum spre sufletul meu. S-a ridicat în picioare, soarele forma în spatele ei o aură, o vedeam precum o zeiță. Știam că nu o să o mai revăd și în acel moment, simțeam că viața mea avea să schimbată pentru totdeauna!

*

Am rămas câteva clipe nemișcată, privind cum pașii ei se estompau în bătaia luminii. În aer plutea un parfum floral, subtil, care părea să o urmeze. Simțeam că timpul se opri, că orașul dispăruse pentru câteva minute. Privirea mea aluneca pe alee, acolo unde pașii ei lăsaseră o urmă invizibilă, dar atât de prezentă în sufletul meu. Am vrut să o strig, să o întreb cine este cu adevărat, dar nu am avut curajul. Ceva din mine îmi spunea că trebuie doar să primesc acest dar și să merg mai departe. Îmi simțeam inima grea și ușoară în același timp, un paradox care mă făcea să zâmbesc printre lacrimi.

*

Scrierea are un sâmbure de adevăr. Totul s-a întâmplat în Târgoviște, într-o zi de aprilie, aproape de gară. O doamnă în rochie verde m-a oprit, zâmbindu-mi și spunându-mi cât de frumoasă sunt. Mi-a mai spus că, naturalețea și simplitatea mea, mereu, vor face diferența. Ne-am așezat pe o bancă, mi-a povestit despre viața ei. Îmi amintesc că mi-a vorbit despre faptul că a fost profesoară de limba română. Kafka, Dostoievski, Tolstoi nu au lipsit din conversația noastră. Ca să vorbesc despre răspuns, aici este sâmburele de adevăr, mi-a spus să-i promit că nu voi renunța niciodată.

Soarta unui zar

Provocările unei zile de ianuarie 2024. Este ceasul nopții și păsările dorm, profund, pe la cuiburi adunate, numai eu stau și privesc bolta înstelată. Gândurile zilei, mii și mii, toate adunate, despre una, despre alta, ce-a mai fost ce va mai fi... Așa e viața ca un zar. Ca la jocul de table, ca la Piticot, asemenea sorții. Cum se învâрте, ca la roata vieții când e mare, când e mică. Tu cititorule ce ai de zis?

Cu astfel de gânduri, răzvrătite și rebele, aruncate în univers, în toiul nopții am scris acest scurt text, pe care vă rog să îl lecturați. De va fi spre deliciul sau bucuria dumneavoastră, ori spre zâmbet, tu cititorule vei decide. Eu oricum îți mulțumesc, măcar și pentru că ai răpit o secundă din timpul tău prețios.

– Cine ești tu zarule geamăn?

– Un zar, aruncat pe tabla vieții, la voia întâmplării.

– Credeți în tainele destinului?

– Da, el ține în căușul palmelor zarurile, când se plictisește, suflă în ele și le aruncă la întâmplare!

Așa și cu mine, unul s-a rostogolit și iată-mă! Geamănul prezent pe scena nopții. Doar eu și aștri, ah zarule m-ai amețit tot învârtindu-mă, am uitat, mai este o stea aparte, e a mea.

– Ce prețuiești?

– Clipa, dacă aș putea să-i păstreze nemurirea...

Pășesc agale, firav, pe cărarea timpului, domnule zar, gândul îmi fuge la ceea ce am fost, tânărul fără teamă, rebel, hazliu și neînfrânt de viață. Ca la table, șase-șase, poartă-n casă. Nemurirea bărbatului ferm și hotărât, ce socotea bine cum te tot învâрте, domnule zar. Te rotești așa cum se rotește și destinul.

– Ce este nemurirea?

– O clipă. O clipă de eternitate, noian de vise, iubiri, destine neîmplinite. Clipa este ca o zbatere din pleoape și gata, fuge ca și gândul!

– Te mai rotești mult, măi zarule? M-ai amețit. Parcă vorbeam de gânduri.

– Ce-o mai fi și gândul?

– Gândul, am mai spus cândva despre aceasta! Ei ..., gândurile au foșnet de mătase, pe ele le-am pus noapte de noapte pe unicul meu pat, bolta cerească cu stele ei mii și mii, ele nu mi-a îngădit niciodată libertatea visurilor mele, având o singură muză – credința în mai bine, pentru ea am așternut rânduri, rânduri de iubire, am înfipt iute gândul, de teamă să nu fugă, apoi un rebel și buclucaș nor m-a ajutat și le-a udat, până își făureau rădăcini.

Eu nu făceam altceva decât să culeg buchețelele de gânduri, să le dăruiesc cu inima fremătând de bucurii în zorii zilei pline de rouă. Cui i-ar fi de folos? Deschid palmele și te cuprind în toată imensitatea ta destine, ce te tot rotești? Cuprind firescul bucuriei, dincolo de ea se află clipa rețrăită în intimitate, fericirea de dincolo de masca vieții, cu aparențele ei ce parcă se tot joacă.

– Unde te gândești, domnule zar? E miezul nopții, nu vezi că stau de vorbă cu steaua mea? E acolo sus, pe bolta cerească, e cea mai luminoasă. Ea mă păzește de tine, când te tot învârti ca un nebun pe scena vieții.

– Cum îi ești recunoscător?

– Privind către Divinitate cu smerenie și mulțumindu-i în tăcere. Așa așez pe vatra zapisului sorții, cuvinte și rugă către Cel Suprem. Înalt o rugă spre Tatăl nostru. Îi povestesc despre o stea ce mi-a fost dăruită, doar mie. E acolo sus și luminează, este așa frumoasă!

– Te temi de moarte?

– Nu, pentru că am fost spectator de nenumărate ori, nu mă mai tem. Viața și moartea sunt două jocuri aproape bune, moartea este destul de hoată, fie vorba între noi și viața este uneori jucăușă. Și chiar dacă moartea îți dă un avans considerabil, măcar un telefon, eu știu cine pierde până la urmă, nu știu la ce nivel am ajuns, nici nu-mi bat capul, are ea grija moartea să mă anunțe! Pe filele vieții mele, destinul a fost bun cu mine. Mângâierea celestă a lui m-a păzit, m-a scos din ghearele doamnei în Black. Acum îi fac cu mâna, învârt eu zarul... Pe valul gândului ajung la nemurire, sau cum vrei tu, zarule să o numești.

– Eu aș numi-o eternitate.

Îmi place și așa, hai că am început să ne înțelegem. Nu mai te învârti doar cum vrei tu... Eternitate, orizont, depărtări, lumini de vise, împliniri măreață stea, și ce o mai rămâne peste timp. Toate vin peste timp, bucurii, necazuri, vise și regrete, toate trec. Nici o zi fără amintiri, ne amintim sărutul primei iubirii, bune, rele, toate se petrec, zarul se rostogolește... Toate trec, mergem mai departe, viața ni le împarte!

– Oare libertatea domnule geamăn înăscută în tine, rebelule tânăr unde este?

Ei domnule zar, aici te rotesc eu. Geamănul nu știe, dar iubirea ce îmi este dăruită, îmi răsună în urechi, așa duios, melancolic. Eternitate, iubirea ta va străluci la infinit, fără sfârșit asemenea dorului necuprins... Sunt încă tânăr, puterile mă țin, chiar de uneori ating pământul cu genunchi, sunt încă tânărul rebel...

– Iubirea ce rol a avut în viața dumneavoastră. geamănule?

– De ce îmi pui întrebarea la trecut? Asta îmi amintește de o tânără frumoasă, e drept cu ceva timp în urmă, la întrebările mele, poate insistente despre nivelul său slab de pregătire, m-a certat un pic: „la urma urmelor de ce mă tot iscodiți domnule?”

– Am închis ușor ochii, fără prea mult exercițiu și m-am visat într-o piață, eram eu, o conservă, mi-am pus ochelarii și am citit: „Domnule gemăn, termen de valabilitate depășit! Acum o să îți răspund ție, cel ce tot mă sucești. Încă nu! Nu știu unde duce drumul meu, dar merg mai lin, pentru mine iubirea a fost și este totul în viață, este sublimul vieții, fără ea nu aș putea trăi, sunt născut din iubire, viața este născută dintr-o floare, este plină de magie! La această materie am fost și sunt laureat, am iubit și am fost iubit! Cu iubirea deschidem inimi, suflete, porți ale destinelor. Iubirea este cel mai puternic sentiment din lume, alină dureri și calmează suferințe. Este cel mai ieftin și la îndemână tratament și terapie, o cale de a atinge starea supremă de fericire.

Silvan G. Escu

Țara lui Bă!

Tocmai atunci trecea pe lângă noi, chiar dacă s-ar fi putut întâmpla să nu fiu de față, un alt (con)sătean, ceva mai tânăr decât mine, (ăsta chiar era hâtrul satului) cu mâna dreaptă ridicată a salut nazist, zicând înțelept și înțepat:

– Vă urez să aveți o zi despre care, peste nu prea mult timp, să aveți ce zice, bineînțeles cu voluptatea zicerii, pentru că vor fi altele pe care ați vrea să le uitați, deși, culmea, tocmai acestea nu se pot uita. În tot acest timp, al perorării, se uita fix la mine. De ce? M-am întrebat atunci și mă întreb și acum; în zadar, nu găsesc răspunsul. Să fi știut el ceva ce nu cunoșteam eu?

– Bă, fraților, zise, ce să vezi, ieri, în drum spre autogară, de unde urma să iau microbuzul spre casă, am parcat metrul în fața Teatrului Național. Și, ținând șapca de tractorist sub brazda ne deșelentă a brațului, am intrat pe la ieșire, conform obiceiului de-acolo de unde vin eu, la spectacolul „Dineu cu proști”. Bineînțeles, așa cum știți că sunt, încrezător că nu voi fi refuzat, m-am așezat la masa lor. Culmea este că în loc de haleală am primit palme de la spectatori, care credeau că peste noapte s-a modificat scenariul. Normal că am fost amendat pentru parcare neautorizată, dar din ce ciuciu s-o plătesc. În plus m-am ales și cu un minus: am pierdut microbuzul, dar dacă trebuie să vedem partea veselă a lucrurilor, cred că de fapt m-a pierdut el pe mine, fiindcă am aflat a doua zi că a plecat gol! Noroc că era vară. Și pentru el și pentru mine.

Acestui om i se spunea chiar așa cum se adresa el oamenilor, BĂ. Aproape nimeni nu-i mai știa numele adevărat. Cu excepția poștaşului care-i aduce la fiecare început de lună ajutorul social, fiindcă el era un caz, ca mulți alții de fapt, în sensul că îi era și teamă și rușine să muncească. Și în plus nu ar mai fi avut timp să bea. Vă dați seama câtă pagubă, ce ar fi putut să piardă comunitatea, văduvită de spiciul său zilnic, nocturn? Deși nu făcuse decât opt clase obligatorii, avea oarece cultură fiindcă citea foarte mult; nu-i scăpa niciun înscris mângălit pe gardurile sătenilor, iar în fața desenelor, știți voi de care, se oprea și ședea minute bune ca să-și dea seama dacă sunt vii. În final pleca dezamăgit, sperând totuși că data viitoare poate, poate...

Acest BĂ, ce se vrea înțeleptul satului, în orice caz, cu siguranță este cel mai bun la dat comenzi... la băutură. Din pragul vieții, care în cazul lui se confundă cu pragul cârciumii din centrul satului, pentru început comandă două sute de vodcă, în două pahare, care să vină unul după altul la intervale cât mai scurte, dacă se poate chiar fără pauze între ele. Și se poate.

Înainte de asta însă, ca să-și respecte renumele pe care și-l reclamă, de înțelept adică, începe prin a face apologia băuturii pe care o preferă: „vodca, în cantități îndestulătoare - mă rog, n-a folosit el chiar acest cuvânt - vindecă iritația pielii în general, dar, admit, o potențează (iar?) pe cea a urechii, iar pentru cei care-și iau zborul cu mâinile întinse regulamentar pe lângă corp, ca reacție secundară (!) provoacă julturi ale nasului, care oricum nu mai sunt luate în seamă începând chiar cu a doua zi, ca să facă loc viitoarelor...

Apoi, după primele două, mai cere alte două sute, pe care de această dată, respectându-și propria rutină, le bea invers, prima dată pe a doua, cea turnată în pahar ultima, după care pe prima. După primele patru sute de băutură se pregătește intens să privească câteva ore într-un punct fix, desenat artistic de curând de o muscă, unul numai al lui, punctul, nevăzut de nimeni altcineva. În tot acest timp, nu mai vorbește cu nimeni, doar aprobă sau nu, dând din cap, la fel ca musca fără... Din când în când, plictisit de propria plictiseală, scoate câte un răget cu nuanță de șoptă, ce se dorește (pe ea însăși) a fi înțeleaptă: „iadul este de aur, bă, oameni de nimic, fiindcă așa ni se arată neputinței noastre de a discerne, bazându-se pe comoditatea și pe lipsa noastră de rigoare. Și de morală.”

S-a străduit mult să rețină acest pasaj. După care urma un răget violent, necruțător: „măcelari din toate țările, uniți-vă! Decapitați omenirea! Desigur, pe cea care vi se opune”. Însă, epuizat de atâta obositor privit, spre a se relaxa, își imagina că devine activ și se apucă de spart lemne, mă rog, doar unul, că avea bunul obicei să se plictisească repede. O mai veche pasiune de-a sa. La un moment dat un alt atârănător al sorții i se adresa: „Auzi Bă, îl știi pe Jan, cică are de vânzare un antigravitațional”. „Mă interesează, dar să fie ambalat, să nu fie folosit, că eu nu mă încurc cu second hand-uri”.

Uneori se întâmpla să intre în cârciumă aproximativ grațioasa Grațielă, poreclită de răuvoitori Dizgrațielă, o femeie de aceeași factură cu cei prezenți în fiecare zi, mai toată ziua acolo. Aceasta cerea de fiecare dată o sută de vodcă pe care o bea în picioare, deși pentru asta era nevoită să deschidă gura. Nu saluta pe nimeni nici la venire nici la plecare, i se adresa doar patronului să o treacă pe caiet, unul (studentesc!) numai al ei. Patronul știa precis că femeia nu o să-și plătească vreodată datoria, așa că „subția” suta celorlalți clienți, lăsând-o pe Grațielă să creadă că este permanent datoare.

Trăia în sat un nefericit care avea de toate. Era tânăr, frumos, poate prea frumos, ceea ce uneori e un handicap, avea studii superioare, era deștept ce mai. Avea o familie frumoasă, oare ce și-ar mai fi dorit? Muncea foarte mult și avea realizări, și financiare, pe măsură. Și cu toate astea, un neisprăvit ca Bă îi dăduse viața peste cap. Doar cu câteva vorbe bine (!!) țintite. Într-o bună (și ea?!) zi, în loc să dea binețe, îi spusese pe șleau: „măi, „child in time” (incredibil, nu?! Văzuse acest titlu pe ecranul televizorului de la bar), la ce-ți folosește averea, dar mai ales deșteptăciunea dacă ești foarte prost, adică, dacă mă înțelegi, ai făcut atâta școală doar ca să muncești de nu-ți vezi capul și nu mai știi nimic altceva, nu tu relaxare, nu tu distracție, nu tu timp liber. Doar acumulări de cute pe frunte, din prea multă grijă pentru tot felul de acumulări, în urmărirea unei continue stivuirii a averii. Nu știi să te bucuri de viață. Privește-te cu luare aminte, omule: ai îmbătrânit de tânăr. Mi-e milă de tine, prostule!”.

Din acea zi, Ion Român, asta era numele lui, a alunecat într-o depresi(un)e din care nu a mai ieșit nici în ziua de astăzi.

Altfel, din sticla întreagă, de jumătate de litru, rezervată lui Bă, mai rămânea o sută, pe care, din obișnuința sa de a avea tot timpul în față un număr par, fiindcă îi plăcea să numere din doi în doi, era mai simplu pentru el, cerea să-i fie împărțită în două, câte cinzeci fiecare, pe care le bea invers decât până acum, pe prima, prima. De mâncat mânca ce mai rămânea rest de la vodcă, împreună cu semințe de floarea soarelui. Mă rog, doar miezul. Vai, ce binefăcător este Soarele! Însă în ultima vreme chiar avea noroc, mureau oamenii pe capete. „Așa-i că pomana îngrășă?”, îi zicea, făcând cu ochiul, când unul, când altul.

Era foarte devotat localului, astfel că pleca ultimul. De fiecare dată, târziu, în noapte, după ce își ajuta ochii să se des împăienjenească, îl saluta, respectuos cum altfel, pe patronul-chelner, care de ore bune dormea cu capul pe tejghea. Și, ținându-se zdravăn de el însuși, pornea motorul picioarelor care cu greutate îl mai ascultă, îndreptându-se spre casa... melcului. Așa își spunea el sieși. Dar și pentru faptul că așa-zisa casă avea o singură cameră. Măcar asta era diferența, nu era nevoit să o care în spate.

În această noapte, fiind prea obosit, a hotărât să o ia pe scurtătură, drum ce trecea prin cimitir, printre altele cu scopul nemărturisit, decât poate lui, să vadă dacă este și el acolo. Negăsindu-se, fericit că e, pardon, că nu, și-a continuat drumul, ieșind pe poarta pe care nu

intrase, cea din celălalt capăt de lume, însă chiar când să facă ultimul pas... spre civilie, să zicem așa, se pomenește, ciudat cuvânt în această împrejurare, că-i sare în spinare un rucsac plin cu oasele celui mai bun prieten al său, mort demult, în adolescență. Sau poate i s-a părut. Tot ce-i posibil, doar că zgomotul produs de frecarea oaselor părea a fi o șoptă, un fel de reproș. Brusc i s-a făcut pielea de găină, sperând ca oasele sale, când va veni vremea, să nu se miște deloc. Iar dacă da, atunci să o facă în liniște, să nu mai dea și altora fiori pe șira spinării. În orice caz, când și-a pipăit spatele, l-a simțit acolo, cu rucsac cu tot. Odată ajuns acasă, cu toate aceste neajunsuri, primul lucru pe care l-a făcut a fost să desfacă rucsacul care în continuare părea plin. Numai că era plin cu grijile de a doua zi, de fapt cea în care intrase deja. Liniștit oarecum că grijile nu aveau oase, în încercarea de a-și alunga gândul ca să-l îndepărteze de griji, a intrat în așternutul niciodată așternut de mâna unei femei. Dintr-o altă cameră a lumii, vecină cu a lui, o voce părea că-i șoptește o suavă urare de noapte bună.

Avea obiceiul, ca până să adoarmă, să se joace cu o minge invizibilă pe care în fiecare seară o umfla cu aerul mirosind a mahoarcă, suflat din plămânii săi de țaran care ar fi trebuit să fie puternici dar nu erau. Ajutându-se de o pană smulsă din aripa unei găște a nimănui, adică a tuturor, liberă pe uliță, dar pe care nu o voia nimeni fiindcă avea buna obișnuință, pentru ea, să mănânce mult și bine, ceea ce era rău. Lovea mingea cu puterea dată de poziția relaxată în care se afla, minge care la început zbura de colo-colo, însă după câteva minute înainta încet, din ce în ce mai încet, iar piciorul cu care o lovea cobora la fel de încet, încet. În acest mod, și de această dată, adormi cu gândul la primul gând.

În vis se trezi că acel prim gând, oricare ar fi fost el, era ferecat între tâmplele lui, cu fire albe cu tot, gând parșiv care îl împingea să dezbrace în pielea goală pletoasa salcie sub care visa treaz Eminescu. Se făcea că este contemporan cu el. Cu toate acestea, la trezire nu își amintea nici măcar un vers din poezia pe care o scriseseră împreună. Când s-a trezit de-a binelea, undeva după ora prânzului, deși rucsacul era încă plin, știți voi cu ce, el avea capul gol, până și pe dinafară. Îi căzuse și fesul pe care și-l puneă, foarte grijuliu să nu i se împrăstie mintea, fie vară, fie iarnă, oricând se băga la somn.

La o oarecare distanță de casa sa locuia o femeie cam de vârsta lui, singură și ea, după ce-i murise soțul în urma unui tragic accident bahic, se înecase cu propria vomă; din zgârcenie, cum să piardă el ceva din ce tocmai băuse! De fiecare dată când îl zărea, deși el umbla mereu singur, îl aborda astfel: „Bă (doar ăsta era numele lui, nu?), îl lași azi pe prietenul tău să intre în camera mea?”, la care el răspundea ca un om bine-crescut de nimeni „da, bineînțeles, însă nu chiar acum, abia peste câteva ore, mai pe seară mai precis când mă întorc de la serviciu (sic!)”. În cele mai multe cazuri, fiind prea obosit de la atâta stat degeaba, considera că e prea târziu să o trezească din somn și nici „prietenul” său nu ar fi fost în măsură să o deranjeze, așa că se scurgea tiptil pe lângă gardul ei, deși lumina era aprinsă. Alteori însă, când ajungea mai devreme, o găsea în pielea goală și, văzând că doarme, i se făcea milă, o învelea și pleca. Ce mai, era un adevărat gentleman. Ei, nu chiar de fiecare dată, uneori, când se aflau amândoi treji, mai mult ea, se „împrieteneau” mai deloc afectuos, vulgar chiar. Însă iată că și în acest fel unii oameni își rezolvă nevoile, firești altminteri. Într-o seară brusc își aminti de Jan. „Fă, Coro, te interesează, am găsit de cumpărat un anti... cum îi zice...”, „anticoncepțional, Bă”, zise Cora. Așa i se spunea, prescurtare de la Cocora, adică femininul de la Cocor. Astfel fusese botezată, nași fiind familia Vultur. După „eveniment”, se îndrepta, împleticit de la atâta efort, spre casa sa, unde, deși avea o singură cameră, de mult visa să aibă și un etaj măcar, așa că își făcuse o scară interioară... care, uimită de propria neputință, se oprea în tavan. Însă, el, sau de ce nu, ea, scara, de ultima treaptă agățase speranța.

Dimineața următoare, conform obiceiului care între timp devenise rutină, urma să ia ziua nu de la capăt, ci de unde o lăsase cu o zi în urmă, atunci când plecase de la cârciumă. Așa că se întorcea tot acolo, pentru a-și desăvârși opera pierderii timpului. După care unii, poate exagerat de riguroși, mai aleargă și-n ziua de astăzi, îmboldiți de unul pe care prietenii, ca și dușmanii, îl strigau pe numele mic, Marcel. Bine că acesta măcar nu era/ fusese un alt Bă!

Iosefina Schirger

Nopțile din ochii tăi

Credeam că exist de mult, că m-am maturizat, că ideile, gândurile sunt fiecare la locul lor fixat... De unde atâtea puteri, de mă faci să aud, să cred că mă latră câinii tăi? Aveai privire trandafirie ca într-o poză din copilărie. Voi trece cu bine și de această idee: c-ai fi o poveste cât o Siberie! Dezleg sateliți, răstorn căi lactee, alerg până pe Jupiter, până spre zero absolut, pentru un gest, un gând, un cuvânt... Cine se află îndărătul ochilor orbi, în cosmosul gros, în mașină, pe jos, dincolo de piele, carne, os? Într-o zi mă voi preda ochilor în care mă zbat! Aș putea să-ți desenez ce visezi, să te scot din ritm, din mers. Ai putea să te oprești din alergat sau tu așa iubești: amestecat? La ce bun să ai ochi și să nu vezi? Te caut stradă cu stradă. Îmi e dor de-a ta zăpadă! Iubita mea din alte stele, purtată-n gând, în păr, prin ploi, sub piele - sunt gata de război! Al lumii mele! Ai fost, nu ai fost, nu mi se pare important! Cu tine exist, vorbesc constant. Rătăcesc în urma ta până îmi vor înverzi celulele, salcâmi, măceșii, neghina; până îmi vei coace fructele și îmi vei aduce luna. A iarnă miroși și a ploaie. Te voi zidi să nu te mai vezi, să nu te mai caut, într-o foaie! Am să te aduc de pe stradă în grădina mea de iubiri de zăpadă. Ridici ușor din sprânceană? Nu vrei să știi ce vânt, ce iarnă e la mine sub geam, sub geană! Nu fi aspru cu tine cel temător! De cuvânt să te temi! E nemuritor ca sufletul decapitat de un dor. Ca pe-un copil uimit, un contramod în contratimp, un nor, o stare, un resort, în mintea și-mpotriva mea te port. Fără noroc te-am disecat, râvnit, renegat; ți-am dat foc. Arunci flăcări mov când privești. Te-aș agăța la gât, la mână, de ispite să mă ferești... Aș putea să-ți lungesc serile. Ai putea să te întinzi ca florile după soare, dar nu, noi trăim în absență, fără ieșire, salvare! Ce mă ambiționez să-ți demonstrez? Ce-i fericirea asta? Nu e să fie să te întâlnesc și basta! În fiecare e un abis de poezie pe care îl poți oferi, trăi la vremea sa sau pe hârtie. Demult gândeam, dar nu știam a spune și mi-a venit așa, o slăbiciune: pot ochii mei să te mai aibă o dată, sălbăticiune alergată? Era prezis demult în aștri c-au să mă ardă ochii sihaștri și-au să-mi hrănească grădina de rime, să mă inspire, să mă viseze, să mă deprime! Un orizont necercetat, un vag parfum, o melodie tristă... Cu tine departe îmi închipui lumi roz sub zăpadă și mări aburind pe Marte. Hai să umblăm amândoi răsând mirați, târând după noi florile, parcul, anii, munții! Te mai străbat? Mă mai auzi? Te mai deștept? Am răscolit jarul din gând, norul din piept? La vorbe rimă nu aștept! Lași curcubeul întins peste coastă să mă umple de roșu, de galben, de indigo, de floare albastră! E invizibilă dorința să mă agăț de trupul tău, măslin? Ți-ar trebui distrusă inima să mă răzbun deplin! Când ochii nopții deschideai voiam în ei să mă cobor... Știai? Mă amăgești chinuitor! Tu ce ai face dacă ți-ar fi dor? Mai ai puțină căldură în ochi? Voi trece să văd. Îi vei deschide? Pot? Parcă mi-ai pus tristeți în pahar! Înșir cuvinte fără sens, le am în buzunar. Lasă-mă jos, nu te prosti, dragoste, iar! Cum ai ales să mă deschei, să te ascunzi în umbra tămplilor mele stângi, să tremuri și să plângi? Dacă-ai îndrăzni, dacă ai citi și dacă aș ști, cum ar putea fi, mâine de-ai veni? Doamne, dă fiecăruia ce e al său! Eu nu știu dacă e bine.

Vreau mâinile, zâmbetul tău. Îți picură ceară din ochi. Vânător de nori, de vreme bună, ești fericit acolo pe lună? Cu noaptea ta de violete mov ai răscolit naive rime. Credeam că te știu îndeajuns cât să respiri pentru mine! Peste ochii tăi, curcubeu mi-e înima. Zburdă. Ce ar putea să însemne: renaștere, trecere? Îți pot risipi negrul din ochii grei, singurătatea, toamna să nu le mai vrei! Îmi dai fiori când mă visezi. M-am împăcat cu gândul. Vezi? Cine a pornit vânătoarea de vrăjitoare? Cine pe urmă va fi mai tare? În vis mi-alergi. Poți lumina cu ochi de noapte o grădină, poți descânta în șoaptă o fântână. Unde mă duci? Spre ce idee de fericire vrei să apuci? Ți-ating urma pe zid și mă rog înainte pentru dialog. După o iarnă cu tine pe părții abil, am ajuns la echilibru stabil. Mai schiezi? Ai trecut linia sosirii din gând? Aleargă-mă peste clape, coarde, viori, harpe, armoniic tăcut, noapte! Trece-mă de cuvânt prin vitralii, în lumina de afară, spre Marte! Mai trec pe acolo. Răscolesc pământul incendiat, copacii arzând, munții cu cicatrice de dor sfâșiat... În lungul șoselei ți-am arătat că exiști tăiat în două de doi ochi triști. Necunoscute gânduri și aripi cresc din disperare după verb. Întoarce-mi fuga! Spune-mi! Suntem? întreb... Mai ai puterea să fii tânăr și universul să-l visezi? Nu crezi că totul se reduce la un destin banal, livresc? Și eu am alergat! De pe munți, din vânt, de pe mare te-am adus în nisip, spirale... Te-am văzut pe o stradă. Să iau foc ca un antracit, ca o petardă, în creier, în sânge, în artere, în glandă! Hai să dăm o raită pe afară! Să uităm de nserare! Vitrinele sunt aproape ca noi: la vedere pe Ștefan cel Mare. Noptile sunt albe, umbra nicăieri. Ce risipă pe țărnul spre tine! De idei... Pentru cine stelele nasc alte stele și sori, eneide, luceferi strălucitori? Mă chinui dar să știi că are rost. Te țin secret ca pe un antidot la frig, la ploaie. Îmi trece tot. Să-ți amintesc că n-am curaj să te privesc? Eu știu că nu ești gol, ci doar pustiu și-ai nopți în ochi. Întinde mâna! Nu-mi datorezi nimic! Ți-am adus luna! E gata să trăiască periculos pe pământ. Îi e totuna. Nu faci nimic. Nici nu iubești. Nu ești nici meșter în povești! Atât: zâmbești. Aș putea să-ți descânt de ploaie, să te fac să-ncapi numai din privire într-o devenire, într-o poezie, într-o amintire, floare pe câmpie! Treci în voie pe afară senin, dur. Te rog să curgi pe altă stradă! Nu pot să scriu, să-ndur! Inspirația e ca dragostea: inima bate altfel presimțind întâlnirea, emoția, mâinile, gura, haosul, viitura... Ochii nu-ți ard de depărtare? Străine, n-am puteri să-ndur nefericitul iad al ochilor tăi duri! Te recunosc alergând. Simți? Pe obraz, piept te ating. Nu îți pare totul mai aprins, mai depărtat, concis, secret? Nu se putea altfel, nu ar fi fost frumos... Îngăduie-mi să mai încerc să pot de ochii tăi să trec! Trăiești? Respiră pielea ta? Cum te mai rogi și cum oi bea cafea, cu gândurile așa? Nu pare că ți s-a-nmuiat inima de trandafir sculptat! Măcar c-o julitură să te fi lăsat! Am un orizont larg. Îmi va fi ușor să te închid într-un cerc. Într-o perspectivă îndepărtată am să încerc. Timpul va stârni uraganul cu o sută de fețe, o mie de guri, în zmeul cu zeci de ochi, urechi, brunet și foarte tăcut. Poate nu ai simțit niciodată! Poate nu te-a iubit nicio fată din bronz, ciocolată! Te-am văzut cu nările, arterele, porii, cu nervii, pupilele vizibil dilatate, frecându-ți barba de nori, ca iarba! Am văzut cum dormi, cum te trezești, ca senzație. Ne vom amesteca! Vom deveni nor, vibrație... Noptile din ochii tăi mă destramă-n depărtări, îmi topesc ninsorile, îmi îneacă florile. Praf ceresc ne curge prin vene. Vară, alergăm prin poiene? Evaporă-mă din ochi ca soarele roua risipită, dimineața, peste verdeață, într-un sărut neștiut, de la distanță! Credeam că visasem ultimele vise. Posibil să nu fi existat în ochi nori, vitrine! zise... Când mă vei afla, prefăcută-n stea, te voi prinde-n gravitația mea ca să te pierd iar, în umbra mea! Nu a fost seară, nu a fost dimineață, să nu dau drumul păsării să iasă, să te găsească! Plouă din senin. E pustiu plin. Rătăcite-n el farmecele ei... Nu mai e simțire nici pentru-o privire! Am putea fi regizori! Deja stăpânim agonia, cuvintele, toamna, tristețea! Cu gândurile mă înțeleg bine. Aleargă singure printre rânduri la tine. Doar stelele în somn, de dor, de vor mai arde, or prefăce orașul și pe noi în poveste, în miere și lapte. De ce rămâi cu privirea în gol când norii trec alergând rostogol? Mi-ar plăcea să te pierzi în ochii mei ca un stol...

Aurică Burtescu

Laleaua albă (Iubire paralelă)

Pătrunderea cu greutate în bibliotecile comunale a cărților valoroase nou apărute, face ca puțină lume să citească o carte monument, a celebrului scriitor contemporan, apropiat nouă, Ionuț Vulpescu. Laleaua albă, nu este nimeni altcineva, decât balerina noastră, de nivel european, Irinel Liciu, prim balerină a Operei Române, o adevărată lebedă a baletului românesc și o adevărată frumusețe feminină. Lumea știe că, în urmă cu 22 de ani, Irinel se sinucide în ziua în care soțul ei, poetul Stefan Augustin Doinaș, moare pe masa de operație în urma unei cumplite boli. „O prea mare iubire, ucide”, scrie Irinel în biletul de adio. Puțini știu că Doinaș a fost un mare poet, cu studii de medicină și literare. A făcut parte din Cercul de la Sibiu și a venit la București, după mai multe tribulații, ajunge redactor la revista Teatru. Este arestat și condamnat politic, pentru „Omisiune de denunț” (Nu turnase la Secu pe un coleg care lăudase în redacție revoluția ungară). Este eliberat în urma acceptului de colaborare, dar și a intervențiilor pe care balerina Irinel Liciu le face la mărimile țării. Cei doi se căsătoresc și trăiesc o mare iubire până la tragicul lor sfârșit. Puțină lume știe că Biserica Ortodoxă Romană acceptă pentru prima oară, ca cei doi să fie înmormântați împreună la Cimitirul Belu, cu slujba religioasă în biserică. Dacă „O prea mare iubire a ucis-o”, puțină lume știe, că Irinel purta în inimă, o dragoste ascunsă și prea puțin suportabilă, pentru poetul Gheorghe Tomozei, Prințul Tom, cu rădăcini târgoviștene (Pucheni-Dâmbovița) cunoscut prieten cu Labiș și Nichita Stănescu, supranumit și prințul poeziei românești. În arhiva poetului, sunt păstrate cu sfințenie scrisorile și alte documente prin grija soției sale, Cleopatra Lorințiu. Tomozei a cântat această iubire, pe care o considera imposibilă, în volumul intitulat „Filigran”, prezentat elogios de Geo Bogza. Cartea „Laleaua albă, nu este altceva, decât cartea baletului amoros pe care îl poartă Irinel Liciu între Doinaș și Tomozei. Fără îndoială, Irinel Liciu moștenește ceva din trăsăturile femeilor antice: Antigona, Ifigenia, Electra...

Urciorul cu apă rece de la Șipot

Recenta criză de apă potabilă prin care a trecut localitatea noastră mi-a deșteptat în minte întâmplări din vremuri demult apuse. Mă jucam în curtea noastră puțină, când tatăl meu mă strigă cu glasul lui blând: „măi Ricuță, Băta vrea să te vadă!”. Era ceva trist în glasul lui, pe care eu cu mintea mea de copil nu aveam cum să-l înțeleg. Auzind că trebuie să merg la bunica Maria, mama îmi schimbă imediat cămașa înflorată, îmi pieptănă părul ciufulit și plecai în urma tatălui meu, care era extrem de tăcut... Am ajuns repede la casa bunicii mele situată la intrare, pe Ulița Burteștilor și de pe prispă, tata și-a strigat mama încetișor. Bunica ne-a răspuns cu glasul stins. Am intrat cu sfială în camera sărăcăcioasă și puțin întunecoasă. Bunica s-a ridicat cu greu pe marginea patului și m-a strâns la pieptul ei, m-a sărutat pe frunte și mi-a mângâiat părul blond cu „vârtej” în

frunte. De unde era să știu eu că bunica își trăia ultimele clipe din viață și își lua adio de la mine... În spatele meu tata lăcrima și eu, copil fiind, nu înțelegeam de ce. După un timp, bunica îi făcu un semn tatei, arătându-i urciorul din spatele ușii. Tata a luat urciorul și grăbiți am ajuns în drum. Am luat-o pe ulița lui Nea Ion Rătu, am sărit un pârliaz și am ajuns pe marginea gârlei secate, din loc în loc sălcii și arini pe margini. Am urcat în deal la Rica și am coborât dealul plin de corni al lui Nea Dumitru Moldoveanu. Am auzit vuietul Șipotului care venea de undeva de pe o coastă plină de arini și în malul gârlei era o țeavă care capta izvorul. O atmosferă de basm mă cuprinsese. Ne-am răcorit fețele aprinse și am băut apă cu pumnii. Tata clăti urciorul îndelung și-l umplu cu apă rece de la Șipot. Stropi mari străluceau în razele soarelui. Grăbiți am ajuns la bunica, dar tata nu mai m-a lăsat să intru. Bunica a murit a doua zi, plânsă de familia noastră și de întregul sat. Bunica a crescut șapte copii, iar eu eram nepotul ei favorit. Târziu, aveam să află că bătrânii satului când simt că li se apropie sfârșitul, cer să li se aducă un urciur cu apă, de la Șipotul miraculos.

Amintiri din realitatea imediată...

Fără îndoială, cei care ați ajuns la vârsta senectuții, v-ați dat seama că uneori, fără voia noastră, țâșnesc din adâncurile memoriei, întâmplări din vremuri demult apuse. Creangă, marele povestitor, fabulează cred, atunci când, în nemuritoarele sale „Amintiri” mărturisește că își amintește cum se înfrupta din „țâța cea dulce” a Smarandei. E prea devreme să ne amintim astfel de lucruri delicate. Cât despre mine, mi-am amintit, zilele trecute, cum tatăl meu, m-a luat în brațe, aveam 4-5 anișori și m-a dus la o adunare populară care se desfășura în vechea noastră școală. Tata nu făcea politică, cred că a fost obligat de cineva, așa că am ajuns târziu, ne-am așezat și noi într-un colț, lângă un godin încins care scotea valuri de căldură. Consătenii noștri, mai toți bărboși, cu fețele arse de soare, răspândeau în jur un miros de mahorcă ieftină și greu de suportat. Numai tata, cu hainele lui îngrijite de mama făcea o nota discordantă! Părul lui frumos ondulat, obrazul proaspăt ras, nu și-ar fi pus țigara în gură, ferit-a Sfântul susținând sus și tare că „tutunul îmbătrânește”. Nu mai știu despre ce se vorbea în ședință, doar că un consătean tare cumsecade, ajuns primar, Oceanu era poreclit, a luat cuvântul și vrând să facă pe plac oaspeților, zise cam așa: „Tovarăși, înainte în spitalul nostru nu era nimeni, cântau cucuvelele, iar acum geme, tovarășii”. Intenția lui era vădită dar înțelesul a fost altul. Aveam să înțeleg mult mai târziu, de câte ori tata făcea haz de întâmplare. A mai trecut ceva vreme și am fost luat la școală, cu dispensă. Învățăm în fosta cancelarie în care vorba lui Creangă era cald vara și frig iarna. Într-o zi ușa clasei s-a deschis și Domnu Gherner, directorul, după ce a sușotit ceva cu soția sa, învățătoarea noastră, doamna Emilia, ne-a cerut să scoatem abecedarele pe bănci. Apoi, a scos din buzunar briceagul său pentru altoit, de care nu se despărțea niciodată, și trecând pe la fiecare a tăiat foaia pe care se afla portretul regelui... A strâns foile și le-a aruncat în godinul încins. Au mai trecut câțiva ani. Dar întâmplări mai deosebite nu îmi mai amintesc. Ba da. La o ședință a celor mari la care am participat dintr-o întâmplare, un cetățean a izbucnit în timp ce cineva vorbea, într-un strigat disperat: – Stalin și poporul rus, libertate ne-a adus! Lumea s-a sculat în picioare și a început să urle: Stalin! Stalin! La serbări nu înțelegeam, copil fiind, de ce începeam serbarea cu Imnul U.R.S.S. Îmi amintesc și acum primul vers: „Șiraca strana maia radnaia” (Nesfârșită-i țara mea iubită). La moartea lui Stalin am fost scoși în curtea școlii, la o anumită oră, să păstrăm un moment de reculegere în memoria generalisimului. În acel moment sirenele din schela petrolier urlau înnebunit vestind „greaua” pierdere. O scenă asemănătoare povestește Fănuș Neagu într-una dintre cărțile lui. Și ei au fost așezați pe un rând, dar au fost bătuți ca să plângă. Numai că pe noi nu ne-a bătut nimeni. Domnul nostru venise cu familia din Basarabia, fugiseră doar cu hainele de pe ei și știa el ce știa. Amintiri. Amintiri...

Traian Vasilcău

Pălămarul (roman-miniatură)

Din luna martie 2021 până în luna iulie 2022 mă tot apropiam de acest manuscris, devenit carte, dar o mână nevăzută, și prea puternică, mă îndepărta de el. Cred că și mie îmi era teamă să mai trăiesc o dată filmul tragic al mării muriri. Nu îndrăzneam să mai îmbrac o dată acea cămașă a destrămării omului de viața terestră. Trebuia să mă reinfectez de aceeași boală, ca numai în 4 zile să transcriu tot romanul, (scris în luna februarie-martie 2021, în spital și completat cu lunile iunie-iulie 2022, în alte două spitale), de parcă aceeași ori altă mână m-a smuncit din groapa cu frici veninoase și, săltându-mă din loc, m-a împins la o nouă și multășteptată întâlnire cu Dumnezeu.

Cartea I

Vineri, la amiază, soția Natalia intră în camera mea de lucru, cu telefonul la ureche și-mi spune: „Tata!!!”.

Am înțeles. La 87 de ani, după 15 ani de la plecarea Ilenei, viața lui Anton Moraru semăna cu o veșnică gară. În aceeași zi am pornit cu sicriul și cu celelalte lucruri necesare înmormântării. La volan era Iurie, fiul celui adormit, care doar peste câteva zile avea să-și urmeze tatăl în cer. Lângă el, în mașină, stătea Svetlana, soția lui, iar eu și Natalia, și tanti Eugenia, sora nou adormitului creștin, ne ghemuisem pe bancheta din spate.

Tanti tușea tot timpul. Sec. Numai de-ai casei fiind, bineînțeles că nimeni n-a purtat mască de protecție, nici din orașul Chișinău până în satul Crocmaz, nici din Crocmaz până la Chișinău, când ne-am întors, a doua zi. La țară ne aștepta Lida, o altă fiică a celui căruia nepoții îi ziceau „butu’ Anton”, și soțul ei, Savelie. Scaune am adus de la biserică. Zăpada ne ajungea până la genunchi. Sub ea – gheață. Anevoie am tot mers până la cimitir. Cădeam și ne ridicam. Iarăși cădeam. Iarăși ne ridicam, cel mai greu fiind s-o ridic de fiecare dată pe tanti Eugenia, că eu mă ridicam și singur din imperiul de alb care ocupase, fără de arme, întreg Crocmazul. Sâmbătă, deja la oraș, n-am simțit nimic suspect. Nici duminică. Luni însă ne-am dat seama că ceva se întâmplă cu noi. Aceeași stare o avea și Lida cu Savelie, în sat. Natalia s-a adresat medicului de familie, care, în lipsa locurilor libere prin spitalele din oraș, ne-a prescris tratament de COVID, urmat până în dimineața de joi, dar starea de sănătate se înrăutățea, inclusiv la fiul contaminat. Febra sporea, eu cădeam în leșin prin casă. Locuri libere în spitale tot nu erau. Joi, fiul de 14 ani, cu mari eforturi este internat la un spital pentru copii și noi, ceilalți doi, într-un salon, la un alt spital, datorită relațiilor soției, și ale mele, cu unele persoane oficiale. Febră interminabilă – 39.

Afară ninge așă de lin și frumos. Cad în leșin de mai multe ori și în spital. Afară ninge, iar eu, cu masca pe chip, priveam zăpada prin geam și muream. Galben ca ceara, nu mai aveam mult de îndurat și plecam. Soția insistă să-mi fie modificat tratamentul, bazat pe Augmentin, dar medicii, convocând Consiliul științific, afirmă, repetat, că schema este corectă și va da roade în cel mai scurt timp. Totuși, soția, datorită relațiilor noastre, va reuși să realizeze transferul meu la un alt spital, în secția Terapie Intensivă. Dar mai întâi va

trebui să stau gol-puşcă în secția Terapie Intensivă a spitalului unde mai eram internat. Luni, 9 februarie, la ora unu de noapte sunt coborât pe targă într-un subsol rece, ca într-un beci. O oră de așteptare mi-a părut cât un mileniu. Eram ca un prizonier de război. Așteptam să fie adus altcineva de la acel spital, iar eu să-i iau locul imediat. Adică se realiza un transfer de pacienți în chiar ziua de naștere a Nataliei, care numai bucuroasă n-a fost.

La ora două, și tot de noapte, sunt transportat cu o ambulanță modernă la cel de-al doilea spital.

– Totul va fi bine! – a fost formula de salut a medicului, ce în fiecare zi avea să-mi spună, nu știu de ce, că îl cheamă altfel, și altfel, și altfel. Medicul mai târziu mi-a destăinuit că cinci ore nu a știut ce să facă în privința mea, altfel spus: cu mine. Mă aflu în lista celor 5% fără de nici o șansă. Sună cumplit: fără de nici o șansă! Adică până a doua zi trebuia să nu mai trăiesc! (N-aveam de unde să știu atunci că în seara următoare Fratele creștin Petru, telefonând lui Veaceslav, șeful secției Terapie Intensivă, a aflat că eu, fiind în categoria celor fără șanse, urma să închid ochii pentru totdeauna până în zori. Tata fusese îngropat în ziua de naștere a soției lui, adică a mamei mele. Eu aproape că murisem în ziua de naștere a Nataliei... Sfatul medicului părea să fie ca familia, ce era toată prin spitale, să se pregătească de înmormântare. Dumnezeu însă avea și un alt plan cu mine).

Pentru prima oară m-am trezit fără telefon, fără creion, fără ochelari, fără inel, fără ciorapi și lenjerie pe corp. Ca să nu mă spânzur cu ele! Ca să nu mă înec! Lucrul acesta mă enerva la culme. Trebuia să fac pipi într-o oală neacoperită și s-o agăț de pat. Apă ceream de la medic. Îmi dădea să beau și mă tot întreba: – Sunteți preot?

– Nu. Un biet teolog.

– Am înțeles, preot sunteți. Noi am mai avut aici, tot pe patul acesta, un preot.

– Cel de la Zăicani Râșcanilor?

– Da.

– Care a murit aici?

– Da. Și a trebuit ca asistentele să-l bărbierească pentru a-l încape masca de oxigen, și el a fost de acord, deși noi nu știam că legea creștinească interzice așa ceva.

– Și crucea? – O mai lăsăm. Deci nu vă bărbierim?! Totuși, preot sunteți?

– Preot, zic într-un târziu, sătul de repetarea aceleiași întrebări, știind că un preot, Constantin Galeriu, care-l iubea pe Mihai Eminescu pân-la sfîntire, spunea că „Dumnezeu așa de mult mai iubește poezii, încât uneori le dă lor înțaietate și nu Sfîntilor”.

Apoi am continuat: Și vă rog să mă bărbieriți, că nu mai pot!

– Șeful secției tot așa a zis, că nu vă încape masca de oxigen pe barba îndesată, iar fără dânsa Viu Nu ieșiți de aici!

Zis și făcut!

Seara, după prima masă fără gust, de după câteva zile de post, în care am cerut numai apă, două asistente medicale, una dintre care, aveam să aflu mai pe urmă, era chiar fiica medicului care porunca legarea și dezlegarea mâinilor și picioarelor pacienților neascultători, m-au vizitat din nou. Au căutat mai multe zile o foarfecă bună pentru pădurea bărbii mele. Nu era nici una potrivită, așa că au adus de acasă un brici, o foarfecă și cu niște lut medicinal m-au lăsat fără de barbă-n spital.

Acum, Doamne Sfinte, încăpea pe față un ditamai coș de oxigen din plastic dur, căci de ochelari nici vorbă, ei fiind opriți cu toate lucrurile în niște saci sigilați, numai buni de transmis rudelor, în caz că pacienții pleacă din Terapie Intensivă la cimitir. Când eram hrănit, repede, în 4-5 minute, mi se scotea masca și mi se puneă o crenguță sub nas, care ajungea până după urechi, ca să pot respira în timp ce mâncam. Medicul se bucurase că am acceptat masca pe chip, deși părea un om ursuz, care îmi spunea că-l cheamă ba Mihail Borisovici, ba Boris Mihailovici, cu toate că subalternii îi ziceau: Vitalii Mihailovici sau pur și simplu: Vitalii. Mereu, când eram vizitați de câte o nouă suită de medici, numele meu era uitat, eu li-l aminteam și Vitalii zicea, la sfârșit, într-o limbă română cu accent rusesc, că „iată... dacă e ascultător... pacientul Vasilcău merge bine, iar Terapii lui Intensivă se apropie de fi nal”.

– Mă voi putea duce acasă? – îl întrebam imediat.

– Nuuuuuuuu, exclus, vei putea fi transferat în secție, ca să urmezi mai departe un alt tratament, – răspundea el. A doua, poate a treia zi, începui a striga. Cădeam în panică. Totul era de culoarea nopții în jur. Mi-au legat mâinile, apoi și picioarele. Mâinile – așa de strâns, că legătura trecea deasupra gurii, încât de-acum nici să strig nu prea mai puteam. Glas înăbușit, buze amare și uscate, cu care abia ceream ajutor. Nu știam că această boală COVIDică atacă cel mai tare plămânii și sistemul nervos central. Plămânii mei erau afectați în proporție de 75%. De restul organelor nici nu mai vorbesc.

... M-am trezit într-o stranie Împărăție. Acolo, în noua și strania Împărăție, totul era altfel decât pe pământ. Alte fructe, cu alte arome, cu alte culori, dar cu oameni ca de pe pământ. Atâta frumusețe, încât nici 90% din frumusețea terestră nu se compară cu 1% din ce am văzut eu în acea uluitoare Împărăție. Strigam după ajutor, întins pe o masă și nimeni nu reacționa. O femeie, pe care doar o auzeam, a zis că Dumnezeu nu greșește, și dacă sunt legat, atunci nimeni n-are voie să mă dezlege, – numai El, dar după faptele mele, pe rând, nu dintr-odată. La un moment apărui un bărbat, pe care tot nu-l vedeam și-mi propuse o mică excursie „prin Rai”, vorba lui. Atunci auzisem acel Cuvânt mai întâi: Rai! Pe parcurs l-a repetat de câteva ori. Ceea ce am văzut m-a tulburat: mere mov în arbori de culori indefinite, uluitoare și calde; culori nepământesti, pe care nu le văzuse un om pământean până acum câteva minute, ori zile, ori numai o noapte, că eram în afara timpului vieții umane, bineînțeles.

Întindeam mâinile să culeg un măr mov, dar livezile își retrăgeau brusc ramurile, îndepărtându-se tot mai mult de mine. Îmi întindeam iar mâinile spre merele mov și era zadarnică mișcarea făcută. Mă simțeam precum omul care odată intrat în Rai nu mai voia să știe calea întoarsă spre iad, de unde tocmai un minut a scăpat!

– Vreau să mergem și în locul acela cu grâul ca aurul! – i-am zis bărbatului pe care numai îl auzeam.

– Nu e grâu, e un ocean de tăcere, dar nu am voie să te duc și pe acolo.

– Vreau să-i ascult și să-i memorez măcar vuietul, -l-am rugat.

– Nu e voie acum, ai răbdare, -mi-a spus. Drumul nostru se oprește aici.

După scurta plimbare prin Rai m-am cumișit. Eram de nerecunoscut pentru medici. Am fost tare ascultător și într-o zi mi-au dezlegat mai întâi mâinile, apoi și picioarele. Și am avut voie să beau și apă de câteva ori. Eram chiar mulțumit și-mi ziceam: „Păcătosule, dacă nu te legau, dacă nu te răstigneau, nu mai vedeai tu Raiul nicidecum!”.

Într-o dimineață șeful secției mi-a spus, tranșant: – Trebuie să-ți scoatem crucea, cu tot cu ață, ca să nu se încălcească din cauza multor perfuzii.

– Nuuuuuuu!!!

– Ți-o legăm de mână.

O clipă mi-a ținut răbdarea. Mă strângea și, legat fiind de pat, îmi răneam continuu mâna. Cu greu mi-am dezlegat-o, rugând o infirmieră să mi-o pună sub saltea, în dreptul capului. La plecarea în cealaltă secție, aveam să uit de cruciuliță, dar tot acea persoană urma să-mi spună: „Crucea n-o luați cu dumneavoastră? Nu ați stat pe ea, între viață și moarte?”. Și ridicând salteaua, trebuia să-mi dea cruciulița de lemn, cu tot cu ață neagră și cleioasă, ca și zilele mele, duse, undeva, pe pustii.

Într-o următoare zi, când iar am fost lăudat de vreo câteva ori, mi-am amintit de fiul Flaviu-Lucian și am plâns, ca de obicei.

– Mama e bolnavă de COVID în alt spital, dar el să uite și să nu mă mai caute? – am răbufnit.

Chiar dacă o asistentă medicală, ce m-a bărbierit, mi-a spus că toate rudele celor internați sunt anunțate în fiecare dimineață la telefon cu privire la starea acestora. Seara, la control, am fost dat iarăși pildă pentru noua cohortă de medici, dar eu nu mai puteam de dorul de ducă dintr-un pat, în care-mi schimbam poziția numai de pe-un picior pe altul. Voiam, după mai multe zile, și o escapadă la toaletă. Ni se aducea doar hârdăul și, în văzul tuturor, trebuia să facem totul la vedere, cu camera deschisă. Am zis că mi-i rușine și că ar trebui să mi se permită să fac doi pași până la ușița din față, unde era toaleta, apoi revin. Am zis, și cu hora de perfuzii din corpul meu am săltat din pat, răzvrătindu-mă... numai un pic. Patru asistente pe loc m-au legat, iar medicul ce mai poruncise legarea și dezlegarea mea o dată m-a amenințat că dacă nu mă cumișesc, Aici voi rămâne pe veci!!!

Că aici e spital!!! Și, strigând, m-a împins cu putere de atlet drept în fundul patului, de care îmi era greață de-acum!

– Iată sectanții! Iată slugile întunericului! – mi-am confirmat mie, în gând, mai ales după ce-am observat că limbajul lor era din cale afară de dur cu unii pacienți, iar o parte dintre bolnavii de astă-noapte azi nu mai erau lângă mine. Într-o altă seară a venit Ivan, un preot cunoscut cu o femeie ce groaznic tușea și au internat-o într-o secție separată, cu un singur pat. L-am rugat pe preot să mă binecuvânteze și n-a venit. Am spus asistentelor medicale că nu mai vreau să tușesc din cauza altora, că vreau să merg până acasă, că sunt ținut ostatec prea mult, că pot coborî și singur până la etajul I, iar asistentele mi-au răspuns că sunt internat chiar la etajul I și m-au legat.

– Apă, apă, apă! Am o sete năprasnică! Și o amărăciune cumplită în gât! – strigam și nu mai puteam de sufocare.

Nu dormeam deloc. Revenirea Acasă mi se părea o îndepărtată minune. Chinul și nerăbdarea se perindau în fața mea, la nesfârșit. Un fruct era sinonimul miracolului sfânt. Cu mâinile și picioarele strâns ferecate de pat, eram ca păcătosul răstignit pe un pat, ce semăna cu o cruce modernă.

– Legat! Unde-s surorile? Cele patru surori să vină imediat! – îmi suna ca o sentință irevocabilă în creier, nu doar în urechi!

– Dezlegați-mă, vă rog! – părea un refren de nimenea auzit. Nici chiar de Domnul cel Bun!

– Apă!!! – depuneam eforturi supraomenești ca să strig și nimenea nu venea! Și așteptarea Eternitate mi se părea. Aveam o sete de nestăvilit! Cu un picior am reușit să dezleg strânsoarea de la o mână. Asistenta a văzut, s-a mâniat cumplit și a legat-o din nou.

– Nu e ordin de la șef! Ai înțeles sau nu? – m-a întrebat, și eu, numai cu ochii în lacrimi, am reușit să-i răspund. Deznădejdi cât oceanul de tăcere din Rai se adunase în mine. Nu știam nimic despre soția Natalia, pe care o lăsasem într-o stare puțin mai bună; nu-mi trimitea semnale nici fiul, nici alții. Adică: Nimeni, într-un cuvânt. Dus iar în Rai, pentru o scurtă vreme și fără de nici o călăuză, am văzut femei în alb, nemaipomenit de frumoase, cu soare în ochi, lună pe frunte și stele în obraji. Stăteam pe aceeași masă, legat la mâini și la picioare, iar ele, neatingând podeaua, intrau în cameră, de unde își încărcau tăvile cu dulciuri de culoarea zăpezii și îmbietoare ca mireasma Iubirii din sufletul meu! Cui și unde le duceau nu aveam știre. Rugam să mi se dea și mie să gust din preaplinul de dulce nepământesc, dar o voce-mi spunea: „Nu sunt pentru tine. Nu ai voie! Nu ai voie! Așa ni s-a spus. Nu ai voie! Tu trebuie să te hrănești doar cu Răbdare!”. Aș fi dorit să-mi acopăr nasul cu ceva, să nu mai simt acel miros înnebunitor; aș fi dorit să-mi acopăr urechile și gura, să nu mă mai aud cum cer să pregust Raiul și nimeni nu răspundea la strigătul meu. Strigam că vreau măcar apă, dar nimeni nu-mi dădea. Strigam să-mi fie dezlegate lațurile de la mâini și picioare, dar cineva nevăzut, îmi spunea să rabd, că așa trebuie! Reajunsesem pe loc pildă de rea voință și medicul, supărat pe mine pentru noua revoltă, l-a pus pe altcineva responsabil cu urmărirea a tot ceea ce fac. Acesta mie-mi spunea că-l cheamă Ivan Ivanovici, apoi că-l cheamă... Nicolai, deși colegii îi ziceau... Cătălin. Avea ochii negri, parcă de revolver ținut spre X sau Y, și mi-a spus că șeful secției e foarte-foarte supărat pe mine, după ce m-a salvat o dată de pe cruce. I-am cerut iertare, dar trimisul medicului-șef mi-a spus că totul depinde de mine. Numai de mine! Atât! Și dacă voi fi ascultător în trei zile voi scăpa de strânsoare. Chiar dacă e cu multe măști pe față, l-am deconspirat. E tocmai acela care în noaptea sosirii în spital mi-a spus că Totul va fi bine, apoi tot el mi-a spus că preotul bărbierit de mâinile lui a murit.

– Iată așa, Traiane, mi-am zis printre lacrimi, bucuria celor câteva zile, când ți se spunea că degrabă scapi, urmează să se preschimbe, de fapt, în Altceva. Din acea noapte am pus la cale un plan de evadare din mreaja „sectarilor și slugilor întunericului de la etajul V” (în realitate fiind etajul I). I-am rugat pe Sfinții Părinți Arsenie Boca și Ioan Zlotea să mă ajute. Aveam încuviințarea lor, simțeam trupește și duhovnicește că planul se apropie, cu fiecă zi, de izbândă! Rugăciunea, spusă către toți Sfinții pe care-i știam, în gând, cu masca grea pe chip, era neîncetată. Somn nu aveam. Nădejdea mă înaripa, dar într-o zi am simțit că cei doi Sfinți români nu mai răspund la chemarea mea. Nu înțelegeam de ce, și aveam o singură, continuă, întrebare fără răspuns: Oare sectarii, oare slugile întunericului

chiar o să mă țină Aici, Pe Veci, așa precum m-au amenințat cu tărie??? Zăceam, supărat fiind pe Sfinții Părinți Arsenie Boca și Ioan Zlotea, că după ce acceptase planul de evadare a mea din iadul morții m-au părăsit. Nu știam că deja fusesem reîntors de la moarte la viață și din bolnavul fără de nici o șansă am devenit bolnavul cu șanse multiple și clare!

Îmi venea să urlu. Nu știam când e ziua și când e noapte. Salonul cu cinci paturi avea un geam îndepărtat și mic, și aproape de tavan, prin care doar se auzeau sirenele ambulanțelor, fără de capăt. Când veneau dereticătoarele, presimțeam că mi-au adus cu ele o nouă dimineată. Cu o mie de cabluri șerpuiind din cateterul împuns pe gât, gol-pușcă, așa cum m-a născut mama mea, semănam cu un condamnat la Uitare, și teama aceasta îmi sufla până și-n ultima lumânare, ce în biata mea inimă, îndelung plângătoare, mai pâlpâia.

Într-adevăr, la trei zile am fost dezlegat de la cele patru locuri, iar eu, de câte ori îl vedeam pe șeful secției îi ceream iertare. Nu răspundea, însă avea ținere de minte din belșug. La mâna stângă semnul unei răni a rămas să-mi amintească și despre Rai și despre iad, și despre Cel care strânge la piept orice fiu risipit prin toate păcatele lumii! Masca cea grea mă sufoca. Aveam senzația că mă înăduși, și când nu era nimeni din personalul medical în salon, cu două degete lărgeam masca sub bărbie, așa mai putând respira puțin, până computerul, la care eram conectat, scotea un sunet strident, ca un schelălăit de câine turbat, și atunci medicii apăreau imediat în salon.

– Cine se joacă aici cu masca?-întrebau ei. Uneori mă prindeau ori chiar eu îi rugam să-mi scoată masca, să bea apă și să mi-o prindă iarăși la loc. La început oscilam să port masca de oxigen, grea și insuportabilă. Și am tot oscilat așa, din teamă, bineînțeles, până când șeful secției nu m-a aruncat din nou în fundul patului și m-a avertizat că „dacă nu port mască, așa ca 90% dintre toți, voi muri”, la care a adăugat, ca un clopot, următorul arsenal de convingere: „Rupe-ți nasul! Ca și mine! Vezi că-i rupt de mască? Dar poart-o, dacă vrei să-ți mai vezi copilul și soția!!! Tremuri? Alege: îi mai vezi pe ai tăi ori Nu??????? Ai 52 de ani și te temi, când oameni de 90 de ani își rup nasurile ca să respire oxigen de la aparat cu plămânii intoxicați în proporție de 70-80 %”.

Dintr-odată mă trezeam din beția COVIDului. Și, fiindu-mi frig, în zilele de februarie, ceream o pătură în plus și peste un timp o primeam. Dar atunci când mă viscoleau cântecele și poeziile, și ceream un creion și-o hârtie, ori un telefon, să le imprim, ca să nu se piardă pentru totdeauna, medicul îmi promitea că a doua zi se va rezolva și nu s-a mai rezolvat niciodată, și e clar de ce! Abia când am fost transferat din Terapie Intensivă mi-a spus, bucurat: „Iată de acum câte o să scrieți, mult și bine!!!”.

Vai! Atâtea poezii și cântece am pierdut, pentru că n-am avut voie să le notez, nici să le imprim în memoria telefonului. Domnu-a dat, Domnu-a luat. Domnul fi e binecuvântat!

Aici zilnic veneau și plecau pacienții. Veneau de acasă, plecau din viață ori scăpau cu viață. Nici acum, după ce-a trecut atâta vreme de la acea internare, nu pot uita o femeie, ce-a strigat o noapte întreagă și-a fost legată, iar a doua zi n-am mai văzut-o în salon. Un pacient din Halahora de Jos, pe nume Ivan, de-o vârstă cu comisarii norodnici și militarii bolșevici, la sfârșit atât a mai spus: „Hospodi”, ca un tunet, și nu l-am mai auzit de atunci. Unii bolnavi, intubați fiind, doar în câteva ore se stingeau și un zid acoperit cu perdele era înălțat între patul meu și al lor, ca să nu văd cum îi pregătesc pentru MORGĂ.

În unele dimineți mă tot întrebau asistentele medicale și infirmierele (ce cuvânt nepotrivit, totuși): -Dumneavoastră sunteți preot?, la care întrebare eu le răspundeam că nu, numai un teolog începător, dar ele nu luau în serios ceea ce le ziceam eu. Vorba mea rămânea neconvingătoare până la urmă.

– Eiiiiiii, lăsați, că noi știm mai bine. Preot sunteți!-concluzionau ele și așa sfârșea discuția la temă în unele dimineți. În alte dimineți, șeful secției cu suita, mă tot întreba:

– Cum vă simțiți?

– Excelent, răspundeam.

– Ce doriți?

– Acasă!

– Nu se poate! Zicea și pleca, lăsându-mă cu sufletu-n ceață până a doua zi.

Va urma

Mihai Pătrășescu

Biblioteca aurarului – fragmente –

(...) Încă un pas și cititorul poate să vadă limpede că Ioan este preocupat de un gând în a cărui putere și frumusețe era încă din dimineața aceea din Florența când, deschizând fereastra dinspre Piazza della Signoria, a deschis, de fapt, o fereastră către cer. Nu Ioan căuta Nemurirea, ci Nemurirea încerca să îi vorbească lui Ioan prin toate ramificatele filoane ce urcau ca niște degete de aur de sus în jos, doar ca să se realizeze Miracolul Unului. Înainte de a porni la drum, Ioan a mai răsfoit cartea Bătrânului și, potrivit unor legi ce îndreptățesc omul fără să îndrepte lumea, de câte ori încerca să aleagă, capitolul despre Nemurire se voia cu încăpățănare citit.

*

Și iată ce gânduri l-au inspirat atunci pe Ioan:

„Aspirația către Absolut este constitutivă conștiinței umane”, spunea într-unul din cursurile sale Nae Ionescu, iar discuția despre Nemurire este o discuție în această paradigmă privilegiind conștiința și având prezumția Absolutului.

Așadar, chestiunea Nemuririi este o chestiune de conștiință ca act etic și lumină a existenței.

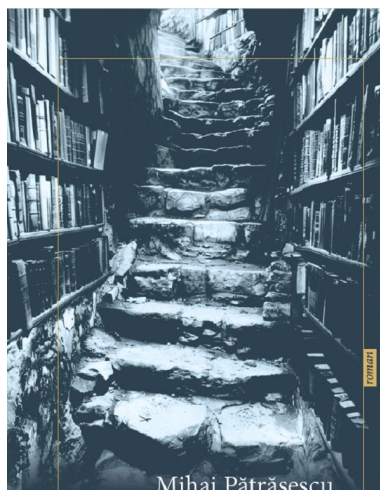
Prin urmare, am căpătat convingerea că Nemurirea este, de fapt, extensia și permanentizarea vieții morale.

Fără viață morală, în care facem alegeri etice, nu poate exista Nemurire, ci doar tenebre deopotrivă de veșnice.

*

În viața comună a omului, pe primele trepte ale unei scări ce merge până la cer, sub presiunea gravitațională a unor tenebre luminoase ce-l trag pe acesta în jos, alegerile morale (ce cuprind uneori în scânteii cerul conștiinței) sunt discontinue.

În Nemurire se trăiește permanentizarea unei singure alegeri morale, în așa fel încât Nemurirea este,

Mihai Pătrășescu

Biblioteca aurarului

Arcana

de fapt, fața etică a infinitului, ca să se împlinească hermeticul miracol al Unului.

Prezumția existenței Nemuririi conține promisiunea existenței vieții morale. Fără cerul Eternității, alegerile morale sunt imposibile, purtând chipul schimonosit al perisabilelor convenții sociale, ce satisfac vremelnic rațiunea, dar risipesc în zadarnice orizonturi omul lăuntric cu autentică sa aspirație spre Absolut.

*

După ce Dumnezeu a creat lumea, ne spune Eccelesiastul, „a pus veșnicia în inima omului”. Nemurirea este mai degrabă o chestiune de inimă decât de rațiune, căci pentru rațiune, ea nu poate fi altceva decât Nimic.

Astfel, căutând în lume, vom afla Nemurirea în fiecare act de bunătate, în fiecare gest de blândețe, în fiecare semn de compasiune pe care un om îl arată celorlalți.

Nemurirea se înrudește, paradoxal, îndeaproape cu trecutul, căci știm că în el rămân tezaurizate pentru totdeauna, fără a mai putea fi schimbate, toate alegerile noastre etice, împietrite cumva în privirea Sfînxului deșertului. Dar din trecut privind înainte, putem face alte alegeri etice, până când ultima alegere, prin permanentizare, devine Nemurire.

Nemurirea are nevoie de trecut, deoarece trecutul, trecând în Nemurire, o vindecă pe aceasta de incertitudinea sa astrală; căci trecutul, în imobilitatea sa, este singura certitudine a vieții, iar Nemurirea, tot prin a sa imobilitate, ne ispitește cu o incertitudine absolută de care vrem să fim mântuiți.

*

Și încă ceva: Nemurirea are nevoie de moarte, căci fără ea, trecutul s-ar actualiza în continuu în alegeri etice ce nu izbutesc să-și atingă potențialul. În această accepțiune, moartea este momentul în care trecutul nu se mai actualizează, iar valoarea alegerii etice, prin singularizare și ireversibilitate, devine maximă.

Nemurirea nu este o chestiune de timp, căci timpul, dacă avea Kant dreptate, este doar un șablon pe care îl folosim pentru ca mintea noastră să priceapă lumea. În afara lumii, în afara vieții, timpul nu este nimic pentru noi; dar Nemurirea este totul și are nevoie de viață cu timpul ei pentru ca în alegerea etică permanentă să se regăsească individul cu întreaga sa responsabilitate. Astfel, răspund unei probleme ce a frământat în mecanisme ei de fier mințile multor gânditori, care au crezut, precum Averroes din Cordoba, că nemurirea poate fi impersonală.

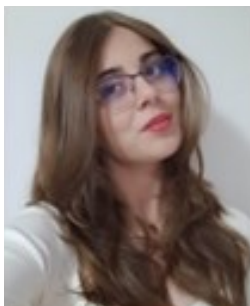
*

Răspund: Nemurirea nu poate fi impersonală, pentru că ea este, prin excelență, etică, fiind, de fapt, pecetea Creației Marelui Ziditor.

Așadar, Nemurirea are nevoie de viață, de moarte și de trecut ca de vârfurile unui triunghi în care poate înflori presimțirea că în ochiul nostru scânteiază, ca o promisiune ce nu a fost uitată, Lumina ochiului Marelui Ziditor. (...)

Fragment din romanul „Biblioteca aurarului”

Ioana Catrinel Popescu

Doar noi... și restul lumii

Personaje:

Victoria (Vicki) - avocat de succes, pune cariera pe primul loc. E cea mai mare din grup, fiind și cea mai sarcastică, cea mai independentă. Nu refuză bârfa ocazională.

Emma - mama casnică a grupului, cea care se gândește cel mai mult la ceilalți. Este o persoană cu suflet mare, are răbdare și ascultă ce au ceilalți de spus.

Lena - o tânără artistă, e ambițioasă și creativă, oarecum copilăroasă.

Evelyn (Liv) - colega de muncă a lui Vicki. Pasiunea pentru lectură și spiritul liber o caracterizează.

Petru - partenerul Lenei și colegul lui Vicki și al lui Liv. Un om bun, răbdător cu o viziune modernă, având totuși prejudecățile sale.

Denis - soțul Emmei și fratele lui Liv. Implicarea sa afectivă nu e prea mare.

Dragomirescu - critic de artă foarte important. Pretențios, cu o doză de îngâmfare, nu prea prietenos sau amabil.

Stanciu - avocat, șeful lui Vicki, Liv și Petru.

SCENA VIII

(Lena, Emma și Denis)

(Decorul se schimbă. Ne reîntoarcem la sufrageria Emmei. Toți știu ce s-a întâmplat. Lena va rămâne la Emma peste noapte, moralul ei fiind la pământ. Scena e goală, e întuneric. Emma și Lena deja dorm. Denis se întoarce de la servicii târziu, ca de obicei. Intră în scenă oboist. Se așază pe un scaun sau pe canapea. O carafă cu apă și două pahare sunt așezate în fața lui, pe masa. Își toarnă puțină apă într-un pahar și bea, apoi pune paharul pe masa. Între timp vine Lena, abia trezită. Când îl vede pe Denis se sperie și țipă.)

LENA: Hoț!(apucă cel mai neconvențional obiect pe care îl găsește pentru a se apăra. Denis țipă și el, neștiind că e Lena. Ea îl lovește, însă nu suficient de tare încât să-l doboare)

(Emma apare și ea în scenă.)

EMMA: Ce naiba?!

LENA: Emma, avem un hoț! Dă-mi carafa, aia că-i crap eu capul!

EMMA:(aprinzând luminile) Lena, potolește-te! E Denis!

LENA: E Elvis?

EMMA: E Denis!!

DENIS:(șocat de cele întâmplate) Doamne, Lena, mă așteptam la asta de la soră-mea. Ce naiba!

LENA: Ai venit așa dintr-o dată. M-am trezit din somn și te-am găsit în sufragerie!

DENIS: Sufrageria mea!

EMMA: Gata! Doamne, noroc că e Bea la ai mei că i-ați fi provocat un șoc cu toate copilăriile voastre!

DENIS: Oricum, dacă ar trebui să fie ceva surprins, ăla-s eu! Nici nu știam că o să fii aici!

EMMA: Gata! Potoliți-vă amândoi! (își trag toți sufletul) Hai să ne liniștim că după poate ne trezim cu poliția la ușă.

LENA: Ok, eu mă duc înapoi la culcare. (își toarnă apă într-un pahar) Noapte bună! (îi urează și ei „noapte bună” și iese)

DENIS: Ok, aveai de gând să-mi spui și mie sau ar trebui să mă aștept să apară tot grupul nostru aici?

EMMA: Păi, dacă te-ai fi uitat la vreun mesaj pe care ți l-am trimis ai fi știut. Și din moment ce nu ești la curent cu mai nimic, te informez eu: după ce ai plecat de la galerie, lucrurile n-au decurs cum ne așteptam. Criticul e un mare tâmpit și s-a comportat cu Lena cum nu merita. Am decis că are nevoie să fie lângă cineva care s-o sprijine, nu să stea singură. Am încercat s-o consolez, apoi s-a făcut târziu și n-aveam de gând să o pun pe drum la ora aia!

DENIS: Ok, n-am știut. Dar, Emma, ți-am zis că s-ar putea să n-am timp să vorbesc cu tine. Știi că a fost ceva urgent la muncă!

EMMA: Știu, dar ce voiai să fac mai mult de-atât? Mă tragi la răspundere pentru ce, mai concret? Nu puteam s-o las așa. Și mai mult decât atât, eu mi-am făcut treaba și te-am anunțat.(cu sarcasm)Dacă mai ai ceva pentru care să mă cerți aş prefera să-mi spui acum, că vreau și eu să dorm.

DENIS: În fine, e clar că avem o problemă de comunicare, ceea ce, în mod clar, nu-i de bine!

EMMA: Acum vrei să vorbim despre problemele noastre, Denis? Serios? Dintre toate ocaziile, ai ales fix momentul ăsta...

DENIS: Nu prea avem când, aparent.

EMMA: (nervoasă) Exact! Hai să rezolvăm întâi problema asta, ce zici?

DENIS: Serios, iar arunci asta pe mine? Pe bune, cred că acum...(Emma îl întrerupe)

EMMA: Nu acum, Denis! Nu acum! Mă duc la somn. Când te calmezi, vino și tu.(și iese. Denis se așază oboist și agasat. La scurt timp, cortina se trage.)

DENIS: Da, dar asta nu înseamnă că de fiecare dată când prinzi ocazia trebuie să-ți inviți câte o prietenă (ironic)la o petrecere în pijamale.

EMMA: O spui de parcă am mai făcut asta de un milion de ori până acum!

DENIS: Dar nu e vorba numai despre statul peste noapte,Emma! E vorba despre fiecare moment în care vin obosit de la muncă și te găsesc iar la taclale cu ele toate.

EMMA: (răbufnind) Și ce ai vrea să fac? Spune-mi! Ce vrei să fac? De când s-a născut Bea, doar atât de mare e universul meu! Tu ești ăla care a insistat să rămân eu acasă cu Bea de atunci.

DENIS: Nu e cazul să-mi arunci asta în față! Ca mamă, tu trebuia să stai cu ea după ce s-a născut.

EMMA: Evident că da! Și asta am și făcut. Dar după ce s-a făcut suficient de mare să meargă la creșă, am continuat să fac același lucru! Ai vrut să fi tu cel care aduce banii în casă.

DENIS: Pentru că vreau ca Beatrice să crească într-o familie în care părinții sunt și vor fi prezenți.

EMMA: Și cum crezi că funcționează marele tău plan având în vedere că abia dacă ești aici?

DENIS: Știi foarte bine că a fost nevoie de ore în plus la muncă. Altfel n-am fi făcut față la facturi. Ceva trebuie să se ocupe de asta.

EMMA: La asta nu te-ai gândit când mi-ai zis să nu mă întorc la muncă? Atunci când aveam toate mijloacele posibile să ne creștem fata cum trebuie? Tu ai insistat să rămân acasă și eu nu m-am împotrivit pentru că nu voiam să pornesc dispute. Dar cinci ani mai târziu, iată-ne. Înfruntăm ce n-am înfruntat atunci... Știai cât de mult țineam la slujba mea, Denis! În momentul ăla îmi mergea mai bine ca niciodată. Simțeam că făcusem ceva cu viața mea.

DENIS: Și copilul nostru? Asta nu înseamnă nimic?

EMMA: Doamne, de ce e atât de greu să citești printre rânduri? Bea e cel mai frumos aspect al vieții mele și motivul pentru care nu m-a deranjat atunci să rămân acasă.

Dar nu înseamnă că nu duc dorul persoanei care eram înainte. Nu sunt doar mama, sunt și un om cu speranțe, visuri și talente. Și îmi e dor să exploatez lucrurile astea, să-mi valorific abilitățile! De ce au toți impresia că asta e apogeul succesului pentru o femeie? Că odată ce se dedică familiei, orice altă aspirație e sortită eșecului? De ce pentru noi nu există niciodată o cale de mijloc? Voi puteți să vă focusați pe cariere, să fiți familiști și să vă îndepliniți visurile și tot vă plângeți!

DENIS: Când m-am plâns eu, Emma?

EMMA: Cam în fiecare zi când veneai de la muncă. Obosit, fără chef, niciodată zâmbind.

DENIS: Nici mie nu-mi e ușor, să știi

EMMA: Știu! Motiv pentru care am lăsat deoparte toate gândurile astea. Dar tu ai luat decizia asta pentru noi. Nici nu m-ai întrebat. Ai presupus pur și simplu că e ok așa.

DENIS: Emma, eu muncesc zilnic, câteodată peste program pentru voi. Normal că obosesc! Ce-ai vrea, să vin acasă râzând în hohote și zicând că am avut cea mai bună zi? Nu pot să înțeleg. Îmi spui mie că mă plâng, când de fapt stăm treji la 12 noaptea să discutăm despre nenumăratele lucruri de care ești nemulțumită. Vrei să te întorci la muncă? Întoarce-te, dar nu-mi mai scoate ochii cu faptul că mă plâng când tu faci asta. (și se îndreaptă spre ieșire)

EMMA: Unde te duci?

DENIS: Unde-i liniște.. (și iese)

(Între timp, Emma rămâne șocată și tristă în sufragerie, curând vine Lena)

EMMA: (ștergându-și lacrimile repede) Hei, scuze dacă te-am trezit.

LENA: Nu, stai liniștită, nu de asta m-am trezit... Emma, ești ok?

EMMA: Nu prea știu... De o vreme încoace nu mai știu, de fapt.

LENA: Vrei să vorbim despre asta?

EMMA: Nu, e ok.

LENA: Ești sigură? Pentru că mă cam simt vinovată, adică cearta asta a pornit pentru că nu se aștepta să fiu eu aici.

EMMA: Nu, nu. E casa noastră, Lena. Sunteți bineveniți mereu. Oricum eu și Denis avem problemele noastre de mult.

LENA: Serios? Niciodată nu mi s-a părut așa. Adică voi doi mereu ați părut cuplul perfect.

EMMA: Da, nu știu ce să zic. Într-un cuplu perfect credeam că e înțelegere...

LENA: Adică?

EMMA: Adică Denis nu e aici pentru că s-a enervat. Într-un final i-am zis că nu mi se pare ok că tot încearcă să mă țină acasă. Când am născut-o pe Bea, mi-am asumat că o vreme cariera me va stagna. Nu conta asta atât de mult atunci. Dar nu mai e mult până începe școala și ea și Denis încă strâmbă din nas când îi spun că vreau să mă reîntorc la muncă. Până acum a fost mai subtil, dar a răbufnit. Are imagina asta primitivă asupra felului în care trebuie să arate o familie. Crede că e mai bine așa.

LENA: Și tu ce crezi?

EMMA: Cred că are intenții bune, dar e mai greu așa. Dacă eu nu muncesc, el trebuie să lucreze ore în plus, și e mai mult absent. Apoi vine acasă târziu când Bea deja doarme și e irascibil. Cumva, crede că eu mă plâng mai mult. Dar apoi spune că nu mai are timp liber. Și mă cam învinuiește. Și acum mă gândesc ce mamă îngrozitoare sunt...

LENA: Nu spune asta! Te descurci minunat să o crești pe Bea. Și nu e o rușine să visezi la mai mult.

EMMA: Știu, dar... dar idea e că n-am vrut să tulbur apele, știi?

LENA: Firește, dar chestia e că din când în când apele mai trebuie tulburate, altfel te plictisești.

EMMA: Dacă așa e, atunci aș prefera să fiu plictisită acum.

LENA: Te cred. Dar ține minte că și fericirea ta e importantă. Nici Denis n-a părut prea fericit, că de-aia merge la yoga. (râd ușor amândouă) Și de fericirea voastră ține și a lui Beatrice. Acum e mica, dar va crește și vă va observa. Și atunci va fi mai greu... Plus că, într-o zi o să-și facă și ea prieteni, o să aibă și o relație. Crede-mă, nu cred că e va vrea să vadă un film cu iubitul ei în sufrageria asta și cu tine dându-le spoilere. (râd amândouă)

EMMA: Presupun... Ești sigură că nu ești tu mama lui Beatrice? Știi mai multe decât mine

LENA: Sunt artistă. Trebuie să am altă perspectivă, altfel nu impresionez prin artă... și după cele întâmplate azi, nici asta nu-mi mai iese.

EMMA: Lena, dacă până și problemele mele se pot rezolva, crede-mă, ale tale se pot rezolva și mai repede. Până atunci suferim împreună.

LENA: Sună bine! Oricum, mă duc înapoi la somn.

EMMA: Du-te, eu mai stau puțin.

LENA: Bine. (și iese)

(Între timp, Emma respire adânc. Cortina se trage)

SCENA IX

(Lena, Emma, Vicki, Petru, Denis)

(Același decor. E dimineață, iar Emma, Lena, Vicki și Petru stau fiecare așezați.)

VICKI: Stai, stai! Ia-o de la capăt.

LENA: Deci, când vine, și după ce ne salutăm, încep să îi prezint colecția și să îi explic ce am făcut și ce am vrut să evidențiez. Îmi dă dreptate – cam neimpresionat totuși – iar eu continui să îi detaliez tot, cu speranța că îl conving în final. Apoi vede pictura lui Stancu și crede că-i a mea. Și când află că nu e, pare cam dezamăgit. Și apoi îi cer părerea despre colecție, că se tot ferea să-mi zică. Și apoi începe și-mi spune că a vrut să fie discret și că e o colecție de proastă calitate, că n-o să convingă pe nimeni că-i artă.

VICKI: Doamne!

LENA: Da, și asta nu-i tot. După ce îmi spune toate astea se mai și miră că n-am citit eu printre rânduri. Adică remarcasem că nu-i impresionat, dar nu credeam că e chiar în halul ăsta! S-a mirat că noi artiste suntem „prea emotive”. Eu i-am spus că asta e parte din artă și că trebuie să se reprofileze dacă nu recunoaște arta. Și după renunță la orice formă de politețe și mă mai și amenință că îmi pune bețe-n roate!

VICKI: Ai fost prea politicoasă, eu reacționez mai rău în locul tău.

LENA: Cine știe ce naiba mai spunea dacă îi vorbeam mai urât... Mă rog, ca artist trebuie să te aștepți că munca ta nu va fi înțeleasă de toți.

PETRU: Da, dar asta nu-i o scuză să te lași călcată în picioare.

LENA: Poate, dar nu-i de parcă n-am nimic de pierdut, Petru. Spre deosebire de alții, eu am de oferit doar munca mea.

EMMA: Așa-i, dar chiar ai prefera să rămâi mereu într-un loc în care nu ești respectată?

LENA: Niciodată n-a fost planul meu să rămân la galeria asta pentru totdeauna. Dar n-a apărut nimic altceva până acum pentru mine. Așa că îmi construiesc un renume aici, așa cum pot. Oricum, Dragomirescu nu-i singurul critic de pe lume. Poate că alți critici sau clienți vor fi interesați.

PETRU: E corect, n-am ce zice. Dar dacă te ajută cu ceva, ieri a fost doar deschiderea. Clienții abia au inspectat terenul și încă mai e timp să se hotărască. Părerea lui Dragomirescu e doar a lui.

VICKI: Nu știu, poate îi influențează și pe restul criticilor.

EMMA: Nu e obligatoriu. Poate că ceilalți nu-l vor lua în seamă. Cred că se știu și criticii ăștia între ei. Nu i-ar mira ca Dragomirescu să se comporte ca un tâmpit, fiindcă știu și ei că așa e mereu.

PETRU: În caz de orice, i-am zis Lenei că nu-l las să scape așa dacă o să-i pună în pericol cariera.

VICKI: Sunt de acord. Ai 3 avocați lângă tine, Lena. Eu nu mi-aș face griji.

LENA: Oricât mă bucură idea asta, vă știu prea bine ca să accept.

VICKI: Nu fii absurdă!

PETRU: Cum adică?

LENA: Adică, deși apreciez că sunteți protectivi, de multe ori sunteți dispuși să exagerați. Mai ales Liv.

VICKI: Normal că Liv e așa, eu am învățat-o!

LENA: Uite, știu că aveți intenții bune, dar mi-e teamă să nu duceți totul la extrem, asta-i tot.

PETRU: Când ți-am zis eu că nu las lucrurile așa nu te-ai împotrivit.

LENA: Pentru că în momentul respectiv nu mai știam pe ce planetă sunt, și sincer, răzbunarea suna bine.

VICKI: Nu trebuie să fie la trecut, răzbunarea sună bine mereu.

PETRU: Exact, lasă-ne să ne ocupăm de asta.

VICKI: Și promitem că apelăm la Liv doar în caz de forță majoră!

LENA: Emma, tu ce zici?

EMMA: Cred că au dreptate?

LENA: (surprinsă) Cum?

EMMA: Păi da. Dacă va fi nevoie, ei o să lupte pentru asta. Eu zic să-i ascuți.

LENA: Nu pot să cred c-ai zis asta. N-ai dreptate.

EMMA: Atunci de ce m-ai întrebat?

LENA: Pentru că tu spui mereu ce trebuie. Tu ești vocea rațiunii mele.

EMMA: Deci vrei să-ți spun că n-ar trebui să-i ascuți...

LENA: Da.

EMMA: Bine... N-o s-o fac.

PETRU: Vezi, și Emma e de părere cu noi.

VICKI: Înseamnă că avem dreptate.

LENA: Nu, înseamnă că ați tras-o către partea întunecată!

EMMA: De ce ești așa de corectă?

LENA: Fiindcă tu clar nu mai ești.

VICKI: Haide, bazează-te pe noi, Lena! Suntem 3 cu aceeași părere.

LENA: Nu știu, deși aș vrea să accept, nu mi se pare corect s-o fac fiindcă jucați murdar.

VICKI: Păi asta e în fișa postului.

PETRU: Dar totuși, când am jucat noi murdar?

LENA: Atunci când ai vărsat „accidental” cafea pe documente reclamantului în instanță?

PETRU: (de parcă a fost prins cu ceva ilegal) Nu știam că știai asta... Nu pusesem bine capacul la pahar, în apărarea mea.

LENA: Clar...

PETRU: Ok, uite cum facem: vom acționa când și dacă va fi cazul. Vom fi raționali. Asta este partea noastră de contract. A ta este să înțelegi că trebuie să reacționăm dacă Dragomirescu exagerează.

LENA: (oftând) Bine...fie.

(intră Denis)

DENIS: Neața!

VICKI, EMMA, LENA: Neața!

PETRU: Hei, stai, stai! N-ai uitat ceva?

DENIS: (uitându-se nedumerit și amintindu-și apoi)...E marți, nu?

PETRU: Mhm.

(Denis oftează, iese din scenă, timp în care Petru se uită sugestiv la fete de parcă așteaptă poanta unei glume. Denis se întoarce repede cu un preșuleț de yoga și o bentiță pentru sport pe cap. Toți râd)

PETRU: Mi-ai făcut ziua mai bună!

EMMA: Doamne, aș vrea să pot vedea ce iese!

DENIS: Voi mi-ați zis să încerc. Nu mă faceți să mă răzgândesc.

PETRU: Lasă, că până te răzgândești tu, suntem în întârziere. Hai! (îl apucă de braț și îl trage după el.)

DENIS: Stai, că n-am mâncat nimic!

PETRU: Nici eu, suferim împreună. Hai!

VICKI: Dacă vă învață cum să levitați, să ne arătați și nouă! (se amuză toate)

DENIS: Da, da. Doar să nu ne luăm zborul (le salută pe fete și iese)

VICKI: S-ar putea să se întoarcă aici cu o poveste interesantă.

LENA: Haide, eu i-am încurajat să încerce.

VICKI: Dragă, toți i-am încurajat, dar nu înseamnă că e interzis să ne distrăm puțin.

LENA: Oricum, eu cred că o să le prindă bine să meargă împreună.

VICKI: Că tot veni vorba, acum că Denis merge cu Petru, să înțeleg că tu te-ai lăsat?

LENA: Momentan, cel puțin, da. Oricum mă cam plictiseam.

EMMA: De ce te mai duceai atunci?

LENA: Pentru că era singurul sport de care aveam timp... și pentru care puteam să mă îmbrac drăguț.

VICKI: Și acum o să-l lași pe Petru să meargă după ce tu te-ai plictisit?

LENA: Păi dacă pui problema așa...

EMMA: Acum că în final a acceptat și Denis să meargă, nu prea e momentul să renunțe și Petru.

LENA: Exact! Noi mereu încercăm lucruri noi, ei de ce să n-o facă?

EMMA: Adevărat. Mă mir oricum că Denis s-a lăsat convins.

VICKI: Dacă poate cineva să-l convingă pe Denis să facă ceva ce nu-i place, ni s-a dat dovada clară că nimic nu-i imposibil.

LENA: N-am ce zice.

(Intră Liv în scenă găfâind)

LIV: Hei! M-am grăbit cât am putut. Ești gata, Vicki?

VICKI: Da. Să știi că azi e o zi bună azi! Merg Petru și Denis la yoga.

LIV: Deci de-aia eram așa fericită când m-am trezit! Nu știam de ce. Oricum, hai, grăbește-te, că suntem în întârziere!

VICKI: OK, OK!

LIV: Apropo, îmi pare foarte rău, Lena, pentru ce s-a întâmplat la galerie!

LENA: E bine, încă am speranța că alții sunt interesați de arta mea. Oricum, nu mai contează. Stai totuși să-ți aduc o cafea, Vicki nu se prea grăbește (și iese)

(Vicki își dă ochii peste cap)

VICKI: (către Liv) Fii atentă, că am venit cu un plan. Dragomirescu s-a comportat ca un bou și a amenințat-o că îi pune bețe-n roate. Și Lena nu vrea să facă nimic în legătură cu asta. Dar noi da.

LIV: Care „noi”?

VICKI: Eu, Petru și cu tine. Ca să știi.

LIV: Sună bine! Dar... (Vicki o întrerupe)

VICKI: Ssssst! Vine Lena.

(Lena intră cu o ceașcă de cafea, pe care i-o dă lui Liv)

LIV: Mersi! (ia o gură și se uită la ceas) Aoleu, ce-am întârziat! Hai!

VICKI: Bine, hai să mergem.

LENA: (către Liv) Când plecați de la muncă, treceți pe la mine să vedeți dacă am ceva corespondență?

LIV: (pe un ton dulce) Sigur că da. (cu un ton complet diferit) Vicki, hai!

VICKI: (aranjându-se) Gata, gata.

EMMA: (către Vicki, discret) Deci te-ai răzgândit? Joci murdar?

VICKI: Corectitudinea nici n-a fost vreodată în meniu, stai liniștită. (către Liv) Haide, Liv.

(Fetele își iau „la revedere” și pleacă, iar cortina se trage cu Emma și Vicki stând jos, liniștite)

LENA: Știi ce nu înțeleg? Cum de a reușit Denis să-și facă timp pentru yoga? Mereu e ocupat cu munca

EMMA: Lena, șeful lui nu-i Hitler. Și-a luat o zi liberă.

LENA: Știu, dar până acum cât de des și-a făcut timp pentru altceva?

EMMA: Nu contează. Important e că schimbă și el puțin decorul.

LENA: Știu dar mă gândeam – mai ales având în vedere cearta de ieri – că va sta cu tine și cu Bea.

EMMA: Da, dar a stabilit că o să meargă cu Petru înainte să ne certăm.

LENA: Presupun... asta îmi aduce aminte de una din picturile pe care le-am făcut

acum câțiva ani. Ai mei îmi spuneau că arta n-o să-mi plătească facturile, iar eu eram deopotrivă sigură că asta vreau să fac dar și confuză. Atunci mi-am revărsat toate emoțiile în pictura aia. Și de fiecare data când depășeam un contur mă enervam la culme pe pensula pe care o aveam în mână. Aia aluneca de fiecare dată.

EMMA: Cum are asta legătură cu ce vorbeam?

LENA: N-are, doar mi-am adus aminte. Doamne, ce mă enerva pensula aia!

EMMA: N-ar trebui să te asiguri că pensula n-o să alunece? Ca artist, trebuie să fi precaut, nu?

LENA: Așa e, dar sunt și pensule de proastă calitate. Sau poate au prea multă vopsea pe ele, sau sunt îmbibate prea mult în apă.

EMMA: Sau pui prea multă presiune pe ele.

LENA: Exact!

EMMA: Păi ce faci cu o pensulă ca aia care nu te ascultă niciodată?

LENA: O arunci.

EMMA: Așa, pur și simplu?

LENA: Păi dacă te încurcă mai mult decât te ajută...

EMMA: Nu doar pensulele de proastă calitate fac așa?

LENA: Nu mereu. Dar nici dacă sunt pensule de calitate nu-i o scuză.

EMMA: Și dacă pensula aia a fost mereu pensula ta de încredere?

LENA: Nu cred că o pensulă bună e atât de problematică.

EMMA: Da, dar, dacă pensula aia, cea care depășește conturul, cea care are ori prea multă ori prea puțină vopsea, cea care te enervează atât de tare câteodată e pensula cu care ai pictat cele mai frumoase tablouri? E drept că n-ai mai întâlnit vreo pensulă atât de îndărătnică, dar niciodată n-ai putut să pictezi fără ea.

LENA:(nedumerită) Încă mai vorbim despre pensule?

EMMA: Lena, eu n-aș putea să arunc o pensulă ca asta.

LENA:(tot nedumerită) N-o face?

EMMA: N-aș putea...(începe să plângă) să pictez fără ea!

(Lena o îmbrățișează)

LENA: Te înțeleg...cred. Ești ok?

EMMA: Scuze! Am prea multe culori pe paleta.

(Cortina se trage.)

SCENA X

(Emma, Lena, Petru, Denis)

(Decorul rămâne același. Acum au mai trecut câteva ore. Petru și Denis s-au întors. Amândoi sunt prost dispuși și ciufuliți).

LENA: Hei! Cum a fost?

(Denis și Petru vorbesc în același timp)

PETRU: Groaznic

DENIS: Teribil

(Se uită unul la celălalt)

PETRU: Teribil

DENIS: Groaznic

EMMA: De ce?

PETRU: Păi n-am știut că azi e curs de avansați.

LENA: Și ce ați făcut?

PETRU: Am încercat să facem față...

DENIS: Ne-au pus să facem podul de sus.

PETRU: A picat peste sticla mea de apă.(Denis se întoarce și e ud pe spate)

DENIS: Nu era bine închisă.

PETRU: Apoi ne-au pus să stăm în cap...

DENIS: Ceea ce n-a fost tocmai rău.

PETRU: Pentru că am picat și ne-a ieșit podul de mai devreme.
DENIS: Și apoi ne-au pus să ne încrucișăm picioarele...
PETRU: Într-un mod imposibil.
DENIS:...și am mers șchiopătând până aici.
EMMA: Deci renunțați?
DENIS: Da!
LENA: Ok, hai să vă aducem niște apă. (și ies)
PETRU: Ce ai, mă?
DENIS: Adică?
PETRU: Ai fost cam nervos cu Emma. Știu că a fost o zi grea, dar nici eu nu m-aș enerva pe Lena, totuși.
DENIS: Oricum eu și Emma n-am fost în relații prea bune de curând. Dar dacă ea vrea să fie mai rece, o să fiu și eu până cedează.
PETRU: Ce perspicace ești... (și îl lovește cu preșulețul de yoga) Mă, tu ești nebun? E soția ta, n-aveți cum să nu fiți în relații bune! Dacă ai greșit, și mai ales dacă n-ai greșit, îți ceri scuze!
DENIS: Cum are asta sens?
PETRU: Uite că are, că la cum te știu pe tine, sigur ai făcut tu ceva. Asta era problema ta personală de care mi-ai spus să nu-mi fac griji? De aia mi-a zis Liv să te iau cu mine la yoga. Din cauza ta șchiopătăm!
DENIS: Eu n-am vrut să merg de la început, tu m-ai târât în asta.
PETRU: Cu plăcere că am încercat să te ajut!
(Apoi vorbesc unul peste celălalt încet ca să nu fie auziți, apoi intră fetele cu apă)
LENA: Uite, aveți nevoie(și le dau paharele. Pe Lena o sună cineva, răspunde.) Da, mhm... mhm, cum? Serios? Ok, mersi. (se așază, dezamăgită și șocată) Erau Liv și Vicki. Le-am rugat să meargă la mine acasă. Voiam să știu dacă am primit ceva corespondență.
PETRU: Și?
LENA: Dragomirescu s-a ținut de cuvânt. De azi nu mai lucrez la galerie. (toți sunt șocați)
EMMA: Nu pot să cred.
DENIS: Doamne, ce tâmpit.
EMMA: Cum să facă asta? Nici nu credeam cu adevărat că o s-o facă.
LENA: Și totuși a făcut-o...
PETRU: Nu-ți face griji, Lena. Nu poate să facă asta, nu e drept! Prostia asta se termină acum. (și iese)
(Cortina se trage)

SCENA XI

(Petru, Vicki, Liv, Dragomirescu)

(Un decor cu două mese, lângă fiecare câte un scaun. Dragomirescu stă la una din mese, citește o carte/ziar. La cealaltă masa stă Liv. Are ochelari de soare și o geacă neagră. Și ea citește. Din culise iese Vicki, tot cu ochelari de soare și geacă neagră. Se apropie de Dragomirescu)

VICKI: E o zi frumoasă, nu?

DRAGOMIRESCU: (întrerupându-și activitatea) Hm? Da, e o zi bună.

VICKI: Vii des aici?

DRAGOMIRESCU: Destul de des. E un loc bun pentru inspirație. Pot reflecta.

VICKI: Reflecta? Asupra ce? Ceva regrete, să înțeleg?

DRAGOMIRESCU: (puțin confuz) Nu, mai degrabă asupra muncii.

VICKI: S-ar spune că ai o slujbă interesantă.

DRAGOMIRESCU: Critic de artă.

VICKI: (dând din cap aprobator) Critic de artă! Trebuie să ai ochiul format pentru frumusețe... și defecte.

DRAGOMIRESCU: (cu o mândrie prostească) Da, presupun. Nu e mereu ușor, totuși.

VICKI: Ai regretat vreodată ceva?

DRAGOMIRESCU: Nu, nu prea.

VICKI: Nu prea. Deci te bucuri!

DRAGOMIRESCU: Mă bucur să ce?

VICKI: Să distrugi visuri, să sabotezi oameni.

DRAGOMIRESCU: (indignat) Mă scuzi?

VICKI: Absolut deloc.

(Dragomirescu se ridică să plece, dar din spatele lui apare Petru, în aceeași „uniformă”)

DRAGOMIRESCU: (bâlbâindu-se) Ce se întâmplă de fapt?

PETRU: Are tupeul să mai și întrebe, Vicki! Mai și întreabă...

VICKI: Știu. Dar de aia suntem aici, să-i amintim.

DRAGOMIRESCU: Să-mi amintiți ce?

VICKI: Că tu nu numai că n-ai apreciat arta prietenei noastre, dar ai și jignit-o. Apoi ai jignit-o și pe ea, deci și pe noi.

PETRU: Vezi tu, noi suntem genul ăla de prieteni. Prietenii prietenilor noștri ne sunt prieteni. Și dușmanii lor tot dușmani ne sunt și nouă.

VICKI: Exact, acum depinde de tine cărei tabere vrei să aparții.

DRAGOMIRESCU: (panicat) Deci voi sunteți... v-am văzut la...

PETRU: Avem unul din ăla deștept. Hai că se prinde!

VICKI: I-a luat suficient.

DRAGOMIRESCU: Ascultați, îmi făceam doar treaba. Artă e subiectivă!

VICKI: La fel și noi!

PETRU: Dar dacă tu decizi să devii obiectiv...

VICKI: Ne luăm și noi după tine.

PETRU: Ideea e următoarea: vrem ca tu să te gândești mai bine ce spui și cui îi spui. Vezi tu, deja ai provocat puțină agitație. În mod normal, am liniști-o noi, dar vrem ca tu să cureți mizeria.

VICKI: Eu l-aș asculta, nu-i doar un prieten al artistei noastre, dacă înțelegi ce vreau să zic. Ia zi, nu vrei să te mai gândești? Nu cred că ai văzut bine colecția, poate să te facem să vezi mai bine?

DRAGOMIRESCU: Regret, dar nu pot revizui lucrurile astea. Nu fac favoritisme.

(Petru și Vicki se uită unul la celălalt. Liv se ridică de la masa și vine furioasă, doborând masa la care stătea Dragomirescu. În timpul ăsta, Vicki și Petru stau liniștiți și își păstrează expresia serioasă cât Liv se enervează)

LIV: Crezi că noi lăsăm lucrurile așa? Ia zi! Nu știi în fața cui stai. Te învârti în cercuri cu influență, ha? Să vedem câți din sus-pușii tăi prieteni rămân lângă tine după ce te târâm prin tribunale.

DRAGOMIRESCU: Pentru ce?!

PETRU: Tu chiar întrebi? (către fete) ăsta chiar întreabă? Pentru amenințări, mă, de-aia!

VICKI: Uite care-i treaba. Tu ameninți, noi amenințăm înapoi. Atâta doar că noi avem un motiv să o facem. Consideră asta un fel de legitimă apărare. Permite-ne să ne prezentăm. Noi trei, avocați.

LIV: Rândul tău. Subiectiv sau obiectiv?

PETRU: Nu vrem să te facem personajul negativ. Doar să-ți reevaluezi niște alegeri. Ia zi, e greu?

DRAGOMIRESCU: Bine, fie. Luni, mă duc și reevaluez.

VICKI: Nu, nu, nu. Nu doar atât. Îi dai slujba înapoi.

LIV: Nu ne interesează cum

PETRU: Mersul la galerie va fi doar o formalitate acum. Te-ai lăudat cu influența vastă? Dovedește-ne încă o dată că nu-s doar vorbe în vânt. Dai un telefon azi, și se rezolvă.

VICKI: Și îți retragi orice cuvânt despre ea care nu este...etc.
 PETRU: Ne-am înțeles, da?
 (Dragomirescu încuviințează)
 VICKI: Bine, Bravo!
 (și ies unul în spatele celuilalt. Liv fiind ultima, dar înainte să iasă ia cartea din mâna lui Dragomirescu și o aruncă. Dragomirescu rămâne singur în scenă cu expresie de-a dreptul șocată.)
 DRAGOMIRESCU: (ridicând cartea) Ce inculți! Țsta e un clasic. Ia uitate, Eminescu! Țsta a mai și scris „Lacul lebedelor”, și ei habar n-au. Vai de ei!
 (Cortina se trage)

SCENA XII

(Emma, Lena, Denis, Petru, Liv, Vicki)
 (Ne reîntoarcem la apartamentul Emmei. Acolo, le găsim pe Lena și Emma jucând șah. Însă mută pionii aleatoriu, iar Denis stă undeva între ele, cu o expresie serioasă, judecându-le că habar n-au să joace corect.)
 LENA: Șah-mat!
 EMMA: (ofticându-se) La naiba! Ce mișcare isteată!
 LENA: (bucurându-se de triumf) Păi, ce pot să spun... Nu toți pot să joace șah.
 DENIS: Inclusiv voi. Faceți asta de două ore și tot n-ați învățat nimic!
 EMMA: Și cumva, Lena m-a bătut de fiecare dată...
 LENA: E un dar.
 (Denis își dă o palmă peste frunte)
 LENA: Lasă, Emma, te învăț eu cum să joci. Să vezi atunci ce o să se office Denis.
 (Emma se bucură)
 DENIS: (pe un ton sarcastic) Abia aștept!
 (Apar Liv, Vicki și Petru)
 EMMA: Voi pe unde ați fost?
 (Vicki, Petru și Liv realizează că încă poartă ochelari de soare și îi dau repede jos bălbăindu-se unii peste alții)
 PETRU: Nicăieri
 VICKI: Nu contează
 LIV: La terasă.
 (Petru și Vicki se uită cruciș la Liv)
 PETRU: Lena, verifică-ți email-ul în trei, doi, unu...
 (Lena, uitându-se pe telefon)
 LENA: E șeful meu. Fostul șef... Actualul șef? M-au reangajat? Ce naiba? Cum ați făcut asta?!
 (cei trei se uită unii la alți)
 LIV: Nu e important. Ai fost reangajată!
 LENA: Stai că nu e doar atât... Scrie că Smaranda Tănase vrea să-mi aducă lucrările la muzeul ei de artă contemporană!!
 DENIS: Serios?
 EMMA: Asta-i minunat!
 (se bucură toți. Apoi Petru le șușotește lui Vicki și Liv)
 PETRU: Asta nu a fost o condiție când l-am amenințat, nu?
 LIV: Ne-am făcut treaba prea bine.
 LENA: Dar spune că dacă vreau să fac asta am nevoie de un avocat să mă reprezinte.
 (Liv, Vicki și Petru sunt mai atenți ca niciodată acum)
 PETRU: Lena, nu crezi că e o problemă?
 LENA: Nu, de ce să fie? (realizează imediat)

Sfârșit

Poezie

George Coandă

Eternul Secret

Nu-mi spune nimic
din ce nu știu
târziu
am să-nfrunt
acel inamic
coliliu
Greu am agonisit
Codul
dinlăuntrul Istoriei
lăsând
să cadă
podul
intrări-n Cetatea Memoriei
Abia atunci
de-abia
trecând iarna veninului
trăgându-mi sabia
din
teaca destinului
în profetic cânt
de vânt
de cucuea
de-a nu mai fi
de-a mai avea
am să-nfrunt
inamicul viclean
Dar e timpul
să-mi spui
atunci
cu fior de alean
fie de-o
să mă rup
crunt
cărei porunci
suntem încarcerăți
destinați
într-un
cosmic secret
să fim
aferim
cuminecați
Fără regret
nu-mi spune nimic
din ce nu știu
nimeni nu știe
cum este să bei Apa Vie
chiar dacă
Universul e-n noi:

e-un etern Dor
inamic
când
de tine însuși
de-ndoi

Așteptare

De pierdut
timp
nu mai este
însă
niciodată
de veste
printre
aurore și ploi
nu ne
vom prinde
cum este
să așteptăm
ce va fi
cum și când
Dar Vamă
da-vom
c-am fost
prin
zbuciumul lumii
trecând
dintr-un
Rost
în alt Rost

Smart telefonul

Nimeni azi
nu mai citește ziarul
se uită
Semnul/ Sensul
din gând
și cuvintele triste-n bazarul
lumii
se-aud astăzi
plângând
căci
smart telefonul
vezi bine
le știe pe toate
global
Se pierde planeta
pe sine
într-un...
analfabetism funcțional
jucată pervers
ocult
la zarul
prezentei Istoriei
fără
de-un Ideal
Nimeni azi
nu mai citește ziarul

Ana Ardeleanu

Cu mult înaintea mea

Ai fost inginerul acestei vieți,
I-ai pus șuruburile,
Fără a-i fixa în creier
Cine știe ce gândire metafizică,
Nici sexul,
În locul acela umbros,
Înainte de-a i se înmâna certificatul de naștere.
Pe cel de deces îl voi înmâna eu,
Cea de-a doua zi,
Venită pe lume anonim,
Fără niciun șurub fixat de Ingineria ta.
În momentul când urma să-l fixezi,
Icoana imaginației,
Sfințită cu o pană de cocor,
A căzut.
Nimeni nu a salvat situația,
Nu a aprins candelabrul,
Pentru a-ți vedea gestul de abandonare,
Nici urmașii
Căroră să le așezăm chipul pe geam
Ca pe niște abțibilduri,
Atunci când ninge.

N-am de ce să mint

Rochița rândunicii mi-e încă bună.
Îmi strânge puțin litera A,
Literei B deja i-a strâns mijloculul,
Până a evacuat toate elementele de stres din ea.
A exorcizat-o,
Dar cui să dea socoteală pentru asta,
Când litera C se curbează sub text,
Înrourându-i locul de restriște.

Cum aş putea fi mai convingătoare,
Mai în toanele mele,
Când, iată, cineva taie cu fierăstrăul
Gardul viu
Ce ne separă de celelalte elemente,
Care mută bulinele pe rochiță,
Ca pe niște zaruri,
Încât pierd rochița
În partida dezlănțuită
Cu timpul

Și rămân, la fereastra ta, nud,
Precum un cireș bătrân
Căruia i-au mai rămas
Umbra,
Două cireșe
Și doi îngeri
Ce-i culeg cireșele.

Aceleași gesturi eretice

Parcă a fost ieri,
Când fumam tăcerea cu același gesturi eretice,
Când tinerețea ne urma
precum un câine credincios,
Pe care se părea că nu-l vom putea
alunga niciodată.
Pietrele din buzunar
Ne țineau într-un echilibru precar:
Să aruncăm cu ele, să nu aruncăm?
Dar soarele ne prindea în lațul de raze,
Încât abia mai puteam respira,
Așteptând ziua de mâine...
Atât de frumos era în noi,
Atât de bine ne simțeam făcând filosofii,
Aranjându-le în jurul florilor dalbe.

Profit de bobul încă nemăcinat,
Purtat în spinare
De furnica rebelă a inimii tale,
Pentru a mă reflecta în luciul său,
Pentru a încerca să-mi recuperez
Povestea de dragoste,
Așa cum numai evidența tinereții
O poate ține,
O poate nota
În albastrul său neconținut.

Tăcerea

Tăcerea e un catalpa bungei
La umbra căruia
Își poate reface oricine puterile
Bând din sticla cu etichetă roz
Licoarea unei zile întregi
întărindu-și curajul
De-a se juca în părul meu
Făcând din gestul rotund al undulării
Bucla temporală cea mai reușită

Există un calendar
Ce fixează momentele de plăcere
Data exactă când voi fi descălțată
De umbra acestui capac
Noaptea pândește momentul de grație
Fură pantofii verzi
Rămânând în afara
Oricărei răspunderi morale

Victoria Milescu

Secetă

Fluviile au secat
cerul a secat de stele
a secat și sângele în trupul sub arșiță
acum poți merge cu piciorul prin mine
poți traversa locuri intime, inaccesibile altădată
poți străbate kilometri de artere și vene
cu urme de prădători mari, superbi, rari
ca viața să nu se plictisească
stând într-un trup care are faină, sare
dar lacrimi prea puține pentru o pâine
din care să presari mici bucăți în urmă
să știi de unde ai plecat.

Podul de cuvinte

Înaintezi încet printre lucrurile
adunate de-a lungul anilor
te miști ușor printre ploi, uragane
zăpezi de cristal, năluci
am să te ajut să mai faci un pas-doi, uite
îți iau din drum pomul cu jucării
suicidul ratat, dau brânci munților de nebunii
în fluviul în care înoată piranha
gonesc veverițele din scorbura minții
și îmblânzitorul de inimi sfărâmate
aflat pe goeleta cu marfă de contrabandă
în pânzele ei suflă fluturii cap-de-mort
vânează tigru siberian, pasărea bocitoare
dau la o parte aerul atotstăpânitor
îți iau din cale și soarele
să nu te ademenească atunci
când vei face primul pas
pe podul cuvintelor carnivore,
u gheare și colți
îți las doar o stea, să nu te rătăcești
ține privirea sus, către ea
ai grijă să nu o stingi respirând prea tare.

După un timp

Ai obosit
să fii iar mugur, floare, fruct
apoi gunoii menajer

ai obosit să duci la groapă
reziduurile sentimentale ale orașului
nemulțumit, revoltat
ca o mare lucrând continuu
purtând corăbii cu suflete moarte
care ar putea învia dacă
un duh al apelor s-ar îndrăgosti de ele
lumea e încă frumoasă
privită de la distanță
de un necunoscut sosit
din univers, multivers, metavers
pare calmă, cuminte, stelară încă...

Scurtissim

Totul e pentru scurt timp
abia te-ai născut
și trebuie să pleci, pur și simplu
fără bagaj, poate doar
cu o amintire, o învățătură precum
carpediem, carpenoitem
care nu îți vor folosi prea mult fiindcă
acolo unde ajungi
sunt multe altele de învățat/ dezvățat și
până să te dezmeticești, ai plecat și de acolo
să nu te obișnuiești cu locul, cu timpul
să nu te atașezi cumva de viața veșnică
prea fără sfârșit, prea fără fine *primo tempo*.

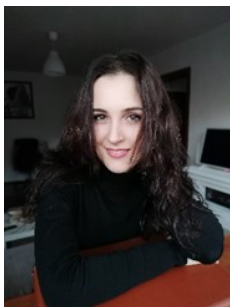
Chipul poemului

Atât a rămas din mine, o literă
cu ea începe numele tău
care e începutul a toate
atât a rămas pe masa bucatelor
o coajă de pâine
pentru poemul care de foame
va mușca din mine
chipul lui de lavă fierbinte
se revarsă distorsionant
peste setul de litere
din tipografia celestă.

De bunăvoie

În pofida ploii
tot mai deasă, mai rece
în pofida veștilor alarmante, premonițiilor
te îmbraci și pleci
de bunăvoie și nesilit de nimeni
să te întâlnești cu ea
îndrăgostită de tine încă din pruncie
nu-i strica plăcerea îmbrățișării
va fi blândă, miloasă, ca la o dulce regăsire
va fi mai altfel cu tine decât cu alții
doar ea știe din ce motiv.

Erica Oprea

Front

Dă-ți jos haina și
lasă-ți câteva clipe
să respiri, fără să te încorseteze
nimic. Nu ai coborât
pentru odihnă în
tabăra inamicului. Nu
vezi? Sunt și eu în aceeași
situație, mă strânge
și pe mine materialul propriei
pieli, dar simt că fără
ea, frigul m-ar putea
străpunge.

Lasă-mă să văd, să simt
că oglinda a fost cândva întreagă,
că nu e doar un mozaic de cioburi
tăioase, de sânge-nchegat și de
aspră defensivă. Să știi că lupt și eu,

că am purtat și eu războaie cu mine,
cu lumea, cu anii și tăcerile, dar victorie
nu poate fi de nicio parte-a baricadei
dacă nu se vede albul păcii. Mi-e albă
mintea deja, sau poate neagră și ochii
nu mai văd și poate gândul nu mai
concepe că viața e ceva mai mult
decât tranșee și noroi pe
bocanci,
că nu există decât o singură
tabără: a noastră,
a tuturor, a celor fragili dar
prea mândri s-o recunoască.

Și totuși

Spală-ți masca
lipită de chip, nu-i
lăsa decât pe îngeri
să-ți vadă lacrimile
la final de zi.
În ce lume trăim! Obscen e,
acum, să-ți dezgolești
sufletul, să crezi că cineva

mai poartă mânuși sau
catifea în voce, să fii convins
că două brațe sunt sprijin,
nu cătușe.
Scandalos e să mai crezi
în ordine, principii, Oameni,
în idealuri și speranțe, în șansa
de a ne trezi, în limpezime.
Și totuși...?

Aviație

Porniți la drum
fără busolă, soldați-copii
pe-al vieții front, ne aruncăm
din zbor în mare, sperând
să învățăm să înotăm.
E-un cer fără de stele
deasupra și dedesubtul
nostru, sunt urme de
străbuni prin constelații, iar noi,
mereu copii, ne rătăcim printre
ale cronologiei ample noduri.
Suntem captivi, suntem capcane,
suntem străini printre cleioase
amintiri, ne recompunem, ne
compunem, ne trasăm în versuri,
dar, oricâte rânduri am parcurge,
ceva rămâne veșnic agățat
de Cer.

O mână de pământ

Vrem totul. Ne aruncăm
din inerție în goana după ceea
ce ei ar vrea să fim și să dorim,
fugim după himere și ne rătăcim,
vis după vis, de cine suntem
noi cu-adevărat. Potrivnică
e lumea asta pentru spirite
bătrâne, idealistii-s exilați
în corporații, copiii zboară,
carcasele rămân. Ne mor
poetii, vopseaua se usucă
pe paletă, se stinge muzica
din glas și nouă nu pare
să ne pese, orbiți fiind
de ultimul can-can.
O lume moare. Cedăm inteligența,
ne pierdem timpul comentând în van,
ne pierdem viața din privire și
lacrimile seacă, de-atâta împietrire.
Am mai rămas o mână de pământ.
Suntem bătrâni înmormântați
în propriul trup.

George D. Piteș

Sunt ceața stranie

Sunt ceața stranie și nedorită
Adaos nul la marginea hârtiei,
Un vinovat motiv al strategiei
Căci sunt absurditatea nesfârșită.

Sunt drumul care dă un sens prostiei
Pretinsul scop când tancul nu ia mită,
Sunt nota falsă-n mintea gârbovită
Scânteia de la baza anarhiei.

Pahar ciobit, singurătate oarbă
Ce-și numără păcatul tinereții,
Privirea nisipoasă ca o coarbă

Ce sfredelește lacrima tristeții.
Sunt veșnic omul care vrea să soarbă
Învățătura din greșeala vieții.

Sub cerul priponit

Sub cerul priponit mă cert cu soarta
Sub lacăt greu țin strunele candorii,
Cu har divin mă dăruiesc cocorii
Spre-o nouă lume deschizându-mi poarta.

Cad valuri de mistere derizorii
Îmi bat la ușă lupii pornind cearta,
Din nostalgii uitate rescriu harta
Și renăscut din moarte aprind zorii.

Zidesc din inimi trepte către mâine
Din lacrimi ne-nțelese – sentimente,
Sculptez un clopot din felii de pâine

Îl spăl cu vin și-i dăruiesc ornamente,
Îmi iert păcatul vieții ca de câine
Și-mi scriu filozofia-n pergamente.

Tresari mereu

Tresari mereu, de-i frig sau de ai gripă
De prea aproape, sau de prea departe,

Dar reînvii din cioburile sparte
Din care am făcut prea mult risipă.

Și ne trezim fiind de-aceeași parte
Purtând în spate câte o aripă,
Să ne-năltăm întru aceeași clipă
Clepsidra ne-ndrăznind a ne desparte.

Să evadăm din stearpa colivie
Și s-alergăm ca doi copii bezmetici,
Să ne iubim cu dor de simetrie

Și fără grija de a fi ermetici.
Îar peste ani, un palimpsest să scrie
Că niciodat' n-am fost doar ipotetici.

Voi născoci

Voi născoci arpegii în octave
Când barca mea zâmbește fals, învinsă,
Când ochii-mi dorm în oglinjoara stinsă
Când satul piere-n rugăciuni gângave.

Voi inventa în seara necuprinsă
Un clocot în cascadele firave,
Un tril neconceput în minți bolnave
Un tren dorit în gara ta pretinsă.

Voi replanta în ceruri curcubeie
Și pâine în uitate căpistere,
Înmărmurite arme în muzee

Și înc-o treaptă după o cădere,
Sprintare slove-n pajiști elizee
Și flori pe lună, chiar de nu-mi vei cere.

Copacii pleacă

Copacii pleacă în exil pe viață
De frica nepăsării viscereale,
Cocorii rătăcesc căi temporale
Iar lupii urlă fără rost în piață.

Cu gându-aiurea munții-o iau la vale
Pe scări de oseminte și de ceață,
Copii zglobii tăcerea o învață
Din ochi închiși curg ploile-n rafale.

Pe-aleile grădinii veștejite
Ultimii pași se pregătesc să plece,
Iar vântul din erori nebănuite

Cu-n zdrăgănit de lire se petrece.
Din cerul vânat astre ostenite
Se-aruncă-n lac cu gând să se înece.

**Constantin
Voicu**

**Testament pentru
urmași, viitor cu uriași**

1. Limbile, din lumea mare,
Adunate împreună,
Sunt ca razele de soare,
Ca și razele de lună.

Dintre multe, toate limbi,
Unele sunt mai frumoase,
Căci nu poți ca să le schimbi,
Nici cu stele, preafrumoase.

Una e limba română,
De la daci, din traco-geți,
De la prima ei fărâmă,
Răsărită din nămeți.

Sunt din munți, din deal, din vale,
Sunt miracolul din undă,
Limbile, primordiale
Orișunde-au să pătrundă.

Și vor fi, și noi vom fi,
Cele patru, din cuvinte.
Desenați -le, copii!
Toate limbile sunt sfinte.

2. Când merg la biserică,
Toate gândurile bune,
Nu mă-ntunerică, ă,
Nici când soarele apune

Și când merg spre casa mea,
Casa mea cea părintească,
Nicio floare, nicio stea,
Nu-ncetează să rodească.

Că -n biserică sunt sfinții,
Și acasă am icoana,
Celor ce mi-au fost părinții,
Ca să-mi oblojească rana.

Ce-mi rămâne? Ce să fac,
Ș-a-aleg calea cea mai bună?
Îmi slujesc neamul meu dac,
Din biserica străbună.

3. Doar de simplele -mi cuvinte
Mă ating. De sânul mamei,
Singura, ce mă cuprinde,
Că, pe urma ei, urma-mi-i.

Și când mă despart de ele,
Și când plec pe-a mea cărare,
Mă cuprind, în rămurele,
Multe, razele de soare.

Vreau să înfloresc ca mama,
Lângă ea, să mă-nflorescu',
Să nu mă cuprindă teama,
Că ea mi-a-ntregit firescu'.

Și când simplele -mi cuvinte,
Mă-ngenunche- n rugăciune,
Singurul, ce nu mă minte,
Este El, că nu apune.

4. Bate-mi-l, vântul! Când bate,
Clipa vine, clipa trece,
Singură-n, singurătate,
Umbra ei, a mă petrece.

Ca o frunză care cade,
Noaptea, când e luna plină,
Singură, -n singurătate,
Fiindcă poate să mă țină.

Și mi-l bate vântul toaca,
Unde, clopotul, departe,
Șună, -n deșteptare, racla,
Într-o pagină de carte.

Scrisul meu, precum e frunza
Care-mi tremură pe undă,
Că îmi tremură pe buza
Noptii, care mi-i profundă.

Uneori, mai merg la școală,
Dar nu mă cunoaște nime,
Numai mâna mea domoală,
Și-alfabetul ce mă ține.

Cine poate a mă bate,
Clipa? Timpul? Ceasul care,
Ticăie în libertate?
Cine mă scufundă, oare?

Înnoptându-mă-n lumina
De deasupra tuturoră,
Numai codrul, rădăcina,
Îmi măsoară timpul, ora.

Râul-Alb, mă curge-n vale,
Albul lui, ce mă curgea,
Unda lui, când mă prăvale,
Numai el, că mă știa.

Că-s născut și eu din apa
Vie, că venea din munte
Lacrîma, curgând sub pleoapa
Unui fir de dor, pe frunte.

Și când timpul, de apoi,
Umbra, de mi-o bate vântul,
Legăna-mă-vă, de voi,
Moștenindu-vă cuvântul.

Marin Rada

Vitralii

Precum mobila la comandă,
viața mea,
are toate ușile colorate,
sus, jos,
de la stânga la dreapta,
geamuri reflexive
ca un cor de sentimente
cărora nu le lipsește
sclipirea...

Am să urc odată cu ea
pe scara de dragoste,
să prindă cerul
într-un cuib neatins,
ca și cum prinzi în palme tăcerea
și nu mai poți s-o ignori,
ea poate zbura
sau poate să rămână cu tine,
între două ferestre tulburătoare,
vitralii, ori flăcări devenite oglinzi...

Poemul care se scrie singur

Cum se sprijină pe iarba înaltă
stropii de rouă,
așa se ridică peste sufletul meu
lumina ce înfioară amurgul...
Pe masa de lucru, ea rescrie poemul
și lasă peste ape
câte un semn de-ntrebare,
tulburând pietrele și adâncul.

Niciodată nu se va tulbura
umbra mea, ca o apă
peste care trec păsările
înainte să înceapă tăcerea.

Tu știi
că de când au plecat fluturii
și mireasma părului tău
răscolește pădurile,
nimeni nu mai crede în nimeni
și singurătatea râde în hohote,
fără să mai scrie cineva,
vreodată poemul...

Calea robilor

Astăzi voi trimite
în cele mai îndepărtate
colțuri ale pământului,
cuvintele mele de dragoste,
nerostite,
la care nu voi aștepta răspuns
niciodată,
voi continua să trăiesc cu gândul
că le-aș fi putut așterne
pe Calea Robilor
ori pe drumul mătăsii
care, oriunde ar fi rămas,
ele există
ca două picături de sânge
din care se revarsă lumina...

Incertitudini

Abia începusem să cred
că numai eu știu
să construiesc o singurătate
și să ascund clipele iluzorii,
într-un alt anotimp.
Abia începusem să cred,
și văd aripa unui înger
de care îmi e teamă
să mă ating.

De câte ori cad,
el îmi întinde o fășie de cer,
răvășit.

Abia începusem să cred
și tu mă întrebi,
dintr-o nouă tăcere,
dacă m-am risipit...

Poemul

Încerc să așez câte o inimă
în fiecare literă a poemului,
acolo unde liniștea
este premergătoare iubirii,
unde centrul de greutate
ne eliberează spiritele,
treaptă cu treaptă,
până la tăcerea dintre cuvinte.

Pentru rugăciune,
mă veți găsi în aerul
care umple ferestrele,
doar ascultând chemarea,
cu propriile voastre bătăi
ale inimii...

Octavian Mihalcea

Morganatică

Aduc aici forța unei enigme
care induce seara
Medium pierdut după fascinație
Descopăr ochi excentrici,
sentimente ale hazardului
Figură artistă împărțind intensitatea
Versul, deasupra, luminează
fin copiii eliberați în vis
Subconștientul de metal
propune arheologii rotunde
Masca lui Marte poate
să apară chiar acum
Revoltă de sus în jos
Arborele mare al norocului
Meditația altui Nerval -
cruce, aventură, fugă profundă

Frumusețea de apoi

Cavaler dominator prin lumina
translucidă a corpurilor
Adevărul e o vizită subtilă
Trebuie să cunoști maladiile,
peste pasiunea realului
Furia din sânge adoră morți timide
Abandonat în plutire, ajungi
prea devreme sau prea târziu
Am cerut ca jocul
să nu fie dintre cele triste!
Verdicturile vor alunga inocența
Un simplu nume ridică sabia...
Ochiul apropiere corăbiile
Apropiere eșafodul

Printre fisuri

Lucruri, amintiri, ai visat
numele soarelui înspăimântător
Fiziologia dramei întoarce fața
Știi doar... a dispărut barca,
dovada acelei oglinzi
Alte degete analizează

ce am îmbrățișat
Admiram și cuceream
Încet, încet ca laptele cald,
parcă descopăr medalii
E drept drumul, nud,
uneori ascuțit
Sângele din ochi
mă va privi întotdeauna
Locul cărții
peste care plouă
Război. Florile tale umede

Maladie și sărut

Privirea ce dispare, suflul
brun al marilor artiști
Odată îți voi cunoaște trupul,
a spus cel închis
în camera brațelor tăcute
Doar știi că adevărul întristează
Lipsește lovitura de șarpe
Ca o boală a mea, uitarea
mă împarte planetelor subterane
Pământurile încă dorm sub apă
Nu se poate săruta,
nu se poate scrie,
nu se poate părăsi
Nostalgie cu mâini legate
Bucăți invizibile
sângerează prin vitralii
Ipoteză largă: strada
distruge acum mările
Ascundem, reascundem tot
ceea ce suferă
Sufletele: treceri pe sub pământ

Poveste care separă

Atragerea altui exercițiu poetic – dramatic
ignoră imensitatea verticală
Căi nocturne, aparențe înalte și voiajul
știutelor coroane pline de neliniște
Acompanieri. Transmigrație în lemnul fluid
Nevoie care mă cheamă spre înțeleștări duse,
disperare opusă pașilor înduplecați
Ochii încă simt dominarea
Spirite într-o așezare saturniană
După ele, vocea omului alb
În carne trăiesc și mor femei
Magia puțin cunoscută explodează,
pentru că am eliberat unul dintre secrete
Proporțiile unei lumi,
unei întâlniri enorme – fluvii ambigue
Nopti de toamnă, nopți de iarnă devorate

Alex Ivanov

x x x

Tu bagi sub pat bătrânele pisici,
iar jarul mărunț din sobă îl avem pe buze.
Iama vine încet, încet, în bocancii lui Bacovia ...!
Pieptul tău păstrează distanța
între mine și valsul dansat în alte ierni ...
Dorm în geam ploi de noiembrie târziu.
Între perne miroase a dor de noapte,
iar molii mănâncă din ciorapii tăi de lână.
Eu, resemnat, te aștept
din vizita făcută la rudele de toamnă,
unde departe, către târziul unei plimbări.

x x x

Cândva, mă căutai prin taina nopții ...!
Cândva, eram drumul tău spre dimineață ...!
La capătul nopții am găsit joia asta.
Am mers alături de tine clipă de clipă,
pentru această zi.
Ziua în care trebuie să iei tot,
căci meriți din plin.
Pentru asta, de aici de la mine,
doar gânduri bune și lapte din matcă.

x x x

Pot fi zâne, pot fi idoli,
pot fi cele mai necunoscute răni.
E o mare liniște a oamenilor
care nu se mai întorc.
Am reușit să spun că somnul nu e greu.
Ca într-o poză ascunsă,
deliciile înving ...
Te aduni încet ...
Te și văd fierbând între pietre prețioase,
apa în care nuferii devin necuvântători.
Fă-mă poezie, ca să ajung la tine ...!

x x x

Nu se mai vinde vopsea pentru crini imperiali.
Doar albastru pentru aripi și ferestre deschise.
Îmi este rușine când toate păpușile

cer să le repar obrazul și ghetetele din lemn.
Am doar scule de iarnă
și un zâmbet pentru fotografii ...
Se aude că mărunții îi cresc patru coaste ...
Spune-mi că o să mă fac bine!
Spune-mi că nu mai port perucă
în echinocliul de primăvară!

x x x

Prin pod, prăfuite povești de ghiozdan
respiră greu amurgul.
Ea duce acolo mierle oarbe,
nisip de clepsidră
și, mereu, sticlute vechi de parfum.
Mai jos, prin ochiul de geam, ramuri goale
cheamă anotimpuri fel de fel,
să vadă amurgul
pe cerul din gura Raiului.

x x x

Despre mine se aude
că adun mângâieri și colțuri de case ...!
Plouă din sertarele de sus,
peste ridurile definitive.
Femeii de treflă i se rupe apa.
Se aduc boli nervoase în livada de piersici,
iar vrăbii cuminți cos în cioc răni vechi.
Cineva cântă la acordeon
ca în vremuri de război.

x x x

Îmi este dor de-un sud cu nopți ușoare,
în care vântul e subțire prin pânza de in.
Negustorul de caviar a îmbătrânit,
iar eu caut cuvintele întoarse.
Orașul unde se oprește marea
e plin de trandafiri Baccara
și străzi ce doar urcă.
Patru tâmplari beau bere
la o grădină cu o mireasă rătăcită ...

x x x

Calc în străchini.
Te privesc printre spațiile triumfătoare,
cum îți mângâi orgoliile,
așteptând vânătorii de parfumuri.
Am putea fi împreună în casa scârilor.
Tu, decupând păsări din ziarele locale,
Eu, lustruind ridurile unui Capricorn.
Până una-alta,
aștept întâmplări cu rochii albe ...

**Carmen Georgeta
Popescu**

Scutită de uitare

În spațiul care tremură-n cuvânt
rămân copil, cărare între zări,
amprenta picăturii-n decantări,
pă(s)trată rădăcină a unui gând.

Copacii se întreabă ce visez,
când palmele spre lună îmi întind
ca un arcuș, cu care să ating
nesomnul omului flămînd de miez,

ce-aștept să se deschidă în mirarea
că vesta antiglonț nu are nasturi,
că brațele ne-atîrnă lângă resturi
de zâmbet al secundeii trecătoare?

Trezit sau nu, am tot atîta vină
cât apa strînsă-n pumn pentru iertare,
cât pasul răsplătit în alergare
de frunza botezată de lumină.

Moartea ca un cântec

Sfârșitul lumii nu va mai veni,
suntem ascunși în zâmbete, în renunțări,
atît de mici în spaima ascuțindu-și dalta,
încât și ura,-n dansul ei sălbatic și labil,
își caută enervată domiciliul stabil,
sătulă să se mute dintr-o inimă
în alta.

Avea dreptate mama când spunea
că totul este o imagine, un chip
pe care-l dăm luminii ce se scurge
din pânza de păianjen, când abjură
refrenul boabelor albastre de nisip.

Alfabetul absenței

Absența ta mă doare, mă strînge ca un cerc,
Bătaie inutilă de aripi doborâte,

Căci liniștea din ape se-așază-n semicerc,
Dramatizând penumbra iubirii mohorâte.

Era atîta verde în vara noastră vie,
Fugeam de larma lumii în blînda-mbrățișare,
Goleam paharul vieții, nădăjduind să fie
Hazard cuprins în soartă, nu soartă-n nepăsare.

În fiecare clipă, visam că amînăm
Jertfirea inutilă a inimii firave,
Lagune de iubire în noi să-ncoronăm,
Mătase peste zile și peste nopți bolnave,

Ninsori neprețuite, ninsori în curcubeu,
Orbiri de fericire să fim în veșnicie,
Picturi nemaivăzute de ochii de ateu,
Reverberând culoarea chiar și-n sălbăticie.

Străini ne suntem astăzi, pustii, necunoscuți,
Tărînd cu noi zicale care puteau opri
Urgia depărtării și anii prefăcuți,
Vârtej ce ne înghite, căci nu putem iubi...

Pendant

Topită în ultima silabă a râului,
voi purta pe umeri doar o eșarfă suavă
cu monogramă la fiecare colț,
nu-mi trebuie podoabe, nici alint
pentru secunda când oceanul recunoaște
în mersul meu o flacără de-argint,
când bucuros va naște înc-un val
din doru-i cald, cu trupul suspendat
între o zi cu numele iubit
și-mbrățișările uitate la mal.

Îl voi ruga să-mi facă loc la fereastră,
tăcuți să privim și necronometrat
greu înțeleasa câmpie din amintiri,
crestele de unde-aruncam bucuria
și o primeam din cel mai lung ecou,
dubiul, nesomnul, amăgirea,
în final, sofismul titlului de carte –
rătăcitor și el pe drumul către cer.

Lângă știutul degustat până mai ieri
pulsând la gâtul Căii Lactee,
voi sta la taifas cu neînceputul,
noaptea cu lună plină va veni,
tunel în miezul flăcării să rânduiască,
apoi cu ochii ei albaștri să privească
la sufletu-mi ce face scufundări
în prima silabă născută de maree.

Elena V. Piteș

Bilanț

Destinul e cel vinovat
Că suntem astăzi împreună
În același oraș am studiat
Și ne vedeam odat' pe săptămână.

Destinul în cale ne-a scos
Să mergem pe aceeași ulicioară
Să cântăm la aceeași vioară
Să fim unul cu altul mărinos

Flori de mușcată în geam am avut
Pe părinți nu i-am făcut de ocară
La bine și greu ne-am fost scut
Udar ne-a cântat la chitară

Nepoți mai mulți am fi vrut
Cu două nepoate Ita ne luminară.

Femeie

Cum poți să mai trăiești
Când sufletul ți-este rănit
Când fiecare îți smulge
Din inimă bucăți
Și le aruncă la câini?

Cum poți să mai trăiești
Când orice cuvânt
Îți este răstălmăcit
Când pentru tine
Soare nu mai e
Iubire nici atât?

Cum poți să mai trăiești
Acum ca niciodată
Când te simți
Atât de singură
De părăsită
Și de prisos
Femeie?

Eu nu voi obosi

Eu nu voi obosi nicicând
Să te invit la masă
Cu pâine, sare aducând
Și firea mea voioasă.

Eu nu voi obosi nicicând
De rele-ngenunchiată
Îmi voi purta mereu, oricând
Și crucea ce mi-e dată!

Privesc

Privesc
În golul
Sufletului meu
Și încerc
Să-l umplu
Cu ceva
E omenesc
Dar nu se mai poate...

Când ai plecat
Tu mi-ai luat
Și toate iluziile...

Parcul verde

Silfidele înțepau
bluza frumoasei din
parcul albastru, iar
copacii îi spuneau
bună dimineața
zâna noastră
aducătoare de ploi.

Bluza frumoasei
din parcul albastru
tresărind
punea vântul la lucru
frunzele albastre
șopteau cântece
numai de ele știute
pe care tot parcul albastru
le știa pe de rost.

Norii se băteau în capete
și picăturile în care
se transformau
spălau parcul albastru
care devenea
parcul verde.

**Raluca Mihaela
Fleancu**

E noapte

E noapte, cum n-a mai fost de grea
Sub pașii cerului purtând zăpadă
Căci mâna timpului din nou se nimerea
Să nu mai simtă și să nu mai vadă

E noapte doar, ca multe ce-au cerut
Timpului prin neguri să-i mai potrivească
Un ceas sau poate mai puțin de atât
Dar timpului îi place să glumească

Mai știe noaptea că inima nu poartă
La mână ceas ascultător de vise
Doar îți așează în dimineața înaltă
Lumina ei în brațele-ți deschise

E noapte... și zâmbește potrivit o stea
La fereastra unei inimi de ametist
Noapte... bună noapte-mi pare ea
E doar... violet, să nu fii trist!

Îmi pare

Îmi pare c-a trecut numai o clipă
De când am fost un prim țipăt prelung
Dar și un car de ani doar cu o aripă
De când la margini tot încerc s-ajung

Îmi pare că tot port cu mine drumuri
Cu pași timizi în linii zdrobitoare
Încerc să văd printre bucăți de geamuri
Albastre urme de ape curgătoare

Și flori prea înalte, nu ca să le ajung
Îmi scutură petale ce nu mă cunosc
Să le strâng pe toate, însă drumu-i lung
Și timp n-o să rămână să-l trăiesc

M-am refuzat să mă primesc în umbra
Copacilor din inima-mi cu apă
Și m-am cedat uitărilor din dunga
Crescută într-o frunză ce mă sapă

Tot mai aștept ca să mai treacă o dată
Acel d-eliberare strigăt ce nu vine

Cu atâtea frumuseți la drum plecată
Spre țara ce e acolo pentru mine

Poți s-arunci

Poți s-arunci un gând la mine
Chiar dacă timpul ți-a închis cerneala
În călimări ce nu miroso a tine
Când inima a luat în mâini răceala

Din ochi îți mai lucesc a dimineată
Frumoase raze ce încearcă a scrie
Pe o pagină îngălbenită dintr-o viață
Ce-a vrut prietenă cu soarele să fie

Poți printre gene să îmi desenezi
Vreo două gânduri gemene cu zborul
Și fii atent ca nu cumva să pierzi
Înghiul în care îți așezi decorul

Să rămână două rânduri asortate
Care îți strâng în brațe amintirea
Zâmbesc subtil cu tuș pudrate
Și-și lasă peste umbra mea privirea

Îți ridic gândul căzut într-un spin
Căci vara încă nu-i despre mine
Încă o dată, umil, mă înclin
Sunt vremuri prea aspre, străine!

Pe străzile încruntate

Pe străzile încruntate de atâtea ploi
Mi-am rătăcit dorințele înstelate
Sub pașii apăsați de picuri noi
Trotuarele se țin îmbrățișate

E cerul pregătit din nou să plângă
Și haina grea e gata îmbrăcată
O pasăre grăbită zborul și-l alungă
E prea puțin acum și prea mult altădată

În umbra unui felinar timid se-ascunde
Conturul unei zile, cea de mâine
Încerc s-o prind de mână, mă pătrunde
Undeva, un plâns nervos de câine

Mă doare mersul ăsta a împleticire
Când plouă peste garduri distanțate
Mi-e glezna amorțită și subțire
Dar mă tot plimb pe margini neuitare

Și se mai naște un nor din ne iubire
La granița dintre sfârșit și început
Tot curge miezul nopții în neștire
Sub pleoape, zorii n-au mai încăput

Oana Frențescu

Insomnii

insomnii șterse cu prosopul
timpul se răsucesce ca un monstru
băgat într-un rotund fără pauză
nimeni nu strigă
toți sunt într-o așteptare
dincolo de ora exactă
dincolo de întuneric
pregătiți ca pentru un șampon
de curățare
cel treaz de-binelea
își arată partea tot mai desfrunzită
un solfegiu neauzit umblă
prin întunericul grăbit
să vopsească pereții

am fi putut alege realul
dintre toate felurile de dragoste
care trec pe lângă noi
care se șterg și se refac
care acoperă carnea arsă
care mișcă aerul de dor
dar nu e decât un gând alb
ieșit din întreg
pe o latură ruptă de care atârnă nimicul

Primăvara

pe străzi rostogolite cântă vântul
da a fost ieri în cuvântul nostru
astăzi dimineața are întârziere
între ghilimele se zgâlțâie verdele
nu doarme nimeni
totul e treaz
o schimbare se arată la față
e un nou zâmbet
o dragoste mare fixată în piept
o altă vorbire interioară
idei hoinare răsucesc luciul oglinzii
se apropie un descântec foarte lung
ce-mi subjugă secunde

ce nu mai vor să asculte
primăvara bate-n geam desculță

Țara mea e călcată

țara mea e călcată de dogme
câte o agonie răsare în pofta cuiva
între ceea ce este și ceea ce va fi
se vând miracole pe orice ecran
un cal alb îți ia ochii
legea se clatină în umbra unei pietre

de un timp ninge cu litere negre
smulgându-ne pacea din așternut
ne leagă secunde de o veche geometrie
cu linii gârbovite care te amețesc
o nouă fiziologie de mântuire
spulberă amintirile vechi

între noi se împarte liniștea
zgomotul armelor bate-n geam
mereu direcția e azvârlită în altă parte
o formă crepusculară
ne descompune încet
starea de a fi devine oboseală
pământul de sub talpă
atrage ochi de șarpe
se doarme
se visează
gândirea e oprită dincolo de trup

Se întâmplă

se întâmplă să fie joi
o zi întoarsă pe dos
îndoită
împăturită și lăsată-n așteptare
se întâmplă tu să nu fii nicio așteptare
nicio cădere pe spate
nicio întoarcere dintr-o lipsă micșorată
până la punctul comun

se întâmplă o dezlipire
din schimbul de vederi din albastru
cuvântul împodobit cu o altă mișcare
naște o dimensiune de singurătate
există oarece radiație oarbă
acea parte distinsă
fără distanță
din ochi
din degete
din creier care niciodată nu pleacă

Vasile Dan
Marchiş

Întâlnire extremă

Pentru prima dată muza
m-a împresurat doar în imagini,
nu în cuvinte,
întruchipând în acest fel
toată splendoarea tăcută a lumii...
Mi s-a arătat astfel fiindcă
mirarea și mai ales uimirea
în adevăratul sens al cuvântului
nu se pot transmite prin intermediari.
Întreb în sinea mea:
„Doar nu dorește acum să mă fac și pictor?”
Prin dilema aceasta rostesc
„Nemărginirea ta...”
uza a început astfel:
Când îngerul păzitor te-a îndemnat
(ca o încercare)
să treci muntele acela,
după care te poți întâlni cu mine, ai spus”
*Când muza este însăși pământul
de sub picioarele mele,
lumina din ochii mei,
văzduhul în care am ridicat mâna
pentru o chemare,
însăși starea care nu încapă
în simțurile și gândurile poetului.
Astfel ce n-aș putea scrie când
nu trebuie să mă mișc spunând că
doar acolo sunt în fața sau în spatele muzei,
când Dumnezeu a spus că n-a pus
nici măcar virgulă între El și poet,
ci m-a pus pe mine, adică muza,
ce n-ai putea scrie...?
Cum poți spune că muza
e (doar) dincolo de ceva...?*

După toate acestea
muza a rostit un profund „Da”,
ca o amplă rază de lumină...

Nimic suspect

„Despre ce anume vrei să te exprimi,
indiferent de împrejurări,
să nu pari suspect,

sau dat de gol?”
Strașnică apariție și-a făcut muza
Apoi a continuat:
„Fie la bine sau la greu,
la bucurie sau tristețe,
la sărăcie sau belșug,
în caz de boală,
sau când ești sănătos clinic,
să nu pari suspect
sau dat de gol,
singurul lucru pe care îl poți lua în evidență
sunt aceste bunuri universale-
urzicile vreau să zic.
Fie că le folosești în medicină,
în alimentație,
sau pentru a face din ele
materiale de uz casnic...
La un anumit sac mă refer.
Evident făcut din aceste plante,
Chiar gol să fie,
să nu pari suspect
ca atunci când ai avea ceva în el...
În acest caz
poți fi întrebat de ce îl porți gol.
Dacă răspunzi că de sărăcie,
cum ai putea părea suspect?
Ei, vezi?
Indiferent de împrejurări
când scrii despre aceste aspecte
n-ai cum părea suspect...”

Perfecta mirare

În această lume
ce sunt mai răspândite ca mirările?
Doar mirarea este unică
și nu poate fi asemuită cu ceva...
Numai atunci mirarea este perfectă
în contextul ei
cânt mirându-te pe ceva,
trebuie să stai perfect nemișcat,
să nu schimbi poziția
nici măcar privirea,
sau să miști pupila în stânga
sau în dreapta
să se creadă astfel că mișcând ceva
din ce te reprezintă,
faci semne la cineva
și că doar simulezi mirarea...
În această lume,
ce sunt mai răspândite ca mirările,
când știu că
exist fiindcă Dumnezeu
îmi apreciază mirarea pe care
în nemișcarea mea o execut,
nu cu ochii,
ci cu gândurile...?

Mihai Merticaru

Rondelul vieții

Noi nu suntem decât o întâmplare
Ori, poate, suntem totul sau nimic,
Secunda cu submultiplul cel mai mic
Sau veacul cu multiplul cel mai mare.

Un rondel imnic, vieții vreau să-i dedic,
Că un revers, în Univers, nu are,
Noi nu suntem decât o întâmplare
Ori, poate, suntem totul sau nimic.

Nu e niciodată ceea ce pare,
Mereu are altă față nunc et hic,
Când se scrie cu V mare, când cu v mic,
În Univers n-are asemănare,

Noi nu suntem decât o întâmplare.

Rondelul satului natal

Pe-o rană de costișă, se spânzura un sat
Împrejmuț de plopi albi arzând în zare,
De vii întinse, livezi mirositoare
Și străjuite de fâlnici munți, strașnic zигurat.

Acolo-ntr-o căsuță, ochii mi-am ridicat
Și-am văzut cum-și cu mare mirare—
Pe-o rană de costișă, se spânzura un sat
Împrejmuț de plopi albi arzând în zare.

S-a petrecut aievea sau poate am visat?
Văd și acuma, a fost ca ieri, se pare,
Un copil și apoi un tânăr îngândurat
Ce-avea niște vedenii tot mai bizare;

Pe-o rană de costișă, se spânzura un sat.

Rondelul ființei iubite

Pe tronul nemuririi, vreau să te așez,
Că dragostea ne-asigură vecie,

Iar raiul, mai primitor, mă îmbie
Cu dezlegarea să te divinizez.

Iubirea te salvează de pustie
Și noi îmbolduri îți dă ca să crezi,
Pe tronul nemuririi, vreau să e așez,
Că dragostea ne-asigură vecie.

În durere, m-ai învățat să sculptez,
Să mă întind, ca fachirii, pe cuie,
Tot ce moare,-n mine, mai viu să învie,
De crunta disperare, să mă salvez

Pe tronul nemuririi, vreau să te așez.

Rondelul copilăriei

Povești mi-au aurit copilărie
Cu farmece din vremi de altădată,
Sosite în calești cu roți de vată,
Condușe de-o dulce mamă, Mărie,

Și de cel mai iubit, din lume, tată
Cum n-am găsit, în vreo carte, să scrie.
Povești mi-au aurit copilărie
Cu farmece din vremi de altădată.

Ca o năluc-ai dispărut, magie,
Din lumea, de sublimitate, beată.
Te-am trăit cândva sau ai fost visată?
Cine-mi redă vrăjita feerie

A poveștilor din copilărie?

Rondelul unei grații

Tu scrii iubire, eu adorație,
Tu, virtute, eu, viciu blestemat,
Tu, candoare, eu, sămânță de păcat,
Tu, superbie, eu, stupefacție.

Pentru pământeni și un mare ingrat,
Prezența ta, risipă de grație.
Tu scrii iubire, eu adorație,
Tu, virtute, eu, viciu blestemat.

De ce intră planeta-n vibrație
Când te arăți, în lume, pe înserat,
Cu chipul îngândurat și eterat
Ca să-mi aduci, în dar, inspirație,

Tu să scrii iubire, eu adorație.

Doina Moritz

Primăveri apuse

Când te-am ascuns în suflet, trei izvoare
Mi-au străvezit cărarea pietruită.
Din ochii tăi, o ploaie istovită,
În ochii mei, sclipire jinduită
S-a revărsat și fruntea-mi ostenită
S-a înălțat spre soare.

Când m-ai cules din holda secerată,
Înrourată lacrimă de lună
Din vara mea, trecea să mai rămână
În vara ta... Și-n sfânta săptămână
Alai de maci s-au întrecut să-mi spună
Povestea-nstrăinată.

Când te-am trecut de vămile străine,
Am dat arvună primăveri apuse.
Din lumea ta, căzând stele răpuse,
În lumea mea, sub bolțile opuse
S-au despletit. Cuvintele nespuse
Mai ard și-acum în mine.

Când m-ai scăldat în prund cu apă vie
Și verdele l-ai sorocit la cină
Din palma mea, pocalele cu vină,
În palma ta, s-au răsturnat în tină,
Flori au grabit să crească la lumină
Și ram uscat să-nvie.

Când ți-am adus din bob mustind, dulceață,
N-a fost târziu, poate doar prea devreme...
Din ochii tăi umbriți, vise boeme,
În ochii mei, s-au rostuit... În gheme
Secunde secerate de blesteme
Zburdând, gonesc prin viață.

Tu nu ai nicio vină!

Stejar brăzdat de dorurile toate,
Cernute de pădure, peste rânduri,
Ai arămit și clipa ce-ți socoate
Frunzele arse, răvășite-n gânduri!

Te odihnești la margini de poveste,
Îmbrățișat de mitul re-nvierii,

Dor frunzărești nuntirilor celeste,
Junind în falduri, poala primăverii!

Stejar prădat de lacrimi de față
Și cotropit de rândunici mirese,
Tu, lăstărești, cu pleata-nrourată
Povește noi, iubirilor alese!

Cu ramuri călătoare, prin destine,
Tot răstignind speranțe-n anotimpuri
Și-n lemnul botezat în rău și-n bine,
Mocnești tot oful părjolit de timpuri!

Stejar cărunt zidit în amintire,
Cu rădăcini prin lume înspicate,
La răsărit și-apus, bună vestire,
Alintul vremurilor încrunțate!

Prin ramuri crude, zâmbet de fecioare
Așteaptă ploi de rouă-ntru lumină.
Azi despletești îmbrățișări fugare...
Stejar semet, tu nu ai nicio vină!

Mă-nchin în fața ta...

Mă-nchin în fața ta, pădure,
Împart în două coama-ți verde
Când frunza-n rugăciuni se pierde
Și lăstărește-n brațe sure.

Mă-nchin în fața ta, pădure!

Mă-nchin în fața ta, fântână,
La cumpăna-nvierii, seara
Când apele-și strunesc vioara
Și timpul plânge-n săptămână.

Mă-nchin în fața ta, fântână!

Mă-nchin în fața ta, clepsidră,
S-aleg doar fire argintate
Când pe un caier jumătate,
Destinul are ochi de vidră.

Mă-nchin în fața ta, clepsidră!

Mă-nchin în fața ta, furtună,
În plete-opresc un strop albastru
Când fulgere de alabastru
Îmi picură trădări pe mână.

Mă-nchin în fața ta, furtună!

Mă-nchin în fața ta, lumină,
Desculță-alerg prin clipe rare
Când gândului îi fac cărare,
Spre-o primăvară fără de vină.

Mă-nchin în fața ta, lumină!

Rodica Ochiș

Zămisliță pentru tine

Răzvrătindu-se întruna,
Gândurile nu-ți dau pace...
De ce-n suflet numai una
Leagă visul și-l desface?

Ce am eu și alta n-are?
Poate lacrima albastră
Revărsată peste zare,
Să îți cadă pe fereastră,

Să-ți spună că e dospită
Într-un dor ce jăruiește
Și te poartă spre ispită,
Te arde, te mistuiește...

Vezi pe chipul meu o Eva
Zămisliță pentru tine...
Mușcă mărul, simte-i seva
Când pătrunde-adânc în tine,

Să-ți trezească-n sânge fluturi,
Să te poarte pe aripe
Spre virgine absoluturi,
Când se-ngemănează clipe!

Ce au ochii mei iubite?
Dragostea ce te-nconjoară,
Simțămintele șoptite
Pentru tine-ntâia oară.

Ai uitat?

Ai uitat că dorm în tine,
Într-o lacrimă ascunsă
Și-acea lumea nepătrunsă
Numai nouă ne-apartine?

Visul iarăși prinde viață,
Când din tainicele ciuturi
Se revărsă mii de fluturi
Și prin vene se răsfată.

E atâta primăvară...
Ochii mei doar pot să vadă
Cum nectarul în cascadă
Curge ca și prima oară.

Trec torentele de șoapte
În suspinele viorii,
Să îți între prin toți porii
Cu miros de mere coapte.

Și-n livada dintre gânduri,
Iarăși înflorit-au merii
Sărutați de-azurul serii,
Ce adie printre rânduri.

Vezi iubite că destinul,
Văduvit de-atâtea clipe,
N-a putut să se-nfirișe
Și s-a-ntors să-și ia tainul?

În ochii mei

Iubitule, în podul palmei tale
Ascunzi din anotimpuri primăveri,
Când simfonia albă de petale
Înlocuiește-a iernilor poveri.

De ce-n povestea ta găsesc întruna
Același ram din mărul înflorit?
Aștept de-atâta timp să-mi atingi mâna,
Iar buzele, sărutul tău dorit...

În ochii mei am strâns tot Universul
Cu stelele în prag de scăpărat
Să-ți lumineze gându-n care versul,
Din fundul mării, l-ai răscumpărat.

Te scald mereu cu ochii plini de rouă
Și te șoptesc cu buzele fierbinți,
În nopțile unde visarea plouă
Pe scânteierea magicea dorinți.

De ce cu tine e atât de bine?
Știi, clipa o transformi în sărbători...
Și zilele îmi faci mereu senine,
Și gura ta îmi dăruie fiori.

Sărută-mă cu primăveri pe gene,
Albastru infinit să-l poți privi!
Când șoaptele se împletesc alene,
Învață-mă ce-nseamnă a iubi!

Liliana Popa

Pierdutu-și-a tridentul azi Neptun
Sub cerul siniliu, cu griuri de gudrun
Șezlongurile mai citesc
Iar nereide slave prea tare glăsuiesc.
Neptun, 13 iulie 2024

Unui român canadian - de Paște

Invitată fiind în zi sfântă
cu bunul simț te-ai luat la trântă
plin de emfază dar tezist
m-ai atacat chiar și la masă
drept pentru care am plecat acasă

dar să insiști cerând să mă săruți
precum hărțuitorii cunoscuți
prietenii îți rămăseseră la masă
de-ar fi știut ce fără clasă
„de mai insiști eu chiar te bat
ce bine c-a venit taxiul și am plecat!”

După-amiaza unui cinefil florentin

de atâtea ploi încremenit
de cinematecă solipsist îndrăgostit
mai bine ne plimbam prin ploaie
printre bucolice șuvoaie
prietenul meu nestăpânit
metafizic pârduit
miraculos te-ai împlinit!

Lui Ovidiu Niculescu

Că e actor, scenarist și regizor
Știe o lume întreagă
Artist complet, compozitor
Dar când scrie versuri
că-i spirit călător
E și actor și scriitor!

Adrianei Dandu - poet Sibiu

Sunt doar un suflet de artist,
declarat din vreme sincretist
fiindcă nu pot trăi altfel,
Tu, Adriana, ai talentat penel!

Lui Julien Gamentz

manieratul buburuz
nici pastișat, nici mătauz
eufemist, precum îl știu
stilat, cu mărtisoru-i auriu
modernistul Julian
aduce primăvara în dar
în stilul său vezuvian

Alexandrei Teacă

Sirena Alexandra, cea de valuri răsfățată
plutește alegându-și tempouri de sonată
Poseidon i-așterne spuma mării la picioare
Alexandrei, cea îndrăgostită de mare

căci de ar bate vântul
și marea ar dispărea
ar părăsi Pământul
și s-ar reinventa

„N-ai cu cine...”

Între magician și sacerdot
Arghezi se întreabă:
Cum să ascuți de un despot
în lumea devenită mică și neghioabă?

„N-ai cu cine...”

N-ai cu cine să visezi
în secolul corupt
doar când mai întâlnești aezi
Visul rămâne neîntrerupt...”

Dinastia escrocilor

Universul îngândurat
Stă și ascultă cu mirare
Pe escrocii ce au lăsat
Bani și case din dotare
Într-o adâncă însingurare
Vor rămâne la păstrare.

Abstractizări

Cu mințile întunecate de eresuri
Și viscoliti din cele patru zări
De legi deșarte, fără de înțelesuri
Nimic concret, primim abstractizări.

Unui critic literar

Nu maltrata limba română
Ca și critic literar
Înserare e la îndemână
În calitate ta de critic... temporar!

Elena Oprea

Copacul iubirii *copiilor mei*

Fiecare creangă
E sădită în tine.
Poți culege din toate
Orice fruct, orice gust.
Pentru tine, părinte
Orice ram e al tău
Și te bucuri când toate
Înfloresc în pridvor.
Niciodată iubirea
Nu se pierde din ram
Și mereu înfloarește
Într-o gheață din geam.
Se revărsă în valuri,
În copacul înfipt
În iubirea de mamă
Din adânc plămădit.
Se aprinde mândria,
Mai târziu când gândești
Că iubirea din tine
O reverși ca poet.

Cugetul iubirii

În fiecare clipă
Ești aproape de cugetul meu
Potolit ca oglinda lacului,
Prietenos ca surâsul câmpului.
Ești aproape de sufletul meu
Însetat de vrajă, de ispită, de teamă,
Nu știi nimic
Din ceea ce simt
La auzul numelui tău.
O cădere de frunză
E ca ecoul de-amintiri.
O adiere de vânt
E ca o fremătare de gânduri.
Un cer înstelat
E ca un zbor nesfârșit
Al iubirii nestinse.

Iubirea răpitoare

O veche taină a lumii
Un templu,

O icoană,
Din vremuri amorțite,
O lună legendară,
O muză ce se naște,
O patimă supremă,
Un fildeș de eclipsă,
Un paradis din noapte.
Iubirea răpitoare
Se scurge în dăbravă,
În stânci tânguitoare,
În sunetul din ape.
Mătase argintie,
Scânteie din amurguri,
Se răspândește-n tine
Rebelă în șiraguri.
Un jug ce stăpânește,
Orbirea de granit,
Din turnul unui schit.

Ideea

Într-o idee păstrezi Universul.
Îl porți în vecie
Ca tulpina din sacru.
Nu tai rădăcina,
O duci peste creste,
Peste munții albiți,
Peste taina din noi,
Peste tot ce e scris.
Ideea colindă
Peste sate și mări,
Peste codrii sălbatici
Din pământ și cerdac,
Din colina de-acasă,
Din parfumul din glas.
S-o scoți din impas.

Contrariile firii

Obstacole de bărne,
Răspântie de catarge,
În drumuri neumbrate,
În porturi disperate.
Neg-Afirmi
Pozitiv-Negativ.
Taci sau strigi.
Neputința din tine
Cutreieră seara
Prin gânduri ce surpă.
Începe furtuna:
Te revolți și oprești
Orice zbor spre iubire,
Orice luntre din port.
Contrariile firii:
O balanță ce-nclină
Între gând și psaltire.

Maria Ieva

Absență

Pe strada fără timp trec umbre îndoliate
Purtând cămașa vremii cu poalele scurtate;
Cu mâneci destrămate și gulere scrobite,
Își duc absența-n pleoape, așa au fost sortite.

Dar doruri ne-mblânzite, zidite-n asfințituri,
Ca zborurile oarbe ce vin din începuturi,
În cutele privirii, ca într-un evantai,
Ascund furtuni de rouă ce-au evadat din Rai.

Și unde piatra crește o cruce-n miezul său,
Izvoarele luminii se prăbușesc în hău,
Ca umbra care-și poartă absența sub cămașă
Azil să nu mai ceară tăcerilor în fașă.

Umbra unei lacrimi

În temnița tăcerii un gând s-a încuiat
Și-n bobul crud de grâu se adâncește-o rană,
Iar crucea îl privește pe cel ce-a înviat
Cum încă lăcrimează, un prunc într-o icoană.

Sub talpă o fântână se surpă suspinând,
Din vâluriri de raze oglinda apei crește,
Dar umbra unei lacrimi așteaptă să o vând
Căci chipul din oglindă mereu se primenește.

Sculptat în briza mării, trecutul se destramă,
Răscumpărată-i calea de al tăcerii gând,
Între aici și-acolo nu mai există vamă,
Doar umbra unei lacrimi se-aude fremătând.

Am fugit

Am fugit, am fugit de durere,
M-am temut că nu pot să o duc;
Ca un miel pregătit de tăiere
Am privit către Tine, năuc...

Am fugit, am fugit de plăcere
Ca un mugur întors într-un ram,
Așteptând să renasc din tăcere,
Doar o lume de visuri aveam.

Am fugit, am fugit de iubire,
N-am știut că mai poți să mă ierți;
Ca un psalm adăugat în psaltire
Așteptam uneori să mă cerți.

Am fugit, am fugit și de mine,
Mi-era greu să mai trec prin Sahara
Și-am strigat, am strigat către Tine
Să îmi iei pentru-o vreme povara...

Adâncimea verii

Gândul se așterne lăcrimând în carte,
Din coperti secunda pune întrebări;
Cine să răspundă când te simt departe
Și privind în zare văd doar alte zări?

Șiruri de cuvinte ies din labirinturi,
Albia tăcerii, iată, s-a-ngustat;
Te-am cerut la ceruri, te-am cerut la vânturi,
Dar în bezna vremii singur te-am aflat.

De pe pagini roase ochii mei măsoară
Adâncimea verii ce-a rămas în noi,
Clipa înflorește ca o floare rară
Ascunzând lumina între mii de foi.

Aburul în care mâna mea se-mbracă
Peste golul vremii șerpuiește încă,
Îl privesc cum vine, îl privesc cum pleacă,
Încercând să scoată lacrima din stâncă...

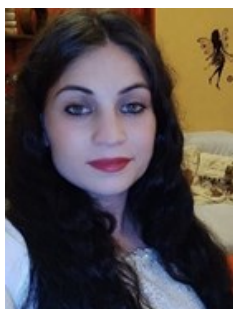
Flacăra albastră

În miezul unei ierni își face vara casă
Și oamenii zăpezii se scutură de ger,
Iar flacăra albastră dintre ghețari să iasă
Așteaptă ca lumina să înflorească-n cer.

Pereți de clorofilă din spuma mării cresc,
La Polul Nord ghețarii înghit o auroră
Și florile de gheață din geamuri se topesc
Când clipa-l părăsește pe cel ce o adoră.

Din ivoriu se naște un indigo cam pal,
În casa verii roșul rămâne încuiat,
Dar valuri vremii, azi, mai aduc la mal,
Culorile aurorei din nordu-ndepărtat.

Aura Golomoș

Femeia – taur

femeia - taur
cu pași de piatră
cu inima grea și puternică
înrădăcinată adânc în pământ
e ca o floare ce crește încet
dar ferm
fiecare gest al ei
este un jurământ de iubire
o promisiune de neclintit
ochii ei sunt ca iarba
în care îți poți încredința destinul

Manager de sentimente

arhivez bătaie de inimă
într-un dosar de aer
ștampilez dorințe cu
cerneală poetică
negociez între lacrimi și zâmbete
ca un contabil al plăcerilor efemere

în fiecare dimineață
deschid clasorul viselor neîncasate
împart iubirea pe departamente
nimic pentru trecut
puțin pentru azi
mai mult pentru mâine

regretul e o hârtie mototolită
pe care nu am curaj să o arunc
iar speranța – o foaie albă
ce așteaptă un nou
memorandum al sufletului

când se lasă seara
închid registrul
semnez în tăcere
o promisiune
mâine voi echilibra balanța

Femeia dincolo de cuvinte

femeia este un mister neînțeles
o adiere ce se joacă cu lumina
un dor ce nu poate fi prins
un vânt de neatins
un glas șoptit
privirea ei este o mare fără țărm
unde tăcerile se adună ca nisipul
și fiecare pas este o utopică
promisiune de nemurire

măinile ei poartă amintiri intangibile
iar fiecare gest este o poezie nespusă
un cântec ce nu cunoaște cuvinte
muza nu se lasă ușor descoperită
pentru că este un secret din adâncuri
un univers ce se împlinește
cu fulgerele nopții și
luminiscenta dimineții
când încrederea o curtează cu
eleganță franțuzească

Dragostea în patru anotimpuri

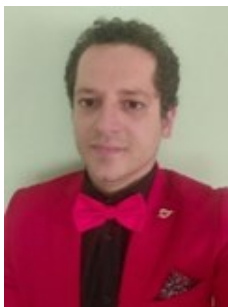
primăvara vine cu promisiuni
dragostea înfloarește timid
ca un mugur ce se deschide cu grijă
fiecare clipă e plină de speranță
iar inimile bat la unison
ca o melodie nouă
pe care o învățăm împreună

vara e arzătoare
dragostea devine un foc intens
ce ne cuprinde cu fiecare îmbrățișare
sub cerul fierbinte
fericirea se apropie de infinit
iar mângâierea caldă a soarelui
ne face să uităm de timp

toamna aduce melancolie
dragostea devine adâncă și profundă
ca frunzele ce se desprind ușor din copaci
în mijlocul vântului sever
ne găsim unul pe celălalt
mai înțelepți dar la fel de îndrăgostiți
cufundați în culorile pământului

iarna este liniște
dragostea este un foc aprins
în sufletele noastre
ce se reflectă în cristale de gheață
măinile ni se ating cu căldură
și-n fiecare clipă de tăcere
dragostea rămâne neclintită și veșnică

**Sebastian
Golomoș**

Poemul, papion la gâtul poetului

Versace Dreamer –
parfumul din vistieria
sufletului deschis
sub promisiunea
unei fericiri.

Ovidiu 15. Mansardă
cu pretenții pariziene.
Urcatul scării –
cochilie de melc –
caligrafiază sunete
ce ne anticipează intențiile.

Ne căutăm unul pe altul
în camera-n care
a murit ultimul bec.
Printr-un sărut pe frunte
îți ofer validarea emoțiilor...
Noaptea e propice
reabilitării tandreții,
în intimitatea visului
poemul, papion
la gâtul poetului.

Recurs în interesul inimii

un cer extensibil
își ia mâna de pe
o mansardă anonimă
în care cândva
noi ne-am iubit
fără vreo vină
și acum
neantul
îmi bântuie
fînța.

noaptea câștigată
ne-a aruncat în
brațele fericirii,

luna ne-a ghicit
viitorul din
ceașca de cafea...
visul nu-i decât
linia de contur a
realității.
acestea nu-s
simple versuri,
sunt cicatrici
pentru recurs
în interesul
inimii.

Dostoievski și Nietzsche
filosofează în
Cafeneaua nocturnă
a lui Van Gogh,
eu scriu,
tu nu citești,
poesia plânge.

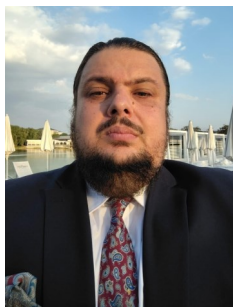
Mireasa care aleargă după mine

În sufletul meu
ca un jurnal poetic
sunt codurile privirilor
urme de ruj neîmblânzite
dansurile degetelor talentate
iubirile de lumină
acrobațiile nocturne
îndrăzelile pașilor feminini
găurile tocurilor nehotărâte
(și câte și mai câte)

Iubirea eternă a rămas
o rugămintă nesatisfăcută
pe mine m-au iubit
doar fete rele
dar tot nu i-am putut
trânti ușa în nas iubirii
când a avut chef să mă viziteze
văzând renunțarea la ea ca un
compromis sinonim cu sinuciderea

Am mai flirtat
și cu singurătatea
doar ei i-am arătat
cât pot iubi
(mă cunoaște mai bine
chiar și decât mama)
mai degrabă aș fi lăsat-o
în neștirea ei fericită
azi n-ar mai fi fost mireasa care
aleargă după mine.

Dumitru Dan
Gârjoabă

În tăcerea luminii

În răcoarea dimineții,
un Potir alb strălucește
pe altarul timpului.
Credința nu e strigăt,
ci o suflare adâncă,
care urcă încet
spre cerul fără margini...
Sufletul nu cere dovezi –
doar un drum,
chiar și dacă e făcut din spini
sau din tăceri.
În lumina aceea
care nu arde,
ci cuprinde,
înțelege:
cerul nu e deasupra,
ci adânc,
acolo unde sufletul
învăță să vadă.
Și Potirul alb
nu e de porțelan,
ci din jertfă
și așteptare...

Când tăcerea se face rugăciune

Lumină cade lin peste pământul treaz,
nu ca un foc,
ci ca o atingere veche,
care știe tot ce a fost și ce va fi.
Doamne,
nu Te chem cu glas puternic,
ci cu tremurul unui suflet
care nu mai știe
dacă pașii îi sunt grei de lume
sau de Tine.
Mă aflu între două respirații:
una a durerii,
alta a speranței.
Și Tu,
Divin și necuprins,
stai în mijloc,
ca un răspuns
care nu vrea să fie grabnic,
ci adevărat.

Puterea nu e în braț,
ci în a îngenunchea fără teamă,
în a privi senin
chiar și umbrele
care mușcă din marginea zilei.
În fiecare rugăciune nerostită,
în fiecare tăcere care arde,
Tu locuiești.
Sufletul meu nu Te caută ca pe un miracol,
ci ca pe o întoarcere.
Ca pe o casă veche,
cu ușa crăpată de vânt,
unde o lumină mică
nu se stinge niciodată...
Și poate nu voi ști niciodată cine sunt,
dar dacă Te simt,
unde va fi cămașa zdrențuită a inimii,
îmi va fi de ajuns.
Doamne,
nu-mi da răspunsuri,
ci ochi să văd
că întrebările mele
au fost dintotdeauna
pași către Tine.

În Grădina Adâncului

În noaptea fără margini,
unde stelele au amuțit,
plânsul cade greu
ca roua rece peste piatră.
Ghetismani nu e doar un loc,
ci o rană tăcută în fiecare om
care a îndrăznit să se roage
cu fruntea lipită de pământ.
Acolo, Iisus a vorbit fără glas,
iar cuvintele Lui s-au prefăcut în sânge.
Nu pentru teamă,
ci pentru iubirea care nu fuge
nici când întunericul strânge.
Credința nu e lumină caldă,
ci pasul care merge mai departe
chiar și atunci
când cerul nu răspunde.
Rugăciunea Lui a fost o luptă,
nu împotriva vrerii,
ci cu tăcerea sufletului,
cu greutatea căii,
cu moartea care cerea încuviințare.
Și totuși, a spus:
„Facă-se voia Ta!”
Acolo, în Ghetismani,
plânsul s-a sfințit,
sângele a devenit răscumpărare,
iar credința –
un drum care nu se clatină,
nici când infinitul pare
departe.

Laurențiu Drăgușin

Mi-e dor

Mi-e dor, mi-e dor de un Apolodor
să trec din nou de culmile răbdării
și să deschid o poartă zărilor
apropiind de țărături dorul mării.

Mi-e dor mereu de altă Atlantidă.
Mi-e dor de un Apolodor uitat.
E ca și când aș fi mulțimea vidă
care se-mparte în cuvântul dat.

Mi-e dor mereu de câte cineva,
de firul ierbii răsucit în mine
ca o poveste spusă doar cândva
când trage de lumină să se-nchine.

Tunetul mărilor

Tunetul mărilor sapă prin cer
ca o furtună de gheață primară.
Leacuri nu sunt doar ursitoare la fel
care ne vindecă întâia oară.

Și pădurile încă ne-nvață
cele Văzute și Nevăzute
cum ar vrea și căldura din gheață
să mai stea peste rănile mute.

Am uitat de când nu mai număr
semnele începute de înger.
Ploile îmi sapă în umăr.
Tunetul mărilor arde prin ger.

Podul

Podul de cuvinte nescrise
taie din lumină felii
și pune în semnele zise
oglinzile drept măturii.

Nimic nu rămâne egal.
Se împarte mereu dintr-un cerc
cu o lacrimă, inegal
o adâncă tăietură de fier.

Prin rugina unui pod ireal
noi mai trecem totuși în vis,
și Nevăzutul rămâne real
ca o margine de cuvânt nescris.

Călătorim

Mergem cu toți spre golul uitării.
Din oraș luam codul numeric
și puțin din culoarea durerii
pentru curcubeul zborului sferic.

Ard felinare prin gările noastre.
Nimic nu se mai pune în loc.
Noaptea coboară scara din astre.
Jumătatea din Lună e-n joc.

Mergem pe urmele cerbilor mari
înfrunzind cu pădurea o lume.
Dulce, amarul, rămâne-n stejari
ca o poveste ce încă se spune.

Mergem spre noi cu noi din oglindă
ca și când n-am avea granița vie,
doar culoarea ar vrea să se-ntindă
peste toate din marea câmpie.

Ispitele mele

Iepele vântului mușcă din foc.
Ursitoarele ne dau în ghioc.

Mă îmbrac cu departe să știu
de unde vine focul cel viu.

Și tot merg așa blând în ocol
pătrunzând în arzintele Gol.

Nu e mult până la Marele Soare,
doar iubirea câtă e și nu moare.

Vin zăpezi peste noi cum au fost
rânduite din marele post.

Culegând din cer câte puțin rai
aș fi vrut să rămân veșnic pe plai.

Dar ispitele mele domnești
dorm prin grădinile îngerești.

Vasilica Grigoraș

Suspinul bucuriei

Doamne, azi m-am urcat
în copacul bucuriei,
m-am îmbrăcat cu petale
de dragoste deplină,
slobozind cu inima curată
gânduri bune pentru semeni.

Momente înălțătoare,
simt nevoia de a fi singură.
Mă retrag în mine
îmi pun năframa propriei tăceri
cu dorința de a-mi stăpâni
bucuria de a fi.

Deși întomnată,
m-am descoperit a fi
un mănunchi
de chipuri dulci,
un prunc alintat,
o școlăriță timidă,
o adolescentă haoiasă
îndrăgostită de viață, de oameni,
un om matur conștient
de câte se întâmplă în lume,
un senior împlinit în credința
că poate să mai facă
multe lucruri bune,
doar cu buna Ta voire.

Cenușa din focul iubirii

Într-o dragoste slăbănoagă
până și lutul îngheață.
Tăcerea asurzitoare-i
greu de suportat.

Inspirăm aerul stătut și dulceag,
sângele aleargă prin trupul ostenit,
iar neuronii alunecă în neant.

Irișii dilatați de nesomn
injectează fără milă orbitele,
și deșartă spre depărtări
privirea pustie.

Întâlnește în cale
un lan de grâu copt
presărat cu maci însângerați,
purpura se rostogolește în obraji
reanimând seva trăirii.

Privim soarele în ochi,
îmbrățișăm vâlvătaia blajină
care ne inundă languros,
uităm de scaieții cu țepi veninoși
de odinioară și gustăm timizi
dulceața vieții în lumină,
minunându-ne cum deznădejdea
nu găsește niciun punct de sprijin
în cenușa rămasă din focul iubirii.

Puzderie de stele

Cu exces de zel,
rădăcina anilor mei
a înfiat rugina toamnei
încăpățănate și iscoditoare
care mă întrebă
pe un ton fistichiu
unde îmi este copacul vorbăreț
îmbrăcat cu mantie
de frunze verzi
și corole înfiorate,
cu care mă mândream
zâmbind senină.

I-am răspuns
că dragostea nu moare
în absența verdelui
și nici nu-i sursă
de delir ori suferință.
Lumina arămie
mă poartă prin labirintul
de aventuri și mister,
iar rumoarea gândurilor răsfățate
de vraja poveștii curcubeului
sfarmă carapacea eului,
aprinzându-mi cerul
cu puzderie de stele.

Florian Saioc

Obsedanta clipă

Ce-ascunzi în ochii tăi cumiști
renescătoare de dorinți?
când te privesc, de ce-mi ascunzi
sub pleoape ochii tăi rotunzi?
de mult în gând și-n visu-mi pur
tu căpătai ușor contur,
pân-am ajuns ca, într-o zi,
să nu mai pot deosebi,
cu simțurile care-nșeală
pe cea din vis de cea reală!
te urmăream prin nopți, vibrând,
cu fiecare simț și gând
c-un gând te atingeam ușor
și trupu-ți devenea sonor
sub fuga-i orice nur, pizmaș
scotea un sunet pătimaș,
făcând din frageda-ți ființă
o melodie, o dorință
și-atunci, în suflet tulburat,
am îndrăznit și-am întrebat:
ce-ascunzi în ochii tăi cumiști
răscolitoare de dorinți?
„o, taci! ai repetat, o taci!”
și-au înflorit doi pudici maci.
pe-obrajii tăi nedați cu fard.
mi-ai spus că ochii-mi frig și ard
ei ți-au răspuns că eu te cer
ca râuri iuți de foc și ger
curgea în mine viața-n pripă,
ea se strânsese într-o clipă,
se concentrase-n ea egală
o, ți-aș fi dat o veșnicie
din clipa-aceea colosală
dar ne-am oprit fără temei
în piscul frumuseții ei,
uimiți, cu păru-n vânt, bălai,
păream ca izgoniți din rai
și tu fugeai plângând, fugeai...
azi poate-n ochii tăi cumiști

ascunzi regrete și dorinți,
ori poate că aștepți să vie
iar clipa care nu înșeală,
dar a trecut o veșnicie
din clipa-aceea colosală.

Coșmar geometric (poetei Vilia Banța)

Azi ia cel mai mare praznic
toți atomii se vor strânge mi-a lăsat
un tont de paznic poarta larg
deschisă-n sânge Dumnezeule
coboară și auzi cum lumea
plânge iar în lume plânge-o țară
dar credința-i nu se frânge
robu-i romb și roaba-i rombă la
ei mârâie-un foton trunchi
de con-foeos de bombă
punctu-i țintă-n poligon
arcu-n sferă sfera-n trombă
piramida-n veacuri plombă
sarcofagu-n catacombă în trapez
subit sucombă robul
- romb și roaba rombă
geometrie-n duh confuză
coastă-are și țeastă-obtuză
lungi falange paralele rânjetul lipsit de buză
albul scrâșnet de măsele
mă-nfioră și m-amuză
pe o frunză de scaiete se așează-o buburuză
cineva chiar Sfântul Petre
zugrăvește-n noi portrete
și înfige-ntr-un perete două tibia-catete
și-un femur ipotenuză umbre
vin pe căi secrete și se fură din portrete
azi la cel mai negru praznic
floarea lumii se va strânge
mi-a lăsat un tont de paznic
poarta larg deschisă-n sânge
și n-am unde-a mă mai duce
cineva într-o răscruce
răstignește-n mine-o cruce
iar pe cruce pironită
stă FIINȚA LUI iubită
unii nu-nțeleg nimic
ba chiar după jertfa sfântă
încă se mai iau la trântă
unul mutilează
frânge altul varsă-al lumii
sânge fiindcă-al lumii Tartecot
coada-și vâra peste tot.

Ina Dumitrescu

Nimeni nu s-a gândit

Nimeni nu s-a gândit să stăpânească stele,
Am poposit uimit pe fiecare-n parte
Și-am învățat tăcut să luminez ca ele
Și să împart lumina în desenări de șoapte.

Nimeni nu s-a gândit să deseneze șoapte.
Eu în tăcerea surdă am învățat să fluier
Și orice risipire de catedrale moarte
Să le redau sfințite, cuvintelor prin șuier.

Nimeni nu s-a gândit să șuiere povești
Despre o fericire clădită pe un chin...
Eu am rescris un mit prin liniștea ce-mi ești
Și nimeni nu va ști că-s stelelor stăpân.

Bună dragul meu, mă mai știi?

Bună dragul meu, mă mai știi?
Mă mai cutreieri printre suspine și șoapte?
Mângâierea mâinii mele
Plăpânde și calde
O mai simți ca o adiere
Pe buze, pe pleoape?
Peticul meu albastru
În care-mi brăzdez existența
Mustește de liniște crudă
Creionată de lacrima mută
Pe pielea-mi tresărită și udă.
Peticul meu înverzit
Ieri mirosind a proaspăt și crud
Îmi acoperă trist și tăcut
Gândul patetic și nud
Ce-am venit fără rost să-l colind
Într-o viață pierdută la schimb.
Între albastru și crud mă perind...
Un gând strâng și altul alung,
Ca o pasăre albă
Pierdută prin valuri
Ca un cal prigonit
Și uitat între hamuri.

Bună dragul meu, mă mai știi?
Ți-am lăsat parfumul de piersic...
Îl mai simți pe buzele-ți calde
Sau s-a stins printre nopțile fade
De tristețe, de gol și-ntunerie?
Bună dragul meu, mă mai știi?

Nu știu cine-am fost... noi

Nu mă cunoști, nici eu pe tine...
Nu știu când ești, dar când îmi ești mi-e bine.
Nu vreau să-mi dai, iubind îți dau eu totul,
Îți sunt otravă, îți sunt și antidotul.

Nu știu cine ai fost, nu știi cine-am fost eu,
dar dacă vrem răspuns ne spune Dumnezeu.
Însă ce suntem azi, nici în povești nu-i scris,
suntem doi triști nebuni ce-n dragoste au nins.

Nu știu cine vom fi, căci nu există mâine,
dar ne vom sătura doar cu aceeași pâine.
Frumos în ochii mei, frumoasă în ai tăi,
suntem nebunii sorții în nebunia ei.

Poezie fără titlu

Îmi strigă buzele-amândouă
muiate-n însetări de nebunie
Unde se termină abisul și infernul,
își construiește recea veșnicie.
Și strigătul se pierde
în delirul evanescent și nuanțat în gri,
Căci ușa care dă spre rai e-nchisă
pentru iubirile care nu pot muri.

Mă simt trădată și oftez în negru
până la ultima silabă albă,
În epicentrul umbrei de fior,
înfășurat rotund, precum o salbă...
Asemeni unui dor ce nu-și găsește locul
și rătăcește între lut și-nalt,
Devii avid și totuși,
nu-ți construiești extazul pe chinul celuiilalt.

În suflet grăniceri, mirați,
tot stau de pază ocrotind neantul
Ce ca un redundant
se-așterne impunându-și rolul...
Și tot mai mult angoase sacralizează
voci ce strigă: interzis iubirii!
Ce nefiresc mor trandafirii,
în legea noastră, nu a firii...

Luci Trușcă

Pădurea ascunsă

Ochii tăi ascund o pădure
în care umbrele se joacă cu vântul,
călătoresc printre ramuri visuri imaginare
ce-ncearcă-a evada
ori răzbat în priviri chihlimbare,
mascând dureri și doruri,
ce licăresc precum stelele-n noapte,
încercând a cere ajutor și-ndurare.

Pădurea din ochii tăi
ascunde povești nerostite,
scrise pe frunze
cu verdele crud închis între pleoape,
răsar ades după nori curcubeie
ce-ndulcesc orizontul,
alteori se dezlănțuie
furtuni neașteptate
și-afundă pădurea din ochii tăi, în noapte.

Așteptare

Între două stânci semețe înmugurește-o idilă,
amândouă stau de-o viață
solitare-n vârful de munte,
una înspre miazăzi, cealaltă-nspre răsărit,
fără nicio mângâiere,
doar de soare încălzite,
sperând a se întâlni.

Ce folos că sunt semețe
și dârze-au călcat prin timp,
le-a răzbit singurătatea
și le-a copleșit tristețea,
le bat vânturile toate,
ploile sunt tot mai reci,
nu au nicio mângâiere,
măreția lor apune,
Infinitul duc în spate.

Din vechime se priveau,
dar nu se luau în seamă,
abia de curând se pare,
cu-nțelesuri îndrăznețe
și-aruncă priviri fugare,

ce aprind în fiecare
dorința de-a fi-mpreună
în marea singurătate
tristă și tulburătoare.

Este-o vorbă care spune

că și munții se-ntâlnesc
și-atât cât mai e speranță
vor aștepta cu răbdare
ca-ntr-o caldă-mbrățișare
s-alunge singurătatea,
să sfideze infinitul,
iar iubirea să devină
cea mai dulce desfătare.

Efemeritate

„Totul ia timp și timpul ia tot”
efemere iluzii, mereu călătoare,
ne croim visuri,
frânturi la-ndemână,
scriem ad-hoc
povești de viață,
clipe trecătoare,
nisip în clepsidră;
sentimentele sunt minunate ghirlande
răsărite în timp,
îndulcind apusuri,
noi suntem timpul,
secunde stelare
ce vin și pleacă,
reîntregind infinitul.

„Totul ia timp și timpul ia tot ”
(Mihai Eminescu)

Chemare

În tremur de ape iluzii se scaldă,
Un licăr albastru trezește-amintiri,
O piatră căzută ochiuri înnoadă,
Boabe de rouă croșetând în priviri.

Pe trestii firave se sprijină malul,
O salcie tristă, umbra-și măsoară
Într-o rădăcină se sparge valul,
Mai dinspre vale toarce o moară.

Trecutul, trezit, din trestii răsare,
Se-aude un foșnet, tot mai aproape,
Amintirile-agale, vin la plimbare,
La braț cu duhuri ascunse de ape.

Mă las purtat de magia chemării
Și trec pe tărâmul aproape uitat,
Plutesc în vis în pragu-nserării,
De prăfuite-amintiri mă las purtat.

Eugenia Spătaru

Primăvara

Într-o ramură înflorită
stă o rază jucăușă
O privește Dumnezeu,
ascuns după a zilei ușă.
Cântă verdele în câmpie
pe buze de primăvară
Vântu' își plimbă pașii agale
printre flori de lăcrămioară.
Fir de iarbă înalță capul
către visele de-o vară
Într-o floare de măceș
pasc doi ochi de căprioară.
Câtă viață, încet, pică
pe obraz de floare aleasă
Codru' își pregătește cântul
prin frunza ce stă să iasă.
Se despică piatra-n două
primăverii îi face cale
Din rădăcini de pământ
se ridică flori pe vale.
Câtă dragoste divină,
pământul îmbrățișează
Câtă mireasmă de floare,
sufletul înduioșează.
Câte vise înfloresc
în ochi calzi de primăvară
Câtă dragoste revarsă
Dumnezeu peste a mea țară.

Primăvara a înflorit

Am pus lacrima în cui
Și-am pășit în primăvară
Iarna-i dusă, iarna nu-i,
Soarele îmi zâmbește iară.
Am ascuns într-o mânășă
Gândul rece, sloi de gheață
Și-am pitit-o după ușă
Într-o joi de dimineață.
Soarelui ce mă privea,
Șmecherește i-am zâmbit
Și pe-un cer de peruzea

Inima mi-a înflorit.
Mi-am luat gândul la plimbare
Printre flori albe de măr
I-am pus în obraji culoare,
Mie toporași în păr.
Dintr-un fir de iarbă mare
Am furat verdele crud
Speranța în suflet înfloare
Și-n colț de inimă nud.
Am pus dorurile toate
Într-un cufăr învechit
Și le-am închis cu lăcate,
Primăvara a înflorit.

O umbră și-o primăvară

Să nu te pierzi de mine, primăvară,
să nu te pierzi de lacrima-mi ascunsă
în fir de lăcrămioară
să nu te pierzi de toamnele ce încep
prin gânduri să mă doară
și nici de zâmbetul ce cântă în amurg
pe strune de vioară
să nu te pierzi de mine
când peste umăr apusul privește tăcerea
dintr-o ultimă rază
când în ochii înserării stele dansează
și inima visează la un nou început,
la o nouă iubire
să nu te pierzi de mine, primăvară,
și nici de privirile furate de-al iernii îngheț
să nu te pierzi de gândul pădureț
și nici de urma-mi rămasă
prin câmp de veșnicii
să nu te pierzi de-al inimii izvor nesecat
de iubire și viață
să nu-mi fii, primăvară, hoată
noi ne-am născut împreună
și-am renăscut în fiecare an
tu tânără și înflorită
eu cu umbra spre infinituri alungită
să nu te pierzi de umbra-mi călătoare
și atunci când se scufundă în marea de tăceri
să-i stai aproape
și pe întinsele ape de gânduri
să vâsliți împreună
o umbră și-o primăvară luate de mână
și într-o zi
când vâslele vor fi prea grele
să-mi faci coroană din flori și rămurele
să mi-o așezi pe fruntea întunecată
și-am porni să colindăm prin veacuri
o primăvară înflorită și-o umbră
cu veșnicia în stele mutată.

Marin Moscu

În halta sufletelor sfinții coboară

Copacii dansează prin iarbă,
Țianele adună coama vântului
În fuiorul durerii.

Fericirea sare peste suflete
Și devine floare la urechi,
Ăcul supunerii are norocul orbului
În binecuvântări,

În halta sufletelor,
Sfinții coboară
În penele bufnițelor fără glas.

Îngerii ies din coșmarul nopții
Să hrănească neștiutul zbor,
Oare și ei sunt
Cu spinarea spintecată de întrebări-?

oare de iris într-o haldă, Urcă athletic prin

Simfonia sentimentelor

Lacrimi amestecate ale fâșiilor de-ntuneric
Se trezesc pe fâgașul luminii,
Soarele croiește cuibul orizontului,
Tu privești curioasă
La păunul ce naște fizionomia...
Câtă fericire apasă peste tot:
Dimineața se lasă
Cuprinsă de zvâcnirea
Păunului ce îți soarbe
Culorile ochilor
Și taci, uimită taci,
Ascultând notele
Smulse din simfonia sentimentelor.

Gura deschisă

Știu că voi muri,
Și tu, și tu...
Și mai știu că:
Sufletul face explozie
Spre lumină, frumos și înalt,
Cruce simbolică
Peste pământ
Și sat.
Trupul face implozie,

Gaură neagră în timp,
Dăruie trofeele minerale
Pământului,
Jertfa propriului Olimp.
În final: sufletul - trup
Întră obsesiv în gura altui Lup,
Mai flămând, mai necunoscut,
Cu gura deschisă, Doamne,
De când
Ne-am născut.

Liliecii

Zborul liliecilor este năucitor,
Briciul sunetului
Alungă copiii.
Mamele blestemă.
Răcoarea plumburie a nopții
Scoate strigoi
Din hăuri.
Un înger se minunează
Când i-atârână cheia Raiului
La gât.
Jur că viața-i alint
Dacă pot păcăli îngerul
Să descui poarta.
Sigur
Liliecii cu ochii bulbucăți
Năvălesc la pomul laudat.
Ecol merelor
Mărunțite
Cu briciul dinților
Îmi înfruptă duhul.
Fac semnul crucii
Și Domnul
Mă lasă în sânul Evei.
Strigoi dispar,
Nevasta vecinului știe
Că nu pot intra
Cu buzunarele goale.
La poartă
Liliecii m-așteaptă.

Mama umple cu lacrimile-i Prutul

La capete stau
Două fântâni limpezi
Ca lumina ochilor.
Din ele se adapă curcubeul.
Curcubeul copil
Se rostogolește
Pe un Pod de Flori.
Curcubeul bunic
Se răcorește cu visul eternității.
Tata își pune ochelari
Două coarne de bour
Și privește în istorie.
Bourul bea otrava
Morții
În timp ce mama umple
Cu lacrimile-i Prutul!

Dan Șalapa

Sublima ticăloșie

Suntem tot mai ticăloși,
Privim spre cer
Nu să admirăm vreo stea,
Ci să furăm din strălucirea ei,
Ne ducem fiice la altar,
La cununie, dar tragem cu privirea
La rotunjimile de fese ale nașei;

Ducem ajutoare la sărmani,
Dar socotim ce puncte de rating,
Diseară, la „Știri”, obținem la postul
Ce-l pupăm în fund;
Ne ticăloșim cu galactice viteze
De însăși lumina se simte umilită!

Suntem ticăloși, dar pare
Că nu ne este-ndeajuns,
Ticăloșim copii, virgine, îngeri,
Poezii și jurăminte de iubire,
Sorbim puroi din bube inventate,
Cele reale sunt de mult epuizate;

Turnăm venin în cupe de cristal
Și facem chefuri fără sens,
Fără rușine, fără invitați, fără nimic,
Încălecați stând pe cozi de măhuri;

Ne ridicăm statuie din carton și muci,
Le declarăm, în schimb, Ars amandī,
Ascundem sub preș orice deviere
Și simulăm, ingenuu, nevinovăția;

Plantăm copaci în parcuri naturale,
În ropote de-aplauze, ovații,
Dar facem trafic, mâine, cu stejari
Furați din codrii mulți-seculari;

E-atâta-n noi, ticăloșia, perlă neagră,
Că se jenează Scaraoski
De funcția-i, încă, șef peste Iad,
Nici Apocalipsa lui Ioan,
Se tot vorbește pe la colț de Rai,
De ar veni chiar mâine,

N-ar mai putea-ndreapta, ulterior,
Ceva, atât de-adâncă e în noi,
Ticăloșia!

Doamne, predă-te, zău,
Ți-am pus capac, pe bune,
Hai, dă-ți demisia de-onoare,
Te vom schimba cu unul
Specializat în ateism
Și progresism ultra-științific!

Breaking news:

Făt Frumos s-a sinucis,
Iar Baba Cloanța e gravidă
Cu Frankenstein cel re-nviat!

Whisky-gipsy

Cine cutreieră cu mine,
Fericirea de a fi oriunde
Ca și cum a-i fi
Exact unde ai vrut să fii?

Cine umblă nebun, cu mine,
Călare pe vânt,
Nerostind vr'un cuvânt,
Doar cântând,
Doar cântând,
Doar cântând!

Cine aprinde cu mine
Focuri din ierburi păgâne,
Dealuri, deșerturi, câmpii
Și lunci de râuri nebătătorite,
Să umble prin ele,
Să le amestece -
Vrăjitor de poveste -
Cu ritmuri de viori,
De tobe și de copite nepotcovite?

Cine umblă cu mine
Prin taverne bătute de boieri
Și de hoții de cai,
Împreună bețivani
De dragul cârciumăresei
Mai frumoasă decât cântecul
Și propria-i legendă?

Hai, încălecați-vă fricile,
Dați bice iubirilor vinovate,
Spovediți-vă codrilor tineri
Și beți din paharele sorții
Whisky-ul venit din viitorul
Ținut sub șeile moștenite
De la spinările cailor nemuritori,
Galopând prin basmele-mistere
Ale gurilor de sobă!

Vali Nițu

Autograf peste timp

Dinspre azi spre mâine voi rămâne o elegie,
pentru tine iubire, pentru Sinele din Sine,
poate că așa va fi să fie, acolo departe,
și aici aproape, în Parcul de la Chindie.

Ești în fiecare anotimp, pasiune și sens,
poveste fără sfârșit, Tu ești Eu, Eu sunt Tu,
o lecție de dragoste,
un punct al unui magic „i”,
dragostea-n suflet e cuvântul
din Cartea Destinului.

E vară târzie, soarele e la apus,
metafora-i argintie,
ești frumoasă femeie, Eu sunt ca să fiu al tău,
trăirea care te știe, darul de la Dumnezeu,
divină elegie, mereu o rugă,
pretutindeni sfântă solie.

Mă cheamă buzele tale
să le înprospătez dorința,
senzualitatea este salutul lor
în diminețile albastre,
tu ești sărbătoare,
perla a coroanei, fecunditate,
un dar celest, un colț de cer,
propria-mi renaștere.

Îți mulțumesc femeie,
izvor de bunătate, trăire de vis,
splendoare din culori,
poveste dintre tăcere și șoapte,
ești parfumul florilor,
iubirea de pe tabla de șah a vieții,
testamentul cuvântului
dintr-o sfântă cetate.

„Autograf peste timp”,
antologie a Eului,
o trecere prin alt anotimp.

Prinde-mi mâinile la chindie

Din rămasu-mi spațial știut de Tine Doamne,
m-am stabilit în miezul cuvântului,

nu sunt pustiu lângă iubire,
sunt sămânța unui cuvânt,
gândul dintr-o carte
eul de departe.

Într-un tablou din pântecul luminii,
între mine și cuvânt îmbrățișarea trăirii,
te rog ceva, iubito,
lasă-mă să te strâng în brațe,
lin-lin,
spre casa apropierei de tine,
cu pasul mărunț,
acum când părul îmi este cărunț.

Cuprinde-mă în brațele zilei,
într-un poem al secundelor celeste,
în trunchiul cu muguri de sete,
și atâtea cercuri concentrice,
cu rădăcini împletite în prezent,
la chindie visul e permanent.

Lângă tine sunt libertatea nuanțelor,
din culoarea unui copac,
în tabloul vieții rămasul dintr-un peisaj,
jumătatea plină,
cealaltă jumătate a unui superb cerc,
a iubi este harul firesc,
nesfârșit,
atunci când există iubirea, Eul e desăvârșit.

Elegie cu chip de scorpion

Pe strada cu nume etern,
istoria și poezia, Chindia,
parcul tinereții, alt și alt vis nocturn,
amintiri, anotimpuri, divină-i rapsodia,
acolo sus în străvechiul turn.

Complicată-i regia unei piese de teatru,
este jucată-n două acte,
s-a rătăcit în propria-i teamă,
însăși actorul, însăși armonia,
de pe scena vieții din Parcul Chindia.

În gala de excelență e umbră/lumină,
ca mod de viață,
într-un bestseller cu enigme,
printre cuvinte sosesc,
sădesc o elegie și mulțumesc
prin rugă, înspre Înalt mă gândesc.

Alunec spre final,
mă ridic și pășesc,
mă odihnesc în banca cuvintelor,
îmi sprijin tâmpla timpului într-o fotografie
cu chip de scorpion,
simplă-i filosofia de weekend,
când elegia trăită se termină cu happy-end.

Loredana Zeller

Iar ninge, poete!

Iar ninge poete, îngădui să cearnă?
În suflet la tine-i o eră de iarnă
În liniștea lumii îngeri albi peste văi
Scutură norii, spetiții, pe umerii tăi.

Ninge, e ca un cântec de leagăn
Căci ninge, poete, fără de seamăn.
Ninge poete, un nor s-a surpat,
Te ninge, poete, fără de păcat.

Îți ninge pe suflet și chiar pe din lături,
Zăpada o porți, nu vrei s-o înlături,
Aminte să-ți fie în iernile toate
De locuri în care să ningă nu poate.

Ți-a nins iarăși azi, va ninge și mâine
Când ninge-n cotloane ascunse din lume...
Să ningă tot timpul, să ningă-n sonete,
Să ningă la toți pe suflet, poete!

Romanță între tu și eu

E o romanță între tu și eu.
În vene mult prea lungi cu sevă verde
Ace flămânde alunecă-nțepând cu sete.
În toată săptămâna, luna lucrătoare
Sau poate, sigur, chiar mereu
Ne cântă-n vene, lent cotropitoare
Acea romanță dintre tu și eu.
Dureri unesc mai mult și sunt în toate
Dar vene-ntortocheate rămân neîmpăcate
În chiar tot timpul. Sau mereu.
Mai simplu de atât nici că se poate.
E o romanță între tu și eu.

Stări

E-o stare ciudată de vechi,
Mănuși ponosite-n perechi,
Paltoane cu tiv destrămat
Prin vântul ce-adie curbat.

Ceasul scăpat-a din chingi
Grăbindu-se la ora cinci
Amenințat, ne-mpăcat
De-un clopot ce sună ciudat.

Doar urme de pași iroșiți
Plecați și nîcicînd reveniți
Dintr-un spital de urgență
Cu locuri de penitență.

E-o stare ciudată de vechi,
Țiuit enervant în urechi
În cadrul stresant de lumesc
Nu simt, doar aud că trăiesc.

În zațul de cafea

Cafeaua cea de taină avea un gust al său
Iar zațul te înfățișa cucernic și mereu.
Te regăseam în striuri de pe fundul ceștii goale
Omniprezent în dimineți și visuri siderale

Inițiind îmbrățișări sub luna ancorată,
Iubitul imposibil din logodna amînată
De răsărit și de apus, străluminînd în zare
Când valuri de iubire se-ntruchipau în mare.

Cum mi-ai lăsat în suflet ecouri abisale
Când fluturi traversau mări cu tălpile goale,
Când pescăruși zburau pierduți în urma mea
Iar eu, aflu de tine din zațul de cafea!

Aroma tainic pe-amîndoi ne-nvăluia
Și simt și-acum pe buze din zațul de cafea...
Erai logodnicul din ceașca ce va fi să fie
Iar eu, căzută-n patima cafelei pe vecie...

În simțuri îmi tronează doar cafeaua aromată,
Un gust la care nu voi renunța vreodată...
N-am scris nimic și mă trezesc scriind,
Când beau cafea, eu mă trezesc iubind...

Plouă

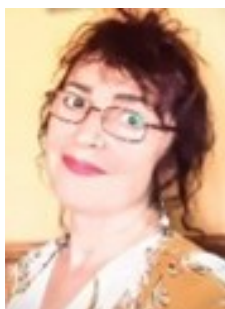
Schițez mîngăieri ce răsună
Pe-ntinderi alese de zei
Sub clarul galben de lună
Când plouă pe umerii tăi.

De gheață mi-s mâinile goale
Cu pumnii curbați în căuși
Și roșii ca vinu-n pocale
Când tună trîntindu-se uși.

Și plouă, îmi pare-ntuneric
Și gânduri coclauri îmi bat
Când udul se scurge eteric
Pe ultimul metru pătrat.

Și plouă pe-ntinsă lumină
Și plouă pe umerii tăi
Pe haina udă de lână,
Prin geana ochilor mei.

**Daniela
Topârcean**

Pace

Când rostesc cuvântul pace,
zboară spre cer albi porumbei...
Senin și culoare, intenție pură,
un gând împletit din lumină
se-nalță spre astre,
trimis din suflet
și din izvorul tainic
al ochilor mei...

Când rostesc cuvântul pace,
adun în cuvinte petale de nufăr
ce se răsfiră blând în soare,
în albe versuri înflorind,
zburând spre-a cerului
divină splendoare...

Când rostesc cuvântul pace,
se face liniște deplină,
se-mprăștie norii
din atmosferă și din gând,
o creangă de măslin înflorește...
Lumină divină
strălucește peste Pământ!

Poveste din Lumea Zânelor

Să știi...
- mi-ai spus odată -
atunci când vor străluci,
pe boltă toate stelele cerului
(împreună cu cele căzute în dizgrație)
vor prinde viață lumile fantastice -
elfii jucăuși vor face tume
iar zânele,
chicotind ușor,
se vor ascunde
după bolta curcubeului,
în culori translucide,
sau în labirintul apusurilor de soare
printre ghirlandele parfumate
de trandafiri purpurii
desenați de îmbujorarea norilor,
cu speranța că elfii
le vor găsi și vor reuși
să supraviețuiască

năzbâtiilor din nopțile cu lună plină,
răniți de dragoste de viață,
de lacrimile de rouă
revărsate din ochii iubitori ai cerului,
în simfonia cristalină
a zorilor de zi...

Nezburata aripă

Ai rănit vreodată lumina,
când îngerii
se leapădă
de aripi
iar noaptea-și picură
tiptil în gândurile tale
dulcele,
chinul,
pelinul,
plinul,
neplinul?

Ai rănit vreodată
sufletul zefirului
rătăcit în pletele tale,
fragil
ca șoaptele mele
de dor?
- sau doar
cuvintele,
spațiul,
timpul,
trecutul,
netrecutul?...

Ai rănit vreodată
o nevăzută pasăre,
prizonieră
între
pleoapele tale,
strivindu-i lacrima
în ochii tăi,
strivindu-i
cântecul,
nezburata
aripă?

De-am greșit

De-am greșit vreodată iubirii,
a fost pentru c-ai însemnat
ai mult decât ai crezut
iar nemișcarea pietrei m-a durut
mai mult decât ai știut...

De-am greșit vreodată iubirii
a fost pentru c-am dorit
mai mult decât ai știut
iar tăcerea pietrei a însemnat
mai mult decât ai crezut...

Ianoș Turcanu

Efecte secundare

Mă durea rău de tot amintirea
și cei de la urgență
mi-au injectat intravenos
doze duble de uitare,
alinare și indiferență.

Doamne,
cum s-au schimbat toate!

Dorul nu-mi mai pătrunde
insistent în sânge
și lipsa lui
nu mă face să sufăr.

Nu mai vreau să admir
noapțile senine, lângă mare,
unde briza mișca
părul tău lung
și stelele pe valuri.

Nu mă mai gândesc
la sâni frumoși,
cu sfârcuri
ca niște vișine coapte,
și nu mai vreau să adorm
pe un colț din inima ta.

Ce efect pozitiv
au dozele astea!...

Au revenit doctorii:
- Am confundat
medicamentele –
erau pentru un alt pacient.
Anulăm totul.

Ce obrăznicie!
Aștea, se vede,
că nu cunosc
deontologia medicală
și nu au deloc
aplecări intelectuale...

Ce să vă mai spun?

Am rămas
cu durerea veche.

Clipe

Ne-am ridicat
pe treptele de marmoră
ca să admirăm marea.

La cât soare se reflectă
în ceașca mea
și în ochii tăi,
simt că orele vor fi
un interminabil dans
al genelor
și neapărat voi încerca
să-mi strecor inima
între două bătaii
ale inimii tale.

Către seară,
vom strange
apusul în palme,
vom asculta cu încântare
cântecul pescărușilor,
vom privi cerul înstelat,
valul amețitor
și flacărele obosite
pe nave clandestine.

Nu s-au inventat încă cuvinte
pentru cât de nesfârșite
pot fi clipele cu tine.

Precept

Există un precept în lume
(Cred că-i valabil peste tot):
Să nu rostiești pripit și-anume
„Nu știu”, „Nu vreau”, „Nici când” „Nu pot”.

Descoperă orice miracol
Pe care altul nu îl vede.
Și-n viață – uimitor spectacol! –
Să știi a câștiga și-a pierde.

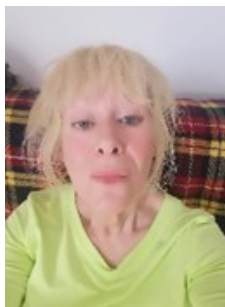
În suflet caută-armonia,
Nu-ți fie teamă de reci vânturi,
Să preșuiești prietenia
Și să descoperi noi pământuri.

Tu orice faptă o măsoară,
De parcă Domnul te-ar vedea,
Iubește ca întâia oară
Și-ascultă-ți numai inima.

Deasupra inimii doar cântul,
Deasupra cântului o stea
Și deasupra stelei vântul,
Și peste vânt – speranța ta.

Trăiește-n răsărit de soare,
Bea aerul din zorii vii,
Privește cerul, înoată-n mare
Și-nvață fericit să fii!

Monica Țintea

Noi, oameni cu piei de cireși...

Să ne luăm desagii
cu nașteri din nou
și roibii cuantici,
de căpăstrul nordurilor reci -
să alăptăm din șa
stele căzute-n tăcere
și să croim
prin răsuflarea
apneicelor curcubeie
poteci însetate de rouă,
la gura cerului,
foșnind de osteneala
singurătăților viclene,
noi, oameni cu piei de cireși
înflorindu-ne mieii
în transumanța tainică
a palmelor primăverii...

Fior antum

Plasament pur verbal,
matricea infuziilor de real
își eructează lehamitea stătută,
pe umărul unor sinapse
prea puțin văzute,
prea puțin cunoscute,
în timp ce ringul de carton
al balurilor lumii de-o clipă,
devine înșelătoarea pardoseală smolită
în care înțepenește,
cu visurile sale albastre de catifea,
condurul (repingelit) al Cenușăresei...

sunt cireșul...

sunt cireșul în care
primăvara își fierbe
ambițiile alchimice -
slăvesc gândul
înflorit în decontul

canoanelor materiei
cu secunda sa nudă
de zbor îngeresc
pe cerul vindecărilor de sine
și mareic mă reconturez
celulă cu celulă
în micile evidențe
ale cosmicității
pe care mi-o doresc
fără lanțuri
fără patos și fără minciună...

cuvintele-mi deveniseră triumphiulare...

îngenuncheam sisific
sub gândul acela al tău
din care-mi cioplisem
povara de stâncă
s-o-mping pieptiș
pe versantul
văzduhurilor ghimpate
de singurătatea ireală
a orei trădate de primăvară
cuvintele-mi deveniseră
triumphiulare
întocmai ca o umbră
peregrină prin umezeala
unui strop de ploaie
viclean suspendat
deasupra iadului
unui modul de uitare...

e liniște

e liniște -
culorile s-au golit
de miezurile sunetelor
prin care-și duceau tălpile
spre curcubeiele clocotelor
de sub miriști
e liniște -
îmi leg umbra trupului
cu otgonul rătăcirii
e liniște -
aparțin portativelor de îngeri
suspendate-n pauze largi
deasupra somnului pământului
la ora la care
memoria contrapunctului
cade pe ceafa plecată
a suspinelor de fericire
ca o lamă ascuțită
de ghilotină...

Anda Petrache

Rugă în pragul Primăverii

Acum, că primăvara vine
și dalbe flori răsar pe ram,
mă rog la cer să-mi dea lumină
și vântului să-i pună ham,
să bată zilnic, cu măsură,
prin crengi, prin suflete, pe deal,
să nu rănească, să răstoarne
copacii ce de strajă stau!

S-aducă razele de soare
în case, în priviri, pe frunte,
pe câmpuri liniște și ploaie,
și-n suflet numai sărbătoare,
să se întoarcă rândunica
și în stoluri vesele, cocorii
iar berzele în cioc să poarte
doar ramuri de măslin și laur!

Să cânte mierla în grădină,
să fie grâne din belșug,
copacii să înflorească în tihnă,
înlănțuiți în rugăciuni,
să înflorească trandafirii
în tufe mari, pline de zâmbet
și roiuri vesele de albine
să țeasă miera în stupul lor!

Să înflorească liliacul
cu flori stropite cu parfum
să înflorească iasomia -
în alb să îmbrace vechiul gard...,
să curgă râuri de cuvinte
în rime sau în versul alb,
să înflorim și noi, ca pomii
și tot ca ei să îmbătrânim!

Acum, că vine primăvara
și cresc zambilele-n grădini,
mă rog la cer să fie pace
și-n liniște noi să trăim!

Jocul de-a uitarea

Aș vrea să uit de tine o noapte și o zi,
aș vrea să uiți de mine în nopțile târzii...
Aș vrea să îți uit ochii în care mă pierdeam,
aș vrea să îmi uiți glasul, cu care te alintam...

Aș vrea să pleci departe, prin zare să te pierzi,
aș vrea să plec o vreme, să nu mă mai găsești,
aș vrea să uit cărarea pe care te-așteptam,
aș vrea să uiți dorința spre care alergai...

Aș vrea să uit parfumul ce îl purtai pe gât,
aș vrea să uiți candoarea ce îmi stătea în mâini,
aș vrea să uit motivul pe care-l inventam
să strângem candelabre pe seară, din castani...

Aș vrea să uit o clipă că încă mă aștepți
aș vrea să uiți o vreme că încă te doresc...
Aș vrea să pleci departe, într-un fuior de vis,
aș vrea să plec o noapte, în vis să te găsesc...

Și când într-o dorință vom poposi, uitând,
să ne amintim, iubire, tot ce-am uitat, iubind...

Două șoapte, două gânduri

În noaptea asta suntem prinși în paranteze,
în acolade pline de înțelesuri
ce vor ca să separe lumea noastră
de lumea fără flori între cuvinte.

În noaptea asta visele prind aripi,
un cântec reînvie patefonul
ce-și drege glasul, înainte să înceapă
să-și depene povestea prinsă între versuri...

Plutesc prin aer șoapte în derivă
ce cad apoi, învinse de dorințe -
soldații instruiți să prindă în mreje
chiar licărul privirilor, abia ivit sub gene.

Un gând întârziat, uitat pe afară,
încearcă să pătrundă-n atmosferă,
să mai danseze cu un gând dintr-ale tale,
ce pare că din mare, din adâncuri se-nfiripă...

În noaptea asta suntem prinși între cuvinte
cu virgule, cu semne de întrebare
ce răscolesc, ce umblă descălțate
rostind din când în când și jurăminte...

În noaptea asta suntem două șoapte
care dansează în spirale printre versuri
răstălmăcite-n unduiri de patefonul
ce-și drege glasul, înainte de-a începe...

Traian Vasilcău

**Peisaj imposibil
(Simfopoem)**

Peisaje imposibil să nu doară
Sunt oamenii ce-n nerozii se plimb’.
În drumul meu prin târg văzui aseară
Un car beteag tras de doi cerbi cu nimb.

Doi cerbi trăgând un car cu trufandale
Pentru un loc din piață arendat,
Și un boier obez, scuipând pe cale,
Ce-a-nchiriat pe gratis un regat!

Doi cerbi cu coarne de azur și-n frunte
Cu steaua veșnicilor – de-argint! –
Și-un vizitiu, bătându-i să se mute
Din fața lui, ce-n iad a-ncremenit.

Doi nobili cerbi, stirpe împărătească,
Ducând ingratitudinea-n oraș.
Mai lesne-n mine le dau câmp să pască
Decât să poarte soartă de ocnaș.

Și i-am strigat boierului din urmă:
„Deshamă cerbii, că-ți vor da în schimb
Împărății de Vis ce nu se curmă
Și locul lor în raiuri fără timp!”

Și i-am strigat: „Deshamă frumusețea
Și prinde-n hamuri chiar inima mea!”
Dar lumea hohotea, privind Altețea,
Și-un om, printre mașini, fugind spre ea!

Potopul cultural

Acum, când sărăcia-n uși ne bate
Și e-n zadar tot ce s-a împlinit,
Moare din nou cultura de la sate
Și lumea e-n declin fără sfârșit.

Orașul n-a produs nicicând cultură,
Viciul a fost cultura lui mereu,

Dar azi e criză dublă în natură,
Dac-a pătruns în sat un târg de ură
Și omul n-are nici un Dumnezeu!

Ce surogate ne-ndrumează firea,
Când lumii i-i rușine de folclor
Și mâine va cânta doar amintirea,
Trecând sub plopi: „Mai am un singur dor...?”

Nici o dreptate nu-i când moare mama,
Snopită în bătai, mereu, pe drum,
Poliția, procuratura, vama,
Toți vor să fie mituiți acum.

Tinerii nu se mai întorc în sate
Și nici nu pleacă pe la școli– n-au bani,
Potopul cultural lovește-n toate,
Dar mai ales îngenunche țăranii.

Sunt fără de noroc săracii țăarii,
Cu el aprins-au cel din urmă foc,
Căruțe nu-s, caii sunt ai uitării,
Iar căruțași nu se zăresc deloc.

Potopul cultural ne dă de știre
Că și Hristos e în pericol grav,
Lumea nu crede-n nimeni cu cârtire
Și satul e un boure bolnav,

Care s-ar ridica, dar nu mai poate,
Fânuri alese nu-i mai sunt de leac,
Cu ochii scoși, cu coarnele lui sparte
Muge la pragul omului sărac.

Se-aud prin sat colinde părăsite,
Care jignite-și caută-adăpost,
Dar nu ne mai găsesc și lumea-nchide
Porțile toate, grele, fără rost.

Suntem zădărnicia lumii vechе?
Ne-am depășit statutul de popor?
Sufletul nostru-i floare la ureche?
S-a demodat colindul din folclor?

E grav dacă vom crede că se duce
Lucrarea anilor apuși în van
Și vom alege alt comand de cruce
Și altă doină noului țăran.

Atunci, dacă nu vom mai crede-n Țară
Și-n sărăcii vom pregeta total,
Va fi să vină cel ce ne omoară,
Ultimul rău–Potopul Cultural!

Ortansa Lica

O strângere de mână...

– E o senzație onorifică?...
Poate conta în viața ta...
Mult mai târziu am înțeles aceasta...
Dar prima oară a fost într-o tabără națională
La dansul „Joacă, joacă băiete”
Că țara e plină de fete
Și jocul nostru este format
Dintr-o fată și un băiat...
Pe la vreo 10 ani, când invitată la dans,
Întâi băteau palma
Ca semn de cunoștință și admis.
Tot elevă fiind,
ajunsă comandant de detașament pionieresc –
La „raportul către comandanta unității”
Cu strângerea de mână la final,
Simțeau că ai o demnitate în plus...
Admiterea mea la liceu și apoi la facultate
Prin viguroasa strângere de mână a tatii
Am căpătat valențe mai mari,
Cu încredere și responsabilitate
„După repartitia ministerială”
venită la Inspectoratul Școlar
Și primită în audiență
de inspectorul școlar general
Cu o mână fermă, am simțit
Că am muncit cu spor,
pentru acest prim post din județ (declarat)
câștigând apoi concursul de intrare în oraș
în competiție cu 30 de confrăți...
la școala nr. 2, directorul Oprescu Victor
m-a felicitat și strângându-mi mână onorific
m-a anunțat că în consiliul profesoral
ni s-a dat și
funcția de director adjunct
cu pionierii de onorat.
M-am cam speriat,
căci copilul era mic și soțul ocupat.
„Schimburile de experiență” cu alte județe –
Mână și mintea mi-au exersat.
– Dar foarte cred că s-au datorat
crezului meu: munca și bunul Dumnezeu!
O senzație tare am luat.
Într-o nestrângere de mână, ci un gest cumulat
Cu ambele mâini către public
„olimpiada națională de istorie de la Sibiu”
Când istoricul Ștefan Pascu (decan la Cluj)
și la Sibiu director de olimpiadă
A declarat: „Sunteți în inima țării
600 cei mai buni profesori și elevi
Să ne arătați, cum istoria țării onorați
m-am simțit importantă – ca
și Moțoc Honorius și Dincă Ion
din „delegația de profesori” (gimnaziu și liceu)
din Dâmbovița județ.

Cu premii am venit apoi
la încă 4 competiții pe țară.
Când am dat mâna cu istoricii mari:
Dinu Giurăscu și Constantin Giurăscu fiu,
La o „sesiune dâmbovițeană
de comunicări” la înalta masă
Unde era reporter atunci,
profesor doctor de acum Coandă
Și m-am simțit înnobilită...
Dar cea mai tare senzație onorifică
din viața mea
A fost în 1986 când președintele țării
în drum spre U.P.E.T. și pentru Oțelărie –
către Mănăstirea Dealu
cu coroană aurită pentru Mihai Viteazul
A poposit 10 minute
– spre a tăia panglica inaugurală
a actualului Muzeu de istorie renovat.
Acolo școala nr. 2 (prin copii și eu)
Ca delegație de pionieri cu flori,
am dat mâna cu cel mai important om de stat.
Mână sa avea o energie magnetică debordantă
Ce și-a lăsat amprenta în toată viața mea
L-am mai întâlnit și la Covasna,
în clasicele lui „băi de mulțime”
cu străngeri de mâini doar ca o adiere
n-am uitat nici prima strângere de mână
a unui băiat
în prima zi de facultate,
când Romeo, cu ochi umezi m-a fixat
și mâna mi-a strâns pasional,
cerându-mi o întâlnire după curs.
n-a fost să fie!
Cu Radu (fost coleg de liceu) a fost altfel.
El de braț m-a luat și a zis:
„Noi am plecat la o înghețată pe viață”
(20 de ani am stat enigmatic)
Elegantă, cu distincție rafinată
a doctorului Lica Ioan
Cu o mână angelică venusiană și îngrijită
(la scurt timp după divorțul cu Radu)
De la prima prezentare m-a fascinat,
La Weimer în Germania chiar în fața hotelului
unde Goethe a întâlnit-o pe Lotte
Păcat că doar 22 de ani am viețuit
în armonia străngerilor de mână repetat
Cu bonomie, până când Dumnezeu
alt tărâm i-a hărăzit
Și unde cred că ne-om mai întâlni...
A mai fost și o strângere de mână vulgară
a unui profesor de limba română
Coleg, care, chiar repetată m-a jignit,
Și s-a răzbunat prosteste
(vrând să mă ponegrească).
Se pare că strângerea de mână m-a obsedat,
Căci la ridicarea „Diplomei de profesor
exelență”, de la Minister
Doamna inspector școlar general Cristea,
mi-a oferit un zâmbet minunat,
alături de mâna strânsă însuflețitor
La fel am pățit și acum la 80 de ani
Când scriitorii țargovișteni mi-au dat
Diploma Coresi – excelenț scriitor
Cu străngeri de mână pentru mine amețitor
Și domnul Mihai Stan,
profesor doctor felicitator.

Vasile Predescu

Femeia – omagiu

Izvor de viață nesecat
Cu griji de noi, mereu ai fost
Cu trupul tău ai procreat
Ca viața ta să aibă rost.

Admiri mireasma florilor
Ele-ți mângâie al tău dor
Iar mâna ce-ți oferă flori
Priveste-o cald și cu fiori.

E ziua sacră a feminității
De mult frumos ne îmbătăm
Ai har să dai culoare vieții
Iar noi pe brațe te purtăm.

Ca un bărbat, dar ești femeie
Prin ger, prin ploii te-ai strecurat
Ești demnă pentru epopee,
Efortul tău, a triumfat.

Elogii ce rămân în minte
Femeia este cea dintâi
Seducătoare în cuvinte,
Deschide inima oricui.

Natura, cât te-a fascinat
Să-mbraci veșmântul femeiesc
Cu darul tău de estimat
Orbiți, bărbații se topesc.

Răzvad, 2025

Adaugă iubire

Când gândul tău te stăpânește
Ca viața să fie mai frumoasă
Să-ți înflorească a ta dorire
Să aibă gust, adaugă iubire!

Când ești de-ai tăi înconjurat
Ei... dacă, te percep o dăruie
Frumosul vieții tale le-ai arătat
Dar nu uita, adaugă iubire!

De zilele frumoase să nu uiți,
Hrană ți-au fost pentru-nflorire
Te-au preamărit ai tăi cei mulți
Priveste-i cald, și-adaugă iubire!

Când ușa se deschide de la casă
Aleasa ta te soarbe din privire
Copiii bucuroși că stai cu ei la masă
Arată-le plăcere și-adaugă iubire!

Unde te afli, arată-le ceva!
De vor gusta, trimite-i la uimire,
Ajuns acolo, mai sus un cineva
Nici gând să uiți....adaugă iubire!

Răzvad, 2025

Toamna

Calmul soarelui veghează
Harnicii, recolta își adună
Cu răbdare o așează
Să aibă o viață mai bună.

Vezi perdea cum se așterne,
Pământul prinde culoare
Galben-ruginiu se cerne
Ca frunzele plutitoare.

Copilașii mai adună
Câte-o fructă rătăcită
O găsesc așa de bună,
Zău... merită scotocită!

Răcoroasă -mpinge norii
Să se miște îi forțează
Îi dă pașaportul verii,
Elegant o eclipsează.

Îmbracă vremea zăludă
Norii cară în spinare
Pretutindeni ea ne udă
Presărând purificare.

Omul plin de bucurie
Gânditor și chipzuit,
Toamna e o reverie
C-a muncit și e-mplinit.

Răzvad, 2025

Caleidoscop

Mariana Nicolae

Eveniment literar la Centrul Cultural Mihai Eminescu

În după-amiaza zilei de 20 ianuarie a.c.am participat la un eveniment literar de excepție la Centrul Cultural Mihai Eminescu din București: lansarea volumelor „Cum de vine de se leagă” de prof. univ. dr. Nicolae Georgescu și „La porțile neuitării” de prof. dr. Mihai Maxim, ambele apărute la Casa Editorială Floare Albastră.

O sală arhiplină, personalități venite de departe să-și exprime părerea despre lucrările celor doi autori, o atmosferă plăcută, discuții relevante nu doar pentru autorii și cărțile în discuție, dar și extrem de interesante pentru fenomene culturale mai ample.

Conform protocolului, în numele conducerii Centrului Cultural, doamna Elena Scurtu i-a salutat pe invitați, subliniind că evenimentul la care participă se desfășoară în Anul Eminescu, în edificiul ce poartă numele Poetului Național, iar unul dintre protagoniști este cel mai mare eminescolog contemporan.

Moderatoarea lansărilor, Doamna Doina Rizea-Georgescu directoarea Casei Editoriale Floare Albastră, i-a prezentat în câteva cuvinte pe autori și cărțile lor. Aflăm astfel că o parte din *Povestirile filologice* (subtitlul volumului „Cum de vine de se leagă”) au fost publicate în Revista *Flacăra lui Adrian Păunescu*.

Scriitorul Mihai Maxim ne spune că volumul „La porțile neuitării” este al treilea din seria de *Regăsiri publicistice* și este structurat pe patru părți - De la sorginte, Din lumea artelor, Din lumea literelor, Întoarcerea la matcă.

Primul volum din serie, „Satul de sub ape” (Paideia, 2006) cuprinde articole dintre anii 2004-2006 apărute în revistele „Historia” și „Hyperion”. Volumul II („Semne”, 2020), mai cuprinzător, are 64 de articole, selectate din cele peste 200, publicate între 2006-2020, în optsprezece reviste de cultură, ce apar sub egida USR și UZPR. Titlurile capitolelor sunt edificatoare pentru tema articolelor: Chemarea pământului; Bucurii ale sufletului; Eminescu; Iași, capitala sufletului meu; Din arhive; Prietenii dintre aștri; Prietenii de lângă tine; Despre cărțile prietenilor; Evenimente literare; Românii în Rusia; Conștiința națională.

În alocuțiunile lor vorbitorii s-au referit la personalitatea și operele autorilor. Astfel, prof. univ. dr. Vasile Macoviciuc subliniază imposibilitatea sintetizării cărții lui N. Georgescu, dar accentuează calitatea ei de a fi **răvășitoare** prin multitudinea de informații și conexiuni pe care le propune autorul și **captivantă** prin nevoia cititorului avizat de a se întoarce la text. Consideră că N. Georgescu este un intelectual de tip clasic descinzând din secolul al XIX-lea.

E.S. domnul Ambasador Dumitru Preda a subliniat, printre altele, importanța acordată de N. Georgescu construcției cuvântului, dar și a rostirii sale, a modului cum accentuăm sau nu cuvinte, sentimente. Naturalitatea prin care autorul ne trece prin mit, mitologie și magie este o calitate apreciată în mod deosebit de vorbitor.

Caligrafia, o pasiune a vorbitorului, este o artă din păcate demult uitată în

România. Subliniind importanța culturală a diplomației, ambasadorul D. Preda apreciază valențele limbii materne și capacitatea ei de a transmite informații celor care nu sunt familiarizați cu istoria României.

Despre Mihai Maxim, Dumitru Preda vorbește cu afecțiune, menționând că se cunosc de multă vreme. A fost extrem de impresionat de omagiul adus de fiu părinților săi în eseurile autobiografice, dar și de modul în care autorul se raportează la trecerea sa printr-o istorie zbuciumată și neiertătoare. Îi evocă pe Ileana și Romulus Vulpescu, cărora în volum li se consacră pagini elogioase. Apreciază nevoia de a cunoaște cultura rusă dincolo de ideologii și politici și contribuția lui Mihai Maxim la această cunoaștere prin numeroasele traduceri făcute din literatura rusă.

Criticul literar Ana Dobre, citându-l pe N. Georgescu, subliniază importanța scrisului corect și a unui adevăr din păcate tot mai puțin prezent azi în texte și anume că „punctuația este gesticulația minții”.

Peter Sragher, Președintele Filialei USR Traduceri literare s-a referit la activitatea de traducător a lui Mihai Maxim și apoi a citit un fragment din volumul lansat la eveniment pentru a ilustra calitățile remarcabile de prozator ale autorului. Cu romanul „Scutul de speranță” al lui Mihai Maxim Filiala Traduceri literare a inaugurat ciclul « Traducători literari-prozatori ». De altfel, tot D-sa a evocat influența pe care Ileana Vulpescu a avut-o asupra devenirii literare a lui Maxim.

Am spus și eu câteva cuvinte prin care am dorit să atrag atenția asupra disciplinei și rigurozității documentării de arhivă, asupra necesității recursului la textul original ori de câte ori este posibil și asupra respectului celor doi față de textul scris.

Marian Nencescu, Președintele Filialei Presa culturală a UZPR s-a referit la jurnalismul cultural în care ambii autori excelează și la importanța lui pentru o cultură matură. Și a creionat un profil generațional larg din care fac parte cei doi autori și o mare parte a publicului prezent, profil caracterizat de dificultățile istoriei sociale, politice și economice prin care au trecut.

Paula Romanescu a brodat sclipitor în jurul titlului „Cum de vine de se leagă” al lui N. Georgescu și a descris elegant cum memorialistica lui Mihai Maxim i-a prilejuit întâlniri culturale remarcabile. Matematiciana poetă Vilia Banța a vorbit emoționant despre cartea lui N. Georgescu întrebându-se de ce autorul nu este în Academia Română. Răspunsul a fost spontan și, ca atare, probabil sincer: „pentru că nu mă interesează!”. Vilia Banța face un frumos compliment cărții lui N. Georgescu spunând că este o carte fermecătoare pe care se întrec să o citească toți membrii familiei sale de matematicieni.

Actrița Doina Ghițescu a citit cu o voce amplă, bogată fragmentul emoționant „Întoarcerea tatei din prizonierat” din volumul „La porțile neuitării”.

Alocuțiunile s-au încheiat cu observațiile scriitorului George Corbu, Președintele Uniunii Epigramiștilor din România, care a evitat elegant să le ofere celor doi o epigramă, subliniind că este prezent la eveniment ca cercetător literar, scriitor și bibliofil. Ca bibliofil are aproape toate cărțile traduse și romanele d-lui Mihai Maxim. L-a întrebat pe Nicolae Georgescu ce crede despre necesitatea reintroducerii apostrofului în gramatica limbii române și a accentului în scris, mai ales, în cazul omonimelor ; i-a sugerat Paulei Romanescu să încerce să traducă în franceză titlul „Cum de vine de se leagă”, iar lui Mihai Maxim să-și publice teza de doctorat așa cum a fost ea susținută în 1986.

Într-un gest elegant și necesar ambasadorul și prof. univ. Dumitru Preda a marcat rolul editorului profesionist în apariția cărților, mulțumind astfel Doinei Rizea, directoarea Casei Editoriale Floare Albastră pentru rolul ei important în apariția acestor lucrări. Seara s-a încheiat într-o atmosferă destinsă, plină de voie bună. S-a cântat „Mulți ani trăiască!”, s-au ciocnit pahare de șampanie de către cei care nu erau cu mașina și s-au făcut urări minunate lui Mihai Maxim care a împlinit chiar pe 20 ianuarie 85 de ani și în avans și lui Nicolae Georgescu pentru o vârstă rotundă, undeva mai spre toamnă.

O seară minunată pentru care mulțumim autorilor și tuturor celor care au făcut-o posibilă!

George D. Piteș (Argus)

Ziua Culturii Naționale, 15 ianuarie 2025, 175 de ani de la nașterea poetului nepereche Mihai Eminescu

Miercuri, 15 ianuarie 2025, în sala de festivități a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, din Târgoviște, care s-a dovedit neîncăpătoare, a avut loc un regal literar - muzical dedicat sărbătoririi Zilei Culturii Naționale. Cu această ocazie a fost aniversată și împlinirea a 175 de ani de la nașterea luceafărului poeziei românești.

Organizatorii evenimentului au fost: Consiliul Județean Dâmbovița, Arhiepiscopia Târgoviște și Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, iar dintre parteneri s-au remarcat: Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România - Filiala „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița și Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino” din Târgoviște.

Dintre invitați s-au remarcat: Mihai Stan - președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni, scriitorii Emil Stănescu și George D. Piteș; mr. Aura Teodora Cojocaru - purtător de cuvânt al Comendurii Garnizoanei Târgoviște; Carmen Călimănescu - bibliotecara Comendurii Garnizoanei Târgoviște; bibliotecarele: Liliana Grigorescu - Titu; Diana Beldiman - Moreni; Valentina Tufescu - Găești; Luminița Pântea Gogoiu - Pucioasa; Dana Niță Brezeanu - Pietroșița ș.a.

Evenimentul a fost prefăcut de un excepțional moment muzical coordonat de prof. Amalia Profirescu și susținut de elevi ai Liceului de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște, pregătiți de profesorii corepetitori: Aura Opalco, George Rizea, și Andu Georgescu. Dintre elevii care și-au adus un prestigios aport la realizarea acestuia amintim pe: Vlad Antonius (care a interpretat la vioară *Concert, partea a III-a, de Antonio Vivaldi* - prof. coordonator Lazăr Soare); Nicoleta Eremia (care a interpretat la vioară *Cântec napolitan, de Piotr Ilici Ceaikovski* - prof. coordonator Adina Raela Andrei); Tudor Călin (care a interpretat la vioară *Concert, partea a III-a, de Oskar Rieding* - prof. coordonator Rodica Tudose); Yanis Marica (care a interpretat la vioară *Cantabile, de Niccolò Paganini* - prof. coordonator Justin Gropescu); Alexandru Arnăutu (care a interpretat la vioară *Serenada de Mircea Chiriac* - prof. coordonator Venera Istrate); Radu Călin (care a

interpretat la vioară *Balada de Ciprian Porumbescu* - prof. coordonator Rodica Tudose).

Directoarea Bibliotecii Județene, prof. univ. dr. Agnes Terezia a deschis lucrările evenimentului urând un bun venit tuturor invitaților și anunțând programul zilei.

Preotul consilier Marian Robert Puiescu a citit mesajul de binecuvântare al ÎPS dr. Nifon Mihăiță, arhiepiscop și mitropolit al Târgoviștei, subliniind rolul lui Eminescu în formarea limbii moderne române, precum și universalitatea lui ca poet de geniu și filozof premonitor.

În alocuțiunea ei, directoarea Casei Corpului Didactic, Monica Ilie, a insistat asupra necesității pregătirii tinerei generații în spiritul promovării marilor genii ale poporului român, care ne onorează și ne reprezintă cu cinste în rândul marilor civilizații.

Prof. Tatiana Ghiță de la Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino” din Târgoviște a reținut atenția invitaților cu o conferință sugestivă „Despre lume și cultură”, subliniind că ziua Culturii Naționale s-a propus a se sărbători pe 15 ianuarie, adică de ziua nașterii marelui nostru poet Mihai Eminescu la sugestia acad. Eugen Simion - președinte al Academiei Române, el fiind pe departe, cel mai reprezentativ nume al culturii noastre naționale.

În continuare domnia sa a punctat mai multe evenimente importante din viața și opera poetului, exemplificându-le prin citate ale unor exegeți de prestigiu în opera eminesciană.

A urmat un alt moment muzical, susținut exemplar de: Rebeca Maria Cătălina (care a interpretat vocal piesa *Eminescu, de Doina și Ion Aldea Teodorovici* - prof. coordonator Daniela Olteanu) și Ioana Rebeca Popescu (care a interpretat la flaut piesa *Scenă pastorală română*, de Petre Elineșcu - prof. coordonator Ștefan Munteanu).

Momentul care a dat întregului program savoare, vioiciune, antren și culoare a fost cel prezentat de Ansamblul „Cununa Nucetului”, format din elevi ai Liceului din Nucet, și coordonat de prof. Costi Florin, care, îmbrăcați în asortate costume populare, s-au întrecut pe ei înșiși într-o suită de dansuri și cântece populare românești.

Prof. Luciana Roberta Cristea, de la Colegiul Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino” din Târgoviște vorbit apoi despre Eminescu - Revizor Școlar și atitudinea lui față de existența, dotarea și actul educativ desfășurat în școlile din nordul Bucovinei, precum și despre necesitatea unor modificări majore în actul decizional în vederea îmbunătățirii programului național de pregătire a copiilor.

Agnes Tereza Erich a vorbit despre Eminescu bibliotecar și etapele petrecute de marele poet în bibliotecă: Casa „Aron Pumnul” de la Cernăuți, Bucovina - 1865; „România Jună” de la Viena - 1871; „Biblioteca Universitară” de la Iași - 1874 - 1875; „Biblioteca Națională” București - 1884. Un moment emoționant a fost produs și de citirea jurământului depus la preluarea funcției de bibliotecar de către Mihai Eminescu, pentru ocuparea postului de la „Biblioteca Universității” din Iași, moment redat de un elev al Colegiului Național Pedagogic „Constantin Cantacuzino”, care, întâmplător sau nu, semăna izbitor cu poetul nostru de geniu.

În continuare, un grup de eleve din clasele a IX-a ale aceleiași Colegiu Național, pregătite de prof. Tatiana Ghiță, și având ca prezentator pe elevul Octavian Ciucă, au recitat în limba română, engleză și germană, fragmente din cunoscute și îndrăgite poezii eminesciene, susținându-și prestația și cu tablouri sugestive pictate de ele. Prin aceasta copiii au vrut să sugereze că Eminescu, poate fi adus, și trebuie să fie prezent în școală la toate orele, indiferent de materia care se predă: limba română, psihologie, filozofie, istorie, engleză, geografie ș.a.

Din programul muzical care avea să completeze momentul poetic s-au evidențiat din nou, elevii Liceului de Arte „Bălașa Doamna”, dintre care amintim pe: Natalia Ioana Dumitrescu, cls. a IV-a (care a interpretat la pian *Sonata op.49, nr. 1, partea I, de Ludwig van Beethoven* - prof. coordonator Adina Mariana Popescu); și pe Daria Maria Grigore, cls. a IX-a (care a interpretat la pian *Sonata în do major, prima parte, de Georg Friederick Handel* - prof. coordonator Maria Radu).

Toate momentele cuprinse în program au fost îndelung ovaționate și aplaudate la scenă deschisă de asistența prezentă la acest deosebit eveniment din viața culturală a cetății.

În încheiere, cei prezenți s-au întreținut cordial, au făcut schimb de adrese și au imortalizat evenimentul în multe și interesante fotografii.

Vernisare la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște Expoziția de pictură „Bucuria culorilor”

Miercuri, 15 ianuarie 2025, la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, pentru a sărbători cum se cuvine Ziua Culturii Naționale, în prezența unui public numeros, unui grup de tineri artiști le-a fost vernisată o impresionantă expoziție de pictură, care va rămâne deschisă vizitatorilor până la data de 31 ianuarie 2025.

Cuvântul de deschidere a fost rostit de Agnes Terezia Erich, dir. gen. al Bibliotecii Județene, care a mulțumit oaspeților atât pentru prezență, cât și pentru dragostea cu care aceștia înconjoară artele frumoase, îmbogățindu-și în același timp sufletul și inima cu valorile incontestabile ale mesajelor acestora. În alocuțiunea sa, pictorița Gabriela Anăstăsoaiei a mulțumit în primul rând conducerii Bibliotecii Județene pentru găzduirea atelierului de lucru al clasei de pictură pe care o coordonează, pentru căldura și înțelegerea cu care a fost sprijinită pentru a oferi tinerilor pictori tot ce le este necesar în formarea lor viitoare, pentru susținerea necondiționată a organizării acestei expoziții. De asemenea a mulțumit copiilor care au depus foarte mult suflet și muncă în realizarea unor tablouri ce pot face față cu cinste în orice expoziție de profil.

Această expoziție impresionantă a adunat tablouri pline de zâmbet și culoare, de tinerețe și aplomb, de vioiciune și dăruire. Impresionantă, pentru că tablourile erau semnate, în majoritatea lor, de tineri aflați la vârsta copilăriei, dar și de oameni maturi, sigur cu suflute de copil, care și-au descoperit mai târziu dragostea către artele vizuale, dar nu au lăsat-o necultivată, dând astfel măsura valorii unei mari iubiri. Impresionantă, pentru că în expoziție alternau tablouri executate în ulei sau tempera, cu teme multiple, de la aranjamente florale, la peisaje, de la portrete, la naturi statice, nici unul din ele nelăsând însă impresia, că nu-și poate găsi locul în această expoziție și mai ales cu această ocazie.

Impresionantă, pentru că grupul de pictori care a expus, face parte din clasa coordonată de talentata pictoriță Gabriela Anăstăsoaiei, care dăruiește astfel câte ceva din siguranța harului și a talentului său, din experiența acumulată dar și din bucuria de a oferi astfel, celor din jur, din frumusețea sufletului său ales.

Tablourile expuse au fost semnate de: Budeanu Anaïs - 8 ani (peisaje); Rada Ema - 8 ani (peisaje); Rada Eva - 9 ani (peisaje); Dumitru Mădălina - 12 ani (peisaje); Oprea Tudor - 12 ani (portret, natură statică, peisaje); Rada Ana - 14 ani (portret); Cârstea Georgiana - 32 ani (natură florală); Iamandi Elena - 62 ani (natură florală) și nu în ultimul rând Gabriela Anăstăsoaiei - custodele expoziției și profesor coordonator.

Vizitatorii au studiat îndelung tablourile, s-au întreținut cu micii pictori, interesându-se de sursele lor de inspirație, de timpul acordat acestui hobby de excepție, de felul cum pictura le îmbogățește sufletul, limbajul, comportamentul.

În încheiere toți pictorii care și-au expus tablourile în această expoziție au primit diplome de excelență pentru participare, în aplauzele pline de căldură și încurajare ale unui public avid de cultură. (*Argus*)

Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni Ediția nr. 194, 25 ianuarie 2025

Sâmbătă, 25 ianuarie 2025, a avut loc Salonul Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, eveniment mult așteptat de membrii SST, deoarece fiind primul Salon Literar din noul an, 2025, urmau să fie dezbătute probleme importante ce vor marca viața societății.

La masa prezidiului au luat loc: prof. Mihai Stan - președintele SST; Nicolae Georgescu, Emil Stănescu; George D. Piteș și Loredan Marcu.

Printre cei prezenți s-au mai remarcat membrii ai SST: din Târgoviște (Constanța Popescu, Liliana Badea Cârstea, Carmen Georgeta Popescu, Savian Mur, Vali Nițu, Constantin Voicu, Ecaterina Chiriță Bazilescu, Ilie Dobre, Vasile Didoacă Dojană, Ion Iancu Vale, Iulian Nohai, Ioan Burdulea, Viorica Pop, Nicolae Mirel Lazăr); din București (Carmen Duvalma, Dan Gâju, Ion Dulugeac, Ovidiu Mihai Curea, Doina Rizea, Octav Lica, Silvan G. Escu, Evelyne Croitoru, Gabriela Păsărin, Vilia Banța, Emilia Dănescu, Gheorghe Vidrașcu); din Moreni, Câmpina, Poietroșița, Buciumeni (Cristian Grigore, Nicolae Ioan Dragu, Dan Istudor, Domnica Vârzaru, Dumitru Vârzaru, Ioan Sorin Ivașcu, Vasile Predescu, Liliana Iotu).

Salonul a fost deschis de Mihai Stan - președintele SST, care a punctat câteva din provocările aniversării, în acest an, a 25 de ani de publicare neîntreruptă a revistei „Litere” și a 20 de ani de existență a Societății Scriitorilor Târgovișteni, subliniind implicarea directă și de înaltă clasă a activității acestora în viața cetății.

Vali Nițu și-a prezentat Caietul Litere în care sunt cuprinse: un scurt curriculum literar, o listă a volumelor publicate de-a lungul carierei sale, opinii formulate de critici literari de marcă vizavi de opera sa. El și-a încheiat prezentarea citind câteva poeme definitorii, apărute în acest caiet semnat de Mihai Stan și Loredan Marcu.

Emil Stănescu a anunțat că, prin grija conducerii SST, pentru deplasarea la Chișinău a grupului de scriitori care va reprezenta Societatea Scriitorilor Târgovișteni la cel de-al XIV-lea Congres Mondial al eminescologilor de pretutindeni, va fi pus la dispoziția acestuia un microbuz. El a reiterat încă o dată condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cei care vor merge la congres, și, bineînțeles cuprinsul lucrărilor acestora,

dată fiind tema congresului, respectiv: „Eminescu în artă”.

Constanța Popescu a prezentat ultimul număr al revistei „Literatura și Arta”, editată de Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, în care a fost publicat și scriitorul George D. Piteș. Domnia sa a anunțat că se va ocupa și de promovarea condeierilor din Societatea Scriitorilor Târgovișteni în revistele literare și de cultură din Spania, dat fiind numărul

mare de tineri români din această țară, interesați, dincolo de activităților cotidiene, și de viața literară și culturală a celor care trăiesc, gândesc și cred românește.

Domnul președinte Mihai Stan a subliniat că legăturile cu românii de pretutindeni trebuie strânse, pentru ca aceștia să nu se simtă marginalizați, sau chiar uitați de cei din țară, remarcând activitatea remarcabilă în domeniu a revistelor românești care apar în Statele Unite, Canada, Germania, Franța, Italia, Spania, și care cred cu tărie în legătura cu cei de acasă, ele promovând atât scriitori din țară, cât și scriitori din țările în care trăiesc mari comunități de români.

Carmen Duvalma și-a prezentat activitatea literară apărută în Caietul Litere nr. 2, semnat de Mihai Stan și Loredan Marcu, pentru Salonul Literar SST, Ediția a 194-a din 25 ianuarie 2025, caiet ce cuprinde: un scurt curriculum literar, un număr de 30 de poeme din volumele semnate de dânsa, precum și opinii ale unor critici literari de prestigiu care au scris despre operele sale. Domnia sa a citit mai multe poeme publicate în acest caiet.

Evelyn Croitoru a prezentat două volume de versuri și povești pentru copii, asezonate tematic foarte sugestiv, cu o grafică adecvată, subliniind că pentru a avea cititori și scriitori de valoare mâine, copiii trebuie atrași către viața cărților din fragedă pruncie. Tot ea a remarcat sărăcia în titluri care se resimte în literatura pentru copii, scrise în limba română și insistența cu care este introdusă și promovată în școli literatura occidentală, care ține de o altă factură și motivație educațională.

Doina Rizea a prezentat cartea „Cum devine de se leagă”, semnată de eminescologul Nae Georgescu, pe care Vilia Banța a denumit-o carte de decriptare a limbii române, care este mai mult decât necesară, date fiind tâlcurile ce le ascund anumite vorbe de duh ale poporului român.

Prof. Nicolae Georgescu a conferențiat pe marginea necesității publicării acestui volum, explicând și câteva din etimologiile unor cuvinte asimilate în limba română, precum și limbile și sensurile cuvintelor din care acestea au fost preluate. Domnia sa a menționat și faptul că limba română a asimilat cuvinte din limbile tuturor popoarelor care au trecut prin țara noastră, păstrându-și însă fondul lexical de cuvinte nealterat, încă din vremuri imemorabile.

Emil Stănescu a ținut să vorbească și despre volumele sale: „Suferințele tânărului Felix - arhitect în comunism” și „Arhitectura «decentă» comunistă a Târgoviștei și a orașelor din sud”, vorbind elogios despre simplitatea construcțiilor și a formelor arhitecturale comuniste, care erau în schimb mult mai elastice și rezistente la încercări seismice, față de construcțiile actuale, care sunt somptuoase, frumoase, dar mai puțin rezistente seismic.

În încheiere toți cei prezenți s-au întreținut îndelung asupra activităților literare ce se vor desfășura în acest an, au făcut schimb de cărți cu autografe, și au participat la o interesantă și mult gustată ședință foto. (*Argus*)

Literatura română de azi

În cadrul proiectului „Clubul literar - artistic «Mona Vâlceanu»”, coordonat de editorul, scriitoarea, profesor de limba și literatura română Maria Mona Vâlceanu, și sub egida Primăriei Municipiului Pitești și a Consiliului Local, în sala „Ars Nova” a Centrului Cultural Pitești, a avut loc, joi, 6 februarie 2025, un dialog cu tema „Literatura română de azi”.

În prima parte a întâlnirii, desfășurată ca un dialog interactiv, monitorizat de Maria Mona Vâlceanu, a fost prezentat jurnalistul Dumitru Sârghe - director, care editează împreună cu soția sa Elena Sârghe - redactor șef, revista „Bilete de papagal”, care apare la Slatina, în serie nouă, ca o continuare așteptată a renumitei reviste „Bilete de papagal”, al cărei director și redactor șef a fost cândva, marele poet român Tudor Arghezi.

Dumitru Sârghe a vorbit la superlativ de mesajele articolelor, transmise cititorilor prin articolele revistei trimestriale, aflată deja la nr. 6. Totodată el a subliniat că ideea și șansa lui a fost de a-și lega numele, de numele poetului Tudor Arghezi, cât și de cel al renumitului jurnalist și luptător anticomunist Pan M. Vizirescu. Elena Sârghe a ținut să vorbească pe larg de articolele închinare vieții și operei lui Pan M. Vizirescu, recitând și câteva poeme ale acestuia înserate în paginile revistei. Ea a menționat și faptul că Filiala Slatina a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România poartă numele marelui jurnalist patriot.

În cea de a doua parte a dialogului, poeta Vilia Banța a monitorizat prezentarea scriitorilor George D. Piteș din Târgoviște și Ion Dulugeac din București, ambii membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni.

Răzpunzând întrebărilor Viliei Banța, scriitorul George D. Piteș a detaliat momentele dramatice sociale și economice, care i-au marcat copilăria și adolescența, și care s-au

regăsit în paginile unei impresionante literaturi de sertar, servindu-i scriitorului de mai târziu drept sursă de inspirație, de o inestimabilă valoare.

El a vorbit cu mare respect despre „Școala de la Târgoviște” care a adunat un grup de scriitori șaizeciști de mare valoare, în frunte cu Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Costache Olăreanu, George Alexandru ș.a. De asemenea a mulțumit cărturarilor și scriitorilor târgovișteni care au coagulat în fenomenul cultural „Școala de

la Târgoviște - tradiție și continuitate” și în „Societatea Scriitorilor Târgovișteni”, peste 240 de nume recunoscute în cultura națională și internațională. Tot el a remarcat și apariția unor volume antologice de mare răsunet în viața culturală românească printre care: „Antologie «Litere» - 425 de poeți publicați în 20 de ani”; „Antologia «Litere» - 180 de prozatori publicați în 22 de ani”; „SST - din istoria unei grupări literare”; „SST - în cultura cetății” ș.a., apărute sub semnătura unui colectiv redacțional din care a făcut parte și domnia sa.

Referindu-se la propria activitate publicistică el a ținut să sublinieze că s-a simțit atras la fel de tare de proză (14 vol.), cât și de poezie (22 vol.), de epigrame și caricaturi (2 vol.), de traduceri (22 de romane polițiste, de spionaj, de dragoste, și SF, din limba franceză și italiană), cât și de antologii și monografii, realizate în colaborare cu alți scriitori din SST (20 vol.), prezentând în același timp câteva din volumele semnate de el, și citind mai multe sonete din volumul „Amurg în haine de gală”.

Scriitorul Ion Dulugeac, un romancier de mare forță și inspirație a vorbit despre cele peste 23 de volume publicate până în prezent, cu bucuria unui tată care-și laudă copiii, despre care are numai cuvinte de laudă, neputând iubi pe vreunul, mai mult decât pe celălalt. De remarcat că sursele de inspirație și le-a căutat și regăsit în propria viață tumultuoasă, pe care a catalogat-o drept o adevărată mană cerească, aceasta oferindu-i evenimente notabile și personaje care merită, și trebuie, să fie transformate în eroi de roman.

El a trecut cu aceeași dezinvoltură de la una la cealaltă din colecțiile: Vise Spulberate; A fost odată la Jilava; Femeile din viața noastră; Viața la țară, oprindu-se la ultimul roman publicat, „Zaraza”, roman care i-a adus și „Marele Premiu la Festivalului Internațional de Literatură „Mihai Eminescu”, Ediția 35, 2025, de la Drobeta - Turnu Severin; festival organizat sub egida Primăriei și Consiliului Local Drobeta - Turnu Severin; a Fundației Culturale „Lumina”; a Eparhiei Severinului și Strehaiei, și a Palatului Culturii „Teodor Costescu” din aceeași localitate.

Marele romancier, care este și Doctor în Științe Agronomice și Silvicultură, Specialitatea Hipologie a prezentat auditoriului și alte aspecte dragi lui, din viața petrecută în lumea cailor, în general, și a cailor de rasă, în special, marile bucurii aduse de realizările și recunoașterile în domeniu, printre care, cele peste 86 de lucrări științifice publicate în ziare, reviste și antologii de specialitate, apărute atât în țară, cât și peste hotare.

În încheiere scriitorii au făcut schimb de cărți cu autografe, s-au întreținut îndelung asupra activității lor viitoare, și au participat la o sesiune de fotografii, interesantă și bine venită. (*Argus*)

Conferință despre „Limbajul «luminii vii», vindecarea de necunoaștere și netrăire” susținută de Traian D. Stănciulescu și lansarea volumului de versuri „Dincolo de teamă, nemurirea” de Shanti Nilaya

Vineri, 7 februarie 2025, sub egida Consiliului Județean Dâmbovița, a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, a Universității „Valahia” din Târgoviște, a Asociației Române de Studii Semiotice „AROSS” din Iași, a Societății „Energie - Lumină - Informație” din Târgoviște, și nu în ultimul rând a Societății Scriitorilor Târgovișteni, în sala de festivități a Bibliotecii „I. H. Rădulescu” din Târgoviște a avut loc o întâlnire de excepție cu lumea universitară din Iași. Invitații de onoare au fost: Prof. Univ. Emerit. Dr. Traian Dinorel Stănciulescu și scriitoarea Shanti Nilaya, la rândul ei Director Cultural al Asociației Române de Studii Semiotice.

Prof. Univ. Dr. Alexandru Ștefănescu a deschis lucrările manifestării, mulțumind invitațiilor pentru bunăvoința de a conferența în vechea cetate a Târgoviștei, adresându-se unui public avid de cunoaștere a subtilităților unor cercetări și realizări de mare actualitate în lumea universitară mondială, precum și celor prezenți care s-au arătat foarte interesați de cunoștințe ce nu sunt ușor de înțeles, de pătruns și mai ales, de folosit.

Evenimentul a fost monitorizat de scriitorul George D. Piteș care, pentru început, și-a prezentat colegii scriitorii - membrii ai SST, printre care s-au enumerat: Vali Nițu, Constantin Voicu, Vasile Didoacă Dojană, Liliana Badea Cârstea, Ion Iancu Vale, Cristian Grigore, George Ioan Canache, Georgian Ionuț Zamfira ș.a., apoi a dat cuvântul, Prof. Univ. Dr. Tomiță Ciulei, Decan al Facultății de Științe Politice, Litere și Comunicare, din Universitatea „Valahia” din Târgoviște, fost student al domnului Traian Dinorel Stănciulescu, la cursul de Logică și Semiotică. Acesta a rememorat frumoșii ani de studenție petrecuți în cetatea universitară a Iașului, când amfiteatrele se dovedeau neîncăpătoare, pregătirea de specialitate sub atenta supraveghere a unor profesori iluștri, exigența lor blândă, dar convingătoare, implicarea și dăruirea sufletească a acestora în

formarea viitoarelor cadre universitare și stimularea creativității tinerilor. El a povestit și întâmplări pline de haz și bună dispoziție, trăite în compania profesorilor de elită, care i-au cultivat dragostea de carte, dar și de oameni.

În continuare a luat cuvântul Mentorul în Vindecare și Evoluție, Anișoara Preda, director al Societății „Energie - Lumină - Informație”, care i-a mulțumit profesorului Traian Stănciulescu pentru cunoștințele dobândite la cursurile domniei sale, în formarea ca profesionist în vindecare și evoluție, prin folosirea energiilor bio-fotonice ale pacienților săi, amintind și câteva din rezultatele răsunătoare pe care le-a avut în domeniul medicinei integrative.

Domnul George D. Piteș a creionat apoi, viața, activitatea, marile realizări, dar și remarcabilele recunoașteri internaționale ale Prof. Univ. Emerit Dr. Traian D. Stănciulescu. Acesta este absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București, și al Facultății de Filosofie - Istorie din Iași, fiind și doctor în filosofie (specialitatea logică și semiologie). În prezent este prof. și coordonator de doctorate în semiotică și creatologie la Fac de Filosofie din Iași. El este director științific la Institutul Național de Inventică, și profesor asociat la Universitatea AKAMAI din Statele Unite, în domeniul medicinei integrative.

Domnia sa a efectuat studii de specializare profesională în Grecia, Finlanda, Italia, Germania, Franța, Damemarca, a publicat peste 250 de articole și studii în volume și reviste de specialitate, a participat la peste 300 de manifestări științifice internaționale, și a coordonat 9 contracte internaționale de cercetare științifică.

El este autor și / sau coautor a peste 50 de cărți de specialitate. A fost distins cu numeroase Ordine și Medalii, printre care: Medalia de Aur „Henri Coandă”, conferită de Societatea Inventatorilor din România; Premiul „Constantin Rădulescu-Motru” al Academiei Române; Medalia de Aur a Academiei Regale din Sri-Lanka; Diploma de onoare UNESCO România ș.a.

Pentru cele peste 30 de brevete internaționale de invenție, a fost distins cu tot atâtea Medalii de Aur, la care s-au adăugat și: titlul de Om de Știință al Anului, conferit de Academia din China; titlul de Comandor al Ordinului Militar de România; titlul de Prof. Univ. Emerit; și titlul de Decan al Colegiului de Echitate Globală al Universității Akamai din SUA.

Profesorul Stănciulescu a conferențiat despre „Limbajul «luminii vii» - vindecarea de necunoaștere și netrăire”, subliniind prin exemple concrete necesitatea relaționării oamenilor cu propriul eu și stabilirea de interconexiuni cu energiile bio-fotonice ale fiecărui om, punerea în evidență a halourilor energetice ale oamenilor și căutarea de soluții de rezonanță a acestora cu energia universului, pentru echilibrarea și vindecarea oamenilor de orice afecțiune. El a insistat că omul poate și trebuie să vorbească în continuu cu organele sale, mai mult sau mai puțin afectate de vreun dezechilibru energetic, ordonându-și astfel viața, sănătatea, rostul în societate și în această lume.

El a remarcat și rostul comunicării în general și al relaționării în special cu toate ființele și obiectele din jurul nostru, care, fără să știm, interacționează cu emisiile foto - bio - energetice ale minții, inimii și corpului uman, mai mult sau mai puțin conștient, subliniind că energiile pozitive ale universului, pot și trebuie influențate de gândurile și sentimentele noastre pozitive. În accepțiunea sa, viața trebuie înțeleasă ca o înțelepciune iubitoare, ca o împreună lucrare, iar cunoștințele tuturor trebuie să fie împărtășite tuturor, ca o vindecare integratoare, sau ca o terapie prin lumină, folosind un limbaj simbolic al sublimării creatoare.

Profesorul a îndemnat auditoriul, care l-a ascultat fermecat, fără să mai și respire, să mediteze mai des la sensurile vieții și la aspirațiile ei, la harurile primite la naștere de la energia - cuvânt primordial, la marea șansă de a dărui și a primi iubire, la pacea universului și la puterea integrativă a luminii umane.

În continuare, George D. Piteș a prezentat-o pe scriitoarea Shanti Nilaya (în sanscrită însemnând „Ultima casă a păcii”), pe numele adevărat Georgeta G. Irimescu. Ea a publicat versuri și eseuri în revista „Litere” și „Impact”, ce apar sub egida Societății Scriitorilor Târgovișteni, fiind din 2024 și membră a acestei societăți. Aceasta a publicat volumele de poezii: *Din trup de femeie*, 2014; *Lalele amare*, 2016; *Mi se spunea lemuriana*, 2022; *Dezlegarea de Ulise*, 2023; volumele de teorie literară: *Comunicarea*

prin limbaj poetic. Strategii semiotice de persuasiune, 2022; *Ieșirea din faustic. Goethe și Blaga, afinități hermeneutice*, 2023; semnând împreună cu Traian D. Stănciulescu volumele: *Jurnalul de la Săcărâmb - Școala de inițiere „ARITHEA”*, jurnalistică, 2017; *In nomine mentis, anima*, poezie, 2018; *Dincolo de moarte, nemurirea*, eseuri, 2023.

Scriitoarea a vorbit despre volumul lansat în această zi, la Târgoviște, „*Dincolo de moarte, nemurirea*”, insistând asupra explicațiilor emergente ale semio-bio-fotonicii și comunicarea prin câmpuri bio-energo-informaționale. Convinsă că omul are capacități parafizice în fenomenologia nemuririi, ea este și realizatoarea unui dispozitiv de bio-rezonanță, care evidențiază haloul oricărei ființe vii, care se schimbă funcție de starea lui de spirit, putând fi modelat prin bio-rezonanță integrativă. Ea a explicat și posibilitatea cunoașterii proprii prin extracorporalitate, ca prim pas spre nemurire.

A urmat apoi, cel mai sensibil moment al întâlnirii, în care scriitoarea a citit câteva poezii din cărțile sale, recitând împreună cu prof. Traian D. Stănciulescu și două poeme emblematice.

În încheiere, cei doi au oferit cărți cu autografe celor prezenți, immortalizând evenimentul în sugestive și interesante fotografii de aducere aminte. (*Argus*)

Forumul Național Cultural „Brâncoveniana” – 2024 Ultimul act

Sâmbătă, 8 februarie, 2025, la sediul Palatului Brâncovenesc din Potlogi, a avut loc un emoționant eveniment cultural, care a constat în premierea laureaților Concursului de poezie creștină și patriotică „Sub crucea sfântului martir Constantin Brâncoveanu”, din cadrul Forumului Național Cultural Brâncoveniana, ediția a VI - a, 2024.

În sala de festivități aflată la subsolul palatului, care s-a devedit neîncăpătoare, s-au adunat oameni din toată țara, cu suflet curat de români, care cred în mesajul forumului adresat tuturor românilor de pretutindeni. La masa prezidiului au luat loc: Viorel Drăghici - primarul comunei Potlogi; prof. dr. George Coandă - președinde de onoare al forumului; prof. Valentina Vasile - director executiv al forumului și invitatul de onoare, Traian Dinorel Stănciulescu - prof. dr. la Universitatea „Gheorghe Asachi” din Iași.

Cuvântul de deschidere i-a revenit primarului Viorel Drăghici, care a mulțumit tuturor participanților pentru prezență, dar și pentru respectul arătat memoriei Sfinților Martiri Brâncoveni, care și-au dat și viața pentru credința lor neștirnutată pentru țară, glie, neam și Dumnezeu. George Coandă a conferențiat despre necesitatea instituirii la Potlogi a acestui Forum Național Cultural și pentru ducerea pe mai departe a mesajului dat de Brâncoveni pentru creșterea, unitatea și demnitatea Țării Românești. Valentina Vasile a rememorat câteva repere din viețile și faptele unor urmași de vază ai neamului voievodului Constantin Brâncoveanu, din care mulți continuă să facă cinste și astăzi numelui marelui martir. Artista Doina Ghițescu a elogiat activitatea Asociațiilor de Prietenie România - Cuba, coordonată de marele canoist român Petre Ignatenco și România - Venezuela, coordonată de Marin Florea, după care a recitat poemul „Joc” de Lucian Blaga. Invitatul de onoare, Traian Dinorel Stănciulescu, profesor de logică, semiotică, și filosofie, care este și fiu al comunei Potlogi a vorbit despre marea bucurie de a i se fi oferit ocazia să vorbească de oameni și locuri care i-au marcat copilăria fericită trăită pe aceste meleaguri, după care a conferențiat despre limbajul „luminii vii” și vindecarea de neștiință și nețărăire, menționând că despre aceste probleme a conferențiat și

cu o zi în urmă la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște. Elogiind prestația prof. Traian Stănciulescu, și subliniind că savantul de renume mondial Traian Stănciulescu s-a născut în comuna Potlogi, domnul George Coandă a sugerat primarului Viorel Drăghici, să propună Consiliului Comunal ca acesta să primească merituosul titlu de Cetățean de Onoare al Comunei, iar pe casa în care s-a născut și a copilărit, să fie așezată o placă memorială, în semn de recunoștință pentru tot ce a făcut el în numele științei și a promovării în lume a marilor realizări ale poporului român.

În continuare Traian Stănciulescu a prezentat-o pe colaboratoarea domniei sale, scriitoarea Shanti Nilaya, care și-a lansat cu o zi în urmă, la Biblioteca Județeană din Târgoviște, volumul de eseuri „Dincolo de teamă, nemurirea”, dând și câteva explicații emergente ale semio-bio-fotonicii. Cei doi au oferit invitaților și un moment de mare emoție citind împreună câteva poezii din volumul poetei Shanti Nilaya, intitulat „Dezlegarea de Ulise”. Invitând-o la masa prezidiului pe Vilia Banța - președinta juriului Concursului de poezie creștină și patriotică, domnul George Coandă a deschis partea a doua a evenimentului, cea de premiere a laureaților concursului, din cadrul Forumului Național Cultural „Brâncoveniana” - 2024. Poeta Vilia Banța a vorbit elogios despre talentul poezilor și valoarea lucrărilor trimise de aceștia la concurs, apreciind că de la an la an calitatea actului cultural a crescut semnificativ.

Președinta concursului, împreună cu primarul comunei au oferit celor patru laureați, cărțile semnate de aceștia, susținute financiar de Primăria comunei Potlogi: Gheorghe Varganici - din Fălțiceni, județul Suceava - Premiul III; Maria Anastasiu - din Râmnicul Vâlcea, județul Vâlcea - Premiul II; Georgeta Lipovanciuc - din Chișinău, Republica Moldova - Premiul I; Ionuț Georgian Zamfira - din Ocnița, județul Dâmbovița - „Trofeul Brâncoveniana” - 2024.

Laureați au mulțumit Primăriei pentru premiile primite și au vorbit la superlativ de organizarea Forumului și modalitatea de educare a tinerilor pentru dragostea față de strămoșii noștri, care s-au sacrificat pentru țară și credință. Ovaționați cu ropote de aplauze de audiență, fiecare din ei au citit poezii reprezentative din volumele proaspăt lansate, cu ocazia acestui moment festiv.

În încheierea părții a doua a evenimentului, poeta și cantautoarea din Republica Moldova, Georgeta Lipovanciuc a încântat asistența cu un potpuriu de cântece patriotice, ridicând efectiv sala în picioare.

Partea a treia a evenimentului s-a consumat într-o sală alăturată, unde moderatoarea, Valentina Vasile a prezentat expoziția de fotografii realizată de prof. Camelia Stan Dinu, intitulată „Omagiul satului Românesc”, și vernisată cu ocazia împlinirii a 445 de ani de la atestarea documentară a comunei Potlogi (document emis în anul 1580 și păstrat la Arhivele Naționale ale României). Domnia sa a vorbit cu respect și cu mare emoție despre casele unor familii renumite de meșteșugari, negustori, profesori și doctori din comună, care sunt încă locuite, și care ar merita să fie propuse de conducerea comunei pentru înscriere pe lista clădirilor de patrimoniu național. Pentru ultima parte a manifestărilor consacrate premiei laureaților Concursului de poezie patriotică și creștină din cadrul Forumului Național Cultural Brâncoveniana - 2024, participanții s-au deplasat în satul vecin, Crovu, unde a fost vizitată biserica cu Hramul „Sfinților martiri Bânvoveni” și a „Sfinților Împărați Constantin și mama sa Elena”, care a fost construită între anii 2020 - 2022, de o arhitectură și frumusețe aparte. Preotul paroh Ovidiu Claudiu Domșa a vorbit în cuvinte pline de pioșenie despre oamenii locului și de dragostea lor față de înaintașii care le-au fost exemplu de dăruire și iubire. Preoteasa Luiza Domșa, împreună cu cântăreții din strună, au prezentat auditoriului un program de pricesne și cântece închinare marelui voievod martir Brâncoveanu, iar poezii Geta Lipovanciuc și Gheorghe Vidrașcu au recitat din poeziile lor.

Programul zilei s-a încheiat cu discuții libere despre activitatea viitoare a organizatorilor Forumului Brâncoveniana, care s-au arătat deschiși la orice propunere de îmbunătățire a regulamentului acestuia. Laureații au oferit cărți cu autografe, din cele primite ca premii, și au imortalizat întâlnirea în multe și reușite fotografii de grup. (*Argus*)

Dublă lansare de carte la Biblioteca Județeană Târgoviște „Roadele trecutului” și „Dincolo de tăcere”, de Ionuț Georgian Zamfira

Luni, 17 februarie 2025, în sala de festivități a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, în fața unui numeros public, a avut loc o dublă lansare de carte. Cele două volume sunt semnate de tânărul poet dâmbovițean Ionuț Georgian Zamfira.

Primul volum, „Roadele trecutului”, este volumul realizat de Editura Bibliotheca din Târgoviște, cu susținerea financiară a Primăriei comunei Potlogi, în luna decembrie 2024, și a fost oferit poetului în ziua de 8 februarie 2025, cu ocazia înmânării premiilor obținute de laureații Concursului de poezie creștină și patriotică, din cadrul Forumului Național Cultural „Brâncoveniana”, unde Ionuț Georgian Zamfira a câștigat „Trofeul Brâncoveniana” - 2024. Cel de-al doilea volum, „Dincolo de tăcere” a fost realizat de autor, independent de primul, în luna ianuarie 2025, la Editura Zven din Târgoviște.

Evenimentul a fost deschis de autor, care a mulțumit prietenilor pentru prezență, urându-le o seară frumoasă în lumea feerică a cuvintelor potrivite.

La masa prezidiului au ocupat loc: Vlăduț Andreescu, din partea Bibliotecii Județene, poetul Ionuț Georgian Zamfira, scriitorul Constantin Voicu și scriitorul George D. Piteș.

Constantin Voicu a conferențiat despre apariția fulgerătoare pe firmamentul poeziei a tânărului poet, I. G. Zamfira, care a captat atenția criticii de specialitate prin talent și prin valoarea neașteptat de bună a poemelor semnate de el. De remarcat este și faptul că, de la apariția sa în lumea literelor în anul 2024, poetul a câștigat două premii I, respectiv la Festivalul Național Cultural „Primăvara Albastră” de la Pucioasa și Festivalul Național Cultural „Moștenirea Văcăreștilor” de la Târgoviște, și Trofeul „Brâncoveniana” la Forumul Național Cultural „Brâncoveniana” de la Potlogi. Tot el a menționat și faptul că poetul a publicat până în prezent trei volume de versuri, lucru care duce la concluzia că a

avut în sertar materialul necesar, dar și că este apt de un efort considerabil în alegerea tematică, ordonarea și verificarea acestor trei volume.

George D. Piteș a conferențiat despre analiza care se impune asupra tematicii și profunzimii textelor propuse de autor, și relația temporală și spațială cu evenimentele trăite de autor în ultimii zece ani de viață, când a fost plecat în țări străine, pentru a-și găsi prin muncă brută, rostul și resursele pecuniare și sufletești. Că s-a format ca un adevărat om, bun, muncitor, altruist, răbdător, rezistent, dar și rebel, introvertit, luptător pentru cauza sa și a neamului său, este sigur, dar că dorul de țară l-a copleșit, și el n-a mai putut vieții departe de țara și neamul său, este și mai sigur. Trecerea de la lumea visurilor la adevărata și cruda realitate a omului rupt de glia sa și de destinul ei, l-a întărit și convins, așa că, a început să vorbească cu toate lucrurile și ființele din jurul său, prin intermediul cuvintelor potrivite, la care și-a dat brusc seama că se pricepe. George G. Piteș a remarcat și faptul că citind în paralel cele două volume propuse pentru lansare, a înțeles trăirile, sentimentele, lacrimile, durerile tânărului viitor poet Ionuț Georgian Zamfira în cei zece ani de rătăcire pe la porți străine, înțelegându-i și gândurile și suspinele adunate în volumul „Roadele trecutului”, dar a înțeles și regăsirea propriului eu, elanul, bucuria, puterea și curajul de a o lua de la cap în propria țară, alături de cei dragi, cântate cu mult aplomb și convingere în volumul „Dincolo de tăcere”. Omul de care începuse să se îndoiască atât de el cât și de tot ce-l înconjură, se transformă în omul care știe poate și trebuie să muncească, să trăiască, să zâmbească, să iubească. Așa se face că acest al doilea volum ne aduce în față un om matur, sigur de el, un om care a căzut de șapte ori, dar a învățat să se ridice de tot atâtea ori, așteptat de toată lumea, de la rude, la cunoștințe, de la oameni simpli, la cei titrați, care au înțeles că din căutările lui, fiecare are ceva de învățat.

Vlăduț Andreescu a ținut să-l prezinte asistenței pe omul de dincolo de foaia de hârtie, omul implicat în viața socială a comunei, omul cu idei, harnic și muncitor, care crede în ceea ce face, și face ceea ce crede. El l-a prezentat pe Ionuț Zamfira ca pe un prieten adevărat, sincer, cu suflet mare, mereu prezent, săritor, care tinde, fără să vrea să devină un lider în societate. El este omul de la care, oricine poate cere și va primi cu siguranță ceva, de la o vorbă bună, la un sfat, de la un adăpost, la un blid cu mâncare, dar mai presus de toate va primi un vers cu tâlc care să-i mângâie efectiv sufletul.

Au mai susținut alocuțiuni scriitorii: Cristi Grigore, care a vorbit despre mai tânărul său confrate, ca de un adevărat și de neînlocuit prieten, și Liliana Iotu, care i-a mulțumit pentru implicarea sa în organizarea evenimentelor culturale organizate la Căminul Cultural din Ocnița, și nu numai. Amândoi au citit din cărțile lansate de poet, laudându-i atât talentul, cât și tematica aleasă cu bun simț și pe înțelesul tuturor.

S-au înscris la cuvânt și prietenele poetului din bibliotecile județului, printre care: Violeta Dumitrescu (Ocnița), Geanina Porojan (Vulcana Pandle), Viluța Dimache (Bucșani) ș.a. care au colaborat cu Ionuț Zamfira pentru organizarea de diferite evenimente culturale.

Au mai vorbit elogios despre opera poetului: Elena Popescu (poet); Viorica Pârvan (psiholog); Dinu Tudor (medic); Costel Neagu (critic literar).

Din partea Bibliotecii Județene Dâmbovița au fost prezenți la eveniment: prof. dr. Alexandru Ștefănescu, Liliana Neagu, Cristina Papoe, Iuliana Faur, Anca Radu, Claudia Chebac ș.a.

De subliniat este și faptul că intervențiile vorbitorilor au fost asezonate cu melodii de mare sensibilitate și rafinament, prezentate de chitaristul și cantautorul Emilian Dobre, din Ocnița.

Întreg programul a fost preluat de carele de reportaj ale TV Columna și TV MDI din Târgoviște.

În încheiere, toți cei prezenți au primit din partea autorului cărți cu autografe s-au întreținut cordial cu acesta, și au immortalizat evenimentul în inspirate fotografii de grup. (*Argus*)

Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni Ediția nr. 195, 22 februarie 2025

Sâmbătă, 22 februarie 2025, la sediul Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, a avut loc Salonul Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, eveniment foarte important în viața cultural - literară a cetății, membrii societății ținând să se adune lunar la ceas de taină, întâlnirile interactive fiind mult gustate de toți cei prezenți.

Dacă realizările și anunțurile de ultimă oră, prezentate de președintele societății, domnul prof. Mihai Stan au durat doar câteva minute, discuțiile libere, s-au dovedit, spre bucuria tuturor, constructive și interminabile.

La masa prezidiului au luat loc prof. Mihai Stan și scriitorii Emil Stănescu și George D. Piteș. În sală au fost prezenți scriitori din Târgoviște: Constantin Voicu, Florea Turiac, Vali Nițu, Carmen Georgeta Popescu, Constanța Popescu, Ioan Burdulea, Savian Mur, Raluca Fleancu, Maria Ceauș, Loredan Marcu; din București: Ion Dulugeac, Laurențiu Drăgușin, Carmen Duvalma; din zona Moreni, Câmpina: Nicolae Ioan Dragu, Cristian Grigore.

Pentru început, domnul Mihai Stan a mulțumit tuturor pentru prezență și a informat colegii că data aniversării a 25 de ani de viață a Revistei Litere și a 20 de ani a SST, se va muta din luna aprilie (luna primei apariții a revistei) într-una din zilele 6-8 septembrie, la această oră făcându-se diligențe pe lângă Primăria Târgoviște, pentru a cuprinde evenimentul în programul Zilelor Orașului Târgoviște. În această sens, domnia sa a dat citire listei cu cărțile importante care vor fi prezentate publicului interesat cu această ocazie, printre care se regăsesc următoarele: Istoria Revistei Litere, semnată de Mihai Stan; Antologia omagială a revistei Litere - 25 de ani. Impresii ale colaboratorilor revistei de-a lungul a 25 de ani de apariție neîntreruptă; SST - din istoria unei grupări literare, coordonată de Mihai Stan; SST - în cultura cetății, coordonată de Mihai Stan; Antologia criticilor literari care au fost publicați în 25 de ani de Litere, coordonată de Mihai Stan; Dumul Literelor, vol IV, semnată de George D. Piteș; Lecturi empatice, vol. V, semnată de Mihai Stan ș.a.

Constanța Popescu a prezentat situația poezilor, membrii ai SST, care au fost publicați în revista „Literatura și Arta”, revistă a Uniunii Scriitorilor din Republica

Moldova, printre care se regăsesc: Constanța Popescu, Emil Stănescu, Ion Mărculescu, Florea Turiac, George D. Piteș, Ecaterina Botoncea, Carmen Duvalma, Vali Nițu, George Coandă, Vasile Didoacă Dojană, Nicolae Mirel Lazăr. Tot ea a prezentat și deschiderea unei colaborări de publicare a operelor membrilor SST în revista „Spania Literară” ce apare la Getafe - Madrid și unde au fost deja publicați poezii George Coandă și Vali Nițu.

Mihai Stan a remarcat editarea Caietelor Litere, care, în cele 40 de pagini cuprind date biografice ale scriitorilor din cadrul SST, un număr de poezii, sau proze scurte, precum și opinii critice ale unor critici literari consacrați. Dânsul s-a arătat foarte mulțumit de apariția până acum a 5 astfel de caiete, în care sunt prezentați scriitorii: Ion Mărculescu, Carmen Duvalma, Vali Nițu, Carmen Georgeta Popescu, Dan Gâju. Editarea acestor caiete de autor a apărut ca necesitate stringentă, urmare a faptului că nici măcar scriitorilor deja cunoscuți de publicul larg, nu li se cunoaște bine viața și opera, promovarea lor și pe această cale fiind binevenită.

Emil Stănescu a informat că a definitivat lista membrilor SST care vor face parte din grupul ce va merge la Chișinău pentru a participa la lucrările „Congresului Mondial al Eminescologilor”, din care va face parte: Emil Stănescu, Nicolae Georgescu, Doina Rizea, Constanța Popescu, Ecaterina Botoncea și șoferul microbuzului, care va asigura deplasarea delegației. El a amintit celor prezenți că tema congresului din acest an este: „Eminescu reflectat în arte”.

S-a dat citire unui mesaj al scriitoarei Evelyne Croitoru, care fiind și jurnalist moderator la două televiziuni din București, și-a arătat disponibilitatea de a însoți echipa SST la Congresul Mondial al Eminescologilor, în vederea întocmirii unui reportaj bine documentat, despre prezențele notabile din țară și de peste hotare, despre direcțiile de dezvoltare a colaborării culturale și literare dintre România și Republica Moldova. Propunerea domniei sale a fost aprobată în unanimitate.

Nicolae Ioan Dragu a propus ca lista cu membrii Consiliului Director a SST să fie pusă la dispoziția tuturor membrilor societății, pentru ca, în caz de nevoie, aceștia să știe cu cine ar trebui să ia legătura, pentru promovarea unor propuneri de colaborare.

George D. Piteș a ținut o alocuțiune referitoare la evenimentele care au marcat activitatea literară a societății în luna februarie respectiv: Joi, 6 februarie 2025, la Centrul de Cultură din Pitești, în cadrul proiectului cultural „Literatura română azi”, moderatoarea Mona Maria Vâlceanu din Pitești și poeta Vilia Banța din București au prezentat revista „Bilete de papagal”, serie nouă - director Gheorghe Sârghe din Slatina, precum și activitatea prozatorului Ion Dulugeac din București și a poetului George D. Piteș din Târgoviște; Vineri, 07 februarie 2025, la sediul Bibliotecii Județene „I. H. Rădulescu” Târgoviște, Prof. Univ. Dr. Emerit Traian Stănculescu de la Universitatea din Iași, a

conferențiat despre „Limbajul luminii vii”, iar poeta Shanti Nilaya a lansat volumul de eseuri „Dincolo de teamă, nemurirea”; Sâmbătă, 08 februarie 2025, la Palatul Brâncovenesc din Potlogi, s-a ținut ultimul act al Forumului Cultural „Brâncoveniana”-2024, ocazie cu care, laureații ediției au primit cărțile tipărite de Editura Bibliotheca Târgoviște, cu finanțarea Primăriei Potlogi; Luni, 17 februarie 2025, la sediul Bibliotecii Județene „I. H. Rădulescu” din Târgoviște, poetul Ionuț Georgian Zamfira și-a lansat ultimile două volume publicate și anume: „Roadele trecutului” și „Dincolo de tăcere”.

Tot el a mai menționat că, la Salonul Literar al S.S.T. din luna martie 2025, vor fi aleși prin vot secret și membrii SST, a căror operă va fi comentată în cadrul Simpozionului Școlii de la Târgoviște - Ediția a 12-a, ce se va ține la sfârșitul lunii august, anul curent.

Carmen Georgeta Popescu a prezentat colegilor din SST, Caietul Litere nr. 5, realizat de Editura Bibliotheca, în care sunt date câteva repere biografice, un scurt curriculum literar, sunt inserate câteva poezii mai reprezentative, și în încheiere sunt redată și câteva opinii ale unor critici literari de prestigiu, care și-au publicat punctele de vedere în reviste literare ale Uniunii Scriitorilor din România și / sau în reviste literare ce apar sub egidaUSR. Ea a încheiat prezentarea delectând auditoriul cu citirea câtorva poezii apărute în acest Caiet.

Caietul Litere nr. 4, în care se face vorbire despre viața și activitatea literară a scriitorului Dan Gâju, va fi prezentată membrilor SST, în cadrul Salonului Literar din luna martie, 2025.

În continuare a citit și lansat volumul de versuri „Poteca îngerilor”, poeta Carmen Duvalma, ca un preambul incitant, invitând colegii din SST la citirea acestuia, pentru ca în Salonul Literar din luna martie, aceștia să-și poată susține comentariile legate de acest volum. Momentul poetic a fost continuat cu comentarii la cald și cu citiri din volumul poetei Carmen Duvalma, susținute de Mihai Stan, Constanța Popescu, Constantin Voicu, Nicolae Ioan Dragu.

A urmat un moment poetic mai vesel, poetul Cristian Grigore delectând audiența cu câteva poezii satirice din volumul pe care îl are în lucru.

Noul venit în Salonul Literar al SST, Laurențiu Drăgușin, a reținut atenția publicului cu poezii pline de deznădejde și durere, în care, incriminează politica de forță dusă de marile puteri ale lumii ce doresc stabilirea altor sfere de influență, și trasarea de noi granițe, dincolo de voia popoarelor pe care le vor reduce la tăcere.

Pentru programul Salonului Literar din martie 2025, s-au mai înscris pentru citirea din operele proprii Constantin Voicu (poezie patriotică) și Maria Ceauș (poezie creștină).

În încheiere, membrii SST s-au întreținut cordial asupra programelor de viitor, au făcut schimb de cărți cu autografe, și au immortalizat momentul în multe și interesante imagini foto. (Argus)

Adunare Generală de Dare de Seamă a Filialei Dâmbovița a ANCE „Regina Maria”

Joi, 06 martie 2025, la sediul Sindicatului Liber din Învățământ - Filiala Dâmbovița, a avut loc Adunarea Generală de Dare de Seamă a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” - Filiala „Mihai Viteazul” Dâmbovița pentru perioada Martie 2024 - Martie 2025.

Pe lângă membrii ANCE filiala Dâmbovița, au mai fost prezenți reprezentanți ai Consiliului Județean Dâmbovița, Garnizoanei Târgoviște, Arhiepiscopiei Târgoviște, Societății Scriitorilor Târgovișteni, Inspectoratului Școlar Județean, Asociației Ofițerilor în Rezervă și Retrageri, Asociației Polițiștilor în rezervă și retrageri, Inspectoratului Județean de Poliție, Inspectoratului Județean de Jandarmerie ș.a.

Lucrările adunării generale au fost deschise de col. Gheorghe Șerban, președintele Filialei județene „Mihai Viteazul” a A.N.C.E., care a mulțumit tuturor pentru prezență și a anunțat programul zilei.

Pentru început, Garda de Onoare a Drapelului Filialei a prezentat onorul după care a fost intonat Imnul de Stat al României.

Preotul consilier Robert Marian Puiescu a dat citire mesajului de binecuvântare al Î.P.S. prof. univ. dr. Nifon Mihăiță, arhiepiscop și mitropolit al Târgoviștei.

Col. Gheorghe Șerban a citit Darea de Seamă a Filialei „Mihai Viteazul” Dâmbovița cuprinzând evenimentele mai importante organizate în perioada martie 2024 - martie 2025, printre care enumerăm: Adunarea Generală anuală a filialei „Mihai Viteazul” a ANCE „Regina Maria”, la Cercul Militar Târgoviște (5 martie 2024), la care au fost prezenți prefectul județului Claudia Gilia și gl. bg. (rtr) Grigore Buciu, reprezentantul ANCE „Regina Maria”; Manifestările tradiționale „Tudorița”, organizate de românii de etnie bulgară din cartierul Matei Voievod, cu colaborarea subfilialei Târgoviște - președinte col.(r) Valentin Sandu (24 martie 2024); Sărbătorirea Zilei Poliției Române (25 martie 2024); Participarea și câștigarea unui concurs de cultură generală la emisiunea TV „Câștigă România”, de către ing. Nicolae Posta, membru al Biroului Executiv al Filialei Dâmbovița al ANCE; Sărbătorirea Zilei Forțelor Terestre la Biblioteca Garnizoanei Târgoviște (17 aprilie 2024); Întâlnire tematică a membrilor Biroului Executiv al Filialei cu

un grup de elevi din școala gimnazială din Mănești, conduși de președintele subfilialei locale, prof. Georgiana Plavie și prof. Mihai Dumitrescu președintele Cercului școlar „Cultul Eroilor”, sub deviza „Cinstim eroii, onorăm patria” (22 aprilie 2024); Ceremonial militar religios, organizat de ziua Sf. Mc. Gheorghe „purătorul de biruință”, în cazarma istorică a celebrului Regiment 22 Infanterie (23 aprilie 2024); Marcarea Zilei Veteranilor de Război printr-un ceremonial militar religios în fața Monumentului dedicat eroilor dâmbovițeni din Primul Război Mondial (29 aprilie 2024); Lansarea cărții „Am supraviețuit războiului”, semnată de Constantin T. Stoica și Liviu C. Stoica, reeditată prin grija Filialei A.N.C.E. Dâmbovița, în Glodeni, unde a fost sărbătorit și veteranul de Război Ion V. Banu, cu ocazia împlinirii vârstei de 106 ani (10 mai 2024); Ceremonial militar-religios în care s-a comemorat aniversarea Centenarului Monumentului Eroului Necunoscut, dezvelit la 10 mai 1924, în comuna Dragodana (14 mai 2024), în prezența prefectului județului, a președintelui și vicepreședintelui Consiliului Județean; Ceremonialul de dezvelire și sfințire în comuna Niculești a monumentului închinat eroilor locali, ridicat din inițiativa primarului Soare Dorinel, cu sprijinul Consiliului Local și al membrilor comunității (28 mai 2024); Ziua Înălțării Domnului-Ziua Eroilor organizată de către subfiliala Potlogi (13 iunie 2024); Ceremonial de reînăunare și resfințire a monumentului eroilor din localitatea Poiana, organizat de sărbătorirea „Sfintei Treimi” (24 iunie 2024); Prezentarea ediției a IV-a a albumului monografic „Monumentele eroilor dâmbovițeni. Memorii eterne ale neamului românesc” adăugită și revizuită, în Ședința Biroului Executiv Județean al ANCE (3 iulie); Simpozionul național „Biserica și Armata României” la Mănăstirea Dintr-un Lemn, unde vicepreședintele filialei prof. dr. Cornel Mărculescu i-a dăruit din partea filialei Albumul monografic dedicat eroilor dâmbovițeni, președintelui ANCE „Regina Maria”, gl. lt. (r) Corneliu Postu (12-13 iulie 2024); Organizarea la Cercul Militar Târgoviște a „Școlii de Vară”, unde au avut loc întâlniri între profesorii de istorie din mai multe județe ale țării cu membrii filialei în cadrul simpozionului „Eroii dâmbovițeni în cele două războaie mondiale” (22 iulie 2024); Organizarea la Cercul Militar a „Galei poeziei patriotice” (31 iulie 2024); Ceremonial religios în comuna Lăculețe, cu ocazia Zilei Tanchiștilor, unde a fost comemorat eroul tanchist sergent Ion Radu (1 august) și a fost avansat la gradul de col. eroul veteran de război Ion V. Banu, cu ocazia împlinirii vârstei de 106 ani; Forumul Național Cultural Brâncoveniana, ediția a VI-a, care a avut loc în splendidul Palat Brâncovenesc din Potlogi (17 august 2024); Organizarea la Mănăstirea Nucet a unei slujbe de pomenire dedicată eroilor dâmbovițeni și ținerea de prelegeri comemorative (17 octombrie 2024); Lansarea de cărți închinare eroilor dâmbovițeni în cadrul Salonului editorial organizat cu ocazia sărbătoririi Zilelor Municipiului Târgoviște (8-10 septembrie 2024); Sărbătorirea „Zilei Armatei în școli”, și organizarea de festivități tematice la Colegiul Economic Ion Ghica din Târgoviște, (18 octombrie 2024), și montarea La Pucioasa a unei borne pe care este instalat un cod QR, dedicată eroilor parașutiști căzuți în cel De-al Doilea Război Mondial (24 octombrie 2024); Simpozion aniversar la Muzeul de Istorie, cu tema „Opt decenii de la două momente istorice salvatoare a statalității românești” (24 octombrie 2024); Simpozionul cu tema „Rolul Armatei Române în apărarea libertății, independenței, suveranității și unității naționale”, organizat la Curtea Domnească (25 octombrie 2024); Aniversarea a 28 de ani de la înființarea Filialei „Mihai Viteazul” Dâmbovița a A.N.C.E. „Regina Maria” (1 noiembrie 2024); Întâlnire de lucru organizată la sediul Inspectoratului Județean Școlar Dâmbovița, între conducerea I.J.Ș.D. și conducerea Filialei Dâmbovița a A.N.C.E., în vederea reorganizării Cercurilor școlare „Cultul Eroilor” și stabilirea unui plan de colaborare între cele două instituții (22 noiembrie 2024) ; Aniversarea a 173 de ani de la stabilirea refugiaților bulgari în cartierul Matei Voievod, și omagierea eroilor bulgari căzuți la datorie în cele două războaie mondiale (30 noiembrie 2024); Depunerea de coroane de flori în Piața Tricolorului din Târgoviște, la Monumentul Eroilor Dâmbovițeni, cu ocazia Zilei Naționale a României (1 Decembrie 2024).

Domnia sa a felicitat pe toți membrii Filialei Dâmbovița a A.N.C.E., care s-au dedicat trup și suflet muncii de organizare a evenimentelor, care aveau drept scop retrezirea sentimentului patriotic, de educare a tinerei generații în respectul și dragostea față de strămoșii noștri și moștenirile sacre lăsate de ei. Totodată a mulțumit primăriilor și societăților comerciale care au susținut financiar activitățile organizate de Filiala Dâmbovițeană a Cultului Eroilor, dar și colectivului redacțional al prestigioasei reviste Eroica.

Au susținut interesante alocuțiuni: prof. Marius Popescu - președintele Sindicatului Liber din Învățământ - filiala Dâmbovița; jr. Ivan Vasile Ivanoff - fost Secretar General al Județului Dâmbovița; col. Cristian Biță - comandantul Garnizoanei Târgoviște; prof. Alexandru Mitru - Inspector Școlar Gen. Adj.; prof. Ștefan Daniel Șchiopu - Inspector Școlar istorie, geografie, științe umane; prof. Daniela Călineț - dir. Palatului Copiilor din Moreni; ing. Nicolae Posta - vicepreședinte al Filialei Dâmbovița al ANCE; prof. Valentina Vasile - președinte al Subfilialei Potlogi a Filialei A.N.C.E. Dâmbovița, care au vorbit elogios despre munca și dăruirea membrilor Filialei A.N.C.E., în vederea descoperirii eroilor neamului, a preamăririi sacrificiului lor pentru a păstra nealterate și demne, țara, limba, neamul, credința, și a le cinsti și peste timp memoria și faptele de vitejie.

Col. Dumitru Iov a prezentat membrilor filialei Bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2024, iar domnul Alexe Visu a prezentat Raportul Comisiei de cenzori privind gestiunea filialei.

La propunerea col. Gheorghe Șerban s-a păstrat un moment de reculegere în memoria cdor. Marian Pavel care a plecat la cele veșnice, în această perioadă.

În încheierea primei părți a evenimentului, Garda de Onoare a prezentat din nou drapelul Filialei Dâmbovița a ANCE.

În partea a doua a evenimentului, prof. univ. dr. George Coandă a invitat asistența să participe la un moment solemn, respectiv lansarea volumului col. Gheorghe Șerban „Istoria Steagului Românesc. Din epoca geto-dacică până la Marea Unire”. Domnia sa a elogiat munca susținută de cercetare depusă de autor pentru completarea cu descoperiri inedite și de o importanță deosebită a primei ediții, și respectiv, retipărirea în anul 2024, la cererea foarte multor solicitanți, a ediției a doua. El a subliniat că, atunci când se vorbește despre însemnele țării, mai ales a steagului acesteia, toată lumea ar trebui, în semn de mare respect să îngenuncheze și să plece capul, atrăgând atenția noilor generații că, dacă nu vor ști să-și iubească și să-și cinstească țara, neamul, pământul, limba, strămoșii, tradițiile, datinile, însemnele heraldice și bineînțeles, oamenii de mare și adevărată valoare, nu vor putea demonstra nimănui că există cu adevărat.

Referindu-se la acest volum, col. Gheorghe Șerban a vorbit asistenței și despre un pasaj oarecare citit într-o carte de istorie, la început nesemnificativ, dar care apoi i-a atras atenția, ținându-l efectiv la masa de lucru. Este vorba despre un copil, care a văzut plutind pe Dunăre, după greaua înfrângere suferită de armata română, în Primul Război Mondial, în luptele de la Turtucaia, cu armata bulgară aliată cu cea germană, un pachet, în care a descoperit, cu stupoare, steagul de luptă al unui regiment românesc, și cum acest copil, înțelegând importanța acestui însemn pentru militarii aflați într-un teatru de război, a urmat traseul acestei armate, aflată deja în retragere și relocare, pe aliniamentul de la Mărăști, Mărășești, Oituz, pentru a-l preda noului comandament al respectivului eșalon.

În continuare, domnia sa a oferit volumul proaspăt lansat, cu autograf, celor interesați.

În cea de a treia parte a manifestării, col. Gheorghe Șerban, împreună cu mr. Aura Cojocar a oferit tuturor colaboratoarelor - președinte ale subfilialelor locale din județ, cu ocazia Zilei Femeii, sărbătorită pe 8 Martie, diplome de merit și buchete de flori, întreținându-se cu acestea asupra programelor pe care le au pe viitor, ciocnind cu ele un pahar de șampanie și participând împreună cu întreaga asistență la o interesantă sesiune de fotografii de grup. (Argus)

Dublă lansare de carte la Târgoviște „Cuvinte înrudite cu tăcerea”, de Mircea Drăgănescu și „Interior cu lumină filtrată”, de Nicolae Mirel Lazăr

Joi, 20 martie 2025, în sala Studio „Hugo Wolff”, din clădirea Teatrului „Toni Bulandra” din Târgoviște, a fost organizată o dublă și inedită lansare de carte, în fața unui auditoriu foarte numeros, format din prieteni ai poeziei, dar și ai celor doi autori.

Moderatorul, în persoana poetului Nicolae Mirel Lazăr, a mulțumit invitaților pentru prezență, a anunțat programul zilei și a invitat la masa prezidiului pe cei doi critici literari, Ion Ștefan Ghilimescu și Doru Mareș, care au ținut să le fie alături la acest memorabil eveniment.

Din partea Societății Scriitorilor Târgovișteni au participat la eveniment scriitorii: Victor Petrescu, Constanța Popescu, Liliana Badea Cârstea, Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, Cristian Grigore și George D. Piteș.

Din Titu, orașul natal al poetului Mircea Drăgănescu au fost prezenți: bibliotecarele Liliana Grigorescu, Irinel Dincă, Gina Sandu, și scriitorii Ion Burhan, Alex Vâlcu, Mihai Florescu.

La inițiativa moderatorului, spectacolul s-a desfășurat ca un dialog interactiv între criticii literari, pe de o parte, poeții care-și lansau volumele de versuri, pe de altă parte, și nu în ultimul rând, invitații, interesați să afle cât mai multe și siropoase detalii, ce completau fericit expozeurile vorbitorilor.

Primul care a spart gheața, a fost scriitorul și criticul literar Horia Gârbea, care a prezentat on-line, o alocuțiune bine structurată, în care a vorbit despre fiecare volum în parte, despre valoarea discursului fiecărui autor în parte, dar și despre mesajul literar, uman și intrinsec, al volumelor ce se lansau.

El a subliniat că editura Neuma din București este o editură elitistă, lăudând cu această ocazie pe cei doi poeți care au trecut testul furcilor caudine, trecând cu succes de trierea făcută de conducerea editurii. Pe de altă parte a remarcat că volumul poetului

Mircea Drăgănescu este, de fapt, o antologie selectivă din cele șapte volume publicate până în prezent, pe când volumul lui Nicolae Mirel Lazăr este doar al doilea din cariera lui poetică, care a văzut lumina tiparului după aproape 20 de ani de la publicarea primului volum. Dar ceea ce-i unește pe cei doi poeți este faptul că amândoi lasă doar impresia că scriu ușor, vrând ca cititorul să remarce chiar o ușurință în susținerea temelor, lucru care nici pe departe nu este adevărat. Printr-o lectură mai atentă însă, orice cititor, oricât de neavizat ar fi, își dă seama că, de fapt, versurile lor sunt îndelung șlefuite, și că, pe cât sunt de laconice, pe atât sunt de cuprinzătoare, explicite dar și convingătoare.

Ion Ștefan Ghilimescu, asemuindu-l pe Mircea Drăgănescu cu marele poet francez al secolului XIX, Stéphane Mallarmé, a văzut în structura poetică a acestuia, omul sensibil, dar capabil să se lupte în continuu cu cuvintele, scriind în același timp asumat și profund. Ca și predecesorul său, el cultivă „o poezie cerebrală, voit obscură, bogată în sensuri filozofice, de o rară muzicalitate și forță sugestivă”. Drăgănescu îmbină fericit evenimentele, atât din memoria apropiată, dar și din cea mai îndepărtată, ca un adevărat „viețăș” condamnat la viață, ce-și asumă și lupta cu încercările dar și cu destinul. El compară societatea umană cu o colonie penitenciară, fiecare om trebuind să-și ducă singur crucea păcatelor proprii, și/ sau a celor puse în cârcă de mai marii lumii. Poetul este în același timp și un filozof de o mare profunzime, care admiră când detașat, când implicat, tot ce se întâmplă în jurul său, creindu-și însă propria atmosferă bacoviană în care se simte și se comportă ca un învingător, ca un demn supraviețuitor. El admiră și preamărește în același timp, locurile natale, urbea lui provincială, atât de dragă, oamenii cu bucuriile și necazurile lor, poveștile lor, pe care i-au legănat mereu vârstele, cu toate căderile, dar și cu toate reușitele lor.

Vorbind despre poetul Nicolae Mirel Lazăr, Ion Ștefan Ghilimescu îl aseamănă cu o pasăre Phoenix, care renaște prin propria voință, din propria cenușă. Și asta pentru că, este conștient că cele două decenii de dospire intelectual-lirică, timp în care a șlefuit atât vocabularul cât și discursul poetic, i-au fost și benefice și de ajuns. Volumul „Interior cu lumină filtrată” este exact ce-l definește cel mai bine, în lupta de regăsire în cuvântul scris, acesta fiind un volum bine realizat, bine ancorat pe poezia promovată în primul volum, care și lui i s-a părut că a fost scris cam în glumă, și nu prea profund. Așa că acum, el revine cu un volum scris din inimă și cu mult suflet, armonizând în versuri chiar și cuvinte ce par anacronice cu discursul poetic, dar cărora poetul le fixează cu mîgală și persuasiune, locul și rolul cuvenit.

Tot ce scrie el, parcă e scris pentru copiii care-l așteaptă cu nerăbdare în pragul casei sufletului, cu mâinile întinse: băiatul-ca o jumătate de soare și, fata-ca o jumătate de lună, pentru a fi întregiți într-o familie rotundă și împlinită.

După definiția proprie, deși scriitura lui pare atipică, doar ea, cu textul ei voit sărac, face adevărata poezie, obligând cititorul să gândească. El chiar invită cititorul la căutarea

și, de ce nu, la găsirea interiorului căruia, el, poetul i-a dedicat acest volum. După el viața este o luptă cu destinul și propria continuă regăsire, reconstruire, reinovare, reînălțare. Doar așa vei afla și tu, că exiști cu adevărat.

Pentru a analiza operele, discursurile poetice, stilurile, dar și tematica abordată de cei doi poeți, Mircea Drăgănescu și Nicoale Mirel Lazăr, criticul literar Doru Mareș a apelat la o procedură inedită privindu-i succesiv, din spatele aceleiași oglinzi.

Astfel, el concluzionează că în antologia lui Mircea Drăgănescu se regăsesc mai multe paliere temporale și existențiale ale unor bogate trăiri, memorate de autor cu acribie, pe când în volumul lui Mirel Lazăr, la fiecare capitol se distinge o cu totul altă retorică.

Niciunul din cei doi poeți nu inventează, ci relatează, iar dacă tematica este într-un fel comună, ceea ce îi diferențiază este discursul lapidar, stil haiku la Mircea Drăgănescu și discursul pe straturi ample la Mirel Lazăr.

Dacă la Mircea Drăgănescu scrisul este ca o boare care încearcă să zboare, la Mirel Lazăr scrisul are timpul lui, ca și viața, trăind cu speranța că la capătul drumului, când va trebui să întoarcă clepsidra, să găsească nisipul în integralitatea lui în aceasta.

Dacă în viziunea primului, iubirea este comparată cu o fântână adâncă, cu apă cristalină, dătătoare de viață, în viziunea celui de-al doilea poet, iubirea este drumul al cărui capăt nu știi niciodată dacă îl vei găsi, sau dacă nu cumva vei rătăci pe el la nesfârșit.

Dacă în chihlimbarul lui Drăgănescu, gâza care a fost prinsă pe veci în acesta, încă palpită, în retorica lui Lazăr timpul adună de pe masa lui rece, cuvintele înghețate, și curge cu ele mai departe.

În continuare, cei doi poeți au citit din lucrările lor, argumentându-și astfel propriile filozofii despre viață, iubire, eternitate, rostul omului în această lume, insistând, fiecare în felul său asupra necesității contribuției poetului la permanenta schimbare în bine și frumos a lumii în care trăim.

Trebuie remarcat și momentul, penibil de altfel, în care criticul Doru Mareș a susținut că la plecarea domnului Ion Ștefan Ghilimescu de la conducerea Inspectoratului Județean de Cultură Dâmbovița, Festivalul Național Concurs „Moștenirea Văcăreștilor” a încetat să mai existe. În replică, prof. dr. Victor Petrescu, vicepreședinte al Societății Scriitorilor Târgovișteni a subliniat că acest festival nu a încetat niciodată să existe, ba mai mult, în anii când acesta nu a mai beneficiat de susținerea financiară a Inspectoratului Județean de Cultură, Societatea Scriitorilor Târgovișteni și Editura Bibliotheca au asigurat cu titlu gratuit atât jurizarea cât și realizarea proceeding-ului în care se regăseau lucrările laureaților concursurilor. Domnia sa i-a invitat pe cei interesați să participe, măcar la Gala de premiere a laureaților Festivalului Național Concurs „Moștenirea Văcăreștilor”, ediția 57, care va avea loc, ca în fiecare an, la începutul lunii noiembrie, 2025.

În încheierea activității, cei prezenți s-au întreținut îndelung cu poeții, care au oferit volumele lansate cu autografe, au făcut schimb de impresii și opinii cu aceștia, și au imortalizat evenimentul în multe și interesante fotografii. (*Argus*)

Ziua Mondială a Poeziei la Pucioasa

Vineri, 21 martie 2025, la sediul Centrului Teritorial de Informare Turistică din Pucioasa a fost organizat un adevărat regal literar-muzical, dedicat sărbătoririi Zilei Mondiale a Poeziei. Ziua de 21 martie a fost declarată de UNESCO „Ziua Mondială a Poeziei” în anul 1999, drept recunoaștere a faptului că oamenii de litere și de cultură, poeții din întreaga lume și-au adus o contribuție remarcabilă la îmbogățirea culturii și spiritualității universale. Marele poet român Tudor Arghezi scria că „Versul va rămâne veșnic o înaltă țintă literară...”

Evenimentul a fost organizat de: Biblioteca „Gheorghe N. Costescu” din Pucioasa (dir. Luminița Gogoiu Pântea); Centrul Teritorial de Informare Turistică din Pucioasa (dir. Anca Diaconescu); Societatea Scriitorilor Târgovișteni (președinte Mihai Stan); Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște (dir. Agnes Terezia Erich).

Moderatoarea evenimentului, Luminița Gogoiu Pântea a prezentat, mai întâi, invitații: din zona Pucioasa - Pietroșița (Vasile Brezeanu, Steliana Soare, Florentina Mihăilă, Violeta Sprânceană, Costi Gângă, Dumitru Vârzaru); din cadrul Centrului Teritorial de Informare Turistică (Ana Teodoroiu, Mihaela Feraru); din zona Moreni - Ocnița (Nelson Ciotoi, Elena Popescu, Ionuț Georgian Zamfira); din partea Cercului Militar Târgoviște (Dorina Radu); din partea SST (George Coandă, Constantin Voicu, Cristian Grigore, Maria Panțuroiu, Domnica Vârzaru, George D. Piteș).

În deschiderea lucrărilor prof. dr. George Coandă a fost invitat să conferențieze despre începuturile mișcării cultural - literare moderne de la Pucioasa, unde în anul 1964 a luat ființă Cenaclul literar „Luceafărul”, transformat ulterior în Festivalul Național Concurs „Primăvara Albastră”, festival care avea să sărbătorească în anul 2024, 60 de ani de existență.

Pentru a cinsti cum se cuvine acest eveniment major din viața culturală a lumii, domnia sa a deschis recitalul de poezii, cu câteva lucrări proprii. Au preluat în continuare ștafeta poeziei: Constantin Voicu, George D. Piteș, Cristian Grigore, Maria Panțuroiu, Domnica Vârzaru.

A urmat un intermezzo muzical, de o calitate deosebită, interpretat de elevii claselor a doua din Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” din Pucioasa, coordonați de profesoarele Nicoleta Culman și Claudia Șaghin, care au interpretat mai multe cântece antrenante

despre copilăria fericită și primăvara vieții lor.

În partea a doua a programului de recitări, au citit din lucrările lor poeții: Nelson Ciotoi, Elena Popescu, Steliana Soare, Florentina Mihăilă și Georgian Ionuț Zamfira, care în anul 2024 a obținut trei premii întâi la festivalurile literare naționale la care a participat.

Profesorul Vasile Brezeanu, autor al mai multor monografii, a ținut o alocuțiune despre începuturile industriei textile în Localitățile Brănești și Pucioasa, la începutul secolului XX, precum și despre șezătorile rurale care se organizau în această zonă geografică, din timpuri imemorabile.

Profesoara Maria Panțuroiu și-a prezentat volumul de versuri aflat deja în editură, subliniind și faptul că are în lucru încă o carte în proză cu amintiri savuroase din copilăria fericită petrecută cu mulți ani în urmă pe aceste meleaguri de poveste.

Toți cei prezenți au participat la un schimb de opinii referitoare la organizarea de manifestatii culturale cu copiii și pentru copiii școlilor din zonă, pentru a-i atrage în laborioasa dar minunata lume a creatorilor de frumos, immortalizând evenimentul în interesante fotografii de familie. (*Argus*)

Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni Ediția 196, 29 martie, 2025

Sâmbătă, 29 martie 2025, la sediul SST de la „Poarta Bucureștilor” din Târgoviște, s-a desfășurat Salonul Literar al societății, eveniment mult așteptat și mult gustat de membrii acesteia, având în vedere că la lucrările salonului au fost prezenți scriitori din mai multe orașe ale județului, dar și de dincolo de hotarele acestuia.

La masa prezidiului au luat loc: prof. Mihai Stan - președintele SST, George D. Piteș și invitatul de onoare, prof. univ. dr. Nicolae Georgescu.

În sală au fost prezenți scriitori din Târgoviște: Vasile Didoacă Dojană, Constanța Popescu, Savian Mur, Ecaterina Chiriță Bazilescu, Vali Nițu, Loredan Marcu, Constantin Voicu, Raluca Mihaela Fleancu, Nicolae Mirel Lazăr; din București: Dan Gîju, Eugenia Duță-Micloșanu, Serghei Duță-Micloșanu, Carmen Duvalma, Mariana Nicolae, Ion Mărculescu, Doina Rizea- Georgescu, Vilia Banța, Silvan G. Escu, Octav Lica; din zona Moreni, Câmpina: Ionel Cârstea, Mihai Istudor, Cristian Grigore, Nicolae Ioan Dragu.

Lucrările au fost deschise de prof. Mihai Stan, care a vorbit despre aniversarea a 25 de ani de apariție neîntreruptă a revistei Litere a SST, dar și despre aniversarea a 20 de ani de existență a SST, care s-a dovedit a fi un promotor implicat al culturii dâmbovițene și nu numai.

Domnia sa a prezentat și o listă de volume aniversare, în curs de apariție la Editura Bibliotheca, propunând membrilor societății să se implice direct în redactarea și a altor volume tematice, importante pentru aniversările din anul 2025, cum ar fi adunarea într-un volum a impresiilor colaboratorilor care au publicat în revista Litere, de-a lungul celor 25 de ani de apariție.

Domnia sa a cerut celor patru scriitori membrii ai SST: Savian Mur, Constanța Popescu, Margareta Bineată, Kir Papas, despre a căror operă literară se vor susține comunicări în cadrul Simpozionului din 23 august a.c. „Școala de la Târgoviște - tradiție și continuitate”, să trimită criticilor literari, volumele pe care le consideră relevante, pentru a putea fi analizate cât mai atent, în timpul rămas până la data simpozionului.

Scriitorul Dan Gîju și-a prezentat și oferit colegilor de limbă română „Caietul Litere” întocmit pentru activitatea sa literară, citind mai multe poezii din acesta. Nefiind prezent, „Caietul Litere” al scriitorului Ion Dulugeac a fost reprogramat pentru lansare în Salonul Literar al SST din luna Aprilie.

Pentru a-și prezenta Caietele Litere în luna Aprilie s-au mai înscris scriitorii: George Coandă, Vilia Banța, Octav Lica și George D. Piteș.

Constanța Popescu a prezentat listele actualizate cu scriitorii din SST care au fost publicați în Revista *Literatura și Arta* de la Chișinău - Republica Moldova (Constanța Popescu, Emil Stănescu, Ion Mărculescu, Florea Turiac, George D. Piteș, Ecaterina Botoncea, Carmen Duvalma, Vali Nițu, George Coandă, Vasile Didoacă Dojană, Nicolae Mirel Lazăr), și Revista *Spania Literară* de la Getafe-Madrid (George Coandă, Vali Nițu, Carmen Duvalma, Constanța Popescu), ca oportunități de a se face cunoscute operele scriitorilor SST și peste hotarele țării.

George D. Piteș a vorbit despre evenimentele culturale la care au fost invitați și scriitorii-membri ai SST, printre care: Dublă lansare de carte (Mircea Drăgănescu - „Cuvinte înrudite cu tăcerea” și Nicolae Mirel Lazăr - „Interior cu lumină filtrată”), care a avut loc în ziua de 20 martie 2025, la Teatrul „Toni Bulandra”, și la care au participat scriitorii: Victor Petrescu, Constantin Voicu, Constanța Popescu, Liliana Badea Cârstea, Cristian Grigore, Alex Vâlcu și George D. Piteș; Regal Literar - Muzical, care a avut loc, în ziua de 21 martie 2025, la Centrul Teritorial de Informare și Îndrumare Turistică din Pucioasa, și la care au participat și scriitorii-membri ai SST: George Coandă, Constantin Voicu, George D. Piteș, Domnica Vărzaru, Maria Panțuroiu, Cristian Grigore, Nelson Ciotoi, Ionuț Georgian Zamfira. De asemenea, el a invitat scriitorii să ia parte, în ziua de 4 aprilie la Simpozionul „Pledoarie pentru carte”, organizat de Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu”, sub egida Zilei Mondiale a Cărții. Pentru îmbunătățirea activităților literare din teritoriu, el a propus ca fiecare scriitor, în localitățile de domiciliu să ia legătura cu conducerea școlilor, bibliotecilor, caselor de cultură, cenaclurilor literare, și să organizeze diverse activități cu acestea, prin care să se cultive dragostea de carte și cuvântul scris în rândurile oamenilor de toate vârstele.

Marele critic și eminescolog Nicolae Georgescu a recomandat în alocuțiunea sa, ca în simpozionul „Școala de la Târgoviște - tradiție și continuitate” să fie promovați și alți scriitori și bibliotecari de renume, care nu au făcut parte efectivă din școală literară întemeiată la Târgoviște de Mircea Horia Simionescu, dar au avut o contribuție remarcabilă la promovarea literaturii române de mare valoare în spațiul dâmbovițean, printre care a enumerat pe: George Anca, Marin Bucur, Henri Zalis ș.a.

Domnia sa a mai atras și atenția celor interesați, ca pentru promovarea operelor lor, să trimită lucrări spre publicate în reviste de prestigiu, de limbă română, de peste hotare, aflate în Germania, Franța, Italia, Spania, Canada, Statele Unite ale Americii, Australia, Noua Zeelandă ș.a.

În cadrul dialogului liric ce a urmat, au citit din operele proprii, poezii: Octav Lica, Silvan G. Escu, Cristian Grigore, Constanța Popescu, Vasile Dojană Didoacă, Raluca Fleancu, Geni Duță, Constantin Voicu ș.a.

În încheiere, cei prezenți au făcut schimb de opinii și idei, au oferit cărți cu autografe și au făcut multe și interesante fotografii de grup. (*Argus*)

Ziua Mondială a Cărții sărbătorită la Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu”

În ziua de 4 aprilie 2025 la sediul Liceului Tehnologic Nicolae Ciorănescu din Târgoviște a fost organizat, sub egida Zilei Mondiale a Cărții, Simpozionul „Pledoarie pentru carte” aflat la cea de a VIII-a ediție.

La cele două secțiuni cu participare directă: *I - Recitări* și *II - Afișe cu mesaje pro lectură*, precum și la secțiunea indirectă: *III - Eseu*, s-au înscris peste 70 de elevi, coordonați de 16 profesori și bibliotecari, din 11 Licee și 3 Școli Gimnaziale din Județul Dâmbovița.

Programul manifestărilor a fost realizat în parteneriat cu: Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu”, Societatea Scriitorilor Târgovișteni și Editura Bibliotheca din Târgoviște.

La masa prezidiului au luat loc coordonatorii activităților printre care enumerăm pe: prof. Dogaru Alina Gabriela - directorul liceului, prof. Luminița Iana - consilier educativ, profesoarele de limba și literatura română din liceu: Lia Lăzărescu și Mirela Bivolaru, și nu în ultimul rând, bibliotecar Tița Florentina - inițiatorul de facto al acestui simpozion - concurs.

În deschiderea manifestărilor, moderatoarea Florentina Tița a mulțumit tuturor pentru prezență, anunțând și programul zilei.

Emoționante alocuțiuni au fost rostite de: prof. Aurora Solomon - profesor metodist la Casa Corpului Didactic Dâmbovița; prof. Dogaru Alina Gabriela, prof. Iana Luminița, prof. Lia Lăzărescu și prof. Mirela Bivolaru, care au subliniat importanța desfășurării unor asemenea „întâlniri de suflet” ce promovează valorile cultural-artistice, mai ales în contextul actual, care este, pe cât de ofertant, atât de bulversant pentru adolescenți.

Juriul concursurilor a reunit doi reprezentanți ai Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” (Liliana Nedelcu și Liliana Chebac), șase reprezentanți ai Societății Scriitorilor Târgovișteni (Emil Stănescu, Constanța Popescu, Constantin Voicu, Vali Nițu, George D. Piteș, Iulian Nohai), cărora li s-au alăturat doi invitați-surpriză, având dublu statut: foști profesori ai acestui liceu și actualmente neobosiți „truditori în ale scrisului” (Vasile Predescu și Ion-Nucu Neguț). Pentru a diminua emoțiile concurenților, cu sinceritate și căldură în glas, membrii juriului au împărtășit tinerilor din experiența lor, trecând în revistă dificultăți, dar și satisfacții, pe care le presupune în general, aplecarea

asupra foi albe, au recitat din propriile creații, încurajându-i pe tineri să descopere, în fiecare zi, lumea magică ce se ascunde în paginile cărților.

Programul a continuat cu secțiunea *Recitări - Sentiment și imaginație*, în care cei peste 30 de elevi s-au întrecut pe sine, transmitând prin prestația lor de-a dreptul excepțională, emoții care au ridicat în picioare întreaga asistență, fiecare dintre concurenți fiind răsplătit cu ropote de aplauze. Același lucru s-a întâmplat și la secțiunea de prezentare a *Afișelor cu mesaje Pro lectura*, unde cei peste 40 de elevi și-au prezentat în cuvinte bine meșteșugite și inspirate, mesajele afișelor realizate de ei, în grafică, pictură sau artă plastică. Elevii și-au dovedit de-a lungul întregului concurs, sinceritatea vârstei, frumusețea sufletească, profunzimea gândirii, interesul acordat pregătirii pentru participarea la un asemenea regal cultural.

Încheierea spectacolului oferit de elevi, a surprins întreaga asistență, care părea nemulțumită că un așa eveniment trebuia să se termine atât de repede. Toată lumea aplauda pe toată lumea, de la concurenți, la îndrumători, de la spectator la jurați!

Cum era de așteptat, treaba cea mai grea a fost a Juriului, care a făcut eforturi vizibile în a alege pe cei mai buni dintre cei mai buni, propunând a se acorda câte o diploma de participare tuturor participanților la concurs.

După o deliberare îndelungată, Juriul a acordat următoarele premii:

Secțiunea – elevi Licee:

Recitări: Sentiment și Imaginație

Locul 1 – Ioan Alexandru Teodorescu – îndrumători: prof. Liana Florina Pleșa; bibl. Delia Chiriac (Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Ioan Gură de Aur” Târgoviște); **Denisa Mihai** – îndrumător: bibl. Florentina Tița; (Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” Târgoviște)

Locul 2 – Cătălina Rada – îndrumător: bibl. Florentina Tița; (Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” Târgoviște); – **Elena Georgiana Cîrstina** – îndrumător prof. Elena Alina Burhală; (Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște)

Locul 3 – Samuel Zidar, Mihaela Adam – îndrumător: bibl. Florentina Tița; (Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” Târgoviște); – **Andreea Bianca Niculae** – îndrumător: prof. Iolanda Militaru; (Liceul „Voievodul Mircea” Târgoviște)

Mențiuni – Raluca Iuliana Badea – îndrumător: prof. Andrada Ganea Vissarion; (Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște); – **Paula Alicia Mercado Scurtu** – îndrumător: prof. Andrada Ganea Vissarion; (Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște); – **Adelina Preda** – îndrumător: bibl. Florentina Tița; (Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” Târgoviște)

Afișe și Mesaje pro Lectura

Locul 1 – Cătălina Rada - îndrumător: bibl. Florentina Tița; (Liceul Tehnologic

„Nicolae Ciorănescu” Târgoviște); –**Nuria Elena Enache** – îndrumător: prof. Elena – Alina Burhală; (Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște)

Locul 2 – Mădălina Ciolacu – îndrumător prof. Ana Maria Ristoiu; (Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Ioan Gură de Aur” Târgoviște); – **Ioana Delia Moistică, Andreea Valentina Puică** – îndrumător: prof. Petcu Monica Valentina; (Liceul „Voievodul Mircea” Târgoviște)

Locul 3 – Maria Oprea, Christian Alexandru Brețcan – îndrumător prof. Adela Vătavu (Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu”, Târgoviște); – **Raluca Iuliana Badea, Paula Alicia Mercado Scurtu** – îndrumător: prof. Andrada Ganea Vissarion; (Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu”, Târgoviște)

Mențiune – Irina Dan, Martin David Cojocar – îndrumător prof. Adela Vătavu; (Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu”, Târgoviște); – **Denisa Florentina Mitrescu** – îndrumător: prof. Ana Maria Ristoiu; (Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Ioan Gură de Aur” Târgoviște); – **Anaida – Amalia Dimeci, Andreea Miruna Petre** – îndrumător: prof. Francesca Coșoveanu; (Liceul „Voievodul Mircea” Târgoviște)

Secțiunea – Elevi Școli Gimnaziale:

Recitări: Sentiment și Imaginație

Locul 1 – Daria Stanciu – îndrumător: prof. Sorina Banu; (Liceul Tehnologic „Udrea Băleanu” Băleni)

Locul 2 – Deborah Antonia Dan – îndrumător: prof. Banu Sorina; (Liceul Tehnologic „Udrea Băleanu” Băleni)

Afișe și Mesaje pro Lectura

Locul 1 – Valentin Alexandru Radu – îndrumător: prof. Ispas Raluca; (Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Târgoviște); **Sofia Alexandra Dumitru** – îndrumător: prof. Barbu Silvia; (Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Târgoviște)

Locul 2 – Amalia Ioana Bucuroiu, Serena Maria Ilie – îndrumător: bibl. Elena Carolina Șerban; (Școala Gimnazială Nr.1, Moreni)

În încheiere, organizatorii s-au întreținut cu jurații, cu invitații, cu profesorii îndrumători și părinții elevilor, mulțumind unii altora pentru ceea ce au făcut pentru copiii lor, pentru elevii de astăzi și marii oameni de prestigiu de mâine, și au participat cu toții la o sesiune de fotografii de grup. (Argus)

Dublă lansare de carte la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște

Joi, 10 aprilie 2025, în sala de spectacole a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, a avut loc un adevărat regal literar - muzical, care a oferit iubitorilor de literatură o dublă lansare de carte. Protagonistii au fost poezii: Ramona Müller, care și-a lansat volumul de versuri „Orașe nevertebrate” și Gheorghe Vidican, care și-a lansat volumele „Ieșirea din intrarea în peșteră” și „Falsificatorii stropului de rouă”.

Fondul muzical a fost asigurat de chitaristul și cantautorul Emilian Dobre, din Moreni, care a încântat auditoriul cu melodii lirice, alese cu inspirație, ca pentru a sublinia lucrările citite de autori și intervențiile interlocutorilor.

La masa prezidiului au luat loc: moderatoarea evenimentului, prof. Monica Ciurea, poeta Constanța Popescu, și poezii care își lansau volumele, respectiv Gheorghe Vidican și Ramona Müller.

Printre cei prezenți au putut fi remarcați: scriitori, membrii ai Societății Scriitorilor Târgovișteni (Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, George D. Piteș, Nicolae Mirel Lazăr, Ileana Pascu, Mugurel Pascu); membrii ai Cenaclului Spirit Literar din Moreni (George Ioan Canache, Irina Stana, Georgian Ionuț Zamfira); angajați ai Bibliotecii Județene (Mariana Briceag, Cristina Papoe, Liliana Nedelcu, Arina Cojan, Claudia Chebac).

Poeta Ramona Müller, într-un scurt curriculum literar, a subliniat că din punctul ei de vedere, fiecare poezie este un sacrificiu făcut de poetul care-și transferă astfel sufletul pe hârtie. Ea se consideră o poetă matură având publicate, în cei 10 ani de când s-a dedicat scrisului, 10 volume.

Vorbind de scrisul Ramonei Müller, Constanța Popescu a menționat că „titlurile poeziilor ei, sunt adevărate simboluri”, poeta „fiind foarte cerebrală în tot ceea ce scrie”, ea „zburând fără să viseze”. Tema nevertebratelor, ca și toate celelalte teme ale poetei sunt, după părerea ei, invitații directe adresate cititorilor, la decență, demnitate și verticalitate.

Mulțumind celor doi poezii că au cuprins în periplusul lor literar, mai multe orașe din

țară, printre care București, Brăila, Buzău, Ploiești, Câmpina, Moreni, Târgoviște, Monica Ciurea a comparat cuvintele Ramonei cu „oscioare pe care poeta le adună într-un sistem osos, prins în ligamente astrale”, pentru a obliga omul să rămână pentru totdeauna vertical. Ea consideră totuși că „ordinea perfectă este o iluzie”.

Ca răspuns la observațiile celor două scriitoare, Ramona Müller a recunoscut că, după părerea ei, sărăcia întâlnită într-un periplu făcut în continentul sud-american „este un fel de împletire zilnică, sinceră cu divinitatea, și că tehnologizarea forțată omoară relațiile interumane, ucide sentimentele frumoase”. Și, așa cum „orașul este clădit din cărămizi, visând la zgârie-nori”, tot așa și „poeziile sunt clădite din cuvinte care visează la recunoaștere”, în fiecare poet viind un grăunte de mister.

Moderatoarea Monica Ciurea l-a prezentat pe poetul Gheorghe Vidican ca pe un poet prolific, fiind autor a 25 de volume, care a debutat în anul 1994. Autorul recunoaște că „nu timpul trece prin noi, ci noi prin el”; cu un remarcabil realism interior, el mărturisește „iubito prin noi, trece tramvaiul 2”; filozofând ca un îndrăgostit etern: „facem dragoste pe ascuns într-o călimară, din care vor curge poemele, cu noi topiți în versurile lor”. Reinventând poezia în haine vechi, el îl descoperă pe „bunicul care stă pe prispa casei și își peticește privirea cu răsăritul soarelui”.

Constanța Popescu subliniază că poetul scrie o poezie, pe cât de robustă, pe atât de sensibilă. „La el amintirile se împletesc cu viața modernă”, dar „modernitatea clipei a dat faliment”, după cum spune chiar autorul, pe un ton hâtru, plin de un umor amar folosind și multe și interesante regionalisme. De remarcat este și faptul că el a renunțat la semne de punctuație, tocmai pentru a obliga pe cititor să citească mai cu atenție, să-și pună propriile semne de punctuație pe textul semnat de el, pentru a reuși să deslușească tainele ascunse în sensurile propuse de autor.

Vorbind de oamenii care i-au deschis larg porțile afirmării, și i-au îndrumat pașii prin regatul literelor, Gheorghe Vidican a mulțumit public scriitorilor: Alexandru Andrițoiu și Ștefan Augustin Doinaș, care l-au îndemnat să se redescopere cu fiecare volum publicat.

În alocuțiunile lor, Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, George D. Piteș, Ileana Pascu i-au felicitat și le-au mulțumit celor doi poeți pentru efortul depus atât în scrierea, publicarea, dar mai ales în promovarea volumelor lor, având în vedere că aceștia și-au propus continuarea drumurilor de lansare și întâlnire cu scriitorii, prin mai multe orașe ale Transilvaniei.

În încheierea evenimentului cei doi poeți s-au întreținut îndelung cu scriitorii și cititorii târgovișteni, oferindu-le volumele lansate cu autografe, și participând împreună cu aceștia la o frumoasă și interesantă sesiune de fotografii de grup. (*Argus*)

Lansare de carte la Pietroșița

Marți, 22 aprilie 2025, a treia zi de Paști, Casa Manolescu din Pietroșița s-a dovedit neîncăpătoare, la această dată, pietroșițenii sărbătorind renașterea satului lor, însuflețiți de liderul Fundației Renașterea Pietroșiței - „Ruralia”, Daniel Comăniță, care a știut să capaciteze oamenii în spiritul unei idei pe cât de simple, pe atât de generoase: satul nu trebuie să dispară, iar sutele de case de patrimoniu aflate încă pe picioare, trebuie reparate, pentru a putea să ducă mai departe sufletul românesc cu datinile și tradițiile strămoșești, meșteșugurile și cultura ancestrală, ținând veșnic vie dragostea de țară, neam, limbă, credință, natură.

Programul zilei, monitorizat de amfitrion, a debutat cu vizitarea locației, pentru a familiariza invitații cu ultimile îmbunătățiri aduse casei, cu mini-muzeele tematice unde sunt adunate și prezentate cu mult bun gust și respect, de la obiecte de îmbrăcăminte și încălțăminte tradiționale, la goblenuri, pături și carpete, toate realizate în casă, de la diferitele scule și obiecte de meșteșugărie la instrumente muzicale și fotografii de epocă, toate frumos asezonate cu râuri de ghivece cu flori.

La această întâlnire de suflet au ținut să fie prezenți, printre personalitățile marcante ale satului: preot Alexandru Popescu, preot Octavian Pleșa, primar Ion Dicu, prof. Elena Anghel, prof. Andra Traicu, dir. Cămin Cultural Dana Duță Brezeanu, Dumitru Vărzaru, Coca Aurelia Bucur, Diana Scarlat, Gheorghe Stancu, Florentina Andrei, Ștefan Gâlmeanu. Printre invitați, s-au enumerat și membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni, respectiv: prof. George Coandă, însoțit de soția sa, doamna Puica Coandă, Constantin Voicu, George D. Piteș, Maria Panțuroiu, Domnica Vărzaru, Dumitru Vărzaru, Ileana Pascu, Mugurel Pascu, Liliانا Iotu.

În prima parte a evenimentului, la propunerea domnului Daniel Comăniță s-au dezbătut probleme legate de viața comunei, și organizarea Toamnei Literare Petroșițene, cu ocazia Zilelor Comunei, adică între 24-26 octombrie a.c.

Daniela Scarlat a reiterat ideea de a se promova achiziționarea de case de patrimoniu, ajunse deja în paragină, și, prin accesarea de fonduri de la Uniunea Europeană acestea să fie reparate păstrându-se configurația și materialele clasice de construcție, pentru a fi puse în circuitul turistic românesc. Dumneaei a menționat că datorită multiplelor intervenții ale unor oameni de bine, Consiliul Național al obiectivelor și obiectelor de patrimoniu a hotărât ca șoseaua modernă Târgoviște - Sinaia să ocolească centrul comunei, care este el însuși obiect de patrimoniu.

Doamna Domnica Vărzaru a insistat să se pună în funcțiune războaiele de țesut,

pentru realizarea de costume populare, cuverturi, carpete, velințe, preșuri.

Doamna Coca Aurelia Bucur a propus revitalizarea atelierelor meșteșugărești pentru realizarea obiectelor de artizanat cu specific local din ceramică, lemn, pictură, dar și a activităților culturale, cuprinzând muzica și dansurile populare, teatrul, colindele ș.a.

Partea a doua a programului zilei a fost și cea mai așteptată și savurată de cei prezenți, aceasta constând în lansarea volumului de versuri „Ultima zăpadă”, semnat de poeta Maria Panțuroiu, fiică a comunei Pietroșița. Activitatea literară a scriitoarei, care este și membră a Societății Scriitorilor Târgovișteni, a fost prezentată de prof. George Coandă. Acesta a vorbit elogios despre implicarea scriitoarei în toate activitățile culturale organizate atât în comună, cât și în alte localități ale județului Dâmbovița, după care a citit și comentat din lucrările poetei, cuprinse în volumul lansat. Despre acest volum, semnificațiile și mesajele lui, temele propuse de autoare, despre faptul că aceasta se află deja la al treilea volum publicat, din care două de poezii și unul de proză, toate inspirate din viața sătenilor din Pietroșița, în care este omagiat sacrificiul eroilor neamului născuți pe aceste meleaguri de basm, în care este preamărită viața la țară, și bucuria trăirii în comuniune cu natura mamă, au mai vorbit Daniel Comăniță, preotii Octavian Pleșa și Eugen Popescu, scriitorii: Constantin Voicu, George D. Piteș, Domnica Vărzaru, Ileana Pascu, Liliana Iotu ș.a.

În încheiere cei prezenți s-au întreținut îndelung la un pahar de țuică bătrână, au ciocnit un ou roșu și au făcut aprecieri asupra rețetelor locale de cozonac, detaliind subiectele zilei, făcând planuri pentru întâlnirile viitoare, și participând la o interesantă sesiune de fotografii de grup. (*Argus*)

Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, Ediția a 197-a, 26 aprilie 2025

Sâmbătă, 26 aprilie, 2025, la sediul de la „Poarta Bucureștilor”, a avut loc Salonul Literar lunar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, eveniment mult așteptat de scriitori. Este de remarcat faptul că, în orice activitate se simte nevoia unei evaluări periodice a acțiunilor prestate și, bineînțeles, de propunerea unor noi jaloane de urmărit, unor noi ștachete de depășit.

Așa se face că, și de data aceasta, la lucrările salonului, a participat un număr însemnat de scriitori, printre care enumerăm pe cei din Târgoviște: Mihai Stan, George Coandă, George D. Piteș, Loredan Marcu, Constanța Popescu, Kir Papas, Ecaterina Chiriță, Viorica Pop, Savian Mur, Ion Burdulea, Vasile Dojană Didoacă, Constantin Voicu, Iulian Nohai; din București: Dan Gîju, Evelyne Croitoru, Ion Mărculescu, Carmen Duvalma; din Câmpina, Moreni, Fieni: Cristian Grigore, Dan Cricoveanu, Nicolae Ioan Dragu, Sorin Ioan Ivașcu.

La masa prezidiului au luat loc: prof. Mihai Stan - președintele SST, prof. George Coandă, George D. Piteș, Loredan Marcu.

Lucrările salonului au fost deschise de domnul Mihai Stan, care a ținut să sublinieze că manifestările prilejuite de aniversarea a 25 de ani de apariție neîntreruptă a revistei Litere, și de 20 de ani de viață a Societății Scriitorilor Târgovișteni se vor desfășura într-una din zilele orașului, care se vor sărbători între 6-8 septembrie a.c. Prin aceasta se va demonstra încă o dată, dacă mai era cazul, conducerii locale și județene, că activitățile desfășurate de membrii SST sunt cu adevărat în folosul societății civile, dată fiind implicarea directă a membrilor societății în educația cetățenilor de orice vârstă prin, și pentru, apropierea de carte, în vederea reușitelor acestora în orice domeniu de activitate.

Despre Simpozionul „Școlii de la Târgoviște - tradiție și continuitate”, domnia sa a remarcat că cei patru scriitori - membrii ai SST, pentru care criticii literari vor susține comunicări, au trimis acestora operele necesare, iar demersurile pe lângă conducerea Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, pentru punerea la dispoziție a Sălii de spectacole în ziua de 23 august a.c., în vederea desfășurării simpozionului, au fost deja făcute.

Vorbind despre cele trei festivaluri literare, care sunt coordonate și jurizate de membrii SST, domnul Mihai Stan a făcut și alte observații la zi: președintele Juriului concursului literar din cadrul Festivalului Național Concurs „Primăvara Albastră” de la Pucioasa, va fi scriitorul Mihai Stan; președintele Juriului concursului literar din cadrul

Forumului Național Cultural „Brâncoveniana” va fi poeta Vilia Banța; președintele Juriului concursului literar din cadrul Festivalului Național Concurs „Moștenirea Văcăreștilor” va fi eminescologul și criticul literar Nicolae Georgescu; președintele Juriului concursului literar din cadrul Festivalului Național Cultural „Toamna Literară Pietroșițeană” care se va ține în zilele de 24-26 octombrie a.c. va fi scriitorul Mihai Stan.

Referitor la deplasarea membrilor SST la Congresul Mondial de eminescologie de la Chișinău, domnul Mihai Stan a cerut celor implicați să urgenceze diligențele pentru găsirea mijlocului de transport necesar deplasării delegaților, și definitivarea componenței echipei și listei apaturii necesare pentru înregistrările audio-video ce se vor face cu această ocazie.

Domnia sa a anunțat că pentru volumul omagial „Revista *Litere* - la 25 de ani de viață”, de realizarea căruia se va ocupa scriitoarea Ecaterina Pretrescu Botoncea, toți membrii SST care au colaborat cu această revistă sunt rugați să-și adune impresiile într-un scurt eseu, care va fi publicat în acest volum.

În continuare, domnul George Coandă și-a prezentat „Caietul Litere” apărut la editura Bibliotheca concentrând, cu greu, în câteva cuvinte, o viață dăruită scrisului, după care a citit câteva poezii din acest volum. De remarcat că poetul a fost de mai multe ori întrerupt de aplauze furtunoase.

Constanța Popescu a anunțat că în revista „Literatura și Arta” de la Chișinău urmează a fi publicați Dan Gîju și Constantin Voicu, iar în revista „Spania Literară” vor apărea Carmen Duvalma și Constanța Popescu. Dumneaei a menționat că așteaptă și alți colegi interesați de a li se publica poezii în aceste reviste, pentru a putea pregăti din timp materialele. Referitor la colaborările cu alte reviste literare de peste hotare, ea va face diligențele necesare după care va expune colegilor un punct de vedere.

Evelyn Croitoru a citit din lucrările proprii, invitând colegii la activitățile literare pe care le organizează în toată țara, mai întâi ca spectatori, dar, mai apoi, ca scriitori care merită să fie prezentați publicului bucureștean și din toată țara.

George D. Piteș a prezentat trei evenimente literare mai importante, care au reținut atenția cititorilor târgovișteni, desfășurate în luna aprilie. Pentru început el remarcat prezenta scriitorilor din SST (Emil Stănescu, Constantin Voicu, Vali Nițu, Constanța Popescu, George D. Piteș, Iulian Nohai, Vasile Predescu) în organizarea și jurizarea secțiunilor prezentate în Simpozionul „Pledoarie pentru carte” (Recitare, Afiș, Esu), desfășurat la Liceul Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” în data de 4 aprilie 2025. Impresionantă a fost, nu atât înscrierea a peste 70 de elevi din 11 licee și 4 școli gimnaziale din județ, ci mai cu seamă prestația excelentă a acestora, lucru care a dat mult de furcă juraților. Alt eveniment demn de reținut a fost și dubla lansare de carte din data de 10 aprilie 2025, de la Biblioteca Județeană, unde, poezii Ramona Müller și Gheorghe Vidican,

aflați într-un sejur de lecturi publice itinerante prin orașele țării, și-au lansat volumele „Orașe nevertebrate”, respectiv „Ieșirea din intrarea în peșteră” și „Falsificatorii stropului de rouă”. Cei doi protagoniști au fost îndelung aplaudați pentru scrisul, dar și pentru prestația lor. Cel de-al treilea eveniment a fost lansarea volumului de versuri „Ultima zăpadă”, semnat de poeta Maria Panțuroiu, care a reținut atenția unui public numeros în data de 22 aprilie 2025, la Casa Manolescu din Pietroșița. Pe lângă frumoasele aprecieri făcute de cei prezenți, scrisului și tematicii abordate de poetă în volumul lansat, doamna Panțuroiu a fost încurajată să termine și cele două volume (poezie și proză) pe care le are în lucru, dat fiind faptul că în mai toate scrierile dumneaei preamărește viața, iubirea, natura, lupta pentru existență, toate aceste teme având locul de desfășurare în spațiul mirific al Pietroșiței natale. Pe lângă această lansare, cu această ocazie au fost definitive și prerogativele inițierii concursului literar din cadrul Festivalului Național Cultural „Toamna Culturală Pietroșițeană”, care va fi lansat în prima ediție în luna octombrie a.c.

Revenind la activitățile sale de scriitor, George D. Piteș a lansat și oferit, tuturor celor prezenți, cartea „Drumul literelor”, vol. IV, în care foarte mulți membrii SST se

regăsesc, pentru că autorul a ținut să adune pentru istorie, între copertile acestei cărți, câte un cuvânt bun despre evenimentele organizate de SST, sau de alte instituții.

În discuțiile libere care au urmat, tema spinoasă care a fost dezbătută, a fost, cum să ia legătura membrii SST cu elevii din școlile din județ, care ar trebui mai bine îndrumați spre carte, biblioteci și pregătire pentru viața de mâine, rupându-se de ispitele societății actuale aflate într-o cumplită degradingoladă, baleind între băutură, sex și droguri.

După îndelungi discuții, vorbitorii nu au ajuns la nici un consens. S-a cerut chiar interpunerea între SST și școlile din județ a Inspectoratului Școlar Județean, sau a Consiliului Județean și al celui Municipal, pentru întocmirea unui program cadru de deplasări și tematici. Cea mai plauzibilă propunere a fost făcută de Evelyne Croitoru. Domnia sa este inițiativa unui program, care se derulează de ani de zile, și asta pentru că a apelat direct la profesorii și directorii de școli de toate gradele antrenând astfel elevii în concursuri de tot felul, în serate literar - muzicale, chiar și dansante. În plus elevii au fost direct implicați, pentru a se face utili, lăsându-le impresia că și ei pot deveni inițiatorii unor astfel de evenimente.

Bineînțeles că, pentru a putea încheia mai repede Salonul s-a concluzionat că ar fi bine să se treacă la sesiunea de fotografii de final, subiectul lecturilor publice itinerante rămânând să fie reluat cu altă ocazie, fiecare pregătind propuneri ceva mai pămâtenes. (*Argus*)

IMPACT